

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н

НА

**УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1117

Скопје, 15 февруари 2016 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Велимир СТОЈКОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италик формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**uu**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**è**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Проректор

Проф. д-р Коле Василевски

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1117 од 15 февруари 2016 година

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во областа на патиштата на Градежниот факултет во Скопје (**д-р Горан Мијоски**).....7-35
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Евангелина Милошеска, Марија Поповска, Бесим Алиу, Колинда Зафирова, Ивана Велиновска, Владимир Дамјановски, Ангелина Маџовска, Ивана Недевска**).....36-37

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот факултет во Скопје (**Антонио Зафироски, Анета Дамјановска, Ленче Таневска, Билјана Никодинова, Ана Николовска, Крсте Наумоски, Оливера Тасева, Амел Муриќ, Лилјана Пушова, Наташа Јосимовска, Ирина Димитриевска, Сања Симоновска, Ангела Волкановска, Мартин Новески**).....38-39

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Анализа и дефинирање на техно економските услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот од м-р Сузана Зиковска**, пријавена на Машинскиот факултет во Скопје.....40-48
2. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Машинскиот факултет во Скопје (**м-р Билјана Наумовска**).....49
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Игор Симоновски, Драган Цвијетиќ, Елена Васиљевиќ, Филип Стојковски, Илија Ивановски**).....50

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден асистент-докторанд по предметот хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Владимир Рендевски, д-р Биљана Андоновска, д-р Маре Стевковска, д-р Слободан Гурмешевски**).....51-79
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијание на наследниот дефицит на глукозо-6-фосфат дехидрогеназата врз појавата на неонатална жолтица во Република Македонија од м-р Анет Папазовска-Черепналковски**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....80-85
3. Рецензија на ракописот **Клиничка анатомија на носот** од авторите **проф. д-р Марија Папазова, проф. д-р Јулија Живадиновиќ Богдановска, проф. д-р Јане Нетковски**, пријавен на Медицинскиот факултет во Скопје.....86-90
4. Рецензија на ракописот **Средства за третман на дишен пат** од авторот **проф. д-р Мирјана Ширгоска**, пријавен на Медицинскиот факултет во Скопје.91-94
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Прематурна ретинопатија – скрининг и современ третман** од **д-р Беким Татешки**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....95-100
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијание на депресивноста врз квалитетот на животот кај жени лекувани од рак на дојка** од **м-р Гордана Ристевска-Димитровска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....101-107

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија на второто изменето и дополнето издание на учебникот Политички партии и интересни групи од авторите **проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Тања Каракамишева-Јовановска, доц. д-р Александар Спасеновски**, пријавен на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....108-111
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Меѓуетничките конфликти во Европската унија денес и економските последици од нив** од **м-р Јасмина Трајкоска**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....112-119
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Одмерување казна за кривични дела во стек** од **м-р Верка Костовска**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....120-126
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Алаудин Кахили, Симона Ристевска, Антонио Велкоски, Мартин Трневски, Сашо Ѓурчиноски, Ана Стојова, Марија Величковска, Кристина Ангеловска, Душка Кузмановска, Ана Богдановска, Ајета Лајич, Горан Кацарски, Мартин Николовски, Марија Смиљевска, Слободан Секулоски, Марија Христовска, Јулија Црвенкоска, Александра Јошеска, Глигор Стоименов**).....127-131

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден асистент од областа на молекуларната биологија на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**м-р Ивана Даскаловска, м-р Славица Јосифовска**).....132-137

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени растителни култури со проценка на радијационен ризик кај неселението** од **м-р Александра Ангелеска**, пријавена на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.....138-144

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Динамичка QoS и оперативна ефикасна поддршка во услови на растечки сообраќај на LTE и идни хетерогени мобилни мрежи**, изработена од **м-р Владимир Николиќ**, пријавена на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.....145-153

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (**Кристине Стојанова, Тамара Кавракова**)...154

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област видови инструменти (удирачки инструменти) за наставните предмети удирачки инструменти, удирачки инструменти-популарни жанрови, оркестарски делници за удирачки инструменти и камерна музика, без засновање работен однос, на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**м-р Влатко Нушев**).....155-163
2. Реферат за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања по областа вокално пеење (соло шеење) за наставните предмети соло пеење и методика на

наставата по соло пеење, без засновање работен однос, на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**м-р Ана Дурловски, Игор Дурловски**).....164-176

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор на виш лектор по италијански јазик при Катедрата за италијански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Љиљана Узуновиќ**).....177-191

ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Истражување на ефектите од примената на мелиоративни и одгледувачки мерки во шумите на северните падини на планинскиот масив Јакупица** од м-р Киро Делов, пријавена на Шумарскиот факултет во Скопје.....192-198

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Ирина Илијеска, Александра Алексовска, Мери Ангеловска, Емилија Механџиска, Даниела Бакева, Азем Бекиров**).....199-200

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Модерна технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со примена на нов систем за модификација на сеизмичкиот одговор** од м-р Јелена Ристиќ, пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....201-213

ИНСТИТУТ ЗА МЕКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“

1. Реферат за избор на научен соработник во областа современ јазик во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје (**д-р Снежана Петрова-Џамбазова**).....214-223

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Историски аспекти на тероризмот и на неговото инкриминирање – случајот на Македонија** пријавена на Институтот за национална историја во Скопје (**м-р Македонка Наумоска Касалица**).....224-227

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и граѓанско општество, политички партии и интересни групи на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**д-р Анета Цекиќ**).....228-244
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**Тања Дуброва, Лулзим Адили**).....245

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО ОБЛАСТА НА ПАТИШТАТА НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет, на својата 432седница одржана на 29.1.2016 година, донесе Одлука за формирање Комисија за избор на еден наставник во областа на патиштата. Врз основа на таа Одлука, деканот на Градежниот факултет донесе решение за именување Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Зоран Кракутовски, проф. д-р Милорад Јовановски и проф. д-р Спасен Ѓорѓевски. На конкурсот објавен на 5.1.2016 година во дневните весници „Дневник“ и „Лајме“, се пријави кандидатот д-р Горан Мијоски, дипл. град. инж., доцент на Градежниот факултет во Скопје.

По извршениот преглед на доставената документација, Комисијата, до Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Горан Мијоски, дипл. град. инж., сегашен доцент на Градежниот факултет во Скопје, е роден во Скопје на 19.10.1967 година, каде што го завршил основното образование со одличен успех. Средното образование го завршил во ГУЦ „Здравко Цветковски“ во Скопје, при што покажал континуиран одличен успех.

На Градежниот факултет во Скопје се запишал во учебната 1988/89 год. на насоката за патишта и железници. Студиите по градежништво ги завршил во 1998 год. со тема од областа на патиштата, со дипломска работа под наслов „Димензионирање на коловозна конструкција на иден магистрален пат Велес – Прилеп, делница Стари град - Мажучиште “.

Во почетокот на 1999 год. се запишал на постдипломски студии на Градежниот факултет во Скопје, на насоката за патишта и железници. Овие студии ги завршил со одбрана на магистерска теза на 19.7.2002 година, под наслов „В л и ј а т е л н и ч и н и т е л и з а о д р ж л и в о с т н а в

редноста на коефициентот на отпорот проти влизгање“, која ја работел под менторство на проф. Никола Гаврилов. Со тоа се стекнал со титулата магистер по технички науки. За време на постдипломските студии постигнал среден успех од 9,7.

Докторската дисертација изработена под менторство на проф. Павле Стоименов со наслов: „Интегрален пристап кон оценката на атрибутите и индикаторите на возната површина“ ја одбранил на Градежниот факултет во Скопје на 17.12.2010 година, со што го стекнал звањето доктор на технички науки.

Во периодот од 2000 до 2003 година работел како главен инженер за инвестиционо одржување во ЈП „Македонијапат“ – Скопје на сите позиции на одржувањето (редовно, зимско и инвестиционо) на магистралните и регионалните патишта, како и на управувањето на патиштата во Република Македонија.

Во периодот 2001-2002 година е назначен за директор на проектите за зајакнување на мостовите на магистралните патишта М-2 (Е-870), М-1 (Е-75) и автопатот М-4 (Е-65) делница: „Скопје – Тетово“, донација од U.S. Army & NATO.

Во периодот 2003-2007 година работел како раководител на Одделение за броење на сообраќај и ПМС во ЈП „Македонијапат“, кое врз база на добиените резултати за видот и големината на сообраќајот изработува „Годишни билтени за патишниот сообраќај на магистралните и регионалните патишта“ во Република Македонија.

Во периодот 2007 – 2009 година е на работното место главен инженер за зимско и редовно одржување на магистралните и регионалните патишта во ЈП „Македонијапат“, каде што работел на реализација на проекти од сите позиции на управување и одржување на патиштата во Република Македонија.

Во 2009 година е избран за асистент на Факултетот за природни и технички науки – Институт за градежништво на Државниот универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, каде што до 2011 година ги одржува часовите за вежби на повеќе предмети од областа на патиштата.

На 7.4.2011 година е избран во наставно-научното звање доцент на истиот факултет во Штип, каде што држи настава по предмети од областа на патиштата: горен строј на патишта; управување и одржување на патишта; проектирање на патишта; основи на градски сообраќајници; сообраќајна техника, опрема и паркирање; планирање на транспортна инфраструктура; долен строј на патишта и железници; инфраструктурни објекти – основи и градежништво во рударството. За време на својата работа како доцент, покрај наставната, бил активно вклучен и во научната и апликативната дејност.

Во декември 2012 година засновал работен однос на Градежниот факултет во Скопје на Катедрата за патишта, каде што покрај изведувањето на наставата по предметите: горен строј на патишта, управување и одржување на патишта, сообраќајно техничка опрема и паркиралишта и основи на сообраќајници, активно е вклучен и во научната и апликативна дејност (детали се дадени во Анекс 2 на Пријавата за избор).

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЕЈНОСТ

2.1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Од изборот во звањето доцент до сега, кандидатот наставната дејност ја остварува преку водење на предавања, вежби, корекции, консултаци и семинарски работи, писмени и усни испити на додипломските и постдипломските студии, како и одржување на практична настава на Факултетот за природни и технички науки - Институт за градежно инженерство, на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и на Градежниот факултет во Скопје на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Од учебната 2010/2011, во рамките на реформираната настава по ЕКТ системот на првиот циклус студии на Факултетот за природни и технички науки ги покрива предавањата по предметите: горен строј на патишта, управување и одржување на патишта, проектирање на патишта, основи на градски сообраќајници, сообраќајна техника, опрема и паркирање, планирање на

транспортна инфраструктура, долен строј на патишта и железници, инфраструктурни објекти – основи и градежништво во рударството.

За потребите на студентите, за предметите: основи на градски сообраќајници, инфраструктурни објекти – основи и сообраќајно техничка опрема и паркиралишта, има подготвено авторизирани скрипти.

Покрај редовните активности во наставата од прв циклус студии на Факултетот за природни и технички науки - Институт за градежно инженерство, во предметниот период бил ментор на голем број дипломски работи.

На Градежниот факултет во Скопје држи предавања од следниве предмети на прв циклус студии: основи на сообраќајници (геодезија), проектирање на патишта (геотехника), горен строј на патишта (патишта и железници), управување и одржување на патишта (патишта и железници), сообраќајно техничка опрема и паркиралишта (патишта и железници), додека на втор циклус ги држи предавањата од предметите: управување и одржување на патишта, сообраќајно техничка опрема и паркиралишта и планирање на просторот и сообраќајот.

Во учебната 2015/16 год. учествува во изведувањето на настава на Воената академија „Ген. Михаило Апостолски“, со предавања по предметот патишта и мостови, за делот од патишта.

Исто така, бил ментор на два магистерски труда, како и член во комисија за одбрана на магистерски трудови при Факултетот за природни и технички науки - Институт за градежно инженерство, на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и ментор на два магистерски труда и член на комисија во одбрана на магистерски трудови на Градежниот факултет во Скопје на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Сите активности од областа на наставно-образовната дејност на кандидатот за периодот од неговиот избор во звањето доцент до сега се наведени во Анексот 2, кој е составен дел на овој Извештај.

2.2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во изминатиот период од изборот во звањето доцент до сега, научноистражувачката дејност на кандидатот се одвива преку изработка и публикување на научни/стручни трудови објавени во зборници на трудови од научно/стручни собири со меѓународен уредувачки одбор, како и на научно/стручни собири одржани во Македонија.

Од изборот во звањето доцент до сега, кандидатот се јавува како самостоен автор или коавтор на повеќе од 20 научноистражувачки трудови објавени во научни и стручни списанија, симпозиуми и конференции, во земјата и во странство, како и еден објавен труд во списание со импакт - фактор.

Исто така, учествува во работата на разни комисии во постапка за пријавување, изработка, оцена или одбрана на магистерски трудови.

Во сферата на научноистражувачката работа, кандидатот се јавува како главен истражувач на научноистражувачкиот проект за 2015 година на актуелна тема: „Анализа и заштита од сообраќајната бучава на сообраќајниците со големо сообраќајно оптоварување во Република Македонија“, проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Во периодот од изборот во звањето доцент до сега, има учествувано во изработка на повеќе научни/стручни трудови, од кои најголем дел ги има усно презентирани. Исто така, кандидатот има одржано пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество.

Во Анексот 2, кој е составен дел на овој Извештај, наведени се: листата на трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, листата на трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир, како и другите активности на кандидатот од областа на научноистражувачката дејност од изборот во звањето доцент до денес.

2.3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Стручно-апликативната дејност на кандидатот е главно во областа на планирањето, димензионирањето на коловозни конструкции, управувањето и

одржувањето и безбедноста на патиштата. Коавтор е на книга со наслов „Препораки за развој на патната и железничката инфраструктура во Република Македонија“.

Како носител или соработник, учествувал во изработката на голем број идејни проекти, основни проекти, физибилити - студии, мислења, проектни задачи и ревизии на инвестиционо техничка документација.

Раководител е на Катедрата за патишта (од септември 2015 год.) и на Лабораторијата за асфалти на Градежниот факултет во Скопје при УКИМ, а во своето претходно работење на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, бил раководител на Институтот за градежништво на Факултетот за природно-технички науки.

Учествува во подготовката на повеќе национални документи (стратегии, закони и сл.) за унапредување на безбедноста во сообраќајот на патиштата во Р. Македонија, а исто така член е во разни комисии и тела на државни и други органи за рецензии од областа на градежништвото.

Во применувачката дејност, кандидатот изработил голем број на годишни програми за одржување на магистралните и регионалните патишта во Република Македонија, како и доста голем број на проекти за дефинирање на услови за квалитет на асфалтни мешавини. Исто така, врз основа на анализа на индикаторите за состојба на коловозните конструкции има направено голем број на студии за определување на структурата, димензиите и технологиите на потребните зајакнувања и санации на коловозните површини на патиштата во Република Македонија.

Ги поседува сите овластувања за проектирање, надзор и ревизија издадени од Комората на овластени архитекти и овластени инженери. Покрај тоа, поседува сертификати за завршени семинари за изведување и надзор со нови технологии на градење, за софтверот на Светска банка HDM-4, како и учество на семинар од областа на подземните објекти во градски средини организиран од Градежниот факултет во Скопје и Светската асоцијација за подземни објекти ITA-AITES.

Во Анексот 2, кој е составен дел на овој Извештај, наведени се неговите активности од областа на стручно-апликативната дејност од изборот во звањето доцент до денес.

3. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ОПШТЕСТВЕН ИНТЕРЕС

Во изминатиот период, кандидатот покажал завидни резултати и на полето на општествената активност.

Во периодот од 2007 година до денес е претседател на Друштвото за патишта на Република Македонија, како и организатор и претседател на организационен одбор на неколку стручни советувања. Член е на Претседателството на Сојузот на градежни инженери на Република Македонија.

Бил претседател и член на Комисијата за избор на „Најмлад научник“ (од областа на градежништвото), под покровителство на претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов.

По изборот во звањето доцент учествувал во подготовката на повеќе национални и стратешки документи и бил член на организациони или програмски одбори на повеќе меѓународни научни/стручни собири.

Листата на активности од поширок интерес е наведена во Анексот 2, кој е составен дел на Извештајот.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на претходно изнесените активности за наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и на општествената активност може да се заклучи дека д-р Горан Мијоски, доцент на Градежниот факултет во Скопје, е афирмиран наставно-образовен и научно-стручен работник од областа за која конкурира.

Од изборот за доцент до денес, кандидатот активно учествува во реализацијата на наставата прв циклус на студии, притоа воспоставувајќи со студентите близок и професионален однос. Покрај тоа, во изминатиот период кандидатот објавил голем број научни и стручни трудови во домашни и странски списанија, учествувал со свои трудови на домашни и странски семинари, советувања, симпозиуми и конгреси, кои придонесуваат за неговата афирмација како научен и стручен работник во областа на патиштата.

Согласно со Извештајот од Комисијата за самоевалуација на Факултетот, кандидатот своите наставни обврски секогаш ги извршува професионално, квалитетно, совесно и на високо стручно ниво. Кандидатот успешно им го пренесува знаењето и воспоставува професионален однос со студентите, што е потврдено со позитивната оценка која кандидатот редовно ја добива од спроведената анонимна студентска анкета за квалитетна реализација на наставните обврски и содржини, спроведена во досегашниот период, организирана во рамките на процесот на самоевалуација.

Врз основа на целокупниот ангажман кој ги задоволува критериумите дадени во Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и од личното познавање на кандидатот, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, кандидатот д-р Горан Мијоски, дипл.град.инж., да биде избран во звањето вонреден професор во областа на патиштата.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Зоран Кракутовски с.р.
2. Проф. д-р Милорад Јовановски с.р.
3. Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Горан Илија Мијоски**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Градежен факултет - Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **патишта**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Учебна 2011/2012 година (УГД – ФПТН)	18,01
	<i>Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)</i>	8,46
8	Проектирање на патишта / 2	1,20
9	Планирање на транспортна инфраструктура / 2	1,20
10	Долен строј на патишта и железници / 2	1,20
11	Инфраструктурни објекти - основи /1	0,60
12	Градежништво во рударството / 1	0,60
	<i>Одржување на вежби</i>	
13	Проектирање на патишта / 2	0,90
14	Планирање на транспортна инфраструктура / 2	0,90
15	Долен строј на патишта и железници / 2	0,90
16	Инфраструктурни објекти - основи /1	0,45
17	Градежништво во рударството / 1	0,45
	<i>Консултации со студенти</i>	
18	Проектирање на патишта / 5	0,01

19	Планирање на транспортна инфраструктура / 5	0,01
20	Долен строј на патишта и железници / 5	0,01
21	Инфраструктурни објекти - основи /5	0,01
22	Градежништво во рударството / 10	0,02
	<i>Предавања на прв циклус студии (летен семестар)</i>	9,55
23	Горен строј на патишта / 2	1,20
24	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
25	Основи на градски сообраќајници / 1	0,60
26	Сообраќајна техника, опрема и паркирање / 1	0,60
27	Инфраструктурни објекти (архитекти просторно план.и урбан.) / 2	1,20
28	Градежништво во рударството / 1	0,60
	<i>Одржување на вежби</i>	
29	Горен строј на патишта / 2	0,90
30	Управување и одржување на патишта / 2	0,90
31	Основи на градски сообраќајници / 1	0,45
32	Сообраќајна техника, опрема и паркирање / 1	0,45
33	Инфраструктурни објекти (архитекти просторно план.и урбан.) / 2	0,90
34	Градежништво во рударството / 1	0,45
	<i>Консултации со студенти</i>	
35	Горен строј на патишта / 5	0,01
36	Управување и одржување на патишта / 5	0,01
37	Основи на градски сообраќајници / 5	0,01
38	Сообраќајна техника, опрема и паркирање / 5	0,01
39	Инфраструктурни објекти (архитекти просторно план.и урбан.) / 20	0,04
40	Градежништво во рударството / 10	0,02
	Учебна 2011/12 (УСКИМ – ГФ)	2,44

	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	2,44
	Проектирање на патишта (н. Геотехника) / 2	1,20
	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
	Консултации со студенти	
	Проектирање на патишта (н. Геотехника) / 15	0,03
	Управување и одржување на патишта / 5	0,01
	Учебна 2012/13 (УСКИМ – ГФ)	8,63
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	3,19
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /2	1,20
	Консултации со студенти	
	Горен строј на патишта /5	0,01
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /90	0,18
	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	1,50
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,50
	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	2,44
	Проектирање на патишта (н. Геотехника) / 2	1,20
	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
	Консултации со студенти	
	Проектирање на патишта (н. Геотехника) / 15	0,03
	Управување и одржување на патишта / 5	0,01
	Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	1,50
	Управување и одржување на патишта /2	1,50
	Учебна 2012/13 (УГД – ФПТН)	20,01
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	4,86
	Инфраструктурни објекти – основи /3	1,80

Градски сообраќајници /3	1,80
Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /2	1,20
Консултации со студенти	
Инфраструктурни објекти – основи /10	0,02
Градски сообраќајници /10	0,02
Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /10	0,02
Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	4,50
Патишта 2 /3	2,25
Горен строј на патишта 2 /3	2,25
Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	8,40
Горен строј на патишта /3	1,80
Управување и одржување на патишта /2	1,20
Проектирање на патишта /3	1,80
Одржување на вежби	
Горен строј на патишта /3	1,35
Управување и одржување на патишта /2	0,90
Проектирање на патишта /3	1,35
Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	2,25
Управување и одржување на патишта (Одбрани поглавја) /3	2,25
Учебна 2013/14 (УСКИМ – ГФ)	8,63
Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	3,19
Горен строј на патишта /3	1,80
Основи на сообраќајници – дел: Патишта /2	1,20
Консултации со студенти	
Горен строј на патишта /5	0,01
Основи на сообраќајници – дел: Патишта /90	0,18

	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	1,50
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,50
	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	2,44
	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,20
	Консултации со студенти	
	Управување и одржување на патишта / 10	0,02
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /10	0,02
	Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	1,50
	Управување и одржување на патишта /2	1,50
	Учебна 2013/14 (УГД – ФПТН)	20,04
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	4,89
	Инфраструктурни објекти – основи /3	1,80
	Градски сообраќајници /3	1,80
	Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /2	1,20
	Консултации со студенти	
	Инфраструктурни објекти – основи /15	0,03
	Градски сообраќајници /15	0,03
	Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /15	0,03
	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	4,50
	Патишта 2 /3	2,25
	Горен строј на патишта 2 /3	2,25
	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	8,40
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Управување и одржување на патишта /2	1,20
	Проектирање на патишта /3	1,80

	<i>Одржување на вежби</i>	
	Горен строј на патишта /3	1,35
	Управување и одржување на патишта /2	0,90
	Проектирање на патишта /3	1,35
	<i>Предавања на втор циклус студии (летен семестар)</i>	2,25
	Управување и одржување на патишта (Одбрани поглавја) /3	2,25
	Учебна 2013/14 (УСКИМ – ГФ)	9,99
	<i>Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)</i>	4,55
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /2	1,20
	<i>Одржување на вежби</i>	
	Горен строј на патишта /3	1,35
	<i>Консултации со студенти</i>	
	Горен строј на патишта /10	0,02
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /90	0,18
	<i>Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)</i>	1,50
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,50
	<i>Предавања на прв циклус студии (летен семестар)</i>	2,40
	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,20
	<i>Консултации со студенти</i>	0,04
	Управување и одржување на патишта / 10	0,02
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /10	0,02
	<i>Предавања на втор циклус студии (летен семестар)</i>	1,50
	Управување и одржување на патишта /2	1,50
	Учебна 2013/14 (УГД – ФПН)	20,04

	Предавања прв циклус на студии (зимски семестар)	4,89
	Инфраструктурни објекти – основи /3	1,80
	Градски сообраќајници /3	1,80
	Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /2	1,20
	Консултации со студенти	
	Инфраструктурни објекти – основи /15	0,03
	Градски сообраќајници /15	0,03
	Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /15	0,03
	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	4,50
	Патишта 2 /3	2,25
	Горен строј на патишта 2 /3	2,25
	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	8,40
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Управување и одржување на патишта /2	1,20
	Проектирање на патишта /3	1,80
	Одржување на вежби	
	Горен строј на патишта /3	1,35
	Управување и одржување на патишта /2	0,90
	Проектирање на патишта /3	1,35
	Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	2,25
	Управување и одржување на патишта (Одбрани поглавја) /3	2,25
	Учебна 2014/15 (УСКИМ – ГФ)	9,99
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	4,55
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /2	1,20
	Одржување на вежби	

	Горен строј на патишта /3	1,35
	Консултации со студенти	
	Горен строј на патишта /10	0,02
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /90	0,18
	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	1,50
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,50
	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	2,40
	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,20
	Консултации со студенти	0,04
	Управување и одржување на патишта / 10	0,02
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /10	0,02
	Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	1,50
	Управување и одржување на патишта /2	1,50
	Учебна 2014/15 (УГД – ФПТН)	20,04
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	4,89
	Инфраструктурни објекти – основи /3	1,80
	Градски сообраќајници /3	1,80
	Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /2	1,20
	Консултации со студенти	
	Инфраструктурни објекти – основи /15	0,03
	Градски сообраќајници /15	0,03
	Сообраќајно техничка опрема и паркиралишта /15	0,03
	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	4,50
	Патишта 2 /3	2,25
	Горен строј на патишта 2 /3	2,25

	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	8,40
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Управување и одржување на патишта /2	1,20
	Проектирање на патишта /3	1,80
	Одржување на вежби	
	Горен строј на патишта /3	1,35
	Управување и одржување на патишта /2	0,90
	Проектирање на патишта /3	1,35
	Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	2,25
	Управување и одржување на патишта (Одбрани поглавја) /3	2,25
	Учебна 2015/16 (УСКИМ – ГФ)	11,48
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	4,54
	Горен строј на патишта /3	1,80
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /2	1,20
	Одржување на вежби	
	Горен строј на патишта /3	1,35
	Консултации со студенти	
	Горен строј на патишта /15	0,03
	Основи на сообраќајници – дел: Патишта /80	0,16
	Предавања на втор циклус студии (зимски семестар)	3,00
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,50
	Планирање на просторот и сообраќајот /2	1,50
	Предавања на прв циклус студии (летен семестар)	2,40
	Управување и одржување на патишта / 2	1,20
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /2	1,20
	Консултации со студенти	0,04

	Управување и одржување на патишта / 10	0,02
	Сообраќајна техника, опрема и паркиралишта /10	0,02
	Предавања на втор циклус студии (летен семестар)	1,50
	Управување и одржување на патишта /2	1,50
	Учебна 2015/16 (УГД – ФПТН и ВОЕНА АКАДЕМИЈА)	3,00
	Предавања на прв циклус студии (зимски семестар)	3,00
	Градски сообраќајници /3	1,80
	Патишта и мостови /2	1,20
	Дипломски работи, учество во комисии	2,40
	УСКИМ – ГФ (предавања)	51,16
	УГД – ФПТН (предавања)	101,14
		152,30
	УСКИМ - ГФ	2,30
1	Ментор на дипломска работа / $2 * 0,20 = 0,40$	0,40
2	Комисија за одбрана на дипломска работа - член / $10 * 0,10 = 1,00$	1,00
3	Комисија за одбрана на магистратура - член / $3 * 0,30 = 0,90$	0,90
	УГД - ФПТН	3,70
1	Ментор на дипломска работа / $12 * 0,20 = 2,40$	2,40
2	Комисија за одбрана на дипломска работа - член / $10 * 0,10 = 1,00$	1,00
3	Комисија за одбрана на магистратура - член / $1 * 0,30 = 0,30$	0,30
	Интерна скрипта од предавања	24,00
	УСКИМ - ГФ	12,00
	Скрипта по предметот горен строј на патишта /ПЖ	4,0
	Скрипта по предметот управување и одржување на патишта /ПЖ	4,0
	Скрипта по предметот проектирање на патишта /ГТ и ГД	4,0

	УГД - ФПТН	12,00
1	Скрипта по предметот инфраструктурни објекти – основи	4,00
2	Скрипта по предметот основи на градски сообраќајници	4,00
3	Скрипта по предметот сообр. техника, опрема и паркиралишта	4,00
	Научно-популарна статија во стручно-методско списание	1,00
1	„СОВРЕМЕНАТА И ЕФИКАСНА ПАТНА ИНФРАСТРУКТУРА ПРЕДУСЛОВ ЗА ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ“ (Мијоски Г., Стручно списание на КОАОИ „ПРЕСИНГ“ бр.1 од 2014 год.)	1,00
	Вкупно:	182,40

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Ментор на магистерски труд	4,00
	УСКИМ - ГФ	2,00
	Ментор на магистерски труд /2*1,00=2,00	2,00
	УГД - ФПТН	2,00
	Ментор на магистерски труд /2*1,00=2,00	2,00
	Раководител на национален научен проект	6,00
	„Анализа и заштита од сообраќајна бучава на сообраќајниците со големо сообраќајно оптоварување во Република Македонија“ (УСКИМ – Градежен факултет - Скопје)	6,00
	Научни-стручни трудови	59,215
	Објавени во научно/стручно списание	3,60
1	Mijoski G., Lepavcov A.: „Transport noise and measures for protection on motorways in the Republic of Macedonia“ (Scientific Journal of Civil Engineering, Volume 2, Issue 1, July 2013, Faculty of Civil Engineering – Skopje, Republic of Macedonia, ISSN: 1857-839X)	3,60

	Објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (ФВ – IF)	6,615
1	Blaževska Stoilkovska B., Žileska Pančovska V., Mijoski G.: „Relationship of safety climate perceptions and job satisfaction among employees in construction industry - the moderating role of age“ (International Journal of JOSE, Volume 21, Issue 4, 2015, Published 23/12/2015, Taylor & Francis Online, pages 440-447, ISSN: 1080-3548 (Print), 2376-9130 (Online), Thomson Reuters; 5 years IF 0,615; http://www.tandfonline.com/loi/tose20	0,615
	Објавени во зборник на трудови од научно-стручен собир со меѓународен уредувачки одбор во странство	20,40
1	Mijoski G., Stoimenov P.: „Evaluation of longitudinal roughness of pavement surface on the highway and city roads“ (4 Internacionalni naucno-strucni skup „GNP 2012“ – Zabljak, Republika Crna Gora), ISBN 978-86-82707-21-9 ; COBISS.CG-ID 19893008	2,70
2	Mijoski G., Zileska-Pancovska V.: „Noise made from interaction between tires and pavement surface and measures for protection from it at long distance roads“ (2 nd International Scientific Meeting „GEO-EXPO 2012 – GTZ 2012“ – Tuzla, Republic of Bosnia & Hercegovina), ISBN 978-9958-628-16-0 ; COBISS.BH-ID 19584518	2,70
3	Mijoski G., Paloshi V.: „Maintenance of the road infrastructure in Republic of Macedonia“ (The First Albanian Congress on Roads – Tirana IX-2012, Republic of Albania)	2,70
4	Zileska-Pancovska V., Ristevska-Jovanovska S., Mijoski G.: „Problems that occur during construction project realization in Republic of Macedonia“ (International Scientific Conference „People, buildings and environment“ – Lednice 2012, Czech Republic), ISBN 978-80-214-4618-2 ; ISSN 1805-6784	2,40
5	Zileska Pancovska V., Blazevska Stoilkovska B., Mijoski G.: „Health and safety climate perceptions among employees in construction industry in Republic of Macedonia“ (11 th International conference OTMC, Dubrovnik, IX-2013, Croatia)	2,40
6	Mijoski G., Manchev R.: „Protection from the road noise in suburban and urban city areas in the Republic of Macedonia“ (First Serbian Congress, Belgrade, June 2014, Republic of Serbia), ISBN 978-86-88541-01-5	2,70

7	Mijoski G.: „Rut appearance on pavement surface and measurements on motorway A-4 in Macedonia“ (International Scientific Conference <i>People, Buildings and Environment 2014</i> (PBE2014), 15-17 October, 2014, Kroměříž, Czech Republic), ISSN 1805-6784	3,00
8	Zdraveska K., Jovanovski A., Misevski T., Grcev D., Ilieva A., Mijoski G. , Dimitrov H.: „Sustainability of bridges from damages of low temperatures (ice and snow) and lighting using natural electricity“ (21 th International Cultural and Academic Meeting of Engineering Students, Istanbul, Turkey Engineering Society, May 2-9, 2015)	1,80
	Објавени во зборник на трудови од научно-стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, одржан во Р. Македонија	19,80
1	Mijoski G. , Lepavcov A.: „Recommendations for achievement of longitudinal roughness of pavement surface on the highway“ (14. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, „Инфраструктура“ – Струга, 2011, Република Македонија, ISBN 9989-9785-1-8(kn.2))	2,70
2	Mijoski G. , Lepavcov A.: „Analysis of the noise from the pavement surfaces and measures for protection“ (14. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, „Инфраструктура“ – Струга, 2011, Република Македонија, ISBN 9989-9785-1-8(kn.2))	2,70
3	Дамбов Р., Мијоски Г. , Каранакова-Стефановска Р.: „Изработка на засеци при пробивање на патишта со примена на дупчечко-минерски работи“ (14. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, „Инфраструктура“ – Струга, 2011, Република Македонија, ISBN 9989-9785-1-8(kn.2))	2,40
4	Blazevska Stoilkovska B., Zileska Pancovska V., Mijoski G.: „Perceptions of work safety among employees in construction sector in Macedonia“ (International conference safety engineering in function of improvement of the working condition, Ohrid, 10 th -12 th of may, 2013, Сојуз на Стопански комори на Македонија, УСКИМ – Машински факултет и др. COBISS.MK-ID 93856010)	2,40
5	Mijoski G. , Lepavcov A.: „Light features of the driving surfaces, factors that influence them and methods of measurement“ (15. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Струга, септември 2013, Република Македонија, ISBN 9989-9785-1-9)	2,70
6	Žileska-Pančovska V., Ristevska-Jovanovska S., Mijoski G. , Hanak T.: „Factors that affect construction project efficient realization in	1,80

	Republic of Macedonia“ (15. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Инфраструктура“ – Струга, септември 2013, Република Македонија, ISBN 9989-9785-1-9)	
7	Мијоски Г. , Кчев Б.: „Пластични деформации на флексибилните коловозни конструкции на површини со посебен режим на сообраќај во Скопје“ (IV симпозиум на ДГМ, Струга, 2014, ISBN 978-9989-2053-3-0)	2,70
8	Mijoski G. , Lepavcov A., Popov M.: „Winter maintance of the state roads in Republic of Macedonia and its harmful effect on the objects on the road“(16. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, – Охрид, октомври 2015, Република Македонија, ISBN 608-4510-24-8)	2,40
	Пленарни предавања на научно-стручен собир	5,80
1	Мијоски Г. , Палоши В.: „Современи аспекти од областа на сообраќајот во мирување, паркиралишта и паркинг гаражи“ (Републички совет за безбедност на сообраќајот на патиштата и МВР на РМ, Скопје, април 2013 год.)	1,80
2	Мијоски Г.: „Управувањето и одржувањето на патиштата, клучен фактор за безбедноста на сообраќајот на патиштата“ („Научната мисла во безбедноста на патиштата“ Републички совет за безбедност на сообраќајот на патиштата и МВР на РМ, Скопје, 21.3.2014 год.)	2,00
3	Мијоски Г.: „Заштита од патната бучава во вонградски и градски средини“ („Автопатиштата, клуч за понатамошен економски развој на Р.Македонија“ ДПМ, ГФ, КОАОИ, Скопје, 9.1.2014)	2,00
	Пленарно предавање на научно-стручен собир со меѓународно учество	3,00
4	Мијоски Г.: „Резултати од мерењата на нивото на бучава на автопатот „Мајка Тереза“ А2а (Е-65), делница: Скопје – Тетово“, ГФ, ДПМ, КОАОИ, Скопје, 11 – XII – 2015	3,00
	Вкупно	69,215

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма	1,00
1	Подготовка на елаборат за студиска програма и акредитација за ФПТН - Градежништво модул: Транспортна инфраструктура на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	1,00
	Експертски активности	47,00
1	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. во с. Мојанци - Кочани“ (мај 2014, ГФ)	1,00
2	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. „Никола Зафиров“ во с. Горни Подлог - Кочани“ (мај 2014, ГФ)	1,00
3	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. во с. Долни Подлог - Кочани“ (мај 2014, ГФ)	1,00
4	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. во с. Горни Подлог со L=128 m, - Кочани“ (мај 2014, ГФ)	1,00
5	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на локален пат за одморалиште Пониква“ (ноември 2013, ГФ)	1,00
6	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. „Мишо Арсов“ - Кочани “ (јуни 2013, ГФ)	1,00
7	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. „Крижевска“ - Кочани “ (август 2013, ГФ)	1,00
8	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. „Казанлак“ - Кочани “ (јуни 2013, ГФ)	1,00

9	„Извештај за извршени испитувања на модул на стисливост со метод на кружна плоча на ул. „556 - Прокарка“ - Кочани“ (јули 2013, ГФ)	1,00
10	Учество во тимот за Пилот – проект оцена на можноста за примена на адитив „Селеница“ во асфалтни мешавини за сообраќајниците за тежок сообраќај во градот Скопје и Република Македонија	2,00
11	Физибилити студија за почеток на експлоатација на јаглен, од јагленовото наоѓалиште „Неготино“ – Неготино. Инвеститор: Министерство за економија на РМ; Институција: УГД бр. 2201-106/1 од 29.11.2010 (Проектирање патишта)	1,00
12	Изработка на рударско-техничка документација за ЕЛЕМ Електрани на Македонија (Понуди бр. 01-25/2012) за: -Геомеханичка анализа за стабилност на косини на откопните блокови со теренска перспекција, во рудниците во РЕК Битола Анализа за стабилноста и носивост на карактеристични профили без теренска перспекција – дополнителен извештај, во рудниците во РЕК Битола	1,00
13	Изработка на основен проект за локален пат „Стар пат г. Охрид – с. Лескоец“ (тех. бр. 01-12/10), „Проект Биро“ – Охрид, соработник	2,00
14	Изработка на основен проект за локален пат „с. Лескоец – с. Лакочереј“ (тех. бр. 01-12/11), „Проект Биро“ – Охрид, одговорен проектант	4,00
15	Идејно решение за пристапен пат од регионалниот пат Р1202 Маврово – Дебар, до браната ХЕЦ „Луково поле“ (Проектант/соработник)	1,00
16	Основен проект за пристапен пат од регионалниот пат Р1202 Маврово – Дебар, до браната ХЕЦ „Луково поле“ (Проектант/соработник)	2,00
17	Проектна задача за изработка на Основен проект за санација и одржување на коловозната конструкција на автобуските постојки за јавен градски превоз во градот Скопје (2015, ГФ)	2,00
18	Проектна задача за проектирање на рехабилитација на коловозна конструкција на автопатот Миладиновци-Св. Николе-Штип (2015, ГФ)	2,00

19	Извештај - Стручно мислење за објект: улица „Јаким Стојковски“ во општина Пробиштип (VI – 2015, ГФ)	1,00
20	Стручно мислење за Санација на појавени оштетувања на коловозна конструкција на мостовите на автопатот А-1 (Фрејсине, 7/2015, ГФ)	1,00
21	Извештај од Технички прием на локален пат за с. Могорче (12/2014, ГФ)	1,00
22	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на магистрален пат А4 (М-6) делница: Крстосница за с. Сушица (12/2013, ГФ)	1,00
23	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат Р2334 делница: Караорман – Карбинци - Козјак (12/2013, ГФ)	1,00
24	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат Р2434 делница: Раборци - Попчево (12/2013, ГФ)	1,00
25	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат Р294 (607) делница: Покрајчево - Злеово (12/2013,ГФ)	1,00
26	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат Р1403 делница: Дукатино - Радичево (12/2013, ГФ)	1,00
27	Извештај од Технички прием на рехабилитација на пат Р1202 делница: „Дебар – граничен премин Блато (Албанија)“ (12/2014, ГФ)	1,00
28	Извештај од Технички прием на модернизација на регионален пат Р2236 делница: „Мечкуевци - Куково“ (1/2014, ГФ)	1,00
29	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат Р1204 делница: „Спој на А4 – Кадрифаково“ (1/2014, ГФ)	1,00
30	Извештај од Технички прием на хоризонтална и вертикална сигнализација на Регионален Патен Правец Р1303 Прилеп – Македонски Брод – Кичево А2е (Е65) (2015, ГФ)	1,00
31	Извештај од Технички прием на хоризонтална и вертикална сигнализација на Регионален Патен Правец Р1401/Р1105	1,00

	(P-110) Давидово – Раброво и крак кон Марвинци од P1401/P1105 (2015, ГФ)	
32	Извештај од Технички прием на хоризонтална и вертикална сигнализација на Регионален Патен Правец P1401/P1105 (P-604) Струмица – Дојран, (2015, ГФ)	1,00
33	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат P1206 делница: „Сарај – Групчин“ (ГФ)	1,00
34	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат P2242 делница: „Шемшево – Јегуновце“ (ГФ)	1,00
35	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат P29274 делница: „Лешок – Сиричино“ (ГФ)	1,00
36	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат P2234 делница: „Теарце – Јегуновце“ (ГФ)	1,00
37	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на регионален пат P1206 делница: „Боговиње – Пирок“ (ГФ)	1,00
38	Извештај од Технички прием на надградба на коловоз на магистрален пат А2 делница: „Гостивар – Стража“ (ГФ)	1,00
39	Извештај од Технички прием на рехабилитација на автопат А1 делница: Велес – Катланово (29/12/2015, ГФ)	1,00
	Ревизија	11,00
1	Основен проект за реконструкција на Булевар „Туристичка“ во Охрид (тех. бр. 01-12/9), 2012, одговорен ревидент	1,00
2	Основен проект за реконструкција на крстосница помеѓу ул. „АСНОМ“ и ул. „Дејан Војвода“ во Охрид (тех. бр. 01-12/6), 2012, одговорен ревидент	1,00
3	Основен проект за реконструкција на крстосница помеѓу Булевар „Туристичка“ и ул. „Бистрица“ во Охрид (тех. бр. 01-12/5), 2012, одговорен ревидент	1,00
4	Основен проект за реконструкција на крстосница помеѓу Булевар „Туристичка“ и ул. „Стив Наумов“ во Охрид (тех. бр. 01-12/4), 2012, одговорен ревидент	1,00

5	Основен проект за реконструкција на крстосница помеѓу Булевар „Туристичка“ и ул. „Абас Емин“ во Охрид (тех. бр. 01-12/2), 2012, одговорен ревидент	1,00
6	-Основен проект за изградба на кружна крстосница помеѓу Булевар „Туристичка“ и ул. „Македонски просветители“ во Охрид (тех. бр. 01-11/4), 2012, одговорен ревидент	1,00
7	Основен проект за изградба на кружна крстосница помеѓу Булевар „Туристичка“ и ул. „Јане Сандански“ во Охрид (тех. бр. 01-11/5), 2012, одговорен ревидент	1,00
8	Основен проект за изградба на кружна крстосница помеѓу Булевар „Туристичка“ и ул. „АСНОМ“ во Охрид (тех. бр. 01-11/3), 2012, одговорен ревидент	1,00
9	Основен проект за изградба на улица 1 по ДУП, Лагадин - Пештани во Охрид (тех. бр. 01-12/3), одговорен ревидент	1,00
10	Ревизија на елаборатот од извршените геомеханички и асфалтни истражувања и испитувања вдоль трасата предвидена за реконструкција и проширување на улица помеѓу ул. „Васко Карангелевски“ и ул. „3-та македонска бригада“ во Скопје (km 0+000 – km 0+893,09), (ГФ)	1,00
11	Завршен извештај од ревизија на проектна документација на Основен проект за државен пат А4; објект: армирана земја од km 23+040 до km 24+160 (книга 12.3) делница: Штип – Радовиш, ревидент (12/2015), (ГФ)	1,00
	Раководител на лабораторија	1,00
	Раководител на лабораторија за асфалти на ГФ	1,00
	Учество во комисији и тела на државни и други органи	2,00
1	Претседател на Комисија за рецензија од областа на градежништвото за доделување на признанието „Најмлад научник“ за 2011 год. под покровителство на Претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов (Игор Томовски)	1,00
2	Член на Комисија за рецензија од областа на градежништвото за доделување на признанието „Најмлад научник“ за 2013 год. под покровителство на Претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов (Игор Томовски)	1,00
	Вкупно:	62,00

	Дејности од поширок интерес	17,70
1	Претседател на научен/стручен собир: „Автопатиштата, клуч за понатамошен економски развој на Р.Македонија“ ГФ, ДПМ, КОАОИ, (Скопје, 9 – I – 2014)	1,00
2	Претседател на меѓународен научен/стручен собир: „Сообраќајна бучава на патиштата во Република Македонија“, ГФ, ДПМ, КОАОИ, (Скопје, 11 – XII – 2015)	2,00
3	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир 2*1=2,00	2,00
4	Рецензија за меѓународно научно-стручно списание со ФВ (IF), Journal Of The Croatian Association Of Civil Engineers „GRAĐEVINAR“, Review form 1291-2015, (20-VI-2015)	2,00
5	7 ^{mo} Меѓународно стручно советување „Подекс - Повекс“, Член на Научен Одбор и Рецезент (Радовиш, 14-15/11/2014)	1,00
6	2 Меѓународен Конгрес за патишта на Албанија, Член на Научен Одбор (Тирана, 2015)	1,00
7	Раководител на Катедрата за патишта на ГФ	3,00
8	Член на Комисија за настава на ГФ	0,50
9	Претседател на Друштво за патишта на Република Македонија, 2007 - денес	1,00
11	Член на Претседателството на Сојузот на градежни инженери на Република Македонија	1,00
12	Член на УО на Институт за економски стратегии и меѓународни односи „ОХРИД“	1,00
13	Член на УО на Паневропска унија на Македонија	1,00
14	Член на УО на Карате федерација на Македонија (2013-денес)	1,00
15	Претседател на Комисија за избор во звање на Славчо Величков (на ФПТН – УГД, Одлука бр. 2202-176/3 од 17 – VI – 2011 година)	0,20
16	Сертификат за учество на семинар за Подземни објекти во градовите, во организација на Градежен Факултет – Скопје	

	и ITA - AITES (International tunnelling and underground space association), Скопје, 22.02.2012	
17	Учество на Собир со меѓународно учество, под покровителство на претседателот на РМ, д-р Ѓорге Иванов: „Едукација, превенција и етика во сообраќајот на патиштата“ за остварување на Националната стратегија за нула деца жртви во сообраќајот (Скопје, 9 ноември 2011 год.)	
	Вкупно:	79,70
	СЕ ВКУПНО:	331,315

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	182,400
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	69,215
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	79,700
Вкупно:	331,315

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Зоран Кракутовски с.р.
2. Проф. д-р Милорад Јовановски с.р.
3. Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Евангелина Милошеска, дипл.геод.инж.	Правно – технички рамки прилагодени за остварување на сервисна конкурентност без условеност од сервисната типизација	Legal technical standards tailored to achieve service competitiveness without the conditionality of service classification	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	28.12.2015 02-2/139-228
2	Марија Поповска дипл.геод.инж.	Стратешко планирање на урбаниот простор	Strategic planning of urban space	проф. д-р Јован Јованов	28.12.2015 02-2/139-225
3	Бесим Алиу дипл.геод.инж.	Влијание на реформите во катастар и промените на законите и правните регулативи во менаџментот со недвижности	Impact of cadastral reforms and changes in law and regulation frameworks in real estate management	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	28.12.2015 02-2/139-229
4	Колинда Зафирова дипл.град.инж.	Анализа на процесот за таложење во станицата за прочистување на вода за пиење во Велес	Analysis of the proces of sedimentation in the drinking water treatment plant in Veles town	проф. д-р Петко Пеливаноски	28.12.2015 02-2/139-226
5	Ивана Велиновска дипл.град.инж.	Проценка на сеизмичката отпорност на армиранобетонски надпатник во согласност со препораките од Еврокодovi	Seismic resistance evaluation of a reinforced concrete overpass in accordance to the Eurocode recommendations	проф. д-р Елена Думова Јованоска	28.12.2015 02-2/139-227

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Владимир Дамјановски, дипл.град.инж.	Аналитичко и експериментално истражување на однесувањето на можданци кај подолжно поставени лимови за спрегање	Analytical and experimental research of the behavior of shear-stud connectors with longitudinal sheeting	проф. д-р Петар Цветановски	02- 2/136-10 од 03-02- 2016
2	Ангелина Маџовска, дипл.град.инж .	Методи за проценка на чинење на геотехнички заштитни мерки кај косини	Methods for cost estimation of geotechnical protective measures at slopes	проф. д-р Милорад Јовановски	02- 2/136-11 од 03-02- 2016
3	Ивана Недевска, дипл.град.инж	Компаративна анализа на пропусна способност и капацитет кај четворокрака кружна крстосница по HCM-методата	Comparative analysis of flow rate and capacity for four-handed crossroad and a roundabout according to HCM	доц. д-р Слободан Огњеновиќ	02- 2/136- 12 од 03-02- 2016

**ПРЕГЛЕД
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА
ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ**

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Антонио Зафировски	„Домашни наспроти странски брендови на безалкохолни пијалоци – анализа на ставовите на потрошувачите“	„Domestic versus foreign soft drinks’ brands – analysis of consumer attitudes“	проф. д-р Снежана Р. Јовановска	02.02.2016 /0002-50/17
2.	Анета Дамјановска	„Регулација на претпријатијата со монополистичка моќ“	„Regulation of enterprises with monopolistic power“	академик Таки Фити	02.02.2016 /0002-50/18
3.	Ленче Таневска	„Спречување и откривање на измами во банкарскиот сектор на Република Македонија“	„Prevention and detection of fraud in the banking sector of the Republic of Macedonia“	проф.д-р Зорица Б. Лазаревска	02.02.2016 /0002-50/19
4.	Билјана Никодинова	„Примена на рамка на урамнотежени перспективи во мали и средни претпријатија“	„Applying the balanced scorecard in the small and medium enterprises“	доц.д-р Марина Трпеска	02.02.2016 /0002-50/20
5.	Ана Николовска	„Сметководствени аспекти на кредитниот ризик и нефункционалните побарувања и нивно влијание врз профитабилноста на банките во Република Македонија“	„Accounting aspects of credit risk and non-performing loans and their effect on banks’ profitability in the Republic of Macedonia“	доц.д-р Атанаско Атанасовски	02.02.2016 /0002-50/21
6.	Косте Наумоски	„Новите трендови во сметководственото планирање и нивната примена во“	„ New trends in budgeting and their application in the organizations in the Republic of Macedonia“	доц.д-р Марина Трпеска	02.02.2016 /0002-50/22

		организациите во Република Македонија"			
7.	Оливера Тасева	„Ефетки од имплементирање на сметководство на менаџментот во мали и средни претпријатија"	„The effects of management accounting implementation in small and medium enterprises"	доц.д-р Марина Трпеска	02.02.2016 /0002-50/23
8.	Амел Муриќ	„Таргетирање на инфлацијата: преглед на меѓународното искуство, 1990-2015"	„Inflation targeting: overview of the international experience, 1990-2015"	проф. д-р Горан Петревски	02.02.2016 /0002-50/24
9.	Лилјана Пушова	„Банкарските кредити како извор на екстерно финансирање на компаниите во Македонија"	„Bank credits as an external source of finance for the companies in Macedonia"	проф. д-р Горан Петревски	02.02.2016 /0002-50/25
10.	Наташа Јосимовска	„Даночните раеви и нивното влијание врз меѓународните финансиски текови"	„Tax heavens and their influence on international finance flows"	проф. д-р Михаил Петковски	02.02.2016 /0002-50/26
11.	Ирина Димитриевска	„Инвестициските фондови во Република Македонија и земјите членки на Европската Унија – трендови и перспективи"	„Investment funds in both the Republic of Macedonia and the European Union member countries – trends and perspective"	доц. д-р Елена Наумовска	02.02.2016 /0002-50/27
12.	Сања Симоновска	„Финансиската стабилност во Р.Македонија – теоретска рамка и анализа"	„Financial stability in the Republic of Macedonia – theoretical framework and analysis"	доц. д-р Ѓорѓи Гоцков	02.02.2016 /0002-50/28
13.	Ангела Волкановска	„Интеракција помеѓу монетарната и фискалната политика и управувањето со јавниот долг"	„Interaction between the monetary and the fiscal policy and the public debt management"	проф.д-р Михаил Петковски	02.02.2016 /0002-50/29
14.	Маргин Новески	„Моделирање на долгорочната зависност на БДП на трите најразвиени економии во Европската Унија"	„Modeling the long term relationship of GDP in top three most developed countries in the European Union"	проф.д-р Весна Буцевска	02.02.2016 /0002-50/30

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АНАЛИЗА И
ДЕФИНИРАЊЕ НА ТЕХНО ЕКОНОМСКИТЕ УСЛОВИ НА РЕК
БИТОЛА ЗА КОМБИНИРАН РЕЖИМ НА РАБОТА СО ПРИРОДЕН ГАС
ЗА ТОПЛИФИКАЦИЈА НА ГРАДОТ “ ОД М-Р СУЗАНА ЗИКОВСКА,
ПРИЈАВЕНА НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 17.11.2015 година, со Одлука бр.02-2845/2 формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Сузана Зиковска, дипл.маш.инж., со наслов „Анализа и дефинирање на техно економските услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот“, во состав: проф. д-р Славе Арменски (ментор), Проф. д-р Доне Ташевски (член), Проф д-р Ристо Филкоски (член), Вон. проф. д-р Сања Поповска Василевска (член) и Д-р Марко Серафимов (член), ред. проф. во пензија.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сузана Зиковска, со наслов „Анализа и дефинирање на техно економските услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот“, содржи 121 страница компјутерски обработен текст во фонт Arial 11, со 1,15 проред и големина на букви 11, 107 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и стандарди.

Трудот е структуриран во 8 глави и прилог, при што воведот и заклучокот се прикажани како Глава 1 и Глава 8, а насоките за понатамошна работа со Глава 9. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот на трудот концептски е составен од неколку сегменти кои формираат целина во која се детерминирани главните цели и мотиви. Во почетокот е даден краток осврт на состојбите за производство на електрична и топлинска енергија, состојбата со енергетските ресурси и емисиите на штетни материи и соединенија во атмосферата по единица потрошено гориво. Во продолжение се објаснети можните стратегии за развој на енергетските технологии со цел да се достигне поголема ефикасност во процесот на трансформација на енергијата, економично користење на енергетските извори, намалување на емисијата на штетни материи при трансформацијата на енергијата и постигнување на флексибилност на енергетските постројки во поглед на видот и квалитетот на различните горива. Од таа причина, се вложуваат напори за намалување на емисијата на јаглеродните соединенија CO и CO₂, азотните оксиди NO_x и сулфурните соединенија SO₂.

Анализирајќи ја примената на енергетските ресурси во Европа и општо во цел свет, како и бенефитот од нив, се потврдува дека природниот гас наоѓа сè поголема примена како гориво при изградба на нови термоенергетски постројки со комбинирано производство на енергија, односно когенеративни постројки за комбинирано производство со природен гас.

Објаснети се предностите на комбинираното производство како најповолно решение за зголемување на енергетската ефикасност како резултат на искористувањето на енергијата која кај класичните термоенергетски постројки се исфрла во околината (и се движи меѓу 40-70% од вкупно доведената енергија), со што вкупното искористување на енергијата е над 90%. Главниот мотив за темата произлегува од сознанијата за придобивките од комбинираните когенеративни постројки на природен гас чија промоција започнува од 2001 година кога во Брисел е основана Европска организација за промовирање на когенерацијата (The European association for the Promotion of Cogeneration или скратено EDUCOGEN). Врз основа на тоа, извршена е анализа на состојбата со когенерацијата општо и во Р.Македонија, како и анализа и дефинирање на техно-економските услови за комбиниран режим на работа на термоенергетски постројки (РЕК Битола) на природен гас за топлификација.

Во делот “Општ преглед на дисертацијата” е елаборирана примарната цел на докторската дисертација која е насочена кон дефинирање на оптимално техничко решение на комбинирана когенеративна постројка на природен гас врз основа на претходно извршена проценка на потребниот топлински конзум, согласно со кривата на средната часовна температура на надворешниот воздух за период од 15 години (1996-2010). Избраното оптимално решение на комбинирана когенеративна постројка на природен гас е во насока на добивање оптимални вредности од енергетска, економска и еколошка гледна точка. Следна цел е согледување на можностите за поширока примена на когенеративни постројки на природен гас во Р. Македонија, како и комбиниран режим на работа на РЕК Битола со когенеративна постројка на природен гас.

Втората глава од докторската дисертација е насловена „Општо за постројките за когенерација“. Целта на оваа глава е формирање на генерална слика за енергетските состојби во светот, ресурсите, како и учеството на когенерацијата во вкупното производство на електрична и топлинска енергија во Европа. На почетокот е дадена споредба на когенерацијата и одвоеното производство, како и предноста на когенерацијата над одвоеното производство на електрична и топлинска енергија. Во наредниот текст се дадени податоци за причините за користење на системите за когенерација воопшто. Детално се анализирани техничките карактеристики и различните конфигурации на постројките за комбинирано производство на електрична и топлинска енергија. Исто така, направена е класификација на системите за когенерација во зависност од погонскиот мотор, корисниците на енергија и употребената технологија и извршена е анализа на нивните основни карактеристики. Посебно внимание е посветено на употребата на когенеративни постројки на природен гас. Генералната слика е комплетирана со прегледот на когенеративните постројки во Европа како и во Р. Македонија.

Во **третата глава** насловена како „Дефинирање на критериумите за избор на когенеративна постројка на природен гас за топлификација (на градот Битола)“, дефинирани се и подетално се разгледани критериумите за избор на когенеративна постројка на природен гас. Целта во оваа глава е сублимирање и проценка на приоритетните технички параметри што треба да бидат опфатени при анализата за избор на когенеративната постројка. Тоа се: проценка на потребите за топлинска и електрична енергија, односот на топлина кон електрична енергија, расположливоста на горивото, ефикасноста на постројката и еколошките придобивки од нив. Главата концепциски е поделена во три сегменти, и тоа: во првиот сегмент се прави проценка на потребниот топлински конзум за Битола и околината, во вториот сегмент се анализираат техничките перформанси за разни технологии за комбинирано производство, со акцент на енергетската ефикасност. Во третиот сегмент се анализира влијанието на когенерацијата врз животната средина.

Во почетокот на оваа глава се дава краток преглед на основните метеоролошки услови за Битола, како и преглед на ситуацијата со моменталната побарувачка на топлина во Битола. Исто така е направена проценка на можната идна потреба од топлина во градот Битола. Даден е осврт на технологиите за когенерација, како и преглед на податоци од актуелната литература. Понатаму, детално анализирани се техничките перформанси за различните технологии на когенеративни системи за комбинирано производство, со акцент на анализа на моќноста, потребната топлина, ефикасноста, видот на горивото и емисијата. Согласно со приложената литература, дадена е графичката зависност на заштедата на гориво од односот на електрична и топлинска енергија, како основа за одредување на предностите на комбинираното производство во однос на другите технологии, при различни горива. Во третиот сегмент се анализирани ефектите од когенерацијата врз квалитетот на воздухот, водата и почвата и тоа за различни горива, со осврт на приложената литература.

Четвртата глава е насловена како „Оптимирање на режимот на работа на постројка за комбинирано производство на енергија, во зависност од крајниот потрошувач“. Оваа глава е поделена на пет сегменти. Во првиот сегмент е дефиниран режимот за добивање на топлинска енергија во зависност од средната надворешна температура на градот Битола. Истражувачката работа е базирана на метеоролошките податоци за градот Битола за периодот 1996 – 2010 година. Врз основа на соодветни математички и нумерички амализи, дефинирана е кривата на средната часовна температура на надворешниот воздух и потрошувачката на топлина за топлификација на градот, соодветно со промената на температурата на надворешниот воздух. Дефиниран е и коефициентот на топлификација на градот Битола за анализираниот период и е спореден со проектниот за Битола. Во вториот сегмент е изнесена процедура за избор на оптимален когенеративен систем, поделена во три состојби, и тоа: прелиминарна проценка, истражувачка работа и избор на системот и конечна проценка. Прелиминарната проценка како состојба обезбедува првична проценка дали техничките услови за когенерацијата би дале економски расположива постројка. Истражувачката работа и избор на системи за когенерација, како критичка состојба детерминира системи со најдобри перформанси. Притоа, анализирани се системите за когенерација со мотори со внатрешно согорување, системи за когенерација со парна турбина (противпритисни и кондензациони), системи за когенерација со гасна турбина и постројка на природен гас за комбинирано производство на електрична и топлинска енергија. Во третиот сегмент се дефинирани математичките модели на компонентите со кои се дефинираат модели за симулација на системите, а врз основа на чиешто резултати се извршени анализи на перформансите кај комбинираните когенеративни постројки. Пристапот на описот на математичките модели е детален и темелен, со максимално дефинирање на комплексноста на овие системи, а со цел зголемување на веродостојноста на добиените резултатите. Даден е краток осврт на предностите на софтвери за симулација за анализа на системите за когенерација. Дефинирани се сите карактеристични параметри кои влегуваат во математичките модели за компонентите кои се користат во симулацијата на работата на комбинираните когенеративни системи. Интегрирани се сите неопходни математички и нумерички анализи на парната турбина, гасната турбина и генераторот на пареа за предлог техничкото решение на когенеративна постројка за комбинирано производство. Во четвртиот дел од оваа глава е даден математички модел кој се користи за анализа на влијанието на надворешната температура врз перформансите на когенеративната постројка за комбинирано производство на природен гас, во широк опсег на топлинско оптоварување на постројката.

Во петиот сегмент е извршена анализа на техничките перформанси за когенеративна парна турбина, когенеративна постројка на природен гас за комбинирано

производство на електрична и топлинска енергија и систем за одвоено производство на електрична и топлинска енергија (термоцентрали и котлари), во широк опсег на топлински оптоварувања, а во зависност од надворешната температура. Анализирани се енергетската ефикасност на постројката на годишно ниво, коефициентот на заштеда на енергија и односот на електрична и топлинска енергија. За сите нив и за различни топлини за топлификација, графички се презентирани добиените резултати, а во зависност од надворешната температура.

Во **петтата глава** насловена како „Техно економска анализа на постројка за когенерација со комбиниран циклус во зависност од потребниот топлински капацитет за греење на град Битола“ се прикажани резултатите од техничката и економската анализа на постројка за когенерација со комбиниран циклус, во еден широк опсег на потребна топлина за греење. Во првиот дел на оваа глава е извршена техничка анализа кај когенеративна парна турбина (КПТ) и комбинирана когенеративна постројка на природен гас (ККП) и споредено со одвоено производство (ОП). Анализите се презентирани графички. Опфатени се енергетската ефикасност, коефициентот на заштеда и односот на електрична и топлинска енергија за опишаните системи за широк опсег на произведена топлина за топлификација. Во вториот дел на оваа глава е извршена економска анализа на когенеративни постројки за комбинирано производство во широк опсег на произведена топлина за греење. Како еден од условите за примена на ККП е анализата на годишниот профит од работата интерпретиран преку специфичните трошоци при работа и заштедата за ККП во однос на ОП. По дефинирањето на потребните услови за детерминирање на ККП се преминува кон дефинирање на оптимално решение на ККП. Во третиот дел на оваа глава е извршена оптимизација на когенеративен систем во поглед на докажување на одржливоста на ККП. Направени се различни приближувања употребувајќи дијаграм на промена на оптоварувањето на топлинска енергија (за периодот 1996-2010), со дефинирање на критериуми за имплементирање на оптимална когенеративна технологија за комбинирано производство. Како објективни функции во оптимизацијата на когенеративните системи за комбинирано производство дефинирани се: максимизација на тоталната ефикасност, максимизација на факторот на заштеда на гориво и максимизација на профитот при работа, односно најмали трошоци при работа.

Во последниот сегмент од оваа глава, извршено е моделирање на системот и согласно со дефинираните услови и со избран модел за оптимизација, дефинирано е оптимално решение на постројка на природен гас за комбинирано производство на електрична и топлинска енергија. При тоа, прецизно се дефинирани сите технички карактеристики и капацитетот на посебните единици на ККП на природен гас, односно парната и гасната турбина како и техничките перформанси на оптималниот систем. Притоа, дефиниран е оптимален режим на работа согласно со кривата на средни надворешни дневни температури, добиена врз основа на хидрометеоролошки мерења на надворешната температура за периодот од 1996-2010 година. Даден е алгоритам на моделот за дефинирање на оптимален режим на работа на избраната КК постројка во комбинација со одземање на пара за топлификација од блок 2 или блок 3 од РЕК Битола. Дефинирани се различни режими на работа на ККП согласно со коефициентот на топлификација на градот, со соодветните основни параметри и технички перформанси. Анализирани е режимот на користење на топлина за топлификација (на градот) кога работи само ККП, кога работи ККП во комбинација со блок-2 или блок-3 и режим кога работи ККП, блок 2 (3) и врвни котларници во градот.

Шестата глава е насловена „Анализа на состојбата и потреба за изградба на когенеративни постројки во Р.Македонија врз основа на добиените резултати од истражувањето“.

Во првиот дел од оваа глава е извршена анализа на денешната состојба со енергетиката во Р.Македонија. Детално е анализирано и презентирano учеството на сите енергенци во производството на електрична и топлинска енергија. Изложени се сознанијата за резервите на постојните ресурси, како и динамиката на експлоатација на овие ресурси во иднина. Врз основа на добиените резултати од истражувањето посебно внимание е посветено на билансот на природниот гас. Анализирана е потрошувачката на природниот гас во Р.Македонија во изминатиот период како и планираната потрошувачка во иднина, што е презентирана графички. Извршена е анализа на производството на топлинска енергија во Р.Македонија од природен гас. Изнесени се сознанија за многу нискиот процент на експлоатација на природниот гас за производство на електрична и топлинска енергија. Извршената техно економска анализа на модел на когенеративна постројка детерминира сознанија кои се од посебна важност за интензивна примена на таквите постројки во енергетскиот сектор во Р.Македонија. Акцент е ставен на добиените резултати од истражувањето, како што се: високата ефикасност на овие постројки како, заштедата на горивото и пониска специфична цена на оперативни трошоци, во функција од потребниот топлински капацитет согласно кривата на средната часовна температура на надворешниот дијаграм. Сите овие придобивки, добиени при истражувањето, се основа за интензивен развој на постројките за комбинирано производство во енергетскиот сектор на Р.Македонија.

Седмата глава е насловена „Енергетски и еколошки ефекти што би се добиле од примената на когенеративни постројки со комбиниран циклус“. Во првиот дел на оваа глава, по детална и систематска анализа, претставени се енергетските ефекти од примената на когенеративни постројки со комбиниран циклус. Како основен критериум за докажување на енергетските ефекти е претставен факторот на заштеда на енергија од горивото. За таа цел е направена компаративна анализа на ККП на природен гас со одвоено производство, при исто производство на електрична и топлинска енергија во текот на една година, кај давата типа на постројки. Графички е презентирана заштедата на енергија од горивото во зависност од надворешната температура како и од релативната должина на траење на температурните интервали. Дадена е табеларна претстава за заштеда на енергија од горивото. Исто така, дадени се компатибилни големини на заштедени количини на јаглен и мазут. Ефектот од заштедата на енергија на горивото не е само квантитативен, туку и квалитативен. Заштедата на гориво особено на јаглен или мазут, значи ефект и во заштитата на животната средина. Во вториот дел на оваа глава презентирани се еколошките ефекти што би се добиле од примената на когенеративните постројки со комбиниран циклус. За да се согледа ефектот од емисијата врз животната средина за избраното оптимално решение на ККП на природен гас, презентирани е квантитетот на емисијата на CO_2 , SO_2 и NO_x и кај когенеративна парна турбина и при одвоено производство. На основа на добиените резултати направена е компаративна анализа, која дава сознание за степенот на емисијатана на CO_2 , SO_2 и NO_x , како и позитивните односно негативните ефекти врз животната средина. На основа на дефинирани математички формулации и нумерички анализи пресметани се емисиите на CO_2 , SO_2 и NO_x за различни типови на гориво соодветно за секоја постројка. Анализите се направени посебно за секој вид на емисија, во зависност од потребната топлина за топлификација. Добиените резултати се презентирани графички и од нив може да се добие визуелна претстава за позитивното влијание на оптимално избраната ККП, врз животната средина и висок процент на квантитативно намалување на емисиите. Изработена е табела во која се претставени сите индекси на емисиите кај ККП на природен гас и при одвоено производство, при исто производство на електрична и топлинска енергија. Со компаративната анализа на еколошките индекси се покажува дека со ККП на природен гас ќе се постигнат извонредни ефекти во однос на заштитата на човековата средина.

Во **осмата глава** се сумирани заклучоците добиени врз основа на спроведените истражувања и анализи. Во заклучокот во почетниот дел се елаборирани мотивот, оправданоста и значењето на избраната тема. Посочено е дека со трендот на намалување на резервите на најексплоатираниот ресурс јагленот и со зголемувањето на енергетската ефикасност се отвора голема перспектива и можност за ефикасно искористување и примена на природниот гас. Извршени се сите неопходни пресметки и анализи, на техничките и економските перформанси карактеристични за соодветните постројки за комбинирано производство. Детално е разработен режимот на одземање на топлинска енергија од комбинирана постројка за топлификација. Дефинирана е кривата на топлинско оптоварување во текот на грејниот период, добиена врз основа на кривата на средните часовни температури на надворешниот воздух. Одреден е и коефициентот на просечно топлинско оптоварување. Направена е анализа на сите можни фактори и дефинирани се критериуми, како и воспоставена е соодветна процедура за одредување на типот на когенеративна комбинирана постројка на природен гас. Притоа, сите анализи, пресметки и симулации се направени за широк опсег на топлински оптоварувања (80-200) MW_t. Дефинирана е постројка што ќе произведува топлинска енергија при оптимални услови за задоволување на проценетите топлински побарувања (на градот Битола и околината). Притоа, дефиниран е оптималниот режим на работа согласно со кивата за средни надворешни дневни температури.

Една од општите придобивки на истражувањето е формирањето на процедура и модел за пресметка на одржливоста на ККП на природен гас која може да биде искористена и во други истражувања. Врз основа на извршените анализи добиени се согледувања и показатели за влијанието на надворешните услови врз перформансите на когенеративниот систем. Од особено значење се добиените енергетски и еколошки ефекти врз основа на кои се поттикнува примената на ККП, кои можат да послужат за брзо одлучување за избор на ККП и учеството на гасот во производството на потребната топлинска енергија за топлификација. Значајни се и податоците за техничките перформансите на когенеративни постројки за комбинирано производство, заштедата на енергија како и можноста за нивна имплементација во енергетскиот сектор во Р. Македонија. На крај, кандидатката ги дава своите согледувања формирани врз основа на добиените резултати од спроведените истражувања и дава конкретни препораки и насоки за понатамошна работа.

Во **прилогот** се прикажани податоци за фреквенцијата на појавување на температурите на надворешниот воздух во интервали по месеци за периодот 1996-2010, дополнителни резултати добиени од нумеричките пресметки, технички карактеристики на составните единици од ККП кои се користени во симулациите и останатите мерени и пресметковни резултати од споредбата на работата на ККП и системот на одвоено производство на топлинска и електрична енергија, како техничките така и економските параметри.

Краток опис на применетите методи

При истражувањата користени се теоретски, експериментални и пресметковни методи. Во теоретските методи се користат софтвери за симулација и пресметки во кои се имплементирани математички модели. Користен е софтверот **RETScreen** и **CYCLEPAD**. Експерименталните истражувања се насочени кон истражување на когенеративните постројки за комбинирано производство и нивната примена, нивните технички карактеристики и можноста за нивна имплементација во енергетскиот сектор во Р.Македонија. Добиеените резултати од симулацијата и пресметките за ККП покажале висок степен на совпаѓање со соодветните технички карактеристики и перформанси кај

веќе изведени ККП на природен гас, со што е потврдена веродостојноста на резултатите добиени од моделот за симулација и пресметка. Користен и компаративен метод на ККП со одвоено производство. Исто така, применета е методологија за техно економско оптимирање на параметрите кај комбинираниите когенеративни постројки.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Дефинирана е кривата на топлинско оптоварување во текот на грејниот период, добиена врз основа на кривата на средните часовни температури на надворешниот воздух. Одреден е и коефициентот на просечно топлинско оптоварување. Со истражувањето, воспоставен е модел за одредување на перформансите на когенеративните постројки за греење.

Детално е разработен режимот на одземање на топлинска енергија од комбинирана постројка за топлификација. Одреден е и коефициентот на просечно топлинско оптоварување. Направена е анализа на сите можни фактори и дефинирани се критериуми, како и воспоставена е соодветна процедура за одредување на типот на когенеративна комбинирана постројка на природен гас. Притоа сите анализи, пресметки и симулации се направени за широк опсег на топлински оптоварувања (80-200) MW_t. Дефинирана е постројка што ќе произведува топлинска енергија при оптимални услови за задоволување на проценетите топлински побарувања (на градот Битола и околината). Притоа, дефиниран е оптималниот режим на работа согласно со кривата за средни надворешни дневни температури. Согледани се сите енергетски и еколошки ефекти од примента на ККП. Дефинирани се заштедите на енергетски ресурси (јаглен и мазут), од примената на гасот.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сузана Зиковска, дипл.маш.инж., со наслов „Анализа и дефинирање на техно економски услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот“, претставува оригинално истражување во областа на термичкото инженерство.

Преку своите истражувања и анализи, кандидатката успеала да даде меродавни сознанија за различни системи за комбинирано производство. Притоа, извршена е пресметка и проценка на техно-економските параметри на термоенергетските постројки на: циклус со парна турбина со регулирано одземање и комбиниран парно-гасен циклус, а изработил и компаративна анализа со соодветните техно-економски параметри кај системот на одвоено производство. На крајот, извршила оптимирање на режимот на работа на постројка за комбинирано производство, во зависност од потребната топлинска енергија на крајниот потрошувач, а ги дефинирала и можните енергетски и еколошки ефекти од примената на ККП на природен гас.

Според мислењето на Комисијата за оцена, докторската дисертација на кандидатката м-р Сузана Зиковска, дипл.маш.инж., со наслов „Анализа и дефинирање на техно економски услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот“ ги исполнува сите услови и стандарди за изработен докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. S. Zikovska, S. Armenski: Mode of getting Thermal Energy Depending of the Average Outside Temperature on the City of Bitola. TEM Journal, 4(4), 382-387, 2015 [2].
- [2]. S. Zikovska, S. Armenski: "Selection and Analysis of Cogeneration Plant of Natural Gas for Heating the City of Bitola", Mechanical Engineering Scientific Journal, No 33 No.2, pp. 147-152, Year, 2015.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Во докторската дисертација на кандидатката постојат неколку научни придонеси. Дефинирана е кривата на топлинско оптоварување во текот на грејниот период, добиена врз основа на кривата на средните часовни температури на надворешниот воздух за периодот 1996-2010, за градот Битола. Таа претставува едно ново сознание за промената на потребата од топлина за греење во зависност од надворешната температура за еден подолг период. Процедурата за формирање на кривата може да се примени и за друго подрачје со други климатски услови. Развиен е модел од каде што со голема прецизност се добиваат резултати за техничките перформанси на системите за комбинирано производство со различен капацитет. Направена е анализа на сите можни фактори и дефинирани се критериуми, како и воспоставена е соодветна процедура за одредување на типот на когенеративна комбинирана постројка на природен гас. Презентирана е заштедата на гориво, како резултат на примената на ККП на природен гас. Дефиниран е модел за пресметка на емисијата на гасовите кај когенеративни постројки за комбинирано производство и системите за одвоено производство, како и нивна споредба. Овозможена е и примена на компонентите во ККП со различни карактеристики, односно од различни производители. Методологијата за оптимирање е уште еден научен придонес која е во нераскинлива врска со моделот со цел изнаоѓање на оптимално решение за примена на когенеративна постројка за комбинирано производство. Дефинирана е постројката што ќе произведува топлинска енергија при оптимални услови за задоволување на проценетите топлински побарувања (на градот Битола и околината).

Можните понатамошни истражувања се: продлабочување на анализите кај когенеративните постројките за комбинирано производство, оптимирање на парногасниот циклус во случај на тригенерација и подобрување на нивните технички и еколошки перформанси.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Сузана Зиковска, дипл.маш.инж.**, со наслов „Анализа и дефинирање на техно економски услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот“.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Славе Арменски, ментор, с.р.
2. В.Проф д-р Доне Ташевски, член, с.р.
3. В.Проф д-р Ристо Филкоски, член, с.р.
4. Проф. д-р Сања Поповска Василевска,
член, с.р.
5. Проф. д-р Марко Серафимов, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на докторски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 28.01.2016 година

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Билјана Наумовска	Интегриран модел со ергономски пристап за проценка на ризик при работа со опасни хемиски супстанции	Integrated model with an ergonomic approach for risk assessment while working with hazardous chemical substances	Проф. д-р Јасмина Чалоска	02-189/3 28.01.2016 год.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 28.01.2016 година

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Игор Симоновски	Влијанието на ефективност и ефикасноста на системите за менаџмент на квалитетот според ISO 9001 врз перформансите на претпријатијата	The influence of the effectiveness and efficiency of the Quality Management Systems in accordance to ISO 9001 on the performance of the enterprises	Проф. д-р Роберт Миновски	02-152/2 28.01.2016 год.
2.	Драган Цвијетик	Анализа на системите за безбедност и здравје при работа во здравството	Analysis of systems for safety and health at work in healthcare	Проф. д-р Јасмина Чалоска	02-153/2 28.01.2016 год.
3.	Елена Васиљевиќ	Компаративна анализа на проектирање на технолошки процеси при режење со плазма	Comparative analysis of technological process planning for plasma cutting	Проф. д-р Валентина Гечевска	02-172/2 28.01.2016 год.
4.	Филип Стојковски	Оптимирање на параметрите на објектите и опремата кај проточна мала хидроцентрала	Optimization of the parameters of the objects and the equipment of Run-of-River type Small Hydropower Plant	Проф. д-р Звонимир Костиќ	02-203/2 28.01.2016 год.
5.	Илија Ивановски	Развој на систем за управување со параметрите во преносливи комори кои се употребуваат во медицината	Development of system for parameter control in transportable containers used in medicine	Проф. д-р Виктор Гаврилоски	02-209/2 28.01.2016 год.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ - ДОКТОРАНД ПО ПРЕДМЕТОТ
ХИРУРГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08, 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/140, 10/15, 20/15 и 98/15), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XIII редовна седница одржана на **10.11.2015** година, во согласност со конкурсот објавен на **3.10.2015** година, во дневните весници „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“, донесе **Решение за избор на 23 асистенти-докторанди по предметот ХИРУРГИЈА**, и за таа цел формира **Рецензентска комисија** во состав:

1. проф. д-р Владо Јаневски;
2. проф. д-р Владимир Мирчевски и
3. доц д-р Симон Трпески.

На конкурсот се пријавија 4 кандидати: д-р Владимир Рендевски, д-р Биљана Андоновска, д-р Маре Стефковска и д-р Слободан Гурмешевски.

Рецензентската комисија ги разгледа пријавите на кандидатите и поднесената документација.

Врз основа на документацијата, како и ценејќи го севкупниот стручен, научен и педагошки развој на кандидатите, Рецензентската комисија има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Владимир Рендевски**1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ**

Д-р Владимир Рендевски е роден на 15.9.1979 год. во Битола. Основно и средно образование завршил во Битола. Во текот на своето школување учествувал на бројни натпревари од областа на природните науки каде што се здобил со над 40 награди и признанија. Меѓу позначајните успеси се четири пати трето место на државните натпревари по физика во периодот 1994-1997 и првенец на генерацијата 1994. Во 1998 се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје, каде што и дипломирал во 2004 год, со просечен успех 9,34. Во 2005 год. се вработил во Високата медицинска школа при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, каде што е избран во звањето помлад асистент по предметот хирургија (Билтен бр. 276 од 1.9.2005). Во 2006 год. се вработил во Одделот за неврохирургија при Клиничката болница „Д-р Трифун Пановски“ во Битола. Специјализација по неврохирургија завршил во 2010 год. на Медицинскиот факултет во Скопје, а потоа продолжил со работа како специјалист во матичната установа во Битола. Во 2012 год. својот работен

ангажман го продолжил во ЈЗУ Универзитетска клиника за неврохирургија - Скопје, каде што работи и денес.

Испитите од постдипломските студии ги завршил на Медицинскиот факултет во Скопје со просечен успех 9,75 и во моментот магистерскиот труд „Прогностичка улога на плазматскиот глутамат во вреднување на клиничкиот исход кај пациентите со спонтана супратенторијална интрацеребрална хеморагија“, е одобрен за одбрана од страна на Рецензентската комисија.

Победник е на 26 Меѓународен конгрес за студенти и млади доктори во Охрид, 2003 год.

Од странските јазици, активно го владее англискиот јазик (PRELIMINARY ENGLISH TEST CAMBRIDGE ENGLISH) – B1 - ниво и TEST OF LEGAL ENGLISH SKILLS (TOLES) – FOUNDATION LEVEL, но сертификатите не ги поседува во текот на времетраењето на конкурсот, односно се стекнува со нив непосредно по завршувањето на конкурсот, а се служи и со германскиот јазик – A1 - ниво.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Наставно-образовна дејност

Кандидатот д-р Владимир Рендевски во 2005 година е избран во звањето помлад асистент по предметот хирургија на Високата медицинска школа при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола (Билтен бр. 276 од 1.9.2005 год), а во текот на академската 2005/2006 година вршел практична настава на студентите од 3. година по предметот хирургија.

Во 2015 година е избран за предавач (дел од работната група) од Министерството за здравство на РМ, за спроведување на програмата МБД (медицина базирана на докази), теоретски и практичен дел, за едукација на избрани лекари за 2014/2015 година.

Научноистражувачка дејност

Д-р Владимир Рендевски има објавено вкупно 48 научни трудови од областа на медицината, од кои 4 труда во целосна (in extenso) форма, а останатите во форма на усна или постерска презентација на 34 конгреси, конференции и симпозиуми во земјата и во странство. Меѓу позначајните учества се вбројуваат следниве:

1. 26th International medical student scientific congress, Ohrid, Macedonia, 2003;
2. 27th International medical student scientific congress, Ohrid, Macedonia, 2004;
3. 7th Balcan congress for medicine and dentistry for students and young doctors, Ohrid, Macedonia, 2004;
4. 8th International medical congress for students and young doctors MEDIS 2004, Timisoara, Romania, 2004;
5. 4th Zagreb International medical summit for students and young doctors, Zagreb, Croatia, 2004;
6. 28th International medical scientific congress for students and young doctors, Ohrid, Macedonia, 2005;
7. Интернационални медицински конгрес „39-ти дани превентивне медицине“, Ниш, Србија, 2005;

8. 5th Zagreb International medical summit for students and young doctors, Zagreb, Croatia, 2005;
9. 2-ри симпозијум за више и високе медицинске школе са меѓународно учешће, Београд, Србија, 2006;
10. 6. Балкански конгрес на радиолози, Врњачка бања, Србија, 2008;
11. Стручен состанок на експертска група: Радиолошка дијагностика на заболувањата на ЦНС и рбетниот мозок, Македонска асоцијација на радиолози, Битола, Македонија, 2009;
12. 3. Конгрес на хирурзите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, 2010;
13. Стручен состанок на експертска група: Актуелности и дилеми во лекувањето на спонтаните интрацеребрални крварења (зборник на трудови), Здружение на неврохирурзи на Македонија, Скопје, Македонија, 2010;
14. Стручен состанок на експертска група: Епилепсија, актуелности и дилеми во конзервативниот и хируршки третман, Здружение на неврохирурзи на Македонија, Скопје, Македонија, 2010;
15. Стручен состанок на експертска група: Surgical anatomy supratentorial midline lesion, предавач: Prof. Ugur Türe, MD, Турција, Здружение на неврохирурзи на Македонија, Скопје, Македонија, 2010;
16. Стручен состанок на експертска група: Новини во лекувањето на глиобластомите, стандардни и дилеми, Здружение на неврохирурзи на Македонија, Скопје, Македонија, 2011;
17. 9th Balkan congress of Radiology, Cluj-Napoca, Romania, 2011;
18. 9th Annual Conference of SPINE EXPERTS GROUP, Skopje, Macedonia, 2011;
19. 24th European Congress of Radiology ECR 2012, Vienna, Austria, 2012;
20. Стручен состанок на експертска група: Мозочен удар, бидејќи ние се грижиме, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2012;
21. Стручен состанок: Темпорални и екстратемпорални лобни епилепсии, „Поликлиника Неуромедика“, предавач: проф. д-р Методи Чепреганов, Битола, Македонија, 2012;
22. 1st Congress of southeast European neurosurgical society – SEENS, Белград, Србија, 2013;
23. Стручен состанок: Современ терапевски пристап во лекување на невропатија, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2013;
24. Секциски состанок: Анестезија во неврохирургија, Здружение на лекарите по анестезија, реанимација и интензивно лекување, Здружение на неврохирурзи на Македонија, Скопје, Македонија, 2013;
25. Стручен состанок: Advances in Neurosurgery, Здружение на неврохирурзи на Македонија, Скопје, Македонија, 2014;
26. Стручен состанок: Невро-психијатриски аспекти на деменциите, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2104;
27. Стручен состанок: Употреба на нови орални антикоагуланси кај пациенти со мозочен удар, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2014;
28. Стручен состанок: Улогата на дифузијата во диференцијација на мозочни лезии, Невроваскуларен Imaging-приказ на случај, Здружение на радиолози на Република Македонија, Дојран, Македонија, 2014;
29. Секциски состанок: Мала промена за голема придобивка во лекувањето на Паркинсонова болест, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2014;
30. Стручен состанок: Одбележување на светскиот ден на мозочен удар (world stroke day) 29.10.2014, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2014;
31. Symposium: Advanced approach in the treatment of spinal pathology, Acibadem Sistina, Skopje, Macedonia, 2014;

32. Стручен состанок: Модерна антикоагулантна терапија во превенција на венски тромбемболии, Македонско друштво на ортопеди и трауматолози, Скопје, Македонија, 2014;
33. Стручен состанок на Здружението на хирурзи на Македонија, Штип, Македонија, 2015;
34. Стручен симпозиум на тема: Повреди и заболувања на р'бетот: дијагноза и насоки во третманот. Македонско друштво на ортопеди и трауматолози, Скопје, Македонија, 2015.

Под менторство на проф. д-р Наталија Долненец-Банева, во универзитетските клиници за неврологија и неврохирургија во Скопје, го изработува магистерскиот труд „Прогностичка улога на плазматскиот глутамат во вреднување на клиничкиот исход кај пациентите со спонтана супратенторијална интрацеребрална хеморагија“, кој во моментот е одобрен за одбрана од страна на Рецензентската комисија на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Трудови за рецензија

За избор во звањето асистент-докторанд, кандидатот ги приложува следните трудови:

1. Spiroska E, **Rendevski V.** Дијагностички можности на EDI (Eating Disorder Inventory/ Garner et al. 1983) во откривањето на Anorexia и Bulimia nervosa. In:26th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2003, p. 210-211.

Овој научен труд ги истакнува предиктивните можности на тестот EDI (Eating Disorder Inventory/ Garner et al. 1983) во дијагностицирањето на болните со Анорексија и булимија нервоза. Добиените резултати покажуваат дека нарушувањето од видот анорексија нервоза е следено со: преокупација со тежината и формата на телото, присуство на морбидни стравови за покачување на телесната тежина, упорна преокупираност со диета, силна желба за слабеење, тенденција кон перфекционизам, тешкотии за формирање на блиски релации, како и неможност за изразување на сопствените мисли и чувства кон другите лица. Со тоа е истакната успешната примена на ЕДИ-тестот при дијагностицирањето на нарушувањата во исхраната во општата популација.

2. Mihajlovska A, **Rendevski V.** Succesfull prophylaxis and treatment of fungal infections in patients with acute leukemia. In:27th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 208-209.

Во студијата е презентирана успешноста од антифунгалната профилакса и третманот со азоли кај пациентите со акутна леукемија. Кај овие пациенти, заради применетите високи дози на интензивна хемотерапија и последичната пролонгирана неутропенија, зголемена е инциденцата на инвазивни фунгални инфекции и тоа најчесто предизви-кани од специесот кандида. Антифунгалната профилакса со примената на Fluconazole се покажа како сигурен и ефективен лек кај болните од акутна леукемија, во превенција и совладување на фунгалните инфекции.

3. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Arsov V, Tolevska M. Ишемичен удар како резултат на Мојамоја болеста. In:27th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 226.

Се работи за труд во кој е прикажан првиот дијагностициран случај со болеста мојамоја во Република Македонија. Заболувањето се карактеризира со стеноза на внатрешната каротидна артерија и нејзините гранки со последователно настанување на колатерали, без при тоа да се стават во корелација со некоја друга идентификувана состојба.

Извршени се испитувања со повеќе дијагностички методи: ЦТ-ангиографија, колор дуплекс сонографија на каротидните артерии и МРА (панцеребрална ангиографија), по што се забележани бројни промени. Од заклучокот произлегува дека иако постојат и други методи за дијагностицирање на мојамоја болеста, се уште од исклучително значење се ангиографските дијагностички процедури.

4. **Rendevski V**, Mihajlovska A. Clinical staging on the admission as an impact to the functional outcome in patients operated on of cerebral aneurisms. In:27th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 271-272.

Во трудот се опфатени 80 пациенти со интракранијални аневризми, хоспитализирани и оперирани на Клиниката за неврохирургија во Скопје, во периодот 1998-2002 год. Клиничката состојба при прием е рангирана според класификационата скала на Хант и Хес, а клиничкиот исход 12 месеци постоперативно според модифицираната скала на Ранкин. Согласно со добиените резултати и адекватната статистичка обработка на податоците, покажана е значајна статистичка корелација ($p < 0,01$) помеѓу клиничката состојба при прием и клиничкиот исход.

5. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Arsov V. Correlation between the clinical condition of patient at their admittance in hospital and the clinical outcome in patients operated from the cerebral aneurysms. In:27th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 273-276.

Авторите ја презентираат важноста во проценката на клиничката состојба при прием согласно со Хант и Хес - скалата, за пациентите оперирани од церебрални аневризми и поврзаноста со функционалниот исход.

6. Toleska M, Stefanovski I, Todorov R, Spiroska E, Toleska N, **Rendevski V**. Evaluation of the causes of the neurotrauma. In:27th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 292-296.

Во студијата е истакнато дека трауматските оштетувања на мозокот претставуваат 50% од сите трауматски несреќи и се значаен фактор за висок морбидитет, морталитет и големи здравствени трошоци особено изразени во помладите популациони групи (5-44 години). Според податоците, главна причина за повреди на главата и мозокот се сообраќајните несреќи (40,23%) и падовите од висина (28,9%). Од сите видови на повреди, повредите на мозокот се оние што најчесто резултираат со леталитет или перманентна неспособност.

7. Mihajlovska A, **Rendevski V**, Pangovska I, Spiroska E, Arsov V, Pangovski I. Successful prophylaxis and treatment of fungal infections in patients with acute

leukemia. In: 7th Balkan Congress of Medicine and Dentistry for Students and Young Doctors, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 75.

Авторите ја презентираат важноста во профилаксата од фунгални инфекции кај пациентите со акутна леукемија. Презентирани се 40 пациенти со акутна леукемија, хоспитализирани на Клиниката за хематологија во периодот 2002-2004 год., на средна возраст од 38,4 год., со полова дистрибуција: 24 мажи и 16 жени. Според типот на акутната леукемија: 28 пациенти биле со акутна нелимфобластна, а 12 пациенти со акутна лимфобластна леукемија. Антифунгалната профилакса со Fluconazole е применета кај сите пациенти уште со почетокот на индуктивната хемотерапија, додека кај 12 пациенти откако беше изолирана и докажана фунгална инфекција. Кај овие пациенти клиничкиот тек беше следен 17 дена, при што знаците за фунгална инфекција се повлекоа во целост, а микробиолошките изолати станаа негативни.

8. **Rendevski V**, Arsov V, Mihajlovska A. Severe laryngeal and bronchial spasm at patient with massive blood-loss. In: 7th Balkan Congress of Medicine and Dentistry for Students and Young Doctors, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 76.

Со приказот на овој случај е истакната хипоксијата, како преципитирачки фактор за настанување на ларинго-бронхоспазам кај пациентка врз која е извршена Hysterectomy abdominalis после вадење на плодот со Sectio caesarea и настанок на силно крварење.

9. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Arsov V, Pangovski I. Correlation between the clinical condition at admittance in hospital and the clinical outcome in patients operated from the cerebral aneurysms. In: 7th Balkan Congress of Medicine and Dentistry for Students and Young Doctors, Ohrid, Macedonia, 2004, p. 86.

Авторите го презентираат клиничкиот исход според модифицираната скала на Ранкин, кај пациентите оперирани од мозочни аневризми и поврзаноста со клиничката состојба при прием.

10. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Lazova E, Dimov A. Correlation between the extent of Subarachnoid Hemorrhage (SAH) and the clinical outcome in patients operated from cerebral aneurysms. In: 4th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2004, p. 34.

Во трудот се обработени пациенти од претходната студија, но овде како појдовен параметар се разгледува наодот на ЦТ-скенот при прием, рангиран соодветно според класификационата скала на Фишер и испитување на корелацијата со клиничкиот исход 12 месеци постоперативно, рангиран согласно со модифицираната скала на Ранкин. Од добиените резултати се заклучува дека постои значајна статистичка зависност ($p < 0,01$) помеѓу претходно испитуваните два параметра.

11. Dimov A, Trimceska K, **Rendevski V**. Treatment of hypovolemic shock in extensive burns in children's age. In: 4th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2004, p. 56.

Авторите ја прикажуваат ефикасноста од примената на Carvajal-пристапот, како метода за надополнување на течност, кај децата со хиповолемичен шок настанат од екстензивни изгореници. Резултатите од овој труд покажуваат дека: потребата од хируршки третман, бројот на болнички денови и леталитетот се значително

помали кај децата ресусцитирани со течност според Carvajal-формулата, во однос на третираните деца на други начини.

12. Mihajlovska A, **Rendevski V**, Pangovska I, Spiroska E. Successful prophylaxis and treatment of fungal infections in patients with acute leukemia. In: 4th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2004, p. 58.

Авторите ја истакнуваат важноста и ефикасноста во третманот на инвазивните фунгални инфекции предизвикани од Candida специес кај пациентите со акутна нелимфобластна и лимфобластна леукемија. По соодветниот третман, резултатите покажаа повлекување на клиничките знаци карактеристични за фунгална инфекција.

13. Pangovska I, Spiroska E, Toleska M, **Rendevski V**. The treatment of spontaneous intracerebral hemorrhages. In: 4th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2004, p. 60.

Анализирани се 51 пациент со инфратенторијално церебеларно крварење. Според резултатите, стапката на морталитет изнесува 30%, додека од преостанатите пациенти, со добар исход се 56%, дополнителна помош е потребна кај 25%, а неопходност од перманентна грижа кај 19%.

14. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Lazova E, Dimov A. Correlation between the extent of subarachnoid hemorrhage (SAH) and the clinical outcome in patients operated from cerebral aneurysms. In: 4th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2004, p. 62.

Во студијата е анализирана поврзаноста помеѓу КТ-наодот при прием, рангиран според класификационата скала на Фишер и клиничкиот исход по 12 месеци, кај пациентите оперирани од мозочни аневризми. Од наведените резултати се согледува значајна статистичка зависност помеѓу испитуваните варијабли.

15. **Rendevski V**, Lazova E, Mitrevska B, Tanovska V. Amnioplastic as a treatment of children's combustions. In: 4th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2004, p. 62.

Компаративна студија во која се вклучени 30 деца со дермални и субдермални изго-реници, хоспитализирани на Клиниката за детска хирургија во Скопје. 15 деца се третирани со амниопластика по хируршката обработка на изгорениците (испитувана група), а кај другите 15 деца (контролна група) е извршен класичен третман за санирање на изгорениците. Според резултатите, кај децата од испитуваната група, за 4-5 пати е пократок бројот на болнички денови и исто така е намалена психичката траума од болните преврски, во однос на децата од контролната група.

16. Arsov V, **Rendevski V**, Mihajlovska A. A case report of patient with severe laryngeal and bronchial spasm with massive blood loss. In: 8th International Congress for medical students and young doctors "MEDIS 2004", Timisoara, Romania, 2004, <http://www.umft.ro/rfmsa/medis2004/chiru.htm>

Прикажан е случај на 26-годишна пациентка, прворотка, примена на Клиниката за гинекологија и акушерство во Скопје, со дијгноза Graviditis m.l. VIII (34. гестациска недела), Placenta praevia totalis, partus pretemporarius. По извршеното породување со Sectio caesarea и hysterectomy abdominalis, заради појава на силно

крварење од матката, при екстубација на пациентката настана интензивен ларинго-бронхоспазам и соодветна реанимација со последователно попуштање на спазмот и стабилизирање на состојбата. Со приказот на овој случај е истакнато значењето на хипоксијата од настанатиот хиповолемичен шок во настанување на ларингеалниот спазам.

17. Jordanoski G, Mihajlovska A, **Rendevski V**, Stojanovski B. Peritoneal dialysis in Republic of Macedonia. In:28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 109.

Научниот труд ги покажува искуствата од примената на перитонеалната дијализа (ПД) во Република Македонија. Во истражувањето се вклучени 21 пациент, подложни на ПД односно КАПД (континуирана амбулантска перитонеална дијализа) на Клиника-ката за нефрологија во Скопје, во периодот 1998-2004. И покрај компликациите што се поја-виле во текот на примената на КАПД (перитонитис, катетерски компликации и компликации во врска со зголемување на интраабдоминалниот притисок), резултатите ја афирмираат перитонеалната дијализа во Република Македонија, како еквивалентен и успешен модел на терапија, особено применлив и супериорен во првите 2-3 години, а воедно економски и многу поисплатлив во однос на хемодијализата.

18. Stojanovski B, Mihajlovska A, Jordanoski G, **Rendevski V**. Urinary sediment-„Repetitio”. In:28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 112.

Трудот ја истакнува важноста од адекватното земање примерок на урина и начинот на проверка на примерокот, како клучна точка за правилна иницијална дијагноза во

клиничката нефрологија. Резултатите покажуваат дека правилно земениот примерок на среден млаз од утринска урина (со претходно извршена тоалета) е адекватен приме-рок за изведување на понатамошна комплетна анализа на урината и добивање на веро-достојни резултати. Истакнато е и значењето на временскиот интервал помеѓу земе-ниот примерок и процесот на изведување на анализата, од причина што настануваат повеќе промени во урината кои значително влијаат на крајниот резултат.

19. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Pangovska I, Cvetanovska V, Dimov A, Pangovski I, Jordanoski G. First verified Creutzfeldt-Jacob disease (case report). In:28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 117.

Се работи за труд во кој е прикажан првиот дијагностициран случај на болеста Кројцфелд-Јакоб (Creutzfeld-Jakob disease, CJD), на Клиниката за неврологија и верифициран на Институтот за патолошка анатомија при Медицинскиот факултет во Скопје. Болеста претставува рапидно, прогресивно и фатално невродегенеративно нарушување, кое е предизвикано од церебрален прионски протеин. Патоанатомски се забележува интензивна невронска деструкција, со последователна глиоза (спонги-формна енцефалопатија). Хоспитализираната пациентка која беше на 52 годишна возраст, со екстрапирамидни и пирамидни невролошки испади (моторна дисфунк-ција) и клинички знаци на деменција, само 25 дена по приемот почина, со клиничка манифестација на „cardiac arrest”.

20. **Rendevski V**, Lazova E, Mitrevska B, Tanovska V, Mihajlovska A, Cvetanovska V, Pangovska I, Jordanoski G, Pangovski I, Dimov A. Amnioplastic as a treatment of

children's combustion. In: 28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 119.

Резултатите од извршените микробиолошки изолати покажуваат дека кај децата со применета амниопластика, секундарното загадување на раната е многу помало во однос на децата третирани на класичен начин.

21. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Ljatif A, Pangovska I, Shterjovska A, Pangovski I, Jordanoski G, Mangaroski D. Beacopp treatment as salvage therapy in patients with relapsed and/or refractory Hodgking's disease. In: 28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 120.

Студијата е приказ на првите искуства од спроведената BEACOPP-хемотерапија, во лекувањето на пациентите со примарно рефрактерен и напреднат стадиум на Хочкиновата болест, како и кај оние пациенти во релапс фаза на оваа болест. Во тек на 18- месечниот интервал на следење, сите 7 пациенти биле живи, од кои 4 пациенти биле константно без какви било знаци за болеста, додека останатите 3 пациенти биле подложни на дополнителен третман заради перзистирање на заболувањето.

22. Pangovska I, Pangovski I, **Rendevski V**, Toleska M, Spiroska E. The treatment of intracerebellar hemorrhages. In: 28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 121.

Анализирани се пациенти со инфратенторијално церебеларно крварење, хоспитали-зирани на Клиниката за неврохирургија во Скопје, кај кои третманот зависеше од клиничката слика (евалуирана според Глазгов-кома скалата), степенот и локализацијата на хеморагијата (големината на хематомот, локализација во мозочно стебло и вентрикуларниот ситем) и присуството на ризик фактори (дијабетес, хепатални нарушувања и нарушувања во коагулацијата).

23. **Rendevski V**, Arsov V, Mihajlovska A, Pangovski I, Pangovska I, Jordanoski G, Toleska M. The newest epidemiological and clinical aspects of Sclerosis Multiplex in Macedonia. In: 28th International Medical Student's Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, 2005, p. 124.

Овој научен труд претставува една пообемна ретроспективна студија, во која авторите на современ и прегледен начин ги прикажуваат најновите епидемиолошки и клинички аспекти на мултиплекс склерозата во Република Македонија, во период од 5 години. Вклучени се 333 пациенти, хоспитализирани на Клиниката за неврологија во Скопје, во периодот декември 1999-април 2004.

24. Stoilova S, **Rendevski V**. Pollution of waters of the Prespa lake. In: 39th Days of the preventive medicine, Nis, Serbia, 2005, p.

Се работи за епидемиолошка студија во која авторите се осврнуваат на детална анализа на загаденоста на водата на Преспанското Езеро, во која на прегледен начин се обработени и прикажани резултатите од микробиолошките анализи.

25. Dimov A, Trimceska K, Stojkovski F, **Rendevski V**, Mihajlovska A. Anterior hypospadias treatment with snodgrass operative technique. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 38.

Авторите ги презентираат резултатите од 22 пациенти, момчиња на возраст 2-14 години со антериорна хипоспадија кои беа оперирани со Snodgrass-методата на Клиниката за детска хирургија во Скопје. Прикажана е малата инциденца на постоперативни компликации споредено со други методи кои се користени во решавањето на оваа проблематика.

26. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Rendevski A. The newest epidemiological and clinical aspects of multiple sclerosis in Macedonia within the period between December 1999-april 2004. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 56-57.

Епидемиолошка студија во која пациентите се групирани врз основа на повеќе параметри: пол, возраст, етничка припадност и место на живеење, па според тоа, добиени се резултати за: преваленца на болеста, дистрибуција на податоците по пол, возрасни групи, етничка припадност, како и по географски региони на живеење. Во студијата се направени и компаративни истражувања во однос на останатите земји од европскиот континент, а даден е и осврт за најсовремените клинички достигнувања и искуства за оваа мошне актуелна и прогресивна, демиелинизирачка невролошка болест.

27. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Lazova E, Rendevski A. The first patient in Macedonia with verified Creutzfeldt-Jacob disease. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 109.

Кај прикажаниот пациент во студијата се утврдени бројни клинички знаци за невролошки и психијатриски нарушувања. По настанувањето на летален исход и резултатите од аутопсијата и имунохистохемиските испитувања на мозочното ткиво, било докажано присуство на церебрален прионски протеин, како главен фактор во настанување на интензивна невронална деструкција на мозочното ткиво.

28. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Pangovska I, Pangovski I. Comparative results between using the Foley's catheter and prostaglandin vaginal tablets in cervical ripening of term pregnancies. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 109-110.

Прикажана е компарација помеѓу примената на Фолиев катетер и простагландинските вагинални таблети, за индукција на цервикалното зреење кај гравидни пациентки. Резултатите покажале дека: цервикално зреење било постигнато кај 30 пациентки во анализираната група (88%) и кај 18 пациентки во контролната група (45%), со средно време на зреење на цервиксот од 5,2 часа и 12,2 часа во наведените групи, соодветно.

29. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Rendevski K, Stoilov M. Epidemiological examination and results about the causes of neurotrauma. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 111.

Студијата претставува епидемиолошка студија, во која се презентирани резултатите од најважните причини за настанување на трауматските повреди на главата.

30. **Rendevski V**, Ivanoska A, Mihajlovska A, Stojanovski B. The first verified patient in Macedonia with ischaemic stroke due to MoyaMoya disease. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 112.

Во трудот е прикажан клинички случај на 46-годишен пациент хоспитализиран на Клиниката за неврологија во Скопје, поради слабост на левите екстремитети и скоро целосно слепило. По извршените ангиографски иследувања докажана е болеста мојамоја, која се карактеризира со стеноза на внатрешната каротидна артерија (a.carotis interna) и нејзините гранки со последователно настанување на колатерали, без при тоа да се стават во корелација со некоја друга идентификувана состојба.

31. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Mangaroski D. Patent foramen ovale (PFO)-a risk factor for cryptal cerebral stroke. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 113.

Во трудот е истакната важноста од навремено решавање на ембрионалниот дефект на атријалниот септум т.н. patent foramen ovale, и неговата поврзаност со настанување на акутен исхемичен мозочен удар.

32. **Rendevski V**, Mihajlovska A, Rendevski K, Rendevski A. Evaluation and comparative analyses of the scoring systems for traumatic brain injuries. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 114.

Епидемиолошка студија во која се наведени резултати од анализи за трауматски повреди на мозокот. Според резултатите, главни причини за повреди на главата и мозокот се сообраќајните незгоди (44,25%) и падот од висина (26,75%).

33. **Rendevski V**, Pangovska I, Pangovski I, Rendevski K. Evaluation of the treatment and the outcome of the spontaneous intracerebral hemorrhages. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 115.

Авторите ги презентираат резултатите од лекувањето на 115 пациенти со интрацеребрална хеморагија, кои биле третирани во периодот 1995-2005 на Клиниката за невро-хирургија во Скопје. Според резултатите, 59% од пациентите биле со добар исход, на 28% им била потребна дополнителна помош, 13% зависеле од постојана помош во секојдневните активности, а со летален исход завршиле 36%.

34. Mihajlovska A, **Rendevski V**, Trimceska K, Dimov A. The comparative results and informations about analyses of the urinary sediment. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 116.

Во резултатите и заклучоците од овој труд, авторите наведуваат за правилноста во земањето на примерок од урина, а воедно ја истакнуваат и важноста на временскиот интервал помеѓу земениот примерок и лабораториската анализа. Во поглед на интерпретацијата на резултатите, важно е тие да се анализираат во состав и со клиничките знаци на пациентот.

35. Mihajlovska A, **Rendevski V**, Dimov A, Trimceska K. The latests results about the BEACOPP treatment as a salvage therapy in patients with relapsed and/or

refractory Hodgkin's disease. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 117-118.

Во овој научен труд, авторите ја прикажуваат примената на BEACOPP-хемотерапискиот протокол на лекување кај пациентите со Хочкиновата болест. Според наведените резултати од лекувањето на 8 пациенти е истакнато дека овој протокол на терапија може да се користи кај пациентите со примарна, рефрактерна или релапс фаза на Хочкиновата болест, а појавата на очекуваните компликации може да се превенира и да се третира со стандардните постојни процедури.

36. Mihajlovska A, **Rendevski V**, Mijakoski D, Rendevski A. Results about the peritoneal dialysis in the Republic of Macedonia in a period 1998-2005. In: 5th Zagreb International Medical Summit for Students and Young Doctors, Zagreb, Croatia, 2005, p. 118-119.

Авторите ги презентираат резултатите од примената на перитонеалната дијализа во нашата земја во периодот 1995-2005, на Клиниката за нефрологија-Скопје. Се истакнува супериорноста на оваа метода во однос на хемодијализата во првите 2-3 години од третманот на болните со бубрежна инсуфициенција, како и порастот на бројот на здравствените центри за перитонеална дијализа во здравствените установи во Европа.

37. Ivanoska A, **Rendevski V**. Prevencija Diabetes Mellitus-a u decjem uzrastu (**in extenso**). In: 2nd Symposium of Health Colleges and Health Schools (with international participation), Belgrade, Serbia, 2006, p. 68-70.

Во трудот авторите ја истакнуваат важноста на дијабетесот во детската возраст како серозен здравствен проблем, даваат епидемиолошка анализа за периодот 2001-2003 за Македонија, а во заклучоците се истакнати примарни, секундарни и терцијарни постапки на превенција за намалување на бројот на заболени пациенти.

38. **Rendevski V**, Ivanoska A, Ristevska S, Mihajlovska A, Velkovska M, Rendevski A. Cerebralna tromboza-Epidemioloske osobenosti i prevencija (**in extenso**). In: 2nd Symposium of Health Colleges and Health Schools (with international participation), Belgrade, Serbia, 2006, p. 75-78.

Трудот претставува епидемиолошка студија во која се обработени 168 пациенти со исемичен мозочен инсулт како резултат на церебрална тромбоза, хоспитализирани на Клиниката за неврологија во Скопје, во тек на 2005 година. Авторите ставаат аспект и на превентивните мерки што придонесуваат кон намалување на оваа честа патолошка состојба.

39. Blazevski B, Agai L, **Rendevski V**. Улогата на клиничката слика во предикција на лумбалната диск екструзија (**in extenso**). In: Medicus 2010, Vol. XIII (1) 20-23, Macedonia, 2010, p. 20-23.

Во оваа научна студија, авторите истакнуваат 4 знаци и симптоми кои се сигнификантно позастапени кај пациентите со екструзија на лумбален дискус, во однос на групата пациенти со протрузија, а со тоа се истакнува и важноста во улогата на клиничката слика во поставување на правилна дијагноза на оваа болест.

40. Pangovski I, **Rendevski V**, Lozanche K, Blazevski B, Pangovski I, Shumkovski R, Mihajlovska-Rendevska A. Прогностички фактори во преживувањето кај пациентите со медулобластом во адултната популација. In: 3rd Congress of surgeons of Macedonia with international participation, Ohrid, Macedonia, 2010, p. 43.

Авторите го презентираат искуството во третманот на адултните пациенти со медулобластом хоспитализирани на Клиниката за неврохирургија во Скопје, како и осврт на прогностичките фактори важни за преживување од овој тип на мозочни неоплазми.

Според наведените резултати, 5-годишното преживување изнесува 76%, додека 10-годишното-58%.

41. Pangovski I, **Rendevski V**, Stolevski V, Mihajlovska-Rendevska A, Kostov M, Pangovska I. (2010). Хируршки искуства во 29 случаи на пациенти со менингеом во задната черепна јама. In: 3rd Congress of surgeons of Macedonia with international participation, Ohrid, Macedonia, 2010, p. 44.

Во трудот се прикажани искуствата од хируршкиот третман на 29 пациенти со менингеом во задната черепна јама, оперирани на Клиниката за неврохирургија во Скопје, во периодот 2000-2009. Од резултатите за степенот на хируршка ресекција споредени со преживувањето и постоперативните секвели, се повеќе се потенцира суптоталната ресекција на туморот со коадјувантна радиотерапија, но за целосни заклучоци се потребни пообемни научни истражувања.

42. **Rendevski V**, Pangovski I, Blazevski B, Shumkovski R, Mihajlovska-Rendevska A, Pangovski I. (2010). Пролиферативниот потенцијал на менингеомите во зависност од клиничките и радиолошките особености на туморот. In: 3rd Congress of surgeons of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2010, p. 149-150.

Авторите го анализираат Ki-67 антигенот, односно SI (staining index), кој може да се квантифицира и испитува постоперативно, по отстранување на менингеомот и е извршена корелација со возраст и пол на пациентите, локализација на туморот, присуство/отсуство на калцификати и перифокалеан едем. Испитуваниот антиген е во директна корелација со растечкиот потенцијал, односно степенот на малигнитет на менингеомот.

43. Stolevski V, Lozanche K, Lazareski A, Gavrilovska A, Kostov M, **Rendevski V**. Combined transnasal endoscopic and transcranial bifrontal approach in olfactorius meningeoma. In: 3rd Congress of surgeons of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2010, p. 155.

Во трудот е прикажано искуство во лекувањето на два пациента со тумор-олфакториус менингеом во предната черепна јама со деструкција на базата и пропација кон етмоидалните клетки и дел од сфеноидалниот синус. Оперативно е работено со комбинација на две хируршки техники, и тоа: стандардна бифронтална краниотомија и интракранијална редукција на туморот и ендоскопска трансназална техника со која се постигна екстирпација на деловите од туморот што пропацираа во наведените параназални синуси.

44. Pangovski I, Shumkovski R, Gavrilovska A, **Rendevski V**, Pangovski I. Важноста, актуелноста и значењето на лекувањето на спонтаните интрацеребрални хематоми (**in extenso**). In: Expert Meeting-Activities and dilemmas in the

treatment of spontaneous intracerebral hemorrhage (Proceedings), Association of the neurosurgeons of Macedonia, Skopje, Macedonia, 2010, p. 2-7.

Во научниот труд се истакнати епидемиолошките, патофизиолошките, клиничките и радиолошките аспекти на интрацеребралните хематоми. Со посебен осврт, авторите ја истакнуваат важноста во брзата дијагноза и препознавање на болеста што е од голема важност за понатамошното лекување и клиничкиот исход.

45. **Rendevski V**, Mihajlovska-Rendevska A, Chaparoski A, Vrchakovski M, Angelovski N. Evaluation of clinical and magnetic resonance (MR) findings of posttraumatic syringomyelia with results of surgical treatment. In: 2nd International seminar for magnetic resonance imaging, Ohrid, Macedonia, 2011, p. 28.

Трудот е ретроспективна студија во која се прикажани 10 пациенти со посттравматска синингомиелија во вратниот сегмент на грбетниот мозок. Извршена е клиничка и радиолошка евалуација на постоперативните резултати од кои се наведува рапидно намалување на синингомиеличната шуплина на наодите од постоперативно изведената нуклеарна магнетна резонанца.

46. Bundovska S, Mitreska N, Grunevski M, Miladinovska C, Veljanovski D, **Rendevski V**. (2011). Obstacles in early detection of lung cancer in the Republic of Macedonia. In: 9th Balkan congress of Radiology, Cluj-Napoca, Romania, 2011, http://www.radiology2011.econgres.ro/uploads/program%20ofinal_print_mic.pdf

Во студијата се презентирани радиолошките иследувања на 24 пациенти со дијагностициран карцином на белите дробови, со различен тип и анатомска локализација, реализирани на Клиниката за радиологија во Скопје. Во понатамошните иследувања дополнително се извршени лабораториски испитувања и бронхоскопска или транс-торакална иглена биопсија. Од резултатите, 14 пациенти биле со дијагностициран карцином во III и IV стадиум на болеста.

47. Pangovski I, Sumkovski R, **Rendevski V**, Micunovic M, Ilievski B. Prognostic factors in the survival in patients with medulloblastoma in adult population. In: 1st Congress of southeast European neurosurgical society – SEENS, Belgrade, Serbia, 2013, p. 120.

Во трудот се обработени и прикажани резултатите од лекувањето на 33 пациенти со медулобластом на возраст над 16 години, третирани на Клиниката за неврохирургија во Скопје, во периодот 1990-2009. Кај 20 пациенти е направена тотална ресекција на туморот, суптотална кај 7, инкомплетна кај 2 и биопсија кај 4 пациенти. Средното време на преживување изнесува 16,1 година. Прогнозата зависи од полот на пациентите (жените имаат подобра прогноза), од М-степенот на класификација по Chang, како и од присуството/отсуството на дезмопластична варијанта (дезмопластичниот тип на медулобластом има подобра прогноза).

48. **Rendevski V**, Chaparoski A, Mirchevski V, Jovkovski S, Pangovski I, Filipche V, Gavrilovska D. A, Elezi F, Kamiloski T, Baneva N, Nikodijevic D, Cvetkovska D, Novotni G, Aleksovski V, Lazarev M, Zahariev V, Micunovic M, Bajrami G, Zupanovski A, Shuntov B, Rendevska M. A, Stomnarska D. O. Постоперативна

евалуација на степенот на рецидивирање на хроничните субдурални хематоми. In: Стручен состанок на здружението на хирурзи на Република Македонија, Штип, 2015, стр. 16-17.

Ретроспективна студија во која се евалуирани 38 пациенти со хроничен субдурален хематом, оперирани на Клиниката за неврохирургија во Скопје во периодот 2013-2014 год. 35 пациенти биле оперирани со единечна или двојна симплекс трепанација на краниумот, а 3 пациенти со класична краниотомија. Кај сите е направена евакуација на хематомот, со последователна лаважа и субдурална дренажа. Од анализа на резултатите за појава на рекурентност (повторна појава на хематомот) се заклучува дека таа била почеста кај хематомите со дебелина над 20 mm, кај постарите пациенти и кај билатералните хематоми.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Владимир Реңевски како специјалист-неврохирург, активно учествува во работата во ЈЗУ Универзитетска клиника за неврохирургија во Скопје. Самостојно го врши најголемиот дел од оперативните интервенции од областа онколошката, спиналаната и васкуларната неврохирургија.

По едномесечниот едукативен престој во Истанбул, Република Турција, во неврохируршкиот оддел на Cerrahpasa-Медицинскиот факултет, во фаза на едукација е во областа на ендоскопската неврохирургија за третман на туморите на хипофизата.

Во текот на 2014 и 2015 година, започна со работа и со првите пациенти за интраоперативен неуромониторинг во нашата земја.

Во поглед на стручни обуки, курсеви и усовршувања, кандидатот ги има завршено следниве:

1. Школа за критично болни пациенти: тимски пристап во лекувањето на критично болните пациенти, Скопје, Македонија, 2006;
2. Seminar for Gamma knife radiosurgery, surgical treatment of movement disorders, role of stereotactic radiosurgery of malignant gliomas and brain metastases and new techniques in external beam radiotherapy, ACIBADEM HEALTHCARE GROUP, 2008;
3. Курс за дигитализација на рендген, Македонска асоцијација на радиолози, Скопје, Македонија, 2008;
4. 1st International seminar for magnetic resonance imaging, Ohrid, Macedonia, 2008;
5. Школа за критично болни пациенти: мониторинг, дијагноза, клиничка одлука, Скопје, Македонија, 2010;
6. 2nd International seminar for magnetic resonance imaging, Ohrid, Macedonia, 2011;
7. Educational course SURGERY OF THE MIDFACE, Skopje, Macedonia, 2011;
8. WFNS Educational course in Macedonia, Macedonian Neurosurgical Society, Skopje, Macedonia, 2012;
9. Семинар: Лумбална дискална хернијација, Ремедика, Скопје, Македонија, 2012;
10. Работилница на тема: Примена на периферни регионални блокови, Здружение на лекарите по анестезија, реанимација и интензивно лекување, Скопје, Македонија, 2013;
11. Работилница на тема: Антикоагуланти, хирургија и анестезија, Клиника за торакална и васкуларна хирургија, Скопје, Македонија, 2013;

12. Семинар: Мозочен удар бидејќи ние се грижиме, Здружение на невролози на Македонија, Скопје, Македонија, 2013;
13. **1-месечен едукативен престој** во Неврохируршката клиника при Serrahpasa Медицинскиот факултет во Истанбул, Турција, за: **ендоскопски трансназален трансфеноидален пристап во лекување на тумори на хипофизата**, март-април 2015.

Д-р Владимир Рендевски е член на следниве стручни здруженија: Лекарска комора на Македонија (ЛКМ), Македонско лекарско друштво (МЛД), Здружение на неврохирурзи на Македонија и Southeast European Neurosurgical Society (SENS) – Здружение на неврохирурзи од Југоисточна Европа.

Д-р Биљана Андоновска

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Биљана Андоновска е родена на 17.6.1985 год. во Скопје. Средно образование завршила во ДУСО “Орце Николов” во Скопје. Дипломирала на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во 2000 год, со просечна оценка на студии 9,47. Во мај 2011 год. започнала со приватна специјализација по Општа хирургија и се наоѓа во интензивни подготовки за полагање на специјалистичкиот испит.

За време на специјализацијата пројавува особен интерес во областа на детската хирургија и пластична и реконструктивната хирургија, со волонтерско ангажирање и работа во супспецијалистичката амбулата, работа во операциона сала и работа на дежурства.

Од 1 ноември 2014 год. е ангажирана со волонтерски договор, а од февруари 2015 год. е вработена со договор за дело на Одделението за општа хирургија при ЈЗУ ГОБ “8- ми Септември” во Скопје, односно не е во редовен работен однос во наставна база на Факултетот.

Во периодот по дипломирањето и за време на специјализацијата продолжува со својата стручна и научна надградба, како учесник на бројни работилници, курсеви и семинари. Автор и коавтор на 23 стручни и научни трудови. Активно ги владее англискиот (PRELIMINARY ENGLISH TEST CAMBRIDGE ENGLISH) – GRADE C и италијанскиот јазик.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Научноистражувачка дејност

Д-р Биљана Андоновска, во периодот после дипломирањето и за време на приватната специјализација, продолжува со својата стручна и научна надградба, како учесник на бројни работилници, курсеви и семинари. Позначајни се: Art of Breast Augmentation – Workshop, Zagreb, Croatia 2014; Webiner: Reshaping the Breast with Anatomical Implants. Mentor Professional Education 2014; Webiner: Successful Strategies for Composite Fat Grafting. Mentor Professional Education 2014; Курс “Конгенитални мегаколон”, Институт за здравствена заштита мајке и детета Србије “Д-р. Вукан Чупиќ”, Београд, Србија 2013; Second International Emergency

Medicine Symposium. Physicians Association of Turkey (EPAT) and “St. Cyril and Methodius” University, Skopje, R.Macedonia 2013; Работилница „Насоки за спроведување инспекција во банките за ткива, здравствените установи и центрите за трансплантација”, Национална фондација за трансплантација, Скопје, Р. Македонија 2012; Работилница „Биотехнологија и трансплантација”, Национална фондација за трансплантација, Скопје, Р. Македонија, 2012; International Hand Surgery Course, Dubrovnik, Croatia 2011; ISAPS Instructional Course, Prague, Czech Republic, 2011.

Автор и коавтор е на 23 стручни и научни трудови.

Трудови за рецензија

За избор во звањето асистент-докторанд, кандидатката ги приложува следниве трудови:

1. Andonovska B., Andonovska D., Obocki E., Sapova B., Andonovski D. Auricular Prominence – Our Experiences. 10th Congress of Serbian Society for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery 2010. Abstracts Book; 81.

Во трудот, авторите го презентираат нивното искуство во решавањето на конгениталната аурикуларна проминенција кај дваесет пациенти на возраст од 5 до 14 години, со примена на метода која ја минимизира лезијата на аурикуларната рскавица, споредбено со други оперативни техники за решавање на овој деформитет кои доведуваат до значително рскавично оштетување. Со применетата метода постигнати се одлични естетски резултати, со препораката да се применува кај ушни школки со поголеми димензии од нормалите и екстремно зголемен аурикуло – цефаличен агол.

2. Andonovska B., Andonovska D., Obocki E., Sapova B. Local Antibiotic Treatment of Soft Tissue Infection in Pediatric Surgery. First Congress of Serbian Association of Pediatric Surgeons 2010. Abstracts Book; 227.

Во трудот, авторите го презентираат нивното искуство во третманот на мекоткивните инфекции во детската хирургија, со локална апликација на Gentamycin, во форма на Septopal – minichains и Septopal – chains кај 12 пациенти со: инфицирани рани, апсцеси, флегмони, фистули и инфицирани бурзи. Постигнатите резултати биле задоволителни, докажана е предноста на локалната примена на Gentamycin-от во однос на парентералната примена и значењето на локалниот антибиотски третман во скратениот период на хоспитализација.

3. Andonovska B., Andonovska D., Marcikik G., Obocki-Lukovska E., Sapova B., Andonovski D., Kudjan M. Amniotic Membrane in the Treatment of Children with Burns. First Congress of Serbian Association of Pediatric Surgeons 2010. Abstracts Book; 199.

Во трудот, авторите го презентираат нивното искуство во примената на амнионската мембрана како биолошка преврска за третман на изгореници кај деца. Во оваа компаративна студија, анализирани се резултатите во третманот кај 30 деца со дермални и субдермални изгореници кои се третирани со

амнионска мембрана, споредбено со постигнатите резултати во третман на изгореници кај 30 деца кои се третирани со конвенционални методи. За амниопластика била применета амнионска мембрана конзервирана во 76% алкохол. Изнесено е значењето на амнионската мембрана како биолошка преврска и нејзината улога во: бариера за бактериска колонизација, контрола на загуба на вода и забрзување на епителизација. Клинички е докажана забрзаната епителизација кај изгореници кои се третирани со амнионска мембрана, споредбено со конвенционалниот третман. Резултатите докажале дека кај дермалните изгореници постои забрзана реепителизација под амнионската мембрана, додека кај субдермалните изгореници оваа биолошка преврска е од времен карактер, додека не се подобри општата состојба на пациентот и ќе се изврши некректомија и ауто трансплантација на тенок кожен трансплантат. Примената на амнионската мембрана како биолошка преврска дава значително побрзо заздравување на изгорениците споредбено со конвенционалниот начин на локален третман.

4. Андоновска Б., Андоновска Д., Марцикиќ Г., Обочки Е., Доновска Н. Примена на топични агенси за третман на не екстензивни изгореници. XVIII конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество 2011. Зборник на апстракти: 150 – 151.

Авторите како цел на трудот имаат да се детерминира дали топичните агенси применети за третман на неекстензивни изгореници се сеуште ефикасни кон мулти – антибиотик резистентни микроорганизми. Анализирани се вкупно 143 пациенти со изгореници $\leq 20\%$ TBSA. Применети биле три вида на топични агенси: антибактеријални агенси, антисептици и антифунгоциди. Биле постигнати добри резултати при третманот со сите три вида топични агенси, а како заклучок е изнесено дека третманот на изгореници со екстензитет $\leq 20\%$ TBSA со топични агенси, без системска употреба на антибиотици е ефикасен при постоење на инфекција на изгорената површина со MDROS (multi – drug resistant organisms) и се препорачува за рутинска примена.

5. Andonovska B., Andonovska D., Marcikik G., Stevkovska M., Obocki E., Andonovski D., Atanasova E., Sapova B., Ugrinovska J. Burns in Patients Over 70 Old – Our Experience. VIIth Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery 2011. Abstracts Book; 100.

Во трудот, авторите ги анализираат етиолошките фактори, третманот и постигнатите резултати од третманот кај пациенти со изгореници на возраст над 70 годишна возраст. Во петгодишен период се лекувани и анализирани 39 пациенти. Како најчести етиолошки фактори се лоцирани врелата вода и огинот. Анализираните пациенти, зависно од екстензитетот на изгорениците биле поделени во три групи, прва група со изгореници $\leq 20\%$ TBSA, втора група со изгореници од 21 – 40% TBSA и трета група со изгореници над 40%. Пациентите биле третирани со: амнионска мембрана, рана и одложена тангенцијална ексцизија и со микрофибер преврски. Како заклучок авторите навеле дека изгорениците кај пациенти над 70-годишна возраст, особено изгорениците од трети степен и над 20% TBSA имаат висока стапка на морталитет од 33 -100%, поради постоење на други хронични заболувања.

6. Andonovska B., Cadikovski V. Cadaveric Transplantation in Macedonia – Mission Possible? International Medical Scientific Congress 2013. Autorised Lecturer.

Авторите во трудот даваат преглед на кадаверната трансплантација во Република Македонија и на Балканот. Потенцираат дека кадаверната трансплантација е на многу ниско ниво, поради сензитивноста на проблематиката, особено во пост-конфликтната и мултикултурална земја како Република Македонија. Авторите го презентираат анализираното расположение кај населението за донирање на органи и зајсно од добиените резултати, испитаниците се поделени во четири групи. Даден е заклучок дека граѓаните на Р. Македонија треба интензивно да се информираат околу законските одредби за донирање на органи.

7. Andonovska B., Andonovska D. Pitanguy's Method of Prominent Ear Correction: Our Experience. International Symposium for Pediatric Surgery 2015; Abstract Book; 21-22.

Авторите ги презентираат нивните петгодишни резултати од примента на Pitanguy – евата метода на формирање на рскавичен островест флеп за решавање на аурикуларната проминенција. Анализирани се вкупно 32 пациенти со аурикуларна проминенција, на возраст 4 – 16 години. Детално е опишана методата на формирање на отсутниот или хипопласичен антихеликс со новосоздаден рскавичен остров, како и сите хируршки постапки за намалување на аголот под кој ушната школка е поставена во однос на главата. Авторите даваат детален опис и на постоперативниот третман. Во резултатите е потенцирано дека пациентите се следени во период од една до пет години постоперативно. Постигнати се одлични естетски резултати без компликации и рекурентност.

8. Andonovska D., Marcikik G., Shosholceva M., Andonovski D., Atanasova E., Obocki E., Shehu I., Milanova M., **Andonovska B.** Surgical Treatment of Palpebral Ptosis-Our Experience. 10th Congress of ESPRAS 2005. Abstracts Book; 246.

Во трудот, авторите го презентираат сопственото искуство во хируршкиот третман на палпелбралната птоза со методата на фронтална суспензија. Методата била применета кај 12 пациенти, од кои 7 со билатерална и 5 со еднострана птоза. Во резултатите е изнесено дека се постигнати одлични естетски и функционални резултати. Како заклучок е изнесено дека методата на фронтална суспензија е подеднакво ефикасна независно дали палпелбралната птоза е еволуционална или нееволуционална.

9. Andonovska D., Obocki E., Marcikik D., Atanasova E., Shapova B., Andonovski D., **Andonovska B.,** Sakar N. Management of Partial Thickness and Full Thickness Burns Using a Silver Enhanced Hydrofibre. IPRAS 2007. CD; P/BURN 9.

Авторите го презентираат нивното едногодишно искуство во примена на преврски со Hydrofibre, кои содржат јонско сребро, кај 22 пациенти со изгореници од дермален и субдермален тип. Кај дермалните изгореници ваквиот локален третман бил применет веднаш после дебридманот, додека кај субдермалните изгореници, хидрофибер преврските со јонско сребро биле аплицирани после извршената екцизија и некректомија. Микробиолошката

анализа на брисевите по ваквиот третман покажале негативен, односно стерилен наод кај 82% од анализираниот материјал. Во заклучокот е потенцирано дека третманот на дермалните и субдермалните изгореници со хидрофибер кој содржи јонско сребро е супериорен над конвенционалниот третман.

10. Andonovska D., Marcikik G., **Andonovska B.**, Obocki-Lukovska E., Sapova B., Atanasova E., Stevkovska M., Stojanova S., Sosolceva M., Ristovski S., Cukalevski P. Treatment of Donor Sites of Skin Grafts of Partial Thickness with Hydrofiber Dressings. VIth Congress of the Balkan Association of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery 2009. Abstracts Book; 125.

Во трудот, авторите го презентираат нивното искуство во третман на донорните регии на кожни трансплантати со хидрофибер преврски. Третирани се дваесет пациенти, со вкупно 28 донорни површини, кај кои е докажано дека третманот на донорните регии со хидрофибер преврски значително ја забрзува епителизацијата и ги подобрува естетските резултати на реепителизираните површини од кои е подигнат кожен трансплантат. Реепителизацијата кај 17 донорни регии (68%) настанала за период пократок од 10 дена. Авторите заклучуваат дека третманот со хидрофибер на донорните регии е супериорен, едноставно се третира, ја намалува болката, забрзување на реепителизацијата и подобрување на квалитетот на лузната.

11. Andonovska D., Trajkovska T., Sosolceva M., Marcikik G., **Andonovska B.**, Stojanova S., Obocki-Lukovska E., Andonovski D., Ristovski S., Sapova B., Gjorceva M., Troik T., Oranska G., Vasileva O., Tolevska V., Shehu I., Nikolovski M., Ristovska A. Fluid Resuscitation Early in Major Burns: Ten Years Experience. IV Congress of Macedonian Anesthetologists 2010. Abstracts Book; 66.

Авторите го презентираат своето десетгодишно искуство во флуидната ресусцитација кај пациентите со екстензивни изгореници, кај возрасни над 30%, кај малите деца и старите лица над 10%. Применета била Parkland-формула за рана флуидна ресусцитација.

12. Andonovska D., Marcikik G., Obocki E., **Andonovska B.**, Stevkovska M., Atanasova E., Sapova B., Andonovski D. Amnion membranae in the treatment of burns. 10th Congress of Serbian Society for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery 2010. Abstracts Book; 102.

Во трудот, авторите го презентираат своето искуство во третман на изгореници од различен степен, со апликација на амнионска мембрана, како биолошка преврска која поради својат ацелуларност се одликува со најмал ризик од рана графт реакција. Студијата во која се анализирани 60 пациенти со изгореници и третирани со амнионска мембрана, се базира на патохистолошки и микробиолошки испитувања на биоптичен материјал. Биоптичните материјали се земаат третиот и седмиот ден, а понатамошната реепителизација била следена клинички. Компаративната студија помеѓу група третирана со амнионска мембрана како биолошка преврска и контролната група третирана со конвенционални методи покажала сигнификантност на ре-епителизацијата $p < 0,035$. Во заклучокот, авторите ја препорачуваат патохистолошката егзаминација на изгорениците како стандардна метода во клиничката практика.

13. Андоновска Д., Марцикиќ Г., Атанасова Е., Обочки Е., **Андоновска Б.**, Шапова Б. Контраверзи за екцизиониот раб на примарниот кожен малигни меланом. III конгрес на хирурзите на Македонија со меѓународно учество, 2010. Зборник на апстракти; 111.

Во трудот авторите ги дискутираат контраверзите за екцизиониот раб на примарниот кожен малиген меланом. Во петгодишен период се оперирани и анализирани 66 пациенти со малигни меланом. Најчесто применувана хируршка техника која авторите ја примениле кај 44 (66,66%) пациенти била екцизија со кожна автотрансплантација. Како заклучок, авторите изнесуваат дека ширината на хируршката екцизија на примарниот кожен малигни меланом е правопрпорционална на длабочината по Breslow.

14. Andonovska D., Shapova B., Marcikik G., Obocki E., **Andonovska B.**, Stevkovska M., Atanasova E. Surgical Treatment of Chronic Pilonidal Sinus: A Randomized Trial of Closed Technique Compared with Open Treatment with Microfiber Dressing. VIIIth Croatian Congress of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery 2010. Abstracts Book; 48.

Во трудот, авторите го презентираат своето искуство во хируршкиот третман на хроничниот пилонидален синус. Анализирани се 100 пациенти, истите поделени во две групи на пациенти, група третирана со екцизија и повеќекратни преврски со микрофибер (32 пациенти) и група на пациенти третирана со екцизија и примарно затварање – сутура (48 пациенти). Анализирани се: времето на заздравувањето на раната и периодот на враќањето на животните активности. Не е докажана сигнификантна разлика. Како заклучок, авторите констатираат дека компликациите се поретки кај првата група, но времето на заздравување е пократко кај втората група.

15. Andonovska D., Obocki E., **Andonovska B.**, Andonovski D. A Case of Extensive Nevus Pigmentosus et Pilosus of the Face in Young Girl – Surgical Treatment. VIIth Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery 2011. Abstracts Book; 68.

Во трудот, авторите прикажуваат случај на оперативен третман на екстензивен пигментиран пилосен невус на лицето кај дете на четиригодишна возраст. Извршена екцизија на невусот кој зафаќал две третини од челото, еднострано лицето, очните капаци, лицето, носот и менталнат регија, со покривање на постекцизиониот дефект со кожен трансплантат со полна дебелина од ингвиналната регија. Во втората фаза, авторите извршиле корекција на веѓата. Постигнат бил одличен естетски резултат.

16. Андоновска Д., Марцикиќ Г., Обочки Е., Шапова Б., **Андоновска Б.**, Стевковска М., Атанасова Е., Угриновска Ј. Локален третман на изгореници. Стручен состанок на Здружението на физијатри на Р. Македонија, 2011.

Во својот труд, авторите ги дефинираат целите на третманот на изгорениците. Авторите изработиле алгоритам за современ локален третман на изгорениците. Дадена е дефиниција – како да се превенира одложеното ткивно

оштетување на изгорениците. Авторите ја презентираат предноста на примената на биолошките заменуваачи во локалниот третман на изгореници и ги дефинираат како – златен стандард. Освен примената на биолошките преврски, а меѓу нив со посебен осврт на амнионската мембрана, авторите се осврнуваат на препаратите за локален третман со антибактериски својства, препарати за ензимски дебридман и препарати за забрзување на епителизацијата. Во трудот, авторите презентираат бројни случаи на пациенти кои биле третирани со современи сретства за локален третман на изгореници.

17. Андоновска Д., Марцикиќ Г., Стевковска М., Атанасова Е., Обочки Е., Шапова Б., **Андоновска Б.** Третман на аурикуларни деформитети – Наше искуство. Втор курс за ринопластика. Зборник на трудови. Нетковски, Баудони, Ширгоска, Андоновска 2013; 28-35.

Во трудот, авторите изнесуваат една ретроспектива од петнаесет-годишен период, анализирајќи 232 пациенти со вродени деформитети на аурикулата, 92 пациенти со трауматски аурикуларни деформитети и 233 пациенти со хируршки аурикуларни дефекти како последица од екцизија на бенигни и малигни тумори. Авторите ги анализираат сите вродени деформитети на ушната школка, со посебен осврт на аурикуларната проминенција и нејзиното решавање, презентирајќи ги предностите и недостатоците на бројните оперативни техники кои се применуваат за корекција на аурикуларната проминенција. Авторите ја презентираат методата со формирање на неразвиениот антихеликс со формирање на нов антихеликс. Авторите анализираат и 92 случаи на посттравматски дефекти и новно решавање и ги изнесуваат најчестите етиолошки фактори. Авторите презентираат и единствен случај на комплтна реконструкција на ушна школка, после ампултациона повреда, истата тешена со креирање на силиконска ушна школка од силиконски блок, имплантирање во субкутан џеп, трансплантација на кожен трансплантат, понатаму одвојување на новоформираната ушна школка и нејзино моделирање. Авторите анализираат и 223 случаи на постоперативни дефекти и деформитети после извршена хируршка интервенција најчесто поради постоење на малигна туморска промена и реѓавање на деформитетот. Како заклучок констатираат дека реставрирањето на обликот на ушната школка бара одлично хируршко познавање на оваа една од најзначајните реконструктивни проблематики.

18. Андоновска Д., Угриновски Е., Толевска В., Митева Е., **Андоновска Б.** Пластична реконструктивна и естетска хирургија во Неуромедика. Стручен состанок на Поликлиника – Неуромедика 2014.

Во трудот, авторите се осврнуваат на севкупната проблематика од областа на Пластичната реконструктивна и естетска хирургија која се решава хируршки во установата. Дадена е дефиниција на Пластичната и реконструктивна хирургија, дадена е дефиниција на Естетската хирургија. Даден е посебен осврт на историскиот развој на Пластичната и реконструктивна хирургија. Презентирани се бројни оперативни техники и прикажани се десетици постоперативни резултати од пациенти оперирани во Приватната поликлиника – Неуромедика, во 23-годишен период.

19. Andonovski D., Andonovska D., Obocki-Lukovska E., **Andonovska B.** Surgical Treatment of Essential Blepharospasm Our Experience. VIth Congress of Balkan Association of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery 2009. Abstracts Book; 199.

Во трудот, авторите го дефинираат блефароспазмот како невољна билатерална спазмодична контрактура на мускулот орбикуларис окули. Изнесни се резултати од оперативен третман со фронтална суспензија со нересорптивен сутурен материјал. Анализирани се дваесет оперирани пациенти. Заклучено е дека третманот со Botulin toxin дава краткотрајни резултати, а методата на миектомија е инфериорна споредбено со методата на фронтална суспензија.

20. Marcikik G., Andonovska D., Stevkovska M., Atanasova E., Gorceva M., Obocki E., Shapova B., Ugrinovska- Popovska J., **Andonovska B.** Dupuytren's Contracture – Our Experience. VIIth Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery 2011. Abstracts Book; 165.

Авторите го презентираат своето петгодишно искуство во решавањето на Dupuytren – ова контрактура, со примена на методата на парцијална фасциектомија, во бледа стаза. Резултатите биле задоволителни, со постоперативни компликации кај 10%.

21. Stevkovska M., Marcikik G., Andonovska D., Atanasova E., Obocki E., Sapova B., Ugrinovska J., Gorceva M., **Andonovska B.** Surgical Treatment of Tumors of the External Surface of the Nose – Our Experience. VIIth Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery 2011. Abstracts Book; 66.

Во трудот, авторите ја презентираат својата четири-годишна работа во хируршкото лекување на тумори на носот. Оперирани биле вкупно 70 пациенти, 33 жени и 37 мажи, на возраст од 40 до 81 година, оперативна техника на екцизија и директна сутура кај 5 пациенти, одложено заздравување кај 2 пациенти, кожен графт кај 12, локални флепови кај 26 пациенти и регионални флепови кај 25 пациенти. Патохистолошката анализа кај 62 пациенти потврдила постоење на базоцелуларен карцином, а кај 8 пациенти планоцелуларен карцином. Примената на различни оперативни техники ја овозможила и втората значајна поента кај овој вид на оперативни интервенции, да покрај радикалност на оперативните зафати во отстранувањето на туморот, се постигне и добар естетски изглед на најекспонираниот дел на лицето, а тоа е носот.

22. Обочки Е., Тударова С., Џокиќ Ѓ., Марцикиќ Г., Андоновска Д., Шапова Б., Стевковска М., Атанасова Е., **Андоновска Б.** Малигни меланом на кожата – енигма на денешницата. Интердисциплинарен состанок – Меланома 2012.

Во трудот, авторите го дефинираат меланомот како неоплазма која произлегува од активирани или генетски изменети епидермални меланоцити, како резултат на комплексна интеракција на генетски конституционални фактори и фактори на околината. Авторите даваат осврт на епидемиологијата, етиологијата, ризик-факторите, симптомите и знаците, прекурзорите, клиничките форми на малигниот меланом, дијагностиката, диференцијалната дијагноза, класификацијата, хируршкото лекување и превенцијата. Во заклучокот авторите потенцираат дека мултидисциплинарниот пристап е неопходен за

оптимизирање на откривањето и лекувањето на овој високо малигнен кожен тумор.

23. Шапова Б., Андоновска Д., Марцикиќ Г., Стевковска М., Атанасова Е., Обочки Е., Угриновска Ј., **Андоновска Б.** Превенција на секвели кај пациенти со изгореници. Стручен состанок на МАПРЕХ 2011.

Во трудот, авторите потенцираат дека превенцијата на секвелите кај пациентите со изгореници мора да започне во моментот на хоспитализацијата, во облик на долготраен процес, а основна цел е пациентите да се оспособат или да се вратат приближно до самостојно живеење со минимално губење на функционалните активности. Анализирани се сите форми на рехабилитација, хируршко и конвенционално третирање на секвелите од изгореници.

Д-р Слободан Гурмешевски

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Слободан Гурмешевски е роден на 2.10.1979 година во Скопје, каде што го завршил основното образование во ОУ „Димитар Миладинов“ и средното образование во ДСМУ „Панче Карагозов“, со одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје дипломирал во 2005 година, со просек 9,18. По завршениот приправнички стаж, во јуни 2005 година го положил државниот испит.

Специјализацијата по општа хирургија ја започнал во 2006 година. По неговото вработување во ЈЗУ УК за урологија, специјализацијата по општа хирургија ја променил во специјализација по урологија, во 2012 година, а ја завршил во октомври 2015 година, кога и го положил стручниот испит и се здобил со звањето специјалист по урологија. Одлично ги владее: англискиот јазик за што има сертификат Preliminary English Test ниво-Б2, албанскиот јазик и пасивно го познава францускиот јазик.

Успешно се користи со поголем број апликативни компјутерски програми од интерес.

Член е на: Лекарската комора на Македонија, Македонското лекарско друштво, Македонското здружение на уролози, Европската асоцијација на уролози и Американската уролошка асоцијација.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Наставно-образовна дејност

Кандидатот д-р Слободан Гурмешевски е активно вклучен во проектот на Министерството за здравство на РМ, како едукатор за обука на матичните лекари во областа урологија.

Научноистражувачка дејност

Д-р Слободан Гурмешевски уште во текот на студентските денови покажал интерес за научна дејност со учество на студентски конгреси, при што земал активно и пасивно учество на национални и интернационални медицински конгреси.

Трудови за рецензија

За избор во звањето асистент-докторанд, кандидатот ги приложува следниве трудови:

1. **S.Gurmeshevski**. Laryngeal mask, the future of modern anesthesiology in modern surgery, International Congres of Medical Sciences, 2003, Sofija

Користењето на ларингеалната маска во мининвазивните ендоскопски хируршки процедури кои имаат покус оперативен тек се покажа како добра солуција за администрирање на општа анестезија кај пациентите.

2. B.Shabani, **S.Gurmeshevski**. Menagment of non-invasive bladder cancer-our experience, 10th National Urology Congres ,Kosovo

Ендоскопскиот третман на тумори на мочен меур е прва линија на дијагноза, третман и стејџинг. Република Македонија се смета за земја со висока инциденца на тумор на мочен меур. Целта на овој труд е да се прикаже е да се презентира менаџмент на неинвазивните тумори на мочен меур на ЈЗУ УК за урологија во периодот од 2011 до 2015 година.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Слободан Гурмешевски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Универзитетската клиника за урологија, и тоа во дијагностицирање и хируршки третман на заболувањата на урогениталниот тракт, како и постоперациона грижа. Член е на МЗУ (Македонско здружение на уролози), како и на Лекарската комора на Р. Македонија, каде што е член на Комисијата за трансплантација на органи од нејзиното формирање.

Во текот на специјализацијата по урологија стручно, во подолг временски интервал се усовршувал во следниве центри за кои и се здобил со сертификати:

1. 1.5.2014-1.6.2014, Универзитетска Болница ТОКУДА-Софија, едукација за Холмиум ласер енуклација на простата, како метода за лекување на бенигната хиперплазија на простата;
2. 1.10.2014-1.4.2015, Клинички центар Рангуј, Тулуз, Република Франција, едукација за мини-инвазивни ендоскопски методи на лекување во урологијата.

Стручното надградување на д-р Слободан Гурмешевски во континуитет се реализира преку посета на повеќе меѓународни едукативни курсеви, конгреси и симпозиуми, и тоа:

1. Интернационален конгрес на лекари, Охрид, 2004;
2. International Congress of Medical Sciences, 2005, Sofija;
3. European Urology Meeting, 2014, Milano,
4. South Eastern European Urology Meeting, 2014, Thesaloniki,
5. Nacionalni Kongres Urologa Srbije, 2014, Beograd,
6. Nacionalni Kongres Urologa Srbije , 2015, Beograd,
7. Симпозиум на Македонското здружение на уролози, 2014;
8. Симпозиум на Македонското здружение на уролози , 2015 .

Д-р Маре Стевковска, м-р сци.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Маре Стевковска е родена 1962 година во Скопје. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишила во 1980, а дипломирала во 1986 година, со просечен успех 9,73. Во 1990 год. ја започнала, а во 1994 година ја завршила специјализацијата по клиничка фармакологија на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во периодот 1992-1996 завршила специјализација по општа хирургија на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Своего стручно усовршување го продолжила во периодот 2001-2003 кога ја завршила супспецијализацијата по пластична и реконструктивна хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје.

Во 2009 година, на Медицинскиот факултет во Скопје, го одбрала магистерскиот труд: „Проценка и динамика на нутритивниот и имунолошкиот статус при зараснување на рани во кои е примарен процесот на епителизација, со што се стекнала со називот магистер на медицински науки.

Во август 2014 година се здобила со лиценца за козметски хирург во Кувајт.

Својот работен ангажман од 1998 година до денес, го реализира во ЈЗУ за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ во Скопје.

Од странските јазици, активно се служи со англискиот, но нема предвиден сертификат за познавање на англискиот јазик .

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Научноистражувачка дејност

Во текот на изминатите години, д-р Маре Стевковска учествувала на повеќе конгреси и симпозиуми, меѓу кои се следниве:

1. Symposium for the infection, microbiology and therapeutically approach for the surgical wounds, organized by the Macedonian Association of Ortopedics and Traumatology and the Macedonian Microbiology Society. 2013 (предавач);
2. 8th BAPRAS Congress, Budva, Montenegro, 2013;
3. 7th BAPRAS Congress, Sarajevo, BIH, 2011;
4. 6th BAPRAS Congress, Ohrid, Macedonia, 2009;
5. Congress of Croatian plastic Surgeons with international participation, Opatija-Rijeka, Croatia, 2006.

Како автор и коавтор се јавува во следниве трудови:

1. Atanasova E, Kirkov A, Marcikic G, Andonovska S, **Stevkovska M**, obocki E, Sapova B. MADELUNG'S DISEASE, A CHALLENGE FOR AESTHETIC RECONSTRUCTION-CASE REPORT. 8th BAPRAS Congress, Budva, Montenegro, 2013;
2. **Stevkovska M**, Andonovska D, Marcikic G, Atanasova E, obocki E, Sapova B. SURGICAL TREATMENT OF TUMOR OF THE EXTERNAL SURFACE OF THE NOSE – OUR EXPERIENCE. 7th BAPRAS Congress, Sarajevo, BIH, 2011;
3. Marcikic G, Andonovska D, **Stevkovska M**, Trojik T, Samonikov J, Atanasova E, Sapova B. PROBLEMS BETWEEN EARLY AND LATE TREATMENT OF THE FLEXOR TENDON INJURIES. „EUROSURGERY” 2002, Lisboa, Portugal;
4. Atanasova E, Andonovska D, Marcikic G, **Stevkovska M**, Obocki E, Kudijan M, Sapova B. SURGICAL TREATMENT OF THE SKIN CARCINOMA OF THE HEAD AND NECK – OUR EXPERIENCE. „EUROSURGERY” 2002, Lisboa, Portugal;
5. Andonovska D, **Stevkovska M**, Stojanova S, Gorceva M, Marcikic M, Atanasova E, Obocki E. OUR EXPERIENCE IN USE OF AIR-FLUIDIZED BEDS (Clinitron) FOR TREATMENT OF BURN PATIENTS. 2nd Balkan Congress for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery, 2001, Belgrade, Yugoslavia;
6. **Stevkovska M**, Atanasova E, Sapova B, Kostadinovska B. OUR TEN YEARS EXPERIENCE IN THE OPERATIVE TREATMENT OF DUPUYTREN'S CONTRACTURE. Obocki E, Andonovska D, Marcikic G, 2nd Balkan Congress for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery, 2001, Belgrade, Yugoslavia;

7. **Stevkovska M**, Andonovska D, Marcikic G, Jordanovski B, Atanasova E, Jovanovska V, Sapova B. INJURIES OF THE TOP OF THE FINGER AND THEIR SURGICAL TREATMENT. 2nd Balkan Congress for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery, 2001, Belgrade, Yugoslavia;
8. Andonovska D, Spasovska L, Sosolceva M, **Stevkovska M**, Spirovski I, Sapova B. ТРЕТМАН НА ЕКСТЕНЗИВНИ ИЗГОРЕНИЦИ СО ПРИМАРНА БИОЛОШКА ПРЕВРСКА. ММР, god. 54, 2000: 179-181; br. 5-6.
9. Atanasova E, Andonovska D, Marcikic G, **Stevkovska M**, Trojik T, Hristomanov K. SKIN CANCER – STATISTIC EVALUATION FOR A PERIOD OF TEN YEARS. „EUROSURGERY 2000” 2000, Istanbul, Turkey.

Д-р Маре Стевковска ги има објавено следните 3 труда во форма на целосни публикации:

10. **Stevkovska M**, Marcikic G, Andonovska D, Atanasova E, Obocki E, Gorceva M, Sapova B, Ugrinovska J, Tomova E. SURGICAL TREATMENT OF TUMOR OF THE EXTERNAL SURFACE OF THE NOSE – OUR EXPERIENCE. Medicus 2012, Vol. XVII (1), 326-333;
11. **Stevkovska M**, Marcikic G, Andonovska D, Atanasova E, Obocki E, Gorceva M, Tomova E. UPPER EYELID RECONSTRUCTION WITH THE CUTLER – BEARD TECHNIQUE – Case report. Medicus 2011, Vol. XVI (2), 352-356;
12. **Stevkovska M**, Andonovska D, Atanasova E, Obocki E, Gorceva M, Tomova E, Marcikic G. SEROMA COMPLICATION AFTER ABDOMINAL DERMOLIPECTOMY – OUR EXPERIENCE. Mac. Med. Review, 2011; 65(2): 113-118.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката д-р Маре Стевковска активно е вклучена во работата на здравствената установа ЈЗУ за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ во Скопје.

Во периодот 2009-2014 е одговорна за Комитетот за Лекови во здравствената установа во која работи.

Од јануари 2013 до денес, одговорна е за Центарот за изгореници при наведената здравствена установа.

Во периодот август-октомври 2010 год. остварила стручен престој во Хрватската болница „Д-р. Фра Мато Николиќ“ - Оддел за хирургија, Нова Била, Босна и Херцеговина.

Во периодот август-ноември 2014 год. била на стручен престој во London Hospital Kuwait.

Д-р Маре Стевковска членува во следниве стручни асоцијации:

1. Macedonian Medical Association, 1988-
2. General Secretary of Macedonian Association for plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery, 2009-2012;
3. Balkan Association of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery (BAPRAS), 1999-.

ЗАКЛУЧОК И МИСЛЕЊЕ

Оценувајќи ја досегашната севкупна наставна, научна и здравствена дејност, Рецензентската комисија дојде до сознание дека кандидатот **д-р Слободан Гурмешевски** ги исполнуваат условите пропишани со Законот за високото образование за избор во звањето асистент-докторанд по предметот хирургија.

Комисијата констатира постојан континуитет и прогрес во неговата научна, педагошка и здравствена активност, како и несомнен интерес за научно истражувачка работа и дејност.

Кандидатот **д-р Владимир Рендевски** не ги исполнува условите од член 125-а од Законот за високото образование во однос на поседување на еден од предвидените сертификати за познавање на англиски јазик и нивото кое е предвидено во цитираниот член во времетраењето на конкурсот.

Кандидатката **д-р Биљана Андоновска** не е во редовен работен однос во наставна база на Факултетот и не може да биде предложена за избор се додека не заснова работен однос на неопрделено време во таа институција.

Кандидатката **д-р Маре Стевковска** не ги исполнува условите согласно со член 125-а од Законот за високото образование и член 26-а од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник број 274/13).

Согледувајќи ја целосно досегашната работа на кандидатите, Рецензентската комисија заклучува дека **д-р Слободан Гурмешевски** ги исполнува условите да биде избран во звањето **асистент-докторанд**, и има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да го избере кандидатот **д-р Слободан Гурмешевски** во звањето **асистент-докторанд по предметот хирургија** на Медицинскиот факултет во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Владо Јаневски с.р.
Проф. д-р Владимир Мирчевски с.р.
Доц. д-р Симон Трпески с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕ НА НАСЛЕДНИОТ ДЕФИЦИТ НА ГЛУКОЗО-6-ФОСФАТ ДЕХИДРОГЕНАЗАТА ВРЗ ПОЈАВАТА НА НЕОНАТАЛНА ЖОЛТИЦА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“

ОД М-Р АНЕТ ПАПАЗОВСКА-ЧЕРЕПНАЛКОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 23.12.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Анет Папазовска-Черепналковски со наслов „Влијание на наследниот дефицит на глукозо-6-фосфат дехидрогеназата врз појавата на неонатална жолтица во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Софијанка Гламочанин (претседател), проф. д-р Гордана Петрушевска (член) и Н.сов. д-р Снежана Јанчевска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Анет Папазовска-Черепналковски, со наслов „Влијание на наследниот дефицит на глукозо-6-фосфат дехидрогеназата врз појавата на неонатална жолтица во Република Македонија“, содржи 170 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со македонска поддршка, со 1,5 линии проред и големина на букви 12, со __фусноти, 201 библиографска единица, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека со истражувањата во овој сегмент од хуманата биологија кој се однесува на дефицитот на еритроцитниот ензимот глукозо-6-фосфат дехидрогеназа се премостува повеќедеценискиот истражувачки јаз од пионерските истражувања на минатиот век до денес. Во воведните делови се дефинира значењето на дефицитот на ензимот G6PD во хуманата популација и се идентификува како еден од најчестите ензимски дефицити од кој боледуваат повеќе од 400 милиони луѓе во светот. Од опишаните, повеќе од 400 биохемиски варијанти на G6PD поделени во 5 класи, согледано е дека варијантите од класите 2 и 3 се најчесто одговорни за клиничките манифестации на ензимскиот дефицит. Истражувањето се фокусира на неонаталната хипербилирубинемија како една од четирите најчестите клинички манифестации на овој ензимски дефицит. Од групата на новороденчиња со необјаснета жолтица во Р. Македонија се селектира групата на испитаници која е предмет на оваа студија.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „ВОВЕД“. Во неа се анализирани: структурата, биохемиските варијанти и дефицитот на G6PD, најчестите, но и другите клинички манифестации на G6PD-дефицитот, генетиката на G6PD-дефицитот, и асоцијацијата со резистентноста кон маларија.

Втората и третата глава ги анализираат ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО И МОТИВОТ за изработка на трудот. Освен што постои евидентен период од повеќе децении од истражувањата реализирани во 80-тите години на минатиот век до денес, укажано е дека не постои испитување во Р. Македонија фокусирано на неонаталната хипербилирубинемија како една од најчестите клинички манифестации на дефицитот на G6PD. Во овој дел од трудот, образложено е дека од клиничката практика произлегува потребата за воведување на нова, прецизна, квантитативна метода за одредување на ензимскиот дефицит. Постоењето на изолати, како ромските заедници, кај кои се очекува повисока превалентност на G6PD-дефицит е вброено како дополнителен дијагностички предизвик. Исто така, акцентирани се немањето на објавени литературни податоци за генетската основа на G6PD-дефицитот во Р. Македонија. Постоењето на географска и генетска сличност со земјите од подрачјето на Медитеранот се наведува како насока за барање на дел од одговорите на непознатите прашања.

Четвртата глава ги анализира ЦЕЛИТЕ на трудот. Трудот дава можност да се согледа превалентноста на G6PD-дефицитот кај репрезентативен примерок на новородени со необјаснета хипербилирубинемија во Р. Македонија, да се дефинираат референтните вредности за нивото на G6PD во еритроцитите кај новороденчиња и млади доенчиња во Р. Македонија, да се идентификуваат најчестите мутации во генот за G6PD на територијата на Р.Македонија и да се споредат со оние од соседните држави и поширокиот регион. Следно на што се концентрира овој труд е утврдување на уделот на хемолизата во патогенезата на неонаталната хипербилирубинемија кај G6PD-дефицитните индивидуи и проценка на потребата од воведување на систематски или селективен скрининг за овој ензимски дефицит. Истражувањето е проширено и со дополнителна студија на репрезентативна студиска група од подрачјето на Далмација каде што се аплицирани истите принципи и цели на истражувањето и правена е компарација меѓу групите (македонска и хрватска) по однос на клиничките, лабораториските и генетските наоди од истражувањето.

Петтата глава ги анализира МАТЕРИЈАЛИТЕ И МЕТОДИТЕ на трудот. Студијата се состои од две потстудии: македонска и хрватска. Македонската студија опфаќа проспективно и проспективно-ретроспективно истражување. Проспективното истражување е изведено на 2 групи испитаници: испитувана група составена од 210 новороденчиња со неонатална хипербилирубинемија, и контролна група од 82 здрави новороденчиња. Со проспективно-ретроспективното истражување селектирани се пациенти од различни возрастни категории кај кои според клинички критериуми е поставено сомневање на дефицит на G6PD. Хрватската студијата опфаќа ретроспективна анализа на 513 машки испитаници од јужна Хрватска (Далмација) кои во неонаталниот период биле третирани поради неонатална хипербилирубинемија. Сите испитаници се подложени на клиничка евалуација, лабораториски, ензимолошки и генетски испитувања. Во делот за методи на работа, опишани се во детали, методите на флуоресцентен спот тест, квантитативното спектрофотометриско тестирање и генетските анализи кои се состојат од полимераза верижна реакција-базирани методи како разлика во должината на рестрикциските фрагменти, единечно-верижни конформациски полиморфизми и секвенционирање.

Во шестата глава се изнесени резултатите од истражувањето. **Седмата глава** опфаќа дискусија. **Во осмата глава** се изнесени заклучни согледувања, а **деветтата глава** опфаќа литература.

Во заклучните согледувања, опишана е повисока превалентност на G6PD-дефицитот во високо селектирана група хипербилирубинемични новороденчиња со нејасна етиологија на жолтицата од 8,57%, во однос на општата популација во Р. Македонија. Не е докажана статистичка поврзаност на дефицитот на ензимот G6PD со полот на децата со неонатална жолтица, а во однос на националната дистрибуција, значајно почесто е детектиран кај Ромчињата. Се препорачува изведување на селективен скрининг за дефицит на ензимот G6PD кај сите хипербилирубинемични новороденчиња во Р. Македонија со квантитативно спектрофотометриско одредување на активноста на ензимот во еритроцитите. Како референтна вредност за соодветниот дијагностички тест во неонаталната возраст, препорачана е вредноста од 229 ± 24 (205-253) mU/10⁹Er. Даден е пресек на карактеристиките на неонаталната жолтица кај G6PD-дефицитот во македонската популација. Во јужнохрватската популација е опишана превалентност на дефицит во популацијата на хипербилирубинемични новороденчиња од 7,4% повисока во однос на општата популација во Хрватска. Дадено е согледување на најчестите мутации во двете популации, сличностите и разликите.

Предмет на истражување

Влијание на наследниот дефицит на еритроцитниот ензим глукозо-6-фосфат дехидрогеназа врз појавата на неонатална жолтица во Р. Македонија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Глукозо-6-фосфат дехидрогеназа е клучен регулаторен ензим во клеточните процеси за редуктивна биосинтеза и одржување на целуларниот редокс статус, од суштинско значење за преживувањето на единката. Опишани се повеќе од 400 биохемиски варијанти на G6PD, поделени во 5 класи според нивото на ензимската активност во еритроцитите и клиничките манифестации. Носителите на варијантите од класите 1-3 се карактеризираат со намалена ензимска активност и се потенцијални пациенти; проценето е дека повеќе од 400 милиони луѓе имаат дефицит на G6PD. Како најчести клинички манифестации на G6PD-дефицитот опишани се: акутната стекната хемолитичка анемија, хроничната несфероцитна хемолитичка анемија, фавизмот и новороденчката хипербилирубинемична. Генот за G6PD е сместен на долгиот крак на X-хромозомот, во регионот Xq28. Опишани се 191 мутација или комбинација на мутации, главно точкести мисенс мутации распространети низ кодирачкиот регион на генот. Иако се познати и други ензимски дефицити на еритроцитите, дефицитот на G6PD е клинички најзначаен. Добро е позната инцидентноста на дефицитот кај различните народи. Опишани се најчестите хемолитички и други манифестации на дефицитот на G6PD. Овој труд е насочен кон расветлување на некои од аспектите на G6PD-дефицитот во Македонија и со тоа цели да даде придонес во севкупните разбирања на оваа значајна област од хуманата биологија.

Краток опис на применетите методи

Кај пациентите е работена лабораториска дијагностичка палета за идентификација на етиологијата на неонаталната жолтица која опфаќа: комплетна крвна слика со крвна размаска и ретикулоцити, неонатален билирубин со директна и индиректна фракција, серумски аминотрансферази, крвна група, Rh-фактор и директен антиглобулински, Coombs-ов тест. За одредување на дефицитот на ензимот G6PD во македонската популација на иктерични новородени, користена е квантитативна спектрофотометриска метода која се базира на мерење на порастот на апсорпцијата на светлината на 340 nm заради редукција на NADP во NADPH кога примерокот се инкубира со G6P. Активноста на G6PD е одредувана во однос на бројот на еритроцитите и е изразена

како $\text{mU}/10^9 \text{ Eg}$; притоа се користени комерцијално достапни дијагностички китови. Во хрватската популација, селекцијата на пациенти со ензимски дефицит е вршена со помош на скрининг-метода, т.н. флуоресцентен спот тест (базиран на промена на флуоресценцијата на NADPH во присуство на G6PD под долги бранови на ултравиолетова светлина и целосен мрак), врз основа на кој се селектирани пациенти за понатамошно ензимолошко и генетско тестирање. Кај сите пациенти кај кои со квантитативната спектрофотометриска метода е откриен дефицит на ензимот G6PD, се подложени на понатамошна генетска дијагностика која опфаќа полимераза верижна реакција-базирани методи како разлика во должината на рестрикциските фрагменти, единечно-верижни конформациски полиморфизми и секвенционирање. За статистичка обработка на податоците користени се методи на дескриптивна и аналитичка статистика.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во проспективното истражување анализирани се 292 новороденчиња, од кои 210 (71,92%) со хипербилирубинемија (испитуваната група) и 82 (28,08%) новороденчиња без хипербилирубинемија (контролната група). Кај 18 (8,57%) иктерични новороденчиња е идентификуван дефицит на ензимот глюкозо-6-фосфат дехидрогеназа (G6PD), останатите 192 (91,43%) покажале нормална активност на овој ензим. Не е докажана статистичка поврзаност на дефицитот на ензимот G6PD со полот на децата со неонатална жолтица; ензимскиот дефицит е детектиран кај 8,51% новородени машки деца со неонатална жолтица и кај 8,7% женски деца. Во однос на националната дистрибуција, G6PD-дефицитот значајно почесто е детектиран кај Ромчињата компарирано со другите националности. Просечната вредност на ензимот G6PD во Eg , добиена со квантитативна спектрофотометриска метода, изнесува $229,12 \pm 24,2 \text{ mU}/10^9 \text{ Eg}$ во контролната група новородени, што е предложено како референтна вредност (опсег) за соодветниот дијагностички тест, а $221,06 \pm 42,2 \text{ mU}/10^9 \text{ Eg}$ во испитуваната група.

Докажано е дека превалентноста на G6PD-дефицитот во популацијата на хипербилирубинемични новороденчиња од 8,57% е сигнификантно повисока во однос превалентноста на дефицитот во општата популација во Р. Македонија. Исто така, превалентноста на G6PD-дефицитот во селектирана популација на машки хипербилирубинемични новороденчиња од Далмација изнесува 7,4%, што е сигнификантно повисока вредност во споредба со превалентноста меѓу мажи во јужна Хрватска од 0,75%. Врз основа на резултатите, за двете популации се препорачува селективен скрининг за G6PD-дефицитот кај сите хипербилирубинемични новороденчиња.

Сите релевантни хематолошки параметри покажале сигнификантно различни вредности меѓу групата новороденчиња без и со хипербилирубинемија. Кај хипербилирубинемичната група се забележани сигнификантно пониски вредности на хемоглобинот и еритроцитите, а повисоки вредности на хематокритот и ретикулоцитите во однос на контролната група. Ваквата констелација на хематолошките параметри укажала на зголемен распад на еритроцитите и зголемено оптоварување со билирубин во групата со хипербилирубинемија во однос на контролната група, како и на стимулирана еритропоеза отчитана преку зголеменото ниво на ретикулоцити.

Според несигнификантно различните вредности на хемоглобинот, еритроцитите, ретикулоцитите и лактат дехидрогеназата меѓу групите на иктерични новороденчиња со и без G6PD-дефицит, докажано е дека хемолизата не претставува битна компонента на G6PD-асоцираната неонатална хипербилирубинемија. Жолтицата кај G6PD-дефицитот во македонската популација е покажано дека се карактеризира со: тенденција за пик на билирубинот на третиот ден, значајно повисоки серумски нивоа на

билирубинот, потреба од подолготрајна фототерапија и значително продолжена жолтица во однос на иктерични субјекти без дефицит на ензимот.

Генетските анализи покажале сличности меѓу македонската и јужнохрватската популација, како и сличности со други земји од регионот на Медитеранот, со најчеста детекција на мутацијата G6PD Mediteran.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Анет Папазовска-Черепналковски, со наслов „Влијание на наследниот дефицит на глукозо-6-фосфат дехидрогеназата врз појавата на неонатална жолтица во Република Македонија“, претставува истражување во неонатологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација се очекува да ги постигне горенаведените цели и да даде значаен научен придонес.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Анет Папазовска-Черепналковски, со наслов „Влијание на наследниот дефицит на глукозо-6-фосфат дехидрогеназата врз појавата на неонатална жолтица во Република Македонија“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автор-и: „ Papazovska Cherepnalkovski A, Zemunik T, Glamocanin S, Piperkova K, Gunjaca I, Kocheva S, Coneska Jovanova B, and Krzelj V. Molecular characterization of glucose-6-phosphate dehydrogenase deficiency in families from the Republic of Macedonia and genotype-phenotype correlation.“, објавен: Med Arch. 2015 Oct; 69(5): 284–288. Published online 2015 Oct 4. doi: 10.5455/medarh.2015.69.284-288 PMID: PMC4639331, PMID: 26622077 (назив на списанието, број, датум, импакт-фактор...)
- [2]. Автор-и: „ Papazovska Cherepnalkovski A, Marusic E, Piperkova K, Lozic B, Skelin A, Gruev T, Krzelj V. Influence of the inherited glucose-6-phosphate dehydrogenase deficiency on the appearance of neonatal hyperbilirubinemia in southern Croatia.“, објавен: Acta Inform Med. 2015 Oct; 23(5): 264–267. Published online 2015 Oct 5. doi: 10.5455/aim.2015.23.264-267 PMID: PMC4639371, PMID: 26635431 (назив на списанието, број, датум, импакт-фактор...)
- [3]. Автор-и: „ Papazovska Cherepnalkovski A, Piperkova K, Palcevska Kocavska S, Aluloska N, Zdraveska N, Gruev T and Krzelj V. Evaluation and management of neonatal indirect hyperbilirubinemia at the University Pediatric Clinic in Skopje, Republic of Macedonia.“, објавен: Medicus. 2015;20(2):221–9. (назив на списанието, број, датум, импакт-фактор...)
- [4]. Автор-и: „ Papazovska Cherepnalkovski A, Krzelj V, Zafirova Ivanovska B, Gruev T, Markic J, Aluloska N, Zdraveska N and Piperkova K. Evaluation of Neonatal Hemolytic Jaundice: Clinical and Laboratory Parameters.“, објавен: OA Maced J Med Sci.2015 Dec 15; 3(4):694–8 <http://dx.doi.org/10.3889/oamjms.2015.129> (назив на списанието, број, датум, импакт-фактор...)

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: пресек на состојбата на G6PD-дефицитот во Р. Македонија, со акцент на неонаталната хипербилирубинемија.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: дијагностика и третман на новороденчката жолтица во неонатологијата, дијагностика на пациенти со акутни аквирани хемолитички кризи во која било возраст, генетска дијагностика со генетско советување, превенција на симптоми со совет за рестриктивна употреба на храна и лекови кои можат да тригерираат хемолитички манифестации.

Можните понатамошни истражувања се: проширување на истражувањето на популациско ниво за добивање понови податоци за превалентноста на G6PD-дефицитот во неселектирана популација на машки индивидуи од Р. Македонија. Понатамошно трагање по промени на генетско ниво кои можат да бидат асоцирани со G6PD-дефицитот во Р. Македонија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р** Анет Папазовска-Черепналковски со наслов „Влијание на наследниот дефицит на глукозо-6-фосфат дехидрогеназата врз појавата на неонатална жолтица во Република Македонија“.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Софијанка Гламочанин, претседател с.р.
2. Проф. д-р Гордана Петрушевска, член с.р.
3. Н.сов. д-р Снежана Јанчевска, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „КЛИНИЧКА АНАТОМИЈА НА НОСОТ“ ОД
АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р МАРИЈА ПАПАЗОВА, ПРОФ. Д-Р ЈУЛИЈА
ЖИВАДИНОВИЌ БОГДАНОВСКА И ПРОФ. Д-Р ЈАНЕ НЕТКОВСКИ**

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, бр. 02-5818/63, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Клиничка анатомија на носот“ од авторите: проф. д-р Марија Папазова, проф. д-р Јулија Живадиновиќ Богдановска и проф. д-р Јане Нетковски, наменет за студентите на Медицинскиот факултет, избрани се проф. д-р Ники Матвеева и проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Клиничка анатомија на носот
Назив на студиската програма:	Ракописот е во облик на монографија која може да се користи како дополнителна литература за студентите од Медицинскиот факултет за предметите анатомија и оториноларингологија и за соодветните изборни предмети, како и за студентите од III степен студии, и за специјализантите од соодветните области.
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 79 страници (формат B5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 12 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 39 слики и нема табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

6. Проф. д-р Ники Матвеева с.р

7. Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ЃОРЃЕ ЦОКИЌ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот се состои од 12 поглавија систематизирани во 3 дела: „Анатомија на носот“, „Олфактивен систем“ и „Заболувања на носот и параназалните синуси“.</p> <p>Во првиот дел, во 4 засебни поглавја прикажани се анатомските карактеристики на надворешниот нос, коскената основа на носната празнина, носната празнина и параназалните синуси. Наведени се и објаснети нивните составни елементи, васкуларизација и инервација. Податоците се поткрепени со 24 илустрации со детални легенди.</p> <p>Во вториот дел се наоѓаат податоци за олфактивниот систем и главната патека на олфактивните сензации од мирисниот епител, преку мирисното задебелување, мирисната лента, предното мирисно јадро, <i>stria olfactoria lateralis</i>, до олфактивниот кортекс. Приложени се две шематски илустрации.</p> <p>Во третиот дел се прикажани податоци за заболувањата на носот и параназалните синуси. Во 6 поглавја изнесени се најчестите заболувања на надворешниот нос (деформитети на носната пирамида), повредите и физичките оштетувања на надворешниот нос (трауматски и термички), инфламаторните заболувања на надворешниот нос, туморите на надворешниот нос, заболувањата на носната празнина и параназалните синуси. Приложени се 13 илустрации.</p> <p>На крајот од ракописот се наоѓа список од коректно цитирана, современа литература која е користена за изработка на текстот.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Ракописот е во облик на монографија која може да се користи како дополнителна литература за студентите од Медицинскиот факултет, студентите од III степен студии, како и за специјализантите од соодветните области.</p>

Предлози за потребни корекции:	Корекции не се потребни.
Оцена на ракописот:	Ракописот е напишан јасно, концизно и со висок стил.
Категоризација:	монографија
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 79 страници (формат В5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 12 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 39 слики и нема табели.</p> <p>Ракописот е оригинален труд кој обработува актуелна проблематика и може да биде употребен како литература за дополнителна едукација.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како монографија, примарно наменет за студентите на Медицинскиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Ѓорѓе Џокиќ с.р

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р НИКИ МАТВЕЕВА

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот се состои од 12 поглавија систематизирани во 3 дела: Анатомија на носот, Олфактивен систем и Заболување на носот и параназалните синуси.</p> <p>Во првиот дел, во 4 засебни поглавија прикажани се анатомските карактеристики на надворешниот нос, носната празнина и параназалните синуси. Опишани се и објаснети нивните составни елементи(коскени, 'рскевични и меко-ткивни), како и нивната васкуларизација и инервација. Изнесените податоци се дополнети со 24 илустрации со детални легенди.</p> <p>Во вториот дел е обработен олфактивниот систем и главната патека на олфактивните сензации од мирисниот епител, преку мирисното задебелување, мирисната лента, предното мирисно јадро, <i>stria olfactoria lateralis</i>, до олфактивниот кортекс. Компонентите на олфактивниот систем се прикажани со две шематски илустрации.</p> <p>Во третиот дел се изнесени современи сознанија и податоци за заболувањата на носот и параназалните синуси. Во 6 поглавија прикажани се најчестите заболувања на надворешниот нос (деформитети на носната пирамида), повредите и физичките оштетувања на надворешниот нос (трауматски и термички), инфламаторните заболувања на надворешниот нос, туморите на надворешниот нос, како и заболувања на носната празнина и параназалните синуси. Текстот во овој дел е збогатен со 13 приложени илустрации.</p> <p>На крајот од ракописот се наоѓа список од соодветно избрана, коректно цитирана, современа литература од автори кои кои дале значаен придонес во обработената област.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Ракописот е во облик на монографија која може да се користи како дополнителна литература за студентите од Медицински факултет, во прв и трет циклус на студии,</p>

	како и за специјализантите од соодветните области.
Предлози за потребни корекции:	Корекции не се потребни.
Оцена на ракописот:	Ракописот е автентичен, актуелен и има значаен научен и апликативен придонес.
Категоризација:	монографија
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 79 страници (формат В5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 12 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 39 слики и нема табели.</p> <p>Ракописот е автентичен труд кој обработува актуелна проблематика, има научен но и апликативен придонес, односно може да биде употребен како литература за дополнителна едукација.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како монографија, примарно наменет за студентите на Медицинскиот факултет.

Рецензент

Проф. д-р Ники Матвеева с.р

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „СРЕДСТВА ЗА ТРЕТМАН НА ДИШЕН ПАТ“ ОД
АВТОРОТ Билјана Ширгоска

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, бр. XIV, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Средства за третман на дишен пат“ од авторот Билјана Ширгоска, наменет за студентите на Медицинскиот факултет, за предметите анестезиологија со реанимација и оториноларингологија, избрани се проф.д-р Мирјана Шошолчева и проф.д-р Ѓорѓи Оровчанец.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

III. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Средства за третман на дишен пат
Назив на предметната програма:	Анестезиологија со реанимација
Назив на студиската програма:	Додипломски студии и специјализации по анестезиологија и оториноларингологија
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Анестезиологија со реанимација, 30 часа, 1,5 кредити; оториноларингологија, 90 часа, 6 кредити
Предметот анестезиологија со реанимација на Медицинскиот факултет е задолжителен предмет со фонд на часови 30, број на ЕКТС-кредити 1,5 и се слуша во 9 семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 100 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 37 слики и 4 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Мирјана Шошолчева с.р.

Проф. д-р Ѓорѓи Оровчанец с.р.

IV. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ.Д-Р МИРЈАНА ШОШОЛЧЕВА

Краток опис на содржината:	Во прилог: рецензија на ракописот
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Учебникот е усогласен со програмата и со колоквиумот за специјализантите по анестезија – Третман на дишен пат.
Предлози за потребни корекции:	Забелешките се коригирани
Оцена на ракописот:	Ракописот ги задоволува критериумите за учебник по анестезиологија и оториноларингологија.
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 100 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтоот 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 37 слики и 4 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот анестезиологија со реанимација, примарно наменет за студентите на Медицинскиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Мирјана Шошолчева с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ЃОРЃИ ОРОВЧАНЕЦ

Краток опис на содржината:	Опишани се средствата кои се применуваат за третман на дишен пат.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Учебникот е усогласен со програмата за специјализанти, анестезија во оториноларингологија.
Предлози за потребни корекции:	Нема
Оцена на ракописот:	Ракописот ги задоволува критериумите за учебник по анестезиологија и оториноларингологија.
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 100 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтоот 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 37 слики и 4 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот анестезиологија со реанимација, примарно наменет за студентите на Медицинскиот факултет.

Рецензент

Проф. д-р Ѓорѓи Оровчанец с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРЕМАТУРНА РЕТИНОПАТИЈА - СКРИНИНГ И СОВРЕМЕН ТРЕТМАН“ ОД Д-Р БЕКИМ ТАТЕШИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XIII редовна седница одржана на 10.11.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Беким Татеши со наслов „Прематурна ретинопатија - скрининг и современа терапија“, во состав: проф. д-р Магдалена Антова-Велевска (претседател), проф. д-р Весна Димовска-Јорданова (ментор), проф. д-р Катица Пиперкова (член), проф. д-р Милица Ивановска (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Беким Татеши, со наслов „Прематурна ретинопатија - скрининг и современа терапија“, содржи 118 страници (со литература 124 страници) компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со двоен проред и големина на букви 12, со 2 фусноти, 221 библиографска единица, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 7 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот на трудот започнува со сеопфатно и темелно објаснување на современиот концепт за базичните патофизиолошки механизми на прематурната исхемична вазопродлиферативна ретинопатија, оштетување на ретиналната крвна циркулација што го нарушува доставувањето на кислород и метаболите супстрати неопходни за одржувањето на енергетските процеси во ткивото на мрежницата. Хипоксијата индуцира создавање на фактори на раст на ендотелните клетки кои во процесот на активација продуцираат зголемена регулација на нивните мембрани. Фазите на нормалниот развој на крвните садови на ретината и двете теории за патогенеза РОП се детално прикажани. Посебно се објаснети факторите на ризик во развојот на РОП меѓу кои најзначајни се гестациската возраст (ГВ), родилната тежина при породувањето (РТ), долготрајното давање на кислород и други, кои меѓусебно се комбинираат и се дополнуваат.

Кандидатот укажува дека целта на ефективната скрининг - програма, правилна идентификација на бројот на деца со апсолутна индикација за третман на РОП, точно го

детерминира времето на првиот преглед, планирање и распоред на контролните прегледи, посебно прецизен протокол кај ризичните деца за РОП.

Првата глава од докторската дисертација е насловена **Мотив за изработка на студијата**. Во неа е анализиран мотивот на истражувањето, а тоа е согледувањето на потребата за подигнување на нивото на неонаталната нега, овозможено преживување на прематурни новороденчиња со ниска гестациска старост и ниска телесна тежина што ја зголемува инциденцата на прематурна ретинопатија со појава на тешки форми на болеста. Посебен предизвик на кандидатот било да се овозможи превенцијата, да се воспостави скринингот и да се спроведе лекувањето на прематурната ретинопатија на Универзитетска клиника за очни болести, Одделение за интензивна неонатална нега и терапија при Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Одделение за интензивна нега и терапија и Одделението за неонатологија при Универзитетската клиника за детски болести. Најзначаен предизвик било да се осветли проблемот на РОП во Република Македонија каде што ова заболување преставува водечка причина за слепило за детската популација.

Втората глава ги анализира главните цели на истражувањето, кои јасно и прецизно се дефинирани. Кандидатот во продолжение наведува дека со испитувањето имал за цел:

- да се дефинираат инклузионите критериуми за ризичната популација на прематурни деца која треба да се вклучи во програмата на скрининг на РОП за правовремено откривање на ретинопатијата;
- во тек на скринингот да се евалуира развојот на крвните садови на ретината на прематурните деца;
- да се утврди застапеноста на децата со активен стадиум на прематурна ретинопатија;
- да се процени соодносот на гестациската возраст (ГВ), односно родилната тежина и инциденцата на РОП и да се дефинира ризичната популација за развој на РОП во однос на тие фактори на ризик кај предвремено родените деца;
- да се евалуираат ефектите на ласерската фотокоагулацијата во однос на развојот и прогресијата на прематурната ретинопатија;
- во рамки на студијата, да се изготви стандарден протокол за препораки за скринингот кои ќе бидат применливи за испитуваната популација.

Третата глава ги анализира **материалот и методите**, во кои е содржан стратифициран примерок во кој основна група е формирана врз основа на критериумите за ризици за развој на ретинопатијата кај предвремено родените деца што се лекуваат на Одделението за интензивна неонатолошка нега и терапија при Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Одделението за интензивна нега и терапија и Одделението за неонатологија при Универзитетската клиника за детски болести. Како метод за работа е имплементиран протоколот за офталмолошки скрининг на РОП од страна на Американската академија на педијатри. Селекцијата опфаќа предвремено родени деца со телесна тежина при раѓање од 1500 грама и помалку или гестациска старост од 30 недели и помалку, а биле третирани со кислородна терапија. Исто така, опфатена е и група на прематурни деца кои носат други ризик - фактори во текот на развојот. Скринингот е спроведен по точно детерминиран временски период, 4-6 недели по раѓањето. Тој е изведен со евакуација на

крвните садови и откривање на нивното патолошко отстапување, како и појава на знаци на прематурна ретинопатија. Типот на студијата е ретроспективен и проспективен (од мај 2009 до мај 2014 година), во кој се вклучени 1036 предвремено родени деца лекувани на Клиниката за очни болести во Скопје. Пациентите се поделени во три групи:

- првата група опфаќа предвремено родени деца со телесна тежина при раѓање од 1500 грама или гестациска старост од 30 недели и помалку,
- втората група опфаќа предвремено родени деца селектирани без примена на протоколот на ААО со дијагностицирани други ризик - фактори (неонатолог) и можна појава на РОП,
- третата група опфаќа предвремено родени деца третирани со ласерска фотокоагулација (ЛФК)

За реализирање на поставените цели кај сите испитувани пациенти е употребуван бинокуларен офталмоскоп и асферична лупа (20 или 28 диоптри). Ласерската фотокоагулацијата е изведувана со употреба на стандардна процедура, со употреба на диоден ласер и користена енергија од 300 миливати.

Четвртата глава - Резултати се поделени на неколку дела согласно со поставените цели. Резултатите се прикажани со табели и графикони. Во првиот дел се прикажани вкупниот број на предвремено родени деца. Во првата група се вклучени 734 деца со родилна тежина помала од 1500 грама или гестациска старост помала од 30 недели – параметри според Американската академија за офталмологија (ААО). Во втората група се вклучени 286 деца во кои не е спроведуван протоколот на ААО, а во третата група се прикажани резултатите по ЛФК.

Присуството на РОП (степен 0, 1, 2, 3, 4 и 5) е прикажано табеларно и графички и во првата и во втората група. Параметрите од извршените контроли во првата и во втората група од 1 до 19 се прикажани табеларно. Исто така, е прикажан просечното време на завршена васкуларизација на ретината во првата и во втората група. Прикажани се времето и бројот на ласерски третмани на двете групи, како и просечниот број на печати. Посебно се прикажани пациентите со стадиум РОП 4 и РОП 5.

Во петтата глава – Дискусија се анализирали и евалуирани според степенот на прематурната ретинопатија и спроведениот ласерски третман. Тие се споредувани со резултати добиени од други земји кои имаат задолжителен национален скрининг за РОП. Исто така, укажано е на присуството на други можни фактори на ризик заради што е зголемен опфатот на скрининг кај други предвремено родени деца со поголема телесна тежина и гестација. Промовирана е стратегија за скрининг за прематурна ретинопатија со цел да се откријат на време неправилностите во развојот на крвната мрежа на ретината кај предвремени родени деца и да ја дијагностицира тежината на активниот облик на РОП.

Шестата глава - Заклучоци содржи констатации кои произлегуваат од поставените цели и добиените резултати. Потребно е да се напомене дека

прематурната ретинопатија е болест која се јавува само кај предвремено родените деца, го нарушува нормалниот развој на крвните садови на ретината и претставува најважен заеднички проблем со кој се соочуваат педијатрите и офталмолозите и е главна причина за појава на слепило кај децата.

Во однос на резултатите добиени од скринингот потврдени се 165 прематурни деца со активна прематурна ретинопатија што претставува и индикација за активно лечење и третман со ласерска фотокоагулација.

Од добиените резултати третманот со примена на ласерска фотокоагулација кај активните форми на РОП претставува златен стандард заради лесната манипулација, примена на локална анестезија и добра достапност на процесот кај постериорна локализација.

Од добиените резултати се заклучило дека потполно и правилно развиена крвна мрежа на ретина е откриена кај 73,7% прематурни деца во првата група, додека 96,7% во втората група.

Во однос на развитокот на крвната мрежа значаен е заклучокот за документирана појава на непотполно развиена крвна мрежа или детерминиран стадиум на РОП во првата група се откриени кај 201/764 (26%) прематурни деца, додека во втората група кај 9/263 (3,3%).

Во однос на групата на ласерирани деца, заклучокот е дека наодот на стадиумите на РОП при првиот преглед покажува дека 25,4% од ласерираните деца имаат РОП 0, 30,3% имаат РОП 1, 6,7% имаат РОП 2 и 37,6% имаат РОП 4.

Од добиените резултати, просечната гестациска возраст на прематурни деца селектирани за скрининг била 31,7 недели во првата група, додека во втората група била 34,0 недели. Во првата група процентуалната разлика во однос на гестациската недела под и над 30-та недела покажува статистичка сигнификантност за $p < 0,05 (p = 0,0000)$

Во однос на просечната родилната тежина на прематурните деца селектирани за скрининг од 1555,9 грама во првата група, додека во втората група била 2314,9 грама. Во првата група процентуалната разлика која е прикажана во однос на родилната тежина под и над 1500 грама покажува статистичка сигнификантност за $p < 0,05 (p = 0,0000)$.

Седмата глава - Литература е составена од 218 актуелни наслови од темата што се обработува, кои се соодветно цитирани.

Во заклучните согледувања врз основа на разгледаната и анализирана докторска дисертација „Прематурна ретинопатија - скрининг и современа терапија“ на д-р Беким Татеша, сметаме дека овој труд претставува самостојна и оригинална научна работа со јасно поставени цели, оригинални резултати и клинички придонес. Еден од главните научни придонеси е воведувањето на офталмолошкиот скрининг за прематурната ретинопатија на високоризичните групи предвремено родени деца. Со примена на скринингот за РОП за прв пат се откриваат активните форми на прематурна ретинопатија во нашата држава. Терапискиот третман со ласерска фотокоагулација се

воведени лично од кандидатот како базичен стандард во лекувањето на прематурната ретинопатија. Оттука произлегува посебниот придонес на овој труд, со кој се примена на протоколот за рано откривање на прематурната ретинопатија и нејзино современо лекување се спроведува во исто време превенција на појавата на слепило кај детската популација.

Врз основа на изнесеното, Комисијата го оценува позитивно приложениот докторски труд и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, докторската дисертација на кандидатот Д-р Беким Татешки да ја прифати и да закаже нејзина одбрана.

Предмет на истражување

Прематурна ретинопатија

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во временскиот период пред март 2009 година во Република Македонија не постои ниту едно истражување во областа на РОП.

Краток опис на применетите методи

Како метод за работа е имплементиран протоколот за офталмолошки скрининг на РОП од страна на Американската академија на педијатри. Селекцијата опфаќа предвремено родени деца со телесна тежина при раѓање од 1500 грама и помалку или гестациска старост од 30 недели и помалку, а биле третирани со кислородна терапија. Исто така, опфатена е и група на прематуруси кои носат други ризик - фактори во текот на развојот. Скринингот е спроведен по точно детерминиран временски период, 4-6 недели по раѓањето. Изведувач е со евакуација на крвните садови и откривање на нивното патолошко отстапување како и знаци на прематурна ретинопатија. Типот на студијата е ретроспективен и проспективен (од мај 2009 до мај 2014 година), во кој се вклучени 1036 предвремено родени деца лекувани на Клиниката за очни болести во Скопје.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите се прикажани со табели и графикони. Во првиот дел е прикажан вкупниот број на предвремено родени деца. Во првата група се вклучени 734 деца со родилна тежина помала од 1500 грама или гестациска возраст помала од 30 недели – параметри според Американската академија за офталмологија (ААО). Во втората група се вклучени 286 деца во кои не е спроведуван протоколот на ААО, а во третата група се прикажани резултатите по ЛФК.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Беким Татешки со наслов „Прематурна ретинопатија - скрининг и современа терапија“ претставува истражување во офталмологијата. Темата на оваа докторска дисертација е воведувањето на офталмолошкиот скрининг за прематурната ретинопатија на високоризичните групи на предвремено родените деца. Со примена на скринингот за РОП за прв пат се откриваат активните форми на прематурна ретинопатија во нашата држава. Терапискиот третман со ласерска фотокоагулација се воведени лично од кандидатот како базичен стандард во лекувањето на прематурна ретинопатија. Оттука произлегува посебниот придонес на овој труд со кој се примена на протоколот за рано откривање на прематурната ретинопатија и нејзино современо лекување се спроведува во исто време превенција на појавата на слепило кај детската популација.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Беким Татеша со наслов „Прематурна ретинопатија - скрининг и современа терапија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [5]. *Татеша Б., Исјановски И., Јорданова-Димовска В., Орос А., „Агресивна њосћерирорна ѡремаѡурна реѡиноѡаѡиѡја“. Медикус, 19(2) – 2014;364-367.*
- [6]. *Татеша Б., Исјановски И., Димовска-Јорданова В., Голубовик М., „Премаѡурна реѡиноѡаѡиѡја во Република Македонија“. Медикус, 20(2) – 2015;180-187.*

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: воведување на скрининг и ласерски третман на активна форма на РОП.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: предвремено родени деца.

Можните понатамошни истражувања се: продолжување и проширување на терапискиот пристап со анти-ВЕГФ терапија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Беким Татеша со наслов „Прематурна ретинопатија - скрининг и современа терапија“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Магдалена Антова-Велевска, претседател с.р.

Проф. д-р Весна Димовска-Јорданова, ментор с.р.

Проф. д-р Катица Пиперкова, член с.р.

Проф. д-р Милица Ивановска, член с.р.

Проф. д-р Милка Здравковска, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕ НА
ДЕПРЕСИВНОСТА ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ЖИВОТ КАЈ ЖЕНИ
ЛЕКУВАНИ ОД РАК НА ДОЈКА“ ОД М-Р ГОРДАНА РИСТЕВСКА-
ДИМИТРОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 22.12.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Гордана Ристевска-Димитровска со наслов „Влијание на депресивноста врз квалитетот на живот кај жени лекувани од рак на дојка“, во состав: проф. д-р Марија Ралева (претседател), проф. д-р Бети Дејанова (ментор), проф. д-р Весна Пејоска-Герасова (член), проф. д-р Снежана Смичкоска (член) и проф. д-р Драгана Батиќ (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Гордана Ристевска-Димитровска, со наслов „Влијание на депресивноста врз квалитетот на живот кај жени лекувани од рак на дојка“, содржи 235 страници компјутерски обработен текст во фонт Cambria со 1,5 проред и големина на букви 11, со 352 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 10 глави кои содржат: вовед, мотив за изработка и цели на истражувањето, материјал и методологија, резултати на истражувањето и дискусија на добиените резултати, по што следат заклучните согледувања, извадок, препораки за превенција, дијагностицирање и лекување на афективните растројства кај болните од рак на дојка и листа на библиографски податоци со прилози. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето. Стилот на пишување е едноставен и лесно разбирлив.

Во **воведот** кандидатката дава актуелен пресек на епидемиолошките податоци за појавата на депресивноста кај пациентите болни од малигно заболување, го нагласува предизвикот во препознавањето и дијагностицирањето на депресија кај онколошките болни и ги опишува биолошките основи на депресијата кај болните од рак. Наведени се бројни истражувања во светот според кои депресивноста значајно го намалува квалитетот на живот на болните и лекуваните од рак на дојка и го отежнува придржувањето до онколошките третмани. Дијагнозата рак на дојка е голем стресор во животот на пациентите и кај некои од нив води до појава на депресивност што според некои студии

претставува независен ризик-фактор за смртност кај болните од малигни болести. Понатаму, кандидатката ги опишува досега познатите фактори, кои можат да придонесат за развој на депресивно растројство кај онколошките пациенти. Дел од значајните психосоцијални ризик-фактори за појава на депресија кај пациентите со рак се: помлада возраст, лична или семејна историја за депресија, лоша комуникација со здравствениот персонал, слабо адаптирани стратегии за справување со болеста, губење на семејна и социјална поддршка, континуирани лекарски контроли и тешкотии во приспособувањето на промените во нормалниот живот. Во овој дел од воведот е дефиниран поимот „психолошка резилентност“ и се претставени досегашните сознанија за влијанието на резилентноста врз депресивноста кај лекуваните од рак на дојка. На крајот кандидатката зборува за комплексноста на мерењето на депресивноста и квалитетот на живот кај болните од рак на дојка и многубројните психосоцијални фактори кои можат да влијаат врз депресивноста и врз квалитетот на живот.

Како **мотив** за изработка на студијата, кандидатката ја наведува потребата од епидемиолошки податоци за депресивноста кај болните и лекуваните од малигни заболувања и нивниот квалитет на живот од психички аспект во Република Македонија, што би придонесло за подобро разбирање на психијатриските ентитети во онкологијата и оптимално искористување на психолошко-психијатриските ресурси во земјата со цел навремено дијагностицирање и третман на овие пациенти.

Целите на студијата се јасни и таксативно наброени:

- 1) да се испита преваленцијата на депресивно растројство кај жените лекувани од рак на дојка;
- 2) да се определи трендот на појава на депресивноста кај жените лекувани од рак на дојка;
- 3) да се одреди и квантифицира поврзаноста на депресивното растројство со психосоцијални фактори кај жените лекувани од рак на дојка;
- 4) да се испита квалитетот на живот на жените лекувани од рак на дојка;
- 5) да се испита влијанието на депресивноста врз квалитетот на живот кај жените лекувани од рак на дојка.

Материјалот и методологијата соодветствуваат на поставените цели. Истражувањето е дизајнирано како проспективна аналитичка епидемиолошка студија за контрола на случај која е спроведена во онколошкото одделение на Клиничката болница „Д-р Трифун Пановски“ во Битола и Клиниката за радиотерапија и онкологија во Скопје.

Предмет на истражување се 218 пациенти лекувани од рак на дојка, од женски пол, постари од 18 години, кои биле третирани со различни клинички методи и се наоѓаат во различен временски период од иницијалното лекување на малигното заболување. Испитаниците се поделени во две групи, испитувана (И) и контролна (К) група според тоа дали имаат клинички значајна депресивна

симптоматологија во почетокот на студијата. Испитуваната група ја сочинуваат 113 пациентки лекувани од рак на дојка кои имаат клинички значајна депресивност на почетокот на студијата. Контролната група ја сочинуваат 105 жени лекувани од рак на дојка без клинички значајна депресивност на почетокот на студијата. Испитаниците од испитуваната и контролната група се повторно интервјуирани по 6 месеци, по што 11 испитанички (5%) отпаднале од студијата, во испитуваната група останале 79 испитанички, а во контролната 128. Во студијата прецизно се наведени инклузивните и ексклузивните критериуми за влез во групата. Направена е детална елаборација на постапката, како и на употребената методологија.

Во студијата се користени следниве **мерни инструменти**: мини-интернационално невропсихијатриско интервју, прашалник за психосоцијални параметри, прашалник за мерење на резилентноста (Конор - Давидсон скала за резилентност), прашалник за онколошки податоци, Болничка скала за проценка на анксиозност и депресија (ХАДС), Хамилтонова скала за проценка на депресивност (ХАМД), прашалник за проценка на квалитетот на живот EORTC QLQ-C30 и прашалник за квалитет на живот - специфичен модул за болни од рак на дојка EORTC QLQ - BR23.

Во **статистичките постапки** прецизно се опишани применетите статистички методи за анализа на резултатите. За статистичка обработка на податоците добиени во текот на истражувањето е направена база во статистичката програма SPSS for Windows 17,0 верзија и Статистика 7. За тестирање на дистрибуцијата на податоците е користен Shapiro-Wilk's test. Категориските варијабли се прикажани со апсолутни и релативни броеви, квантитативните се прикажани со дескриптивна статистика. За споредување на групите без и со депресија, како и групите со различен степен на депресија во однос на социо-демографските и психолошко-онколошки карактеристики, како и за анализирање на квалитетот на живот, се користени непараметарски (Chi-square тест, Fisher exact two tailed test, Mann-Whitney U test, Kruskal Vallis ANOVA test) и параметарски статистички методи (Student t-test, Analysis of Variance). Корелацијата помеѓу одредени варијабли е анализирана со Spearman-ов коефициент на ранк корелација. Униваријантна и мултиваријантна регресиона анализа е користена за одредување на предиктивната улога на одредени варијабли во настанување на депресија и мајор депресија кај пациентки лекувани од рак на дојка. За ниво на сигнификантност, односно значајност, земена е вредноста на $p < 0,05$, а за високо сигнификантна вредноста на $p < 0,01$.

Резултатите се детално прикажани и обработени на 116 страници. Изразени се низ графици и табели и текстуален опис на добиените бројки.

Дискусијата содржи анализа на резултатите, коментари и споредба со светските искуства од оваа област. Во неа е дадено соодветно толкување на добиените резултати, кое е логично и лесно разбирливо.

Од трудот се изведени 13 конкретни **заклучоци**, наведени во посебни точки, кои произлегуваат од целите. Заклучоците го даваат одговорот на поставените цели и научни дилеми.

Составен дел на трудот е **апстракт** - кратка содржина на македонски и англиски јазик. Во **прилогот** се дадени користените прашалници за пациентите и скалите за проценка кои се користени.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од истражувањето покажуваат дека преваленцијата на депресивната симптоматологија кај жените лекувани од рак на дојка е висока. Секоја втора жена, лекувана од рак на дојка, има клинички значајна депресивна симптоматологија, а секоја шеста жена има мајор депресија. При првата проценка на депресивноста на пациентките со користење на Краткото невропсихијатриско интервју (МИНИ), е добиена многу висока преваленција на клинички значајна депресивност во форма на депресивна епизода - мајор депресија (16,1%), мешано анксиозно-депресивно растројство (30,3%), растројство на приспособувањето - депресивен поттип (5,5%). Нешто повеќе од половина од испитаниците (51,8%) покажувале симптоми на клинички значајна депресивност и анксиозност. Шест месеци подоцна, на второто интервју, преваленцијата на клинички значајна депресивност се намалува, депресивна епизода - мајор депресија се јавува кај 8,2%, мешано анксиозно-депресивно растројство кај 23,7%, растројство на приспособувањето - депресивен поттип кај 6,3%. Според регресионата анализа во популацијата на жени лекувани од рак на дојка, значајни предиктивни фактори за појава на депресија се: пониското ниво на образование, животниот стил без физичка активност и стравот од рецидив ($p < 0,05$). Возраста, материјалниот, работниот и брачниот статус, родителската улога, возраста на децата, бројноста на системот за поддршка, немаат значајно влијание врз појавата на депресија кај жените лекувани од рак на дојка ($p > 0,05$). Стадиумот на рак на дојка, времето поминато од дијагнозата, начините на лекување, адјувантната терапија, типот на оперативно лекување, должината на оперативната лузна, возраста на настапување на менопауза, немаат значајно влијание врз појавата на депресија кај жените лекувани од рак на дојка ($p > 0,05$).

Во однос на различните аспекти на квалитет на живот, пациентките начелно најдобро го оценуваат когнитивното функционирање и функционирањето во улога; како најнеспособувачки го ценат симптомот замор и сметаат дека финансиските тешкотии многу им го нарушуваат квалитетот на живот. По период од 6 месеци кај пациентките со рак на дојка значајно се подобриле повеќе домени од квалитетот на живот како што се физичкото, когнитивното и социјалното функционирање, сликата за телото и апетитот, а значајно се намалила тежината на симптомите од дојка и рака, несаканите симптоми од системската терапија, вознемиреноста од губењето на коса, заморот, наузеја и vomitus, дијареја и финансиските тешкотии.

Резултатите покажуваат дека депресивноста, статистички и клинички значајно, негативно влијае на сите аспекти од квалитетот на живот на жените лекувани од рак на дојка, а поизразената депресивност значајно повеќе го намалува квалитетот на живот.

Во дисертацијата е спореден ефектот на повеќе психо-социјални и онколошки фактори врз квалитетот на живот. Со исклучок на сексуалното функционирање и уживање, порезилиентните пациентки имаат значајно подобар квалитет на живот со повисоки нивоа на функционирање и помалку изразени симптоми. Возраста на пациентките негативно влијае на сексуалното функционирање и физичкото функционирање, што не мора да се должи исклучиво на малигната болест и лекувањето. Пациентките кои имаат мали приходи во семејството имаат значајно полош глобален здравствен статус, полошо физичко и сексуално функционирање и функционирање во улога, поизразен замор, гадење и повраќање и губење на апетит од пациентките со повеќе приходи во семејството. Испитаничките на кои им била поставена дијагноза рак на дојка пред 6 месеци до една година, имаат значајно повеќе изразени симптоми од раката на страната каде што е оперативно отстранета дојката и финансиски тешкотии од пациентките дијагностицирани пред повеќе од 5 години. Во опфатениот примерок, стадиумот на рак на дојка нема значајно влијание на квалитетот на живот на пациентките.

Ваквите наоди од дисертацијата укажуваат на потребата психосоцијалната грижа за пациентите со рак на дојка и нивните семејства да биде препознаена како неопходна компонента во секојдневната клиничка практика, заради значајното влијание на психо-социјалните фактори врз квалитетот на живот на пациентите.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Гордана Ристевска-Димитровска, со наслов „Влијание на депресивноста врз квалитетот на живот кај жени лекувани од рак на дојка“, претставува истражување од областа на клиничката медицина во специјалноста психијатрија, односно во областа на психоонкологијата. Студијата е актуелна и оригинална. Кон проблемот на психолошките аспекти кај онколошките болни се приоѓа со максимална стручно-научна подготвеност. Изработката на темата на оваа докторска дисертација е прва од областа на психоонкологијата во Р. Македонија, што ја прави особено значајна.

Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да ја одреди преваленцијата на депресивни растројства и нивниот тренд, да го процени квалитетот на живот кај жените лекувани од рак на дојка и да го процени влијанието на депресивноста и другите психосоцијални и онколошки фактори врз квалитетот на живот кај популацијата на жени лекувани од рак на дојка.

Научниот придонес е во контекст на подобрување на дијагностицирањето на депресија кај онколошките болни, соодветна употреба на резултатите од мерењето на квалитетот на живот во клиничката практика и препорака за подобрување на организацијата на психоонколошките служби во Р. Македонија.

Од резултатите се дознава како одредени обележја на популацијата жени лекувани од рак на дојка влијаат врз појавата на депресивни растројства и позитивно или негативно влијаат врз квалитетот на живот. Со тестирање на

податоците се покажа значајноста на влијанието на белезите ниво на образование, животен стил без физичка активност и стравот од рецидив, како предиктивни фактори за појава на депресија, додека повисокото ниво на резилентност се покажа како протективен фактор за појава на депресија. Исто така, наодот дека депресивните растројства (дури и потпраговата депресија) изразено го намалуваат квалитетот на живот на пациентите со рак на дојка укажува дека е неопходен потемелен пристап кон оваа популација и нејзино помагање од аспект на превентивната психологија.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Гордана Ристевска-Димитровска со наслов „Влијание на депресивноста врз квалитетот на живот кај жени лекувани од рак на дојка“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1] Gordana Ristevska-Dimitrovska, Petar Stefanovski, Snezhana Smichkoska, Marija Raleva, Beti Dejanova. Depression and Resilience in Breast Cancer Patients. *Macedonian Journal of Medical Sciences* 2015 Dec 15; 3(4):661-665.

[2] Gordana Ristevska-Dimitrovska, Izabela Filov, Domnika Rajchanovska, Petar Stefanovski, Beti Dejanova. Resilience and Quality of Life in Breast Cancer Patients. *Macedonian Journal of Medical Sciences*. 2015 Dec 15; 3(4):727-731 .

[3] Gordana Ristevska-Dimitrovska, Rinaldo Shishkov, Vesna Pejoska Gerazova, Viktorija Vujovik, Branislav Stefanovski, Antoni Novotni, Petar Marinov, Izabela Filov. Different serum BDNF levels in depression: results from BDNF studies in FYR Macedonia and Bulgaria, *Psychiatria Danubina*, 2013; Vol. 25, No. 2, pp 120-125. Импакт-фактор 0,65

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Подрачјето на работа на оваа докторска дисертација има широка апликативна дејност во дијагностицирањето, третманот и превенцијата на депресивните растројства кај болните од рак на дојка. Докторската дисертација на м-р Гордана Ристевска-Димитровска претставува значаен придонес за научната мисла на полето на психоонкологијата.

Главни научни придонеси на кандидатката со изработената докторска дисертација се следниве:

1. придонес во клиничката практика на психијатрите, онколозите, психолозите, матичните лекари и медицинските сестри, полесно да ја препознаваат депресивноста која треба да се лекува и соодветно да ги користат резултатите од мерењето на квалитетот на живот на онколошките пациенти;

2. придонес кон разгледувањето на придобивките и недостатоците на повеќе начини на дијагностицирање на депресивните растројства кај онколошките болни и импликации на користењето на различните дијагностички модели.;

3. придонес кон современите модели на организација на психоонколошката служба во Република Македонија, со цел да се подобри дијагностицирањето и третманот на пациентите со депресија кои боледуваат од онколошки заболувања, а воедно оптимално да се искористат постојните психолошко-психијатриски ресурси во земјата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Гордана Ристевска-Димитровска** со наслов **Влијание на депресивноста врз квалитетот на живот кај жени лекувани од рак на дојка.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Марија Ралева, претседател, с.р.

Проф. д-р Бети Дејанова, ментор, с.р.

Проф. д-р Весна Пејоска-Герасова, член, с.р.

Проф. д-р Снежана Смичкоска, член, с.р.

Проф. д-р Драгана Батиќ, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА**НА ВТОРОТО ИЗМЕНЕТО И ДОПОЛНЕТО ИЗДАНИЕ НА УЧЕБНИКОТ „ПОЛИТИЧКИ
ПАРТИИ И ИНТЕРЕСНИ ГРУПИ“****ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р САВО КЛИМОВСКИ, ПРОФ. Д-Р ТАЊА КАРАКАМИШЕВА-
ЈОВАНОВСКА И****ДОЦ. Д-Р АЛЕКСАНДАР СПАСЕНОВСКИ**

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 29.1.2016 година, избран сум за рецензент на второто изменето и дополнето издание на учебникот со наслов „Политички партии и интересни групи“ од авторите: проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Тања Каракамишева-Јовановска и доц. д-р Александар Спасеновски. Во ова својство, на Наставно-научниот совет му го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Учебникот со наслов „Политички партии и интересни групи“ (второ изменето и дополнето издание), од авторите: проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Тања Каракамишева-Јовановска и доц. д-р Александар Спасеновски, е одлична учебничарска целина како од аспект на содржината, така и од аспект на структурната поставеност на материјалите што се нејзин дел. Извонредниот пристап во проучувањето на најважните прашања поврзани со развојот на политичките партии и на партиските системи, развојот и функционирањето на изборите и на изборните системи, но секако и прашањата поврзани со развојот и суштината на дејствувањето на интересовните групи во националните системи, како и во ЕУ, му даваат на овој учебник посебно значење и улога во системот на едукативните четива.

Она што посебно инспирира кај учебникот е прецизната поставеност на темите што авторите ги проучуваат мошне детално и со префинет пристап, лесно и прецизно, од една, и детално и опсежно, од друга страна. За многу од обработените прашања во учебникот, авторите се потрудиле да дадат не само информации што вообичаено се среќаваат во странската научна литература, туку и свој осврт, свое видување и размислување за актуелните и за современите предизвици поврзани со партиите и со изборите, што му дава дополнителна тежина на учебникот, како негова надодадена научна вредност.

Авторите постојано потсетуваат дека политичките партии, партиските системи и интересовните групи се феномени што се во состојба на континуирано движење, менување и развивање. Овој момент на континуирани промени мора постојано да се

има на ум заради фактот што тие бараат надолнување, доусовршување и, секако, надградување, како на информациите присутни во современата политичка и уставна теорија, така и на искуствата што произлегуваат од тој развој. Токму заради овој момент, учебникот се јавува како второ изменето и дополнето издание.

Интересен е фактот што содржината на учебникот е богата со историски, но и со современи информации кои одат во прилог на добивање појасна претстава за местото и значењето на партиите, партиските системи, изборите и изборните системи во современите демократски уставни и политички системи.

Научната вредност на учебникот е поголема и заради фактот што во него се содржани бројни размислувања од најпознатите автори кои ги проучуваат партиите долго време, и се занимаваат со нивните основни елементи и појавни форми не само во земјите-членки на ЕУ, туку и во останатите делови од светот. Учебникот изобилува со информации, податоци, теоретска анализа на партиите и на изборите, изборните системи, влијанието на партиските врз изборните системи и обратно, како и бројни други прашања што се несомнено од значење за секој современ политички систем. Учебникот разработува актуелни теми и информации кои го подигнуваат квалитетот на текстот, но едновременно го мотивира читателот да размислува и да истражува уште поконкретно за смислата и за суштината на политичките процеси во националните системи, како и за влијанието што партиите го имаат врз тие процеси. Посебно е значаен делот за развојот на македонските политички партии, развојот на политичкиот плурализам и димензионираноста на македонскиот партиски систем.

Имајќи го предвид сето погоре изнесено, ми претставува посебна чест и задоволство да дадам позитивна рецензија за овој учебник и да препорачам негово објавување во постојната содржина.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Славиша Ковачевиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА**НА ВТОРОТО ИЗМЕНЕТО И ДОПОЛНЕТО ИЗДАНИЕ НА УЧЕБНИКОТ „ПОЛИТИЧКИ
ПАРТИИ И ИНТЕРЕСНИ ГРУПИ“****ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р САВО КЛИМОВСКИ, ПРОФ. Д-Р ТАЊА КАРАКАМИШЕВА-
ЈОВАНОВСКА И****ДОЦ. Д-Р АЛЕКСАНДАР СПАСЕНОВСКИ**

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 29.1.2016 година, избрана сум за рецензент на второто изменето и дополнето издание на учебникот со наслов „Политички партии и интересни групи“ од авторите: проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Тања Каракамишева-Јовановска и доц. д-р Александар Спасеновски. Во ова својство, на Наставно-научниот совет му го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Учебникот со наслов „Политички партии и интересни групи“ (второ изменето и дополнето издание), од авторите: проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Тања Каракамишева-Јовановска и доц. д-р Александар Спасеновски, е содржајна и комплексна целина посветена на проучување на прашањата што имаат исклучително значење за правно-политичкото функционирање на секој демократски политички систем. Учебникот е одлично систематизиран, и во него се инкорпорирани бројни размислувања на светски познати автори, професори и аналитичари за политичките партии и интересните групи некогаш и сега. Во него едновременно се содржани и исклучително релевантни научни, стручни анализи и размислувања за прашања што се директно поврзани со современите предизвици на политичките партии во Европа, и пошироко. Вредноста на учебникот е несомнено поголема и заради извонредниот спој што авторите го прават меѓу партискиот и изборниот систем, меѓу партиите и изборите.

На изборите и на изборните системи авторите на учебникот им даваат значајна тежина и простор, што упатува на заклучокот дека двата клучни потсистема на политичкиот систем се соодветно и со еднакво внимание третирани и теоретски анализирани.

Значењето на изборите и на изборните системи во контекст на политичките партии е посебно важно, бидејќи смислата и суштината на постоењето на политичките партии би се изгубила ако не постојат изборите и ако на граѓаните не им се овозможени конкретни изборни правила за нивно демократско организирање. Партиите постојат

заради организирање на изборите, заради желбата да ја освојат власта, или власта да ја задржат што е можно повеќе време. Од друга страна, демократски избори се можни само во услови на постоење на демократски организирани и конкурентни политички партии што меѓусебно ќе се натпреваруваат и ќе им нудат на граѓаните различни програми и решенија за севкупниот живот.

Учебникот „Политички партии и интересни групи“ детално ги разработува сите најзначајни аспекти поврзани со појавата, настанувањето, развојот, организацијата, идеолошката поставеност, смислата и целта на постоењето на политичките партии во светот, но и во Република Македонија. Преку анализа на најзначајните елементи во дефиницијата на политичките партии содржани во учебникот, студентите, но и пошироката македонска јавност ќе имаат можност да се запознаат со физиономијата, структурата и програмското дејство на политичките партии, но и со прашања што непосредно се поврзани со успешното функционирање на партиските системи.

Историскиот развој на партиите во САД, во Англија (Обединетото Кралство), Франција, Германија и во другите земји е исто така значајна тема на проучување од аспект што функционирањето на партиските системи во овие земји има извршено силно влијание и врз оформувањето и обликувањето на политичките партии и на партиските системи и во другите делови од Европа, вклучително и во Република Македонија.

Од друга страна, со засилувањето на процесите на европската интеграција и со се поактивната улога на европските институции во Унијата, посебно на Европскиот парламент, се зајакнува и потребата од поактивно и подетално проучување на европските политички партии и на европските политички групи што функционираат во овој супранационален претставнички орган. Токму затоа, учебникот детално навлегува во анализа на партискиот систем на ЕУ, на европските политички партии и во нивното значење за уставниот и за политичкиот систем на Унијата, како и во анализа на функционирањето на политичките групи во Парламентот како суштински и најважни креатори на законодавните политики во ЕУ. Несомнено, значењето на учебникот е уште поголемо и заради проучувањето на интересните групи и нивната важност за политичкиот систем на секоја држава. Лобирањето и интересните групи играат клучна улога во денешната современа политика. Оттука, посебниот увид во нивните карактеристики, обележја, специфики и видови само ја надоградува тежината на учебникот, но и знаењето што студентите ќе го стекнат по совладувањето на градивото.

Имајќи го предвид сето погоре изнесено, ми претставува посебна чест и задоволство да дадам позитивна рецензија на овој учебник и да препорачам негово објавување во постојната содржина.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Ирена Пејќиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МЕЃУЕТНИЧКИТЕ КОНФЛИКТИ ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА ДЕНЕС И ЕКОНОМСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД НИВ“ ОД М-Р ЈАСМИНА ТРАЈКОСКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 25.12.2015 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Јасмина Трајкоска, со наслов: „Меѓуетничките конфликти во Европската унија денес и економските последици од нив“, во состав: проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски (ментор), проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Татјана Петрушевска, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Елена Михајлова.

Комисијата, до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Приказ на докторската дисертација

Докторската дисертација „Меѓуетничките конфликти во Европската унија денес и економските последици од нив“ на кандидатката м-р Јасмина Трајкоска се состои од вовед, четири глави и заклучок. Напишана е на 273 страници компјутерски изработен текст, со 410 фусноти и 302 библиографски единици (книги, статии, документи).

Родното место на нацијата-државата и мултинационалните империи е Европа. Таа е уникатна за својата мешавина на народи кои самосвесно се идентификуваат со различни нации. Од признавањето на верските малцинства во рамките на Отоманската Империја и заштитата на одредени групи во 1648 година, Договорот од Вестфалија, до модерните интервенции на Европската унија и на НАТО во етничките конфликти на пост-Студената војна во Европа,

европските влади имаат долга историја на обид за решавање на тензиите меѓу државниот суверенитет и националното самоопределување преку разни комбинации на поделба, воена интервенција, етничка поделба на власта и уставни права со различен степен на успех.

По Првата светска војна, победничките сојузнички сили исцртувајќи ги политичките граници на Источна Европа како мултинационални империи засекогаш ја променија судбината на своите народи. За да се спречи етничката распределба во пресрет на овој политички договор се воспостави систем на заштита на малцинските права во рамките на Лигата на народите. На крајот, Лигата на народите не успеа да го спречи прогонот на маџинствата во Полска, Унгарија, Албанија и Романија во 120-тите и 30-тите години од минатиот век. Подоцна со формирањето на Обединетите нации повторно се поставува прашањето за етничките конфликти и малцинските права, со што со низа резолуции се конципира некој правно – политички одговор на нив.

Модерната европска политичка географија денес се базира на три основни елементи: територијален, граничен и интегративен. Тоа е резултат на конвергентните и дивергентните социјални и просторни процеси. Просторно временската матрица во периодот на прекапитализмот беше отворен, тогаш постоеја само единствени познати простори базирани на заедничка религија и заедничка цивилизација. Сето останато се согледуваше како варварски живеалишта без земја. Спротивно на тоа, капитализмот го определи просторот зависен од граници, територизација на просторот како предуслов за модернизација. Претходно отворениот простор сега е реформиран во серија на територии.

Во 1958 година, шест европски земји ја формираат Европската економска заедница, која со договорот од Мастрихт во 1993 година стана Европска унија, политичка и економска заедница во која денес членуваат 28 независни држави. Овие држави се стремат кон обединета и силна Европа, притоа го штитат сопствениот суверенитет и интегритет, но во некои од овие држави се уште постојат спротивставени етнички групи кои изразуваат незадоволство и предизвикуваат разни степени на конфликти. Многу од овие држави содржат малцинства што имаат преживеано неколку децении на економска или социјална дискриминација. Во контекст на политичката транзиција, неколку групи се обидоа преку правото на самоопределување да најдат одговор за етничките стравови или економски можности. Во некои случаи ова, за жал, ескалираше во насилство.

Низ минатите декади, етничките конфликти стануваат доминантна форма на масовно политичко насилство. По 1950 година, бројот на етнички конфликти континуирано се зголемува, ни Европската унија со сите свои механизми не успеа да остане имуна на ваквите типови конфликти.

Во Европската унија со различен интензитет и потреба се разгоруваат или тлеат конфликти помеѓу идентитетите во Франција, Белгија, Шпанија, северна Ирска, Германија, Италија и Шкотска, но и во демократска Европа има земји каде што различната етничка припадност на определен број население е табу-тема, можеме слободно да кажеме дека дури и е забрането да се изјасни некој дека постојат други припадници на различна група од доминантната. Тоа не значи дека во овие држави може да се каже дека не постојат етнички конфликти, тие се можеби и многу посилни од оние кои отворено се манифестираат, бидејќи кријат многу поголема опасност од ескалација од поголеми размери.

Преку истражување на меѓуетничките конфликти во Европската унија денес, нивната класификација и извлекување на позитивните и негативните примери, овој труд настојува да даде придонес во изнаоѓање на решенија за надминување на меѓуетничките конфликти и економските последици од нив, но и за менување на свеста во поглед на приоритетите.

Вредностите и принципите врз кои се гради европскиот дом се: слобода, демократија, владеење на правото, толеранција, солидарност, развој преку соработка, сочувување на различноста и културното богатство, Европската унија многу свесно го има создадено и својот слоган кој гласи „обединети во различноста“, и во оваа смисла Европската унија денес дава голем придонес во создавањето на јавно мислење за предноста на различностите и голем дијапазон на малцински права но, повторно, се јавува контрадикторноста помеѓу декларираната желба и идеја од една страна и фактичката состојба од друга страна.

Целта на овој труд е да се добие глобална слика за преостанатите меѓуетнички конфликти и економските последици од нив, со тоа што ќе се согледаат новонастанатите конфликти, решенијата на затворените конфликти, можноста некои од нив да се отворат одново и сл. Исто така, цел на трудот е и согледувањето на начините со кои Европската унија и националните држави реагираат во решавање на меѓуетничките конфликти, посебно институционално. Сегрегацијата помеѓу различните етнички групи е општествена појава која е резултат од различната благосостојба на групите, нивната можност за

вработување, пристапот кон ресурсите, учествувањето во буџетот и социјалните политики во земјата, што, пак, е последица на економските политики во соодветната земја. Она што овој труд го анализира се домицилните етнички групи во соодветните земји на Европската унија, а не миграционите нови етнички формации.

Човековите права се директно зависни од нивната регулација во политичкиот систем на една држава и при тоа неопходност за нивно спроведување се економско социјалните услови, колку земјата е поразвиена на економско и социјално ниво, толку е помала можноста за интензивирање на меѓуетничкиот конфликт во соодветна земја.

Сите овие отворени прашања и дилеми бараат соодветни научни одговори, бидејќи веројатно е дека човештвото и натаму ќе се соочува со меѓуетнички конфликти и тензии, кои можат да доведат до поголеми кризи, па дури и војни и внатрешни конфликти во државите. Овој труд во оваа смисла дава свој придонес за изнаоѓање начини за надминување на меѓуетничките конфликти и ќе ја покаже нелогичноста во XXI век, етничката припадност да е поприоритетна од економските и социјалните приоритети.

За да се даде што е можно појасна слика за конфликтите помеѓу идентитетите во рамките на Европската унија, во овој труд, во првата глава, е опфатен периодот на формирање на држави-нации, дефинирање на поимите национализам, етничко малцинство, како и теоретски поглед на конфликтот и видовите на конфликти кои се поврзани со прашањето на идентитетот.

Втората глава се однесува на степенување и карактеризирање на споровите и конфликтите кои се случуваат денес во рамките на Европската унија. Нивното степенување и карактеризирање се однесува на тоа дали станува збор за конфликти кои се од насилен или ненасилен карактер и дали тие се однесуваат на спор, ненасилна криза, насилна криза, ограничена војна или војна. Земјите и нивните конфликти кои во овој дел се обратени се: Франција (Корзика), Велика Британија (Северна Ирска), Латвија (прашањето со руското малцинство), Естонија (прашањето со руското малцинство), Шпанија (Баскија), Шпанија (Каталонија), Република Кипар (Северен Кипар), Хрватска (Источна Славонија), Белгија, Велика Британија (Шкотска), Романија и Словачка.

Меѓуетничките конфликти кои се поместени во вториот дел од трудот се голем предизвик за Европската унија во поглед на превентивната дипломатија и

засилување на мерките и политиките кои треба да ги преземе самата Унија, а и земјите поединечно со цел некој од гореспоменатите конфликти да не премине во конфликт со висок интензитет, односно војна. Она што е значајно во одговорите на експертите е директно упатената критика кон Европската унија за нејзината улога во меѓуетничките конфликти. Имено, најголем процент од консултираните експерти сметаат дека Европската унија има незначителен придонес или воопшто не придонесува за подобрување на меѓуетничкиот соживот во земјите во кои постои различен интензитет на меѓуетнички спор.

Третата глава како логичен след и преку самото истражување ги опфаќа и ги дефинира автономијата, сецесијата, power sharing-от и економската интеграција. Сите овие феномени се директно поврзани со прашањето и правата на различните идентитети и како такви се појавуваат во разна форма и со разни карактеристики во државите кои имаат нерешени идентитетски прашања.

Гарантирањето на етничките малцинства на „нормална еднаквост“ во поглед на индивидуалните права не е доволна, бидејќи националните или етничките малцинства страдаат од структурална (институционална) неправедност. Државата за таа цел треба да гарантира низа позитивни мерки со цел да ги гарантира и обезбеди културните и групните права. Националното малцинство единствено може да ги ужива своите права доколку државата со своите јавни институции и сервиси активно интервенира.

На етничкото малцинство му е потребна посебна законска и политичка рамка за да осигура еднакви права во секојдневниот живот со членовите на етничкото малцинство. Поради тоа посебно во лулката на држави - нации, Европа, преку разговорите со експертите, најголемото несогласување е во поглед на поимот малцинства, што укажува на тоа дека експертската јавност се уште не е спремна за граѓански концепт. Многупати досега се покажа дека човековите и граѓанските права не се доволни за преку нив да дојде до имплементација на етничките или малцинските права. Класичната заштита на малцинските права се определува преку комбинација на колективните и групните права. Член на етничко малцинство може да го сочува својот идентитет само доколку неговата група егзистира и се развива. Концептот на колективни права во последниве два века не е линеарен. Декларацијата на Обединетите нации за правата на лицата припадници на етничко, јазично или религиозно малцинство од 18 Декември 1992 година ги ослабува токму колективните права. Но, сепак мора да потенцираме дека не постои меѓународна конвенција која се однесува на етничките

малцинства, а која гарантира „право на автономија“ или „право на самоопределување“.

Четвртата глава е главниот скелет на трудот со тоа што го содржи историскиот контекст на меѓуетничките конфликти во рамките на Европската унија, притоа надоврзувајќи го истражувањето спроведено во периодот јуни 2012 – август 2015 година со 70 експерти од одделните наведени држави во кои постојат меѓуетнички конфликти. Експертите се важен дел бидејќи го даваат сопственото мислење на навидум едноставни прашања за состојбите во поглед на мнозинството и малцинството во нивната земја, а притоа и укажуваат за влијанието на економската состојба врз меѓуетничките односи, како и влијанието на Европската унија во нивното подобрување или влошување.

Глобалниот тренд на етнополитички конфликти во Европа од 1945 до 2003 година покажува мала бројка на етнички групи кои се во бунт (дваесет), додека поголем е бројот на етнички групи кои протестираат (четириесет), од 1990 до 1995 година овие групи се во најголем број (педесет-педесет и пет), како и бројот на граѓански војни кои се водат во овој период и се најбројни од 1965 до 1970 година, како и од 1985 до 1995 година.

Од 2003 година до денес во рамките на Европската унија постојат дванаесет етнополитички конфликти. Секој од нив има различен интензитет и засебена историска основа која укажува на незадоволствата на различните идентитети поставени во рамките на соодветните „држави- нации“.

Според интензитетот на конфликтот со најнизок интензитет се конфликтите во Белгија, Шкотска, Каталонија, Романија и Естонија, каде што станува збор за „спор“. Северен Кипар, Словачка, Хрватска и Латвија се со повисок интензитет, односно „ненасилна криза“, додека, пак, трите случаи кои се издвојуваат со највисок интензитет на конфликтност се случаите на Северна Ирска, Баскија и Корзика, кои се на степен на „насилна криза“.

Во поглед на влијанието на економската состојба врз појавата и интензивирањето на конфликтите, во случајот на Северен Кипар и конфликтот во Баскија, економската состојба не игра значајна улога во појавата и развојот на конфликтот, додека во Белгија, Северна Ирска, Шкотска, Каталонија, Словачка, Романија, Хрватска, Корзика и Естонија, економската состојба има клучно влијание врз појавата и промената на интензитетот на конфликтот. Во

случајот на Латвија, големо влијание има економската состојба и подобрувањето на човековите права.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација: „Меѓуетничките конфликти во Европската унија денес и економските последици од нив“, од кандидатката м-р Јасмина Трајкоска, обработува доста комплексна и актуелна тема. Истражувањето се фокусира на согледување на меѓуетничките конфликти во Европската унија денес. Во анализирањето на конфликтите се разгледува определувањето на интензитетот на конфликтот, промената на интензитетот, влијанието на економската состојба врз промената на интензитетот на соодветните конфликти како и влијанието на јавните политики и институции на Европската унија во подобрување на меѓуетничката кохабитација.

Поставената теоретска и структурна рамка на темата ги следи современите тенденции, а применетиот методолошки пристап им дава значење и издржаност на сознанијата изнесени во трудот. Притоа е користена мошне богата и релевантна научна литература.

Материјата е презентирана на јасен начин, а трудот е сеопфатно обработен, содржински и логично систематизиран. Кандидатката пристапува продлабочено и критички спрема анализата на комплексното и сеопфатно прашање кое е предмет на истражувањето, изразувајќи сопствен и јасен став за поставената тема.

Дисертацијата претставува издржан научен труд, со кој кандидатката дава придонес за натамошно проучување на проблематиката поврзана со улогата на Европската унија во подобрувањето на меѓуетничката кохабитација.

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата едногласно и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој извештај со позитивна оценка и да и овозможи на кандидатката м-р Јасмина Трајкоска да пристапи кон јавна одбрана на нејзиниот докторски труд.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски с.р.

Проф. д-р Сашо Георгиевски с.р.

Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.

Проф. д-р Ванчо Узунов с.р.

Доц. д-р Елена Михајлова с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ОДМЕРУВАЊЕ КАЗНА ЗА КРИВИЧНИ ДЕЛА ВО СТЕК“ ОД КАНДИДАТКАТА М-Р ВЕРКА КОСТОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно- научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесе Одлука со која се формира Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р ВЕРКА КОСТОВСКА под наслов ОДМЕРУВАЊЕ КАЗНА ЗА КРИВИЧНИ ДЕЛА ВО СТЕК, во состав: проф. д-р Методија Каневчев, проф. д-р Никола Тупанчевски, проф. д-р Гордана Бужаровска, проф. д-р Гордан Калајчиев и проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова. Комисијата во наведениот состав, ја прочита, ја разгледа и ја оцени докторската дисертација од кандидатката м-р ВЕРКА КОСТОВСКА под горниот наслов и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ му го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

1. Приказ на докторската дисертација

Докторската дисертација подготвена од м-р Верка Костовска под наслов ОДМЕРУВАЊЕ КАЗНА ЗА КРИВИЧНИ ДЕЛА ВО СТЕК опфаќа текст од 317 страници, пишувани во компјутерска техника, во обичен слог и проред. Обработената материја (содржина) во трудот е систематизирана во седум дела, а деловите со поднаслови, кои читателот го упатуваат на материјата што го интересира, а што е обработена во соодветниот дел.

Кандидатката во докторската дисертација, најнапред, не воведува во материјата што е предмет на нејзиниот научен труд. Воведот е поместен на стр. 1 до 7 и во него по образложението за општествената и научна оправданост на трудот, обработени се предметот, целите, методологијата, рамката на истражување и систематизацијата на материјата на трудот.

Во првиот дел од докторската дисертација насловен: „Поим и видови на стек и негово разграничување од привидниот стек“ (стр. 8- 55), кандидатката м-р Верка Костовска не запознава со поимот на институтот стек на кривични дела, видови на стек на кривични дела, форми на привиден стек, а истовремено го обработува и поимот на дејствие на извршување на кривично дело, од аспект релевантен за материјалната претпоставка за стекот на кривични дела, како и поимот и оправданоста на институтот продолжено кривично дело и основни претпоставки за разграничување на продолженото кривично дело од стек на кривични дела.

Во вториот дел (стр.58 – 93) со наслов: „ Казни и правила за одмерување казна за кривични дела во стек кои се применувале на територијата на Република Македонија“, кандидатката преку историскиот развој на правните норми кои се применувале на територијата на Република Македонија, го прикажува историскиот преглед на видовите казни и правила за одмерување казна за кривични дела во стек, со посебен осврт на периодот пред и по осамостојувањето на Република Македонија по распадот на СФРЈ, разграничувајќи ги во посебни поднаслови материјалните и процесни правила.

Во третиот дел (стр. 94-163) со наслов: „Одмерување казна“, кандидатката обработувајќи ги поимот казна и целите на казнување во рамки за потребите на предметот на трудот, врши анализа на правилата за одмерување казна преку содржината на законската одредба од чл. 39 од Кривичниот законик, со посебен осврт на промените на правилата за одмерување казна пред и по новелата на Кривичниот законик од 2014 година, прифатена како суштинска измена како за законската рамка на казната затвор, така и на правилата за одмерување казна. Кандидатката посебно, критички и преку примери од судската практика ги обработува правилата содржини во Правилникот за начинот на одмерување казните, а сега и со Законот за одредување на видот и одмерување висината на казната.

Во четвртиот дел (164-189) со наслов: „ Отстапување од правилата за одмерување казна за кривични дела во стек“, кандидатката обработува постапки и одредби со чија примена се отстапува од правилата за одмерување казна за кривични дела во стек пропишани во законската одредба од член 44 од Кривичниот законик. Посебно се обработени правилата од прекршочната постапка, казнувањето на малолетници, казнување на правни лица, казнување на осудени лица и законската одредба од кривичното дело убиство од член 123 став 3 од Кривичниот законик.

Петтиот дел (стр. 190 - 229) носи наслов: „Компаративен преглед“. Кандидатката, преку компаративен преглед на кривичните законодавства на држави кои припаѓаат на различни правни подрачја, ги анализира различните правила за одмерување казна за кривични дела во стек. Опфаќајќи законодавства со сосема различни- дијаметрално спротивна стојалишта за овој институт, кандидатката

истовремено ги анализира различните сфаќања за институтот стек на кривични дела, од законодавства кои го прифаќаат и вградуваат во своите законодавствата на начин ист или сличен како и нашето кривично законодавство, до законодавства кои прифаќаат различни правила за казнување за идеален и реален стек, и законодавства кои воопшто не го познаваат овој институт и не го имплементираат во своите кривични законодавства не пропишувајќи посебни правила за казнување за каков било облик на стек на кривични дела.

Во шестиот дел (230-241) од докторската дисертација, насловен како „Повторување на кривичната постапка како вонреден правен лек и примената на законските одредби за стек на кривични дела“, кандидатката дава посебен осврт на вонредниот правен лек повторување на кривичната постапка, во делот од постапката познат како “неправо повторување на постапката“, изнесувајќи ги основите, условите и начинот на примена на законските одредби од член 44 од Кривичниот законик. Во овој дел кандидатката се осврнува и на постапката за жалба на пресуда за единствена казна, како и за жалба на пресуда за кривични дела во стек.

Во седмиот дел (242- 277) со наслов: „Одмерување единствена казна во судската практика на Република Македонија, кандидатката м-р Верка Костовска прави анализа на податоци собрани од увид во репрезентативни примероци на досиеја од КПУ Идризово Скопје за осудени лица на казни затвор со најдолго времетраење според вкупниот збир на изречени казни, како и преку анализа на предмети во Основен суд Тетово за кривични дела во стек за одреден вид на кривични дела, дел од најтежок облик на криминал и дел на полесни облици на кривични дела за кои се пропишани и полесни и помали кривични санкции. Преку собраните и анализирани податоци, споредени меѓу себе и групирани според повеќе критериуми, кандидатката се обидува да утврди општи прифатени правила на судската практика во примената на законската одредба од член 44 од КЗ. Преку анализата на податоците, кандидатката дава свои согледувања и заклучоци за позитивни и негативни појави, за последиците од правилата за одмерување казна за кривични дела во стек со примена на правилото за ограничување од законскиот максимум на казната затвор. Седмиот дел е посветен и на размислувањата на кандидатката за единствената казна и нејзиниот сооднос со остварувањето на правдата како цел на казнувањето.

На крајот од докторската дисертација (стр. 278 -297), кандидатката дава заклучни согледувања за примената на правилата за одмерување единствена казна за кривични дела во стек, состојбата *de lege lata*, проблеми, дилеми и последици, ефектот од последните интервенции во законската регулатива за времетраењето на казната затвор и правилата за одмерување вид и висина на казна, како и *de lege ferenda* - предлози за надминување на констатирани негативни состојби.

2. Оцена на докторската дисертација

Докторската дисертација на кандидатката м-р Верка Костовска обработува една исклучително важна проблематика која во последно време добива сè поголема важност.

Кривичните санкции како правно организирана реакција на општеството против сторителите на кривични дела се од посебно значење во остварувањето на целите и задачите на кривичното право. Новите појавни облици на криминал, неговата мултидимензионалност и транснационалност, се предизвик за националните законодавства и меѓународното право во борбата за негово сузбивање. Оттаму прашањето за казниот систем, за правилен избор на вид и висина на казна, за начин на одмерување на казна воопшто и посебно при постоење стек на кривични дела е посебен предизвик за секое кривично законодавство.

Одмерувањето казна затвор за кривични дела во стек е област од нашето кривично законодавство која долг временски период не беше опфатен со реформите, измените и дополнувањата на Кривичниот законик. Со новелите на Кривичниот законик од 2014 година, законодавецот изврши измени и дополнувања на Кривичниот законик со кои значително се влијае на начинот на одмерување казна воопшто, а со тоа и на одмерувањето казна за кривични дела во стек. Се менува режимот на казната затвор која сега е со максимално времетраење од 20 години, а за кривичните дела за кои е пропишана казна доживотен затвор може да се изрече затвор од 40 години. Измените несомнено влијаат на одмерување на единствена казна за кривични дела во стек, и со нивна

анализа, низ согледување на судската практика, очигледно беше потребно да се констатираат состојбите и проблемите во судската практика пред новелата од 2014 година, нивното влијание кон подобрување на законското решение, како и потребата од понатамошно унапредување и изнаоѓање нови решенија во оваа област. Сето тоа со цел овозможување на остварување на правдата, и истовремено остварување на специјалната и генерална превенција, како и целосно почитување на принципот на индивидуализација на казната и еднаквост на сите пред законот.

Кандидатката во својата докторска дисертација, по определување на поимот стек на кривични дела и негово разграничување од привидниот стек и продолженото кривично дело, дава еден сеопфатен историски приказ на правните норми кои се применувале во Република Македонија, а кои се однесуваат на видови казни и правилата за одмерување казна воопшто и при одмерување единствена казна затвор за кривични дела во стек.

Во својот труд, кандидатката преку сеопфатна анализа на законските одредби кои се дел од законската регулатива за одмерување казни, со критички осврт кон последните законски решенија за одмерување на казна прку донесување посебен Правилник за начинот на одмерување на казните – подзаконски акт, а потоа и посебен Закон за начин на одредување на видот и одмерување на висината на казната, дава конкретни сознанија за практичната имплементација на изменетите законски одредби, и нивното влијание врз одмерувањето единствена казна за кривични дела во стек.

Во докторската дисертација, кандидатката преку истражување направено во затворската установа КПУ Идризово - Скопје и Основен суд Тетово, во постапки за кривични дела во стек и постапка за неправо повторување на постапката, дава анализа на начин на примена на законската одредба од членот 44 од Кривичниот законик за одмерување единствена казна за кривични дела во стек. Преку анализа на повеќе параметри добиени при истражувањето, го разгледува и го анализира проблемот на примена на наведената законска одредба од повеќе аспекти, наведувајќи ги негативните последици и нелогичности, присуството на шаблонско однесување, спротивно на интенцијата на

законодавецот што логички произлегува од содржината на самата законска одредба.

Во својот труд, кандидатката ги презентира своите заклучоци кои произлегуваат од анализата на практичната примена на законската одредба за одмерување казна за кривични дела во стек, ги доведува во корелација со целите на казната, пред сè остварувањето на правдата, а потоа и спречувањето на сторителите да вршат нови кривични дела и превоспитувањето, како и воспитното влијание врз другите, односно специјалната и генерална превенција.

Врз основа на вака произлезените заклучоци, кандидатката дава сопствени предлози за нови законски решенија за унапредување на начинот на постапување и одмерување казна за кривични дела во стек, а со цел да се избегне шаблонското, повторливо постапување на идентичен начин без оглед на разликите во околностите, степенот на кривична одговорност, последиците и вкупноста на криминална содржина. Предлозите имаат за цел да се надмине можноста од нееднакво постапување спрема сторителите на кривични дела, да се избегнат можностите за повластување на некои осудени лица со неиздржување на помал или поголем дел од изречените казни затвор, преку изрекување единствена казна затвор ограничена со највисоката законска рамка на оваа казна пропишана во Кривичниот законик.

Таквите предлози и решенија треба логички и аргументирано да произлезат и од компаративните искуства во други земји. Во поширока смисла, во докторската дисертација е направена анализа на правната регулатива на национално и компаративно ниво, но и на практиката кај нас.

Трудот на кандидатката претставува самостоен придонес кон казненоправната наука, кој посебно треба да ги поттикне заинтересираните субјекти од оваа област за поголема заложба во поглед на развојот на научната мисла, а особено во презентирање нови предлози и решенија за соодветна интервенција во казненоправната регулатива, со цел нејзино унапредување и надминување на констатираните негативни практики.

3. **Заклучна оцена**

Комисијата за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Верка Костовска под наслов ОДМЕРУВАЊЕ КАЗНА ЗА КРИВИЧНИ ДЕЛА ВО СТЕК, оценува дека се работи за самостоен труд, кој во целост ги задоволува критериумите за научен труд, преку кој кандидатката покажува дека длабоко навлегла во проблематиката што ја обработува, ги совладала научните методи за изготвување научен труд, и е оспособена за самостојна научна работа.

Со оглед на претходно изнесените оценки, Комисијата за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Верка Костовска, му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да го прифати рецензентскиот извештај за оцена на докторската дисертација и да одреди датум и време за нејзина одбрана.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА:

1. Проф. д-р Методија Каневчев, с.р.
2. Проф. д-р Никола Тупанчевски, с.р.
3. Проф. д-р Гордана Бужаровска, с.р.
4. Проф. д-р Гордан Калајџиев, с.р.
5. Проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова, с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први,, во Скопје

26-01-2016

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука бр.
Алаудин Кахили	Изборни правила за организирање на локалните избори во Република Македонија (Election Rules for the organization of Local Elections in Republic of Macedonia)	проф.д-р Тања Каракамишева Јовановска	29-01-2016	02-73/32
Симона Ристевска	Политичка манипулација на граѓаните, преку реторичките вештини на политичарот (Political Manipulation of the Citizens through the Rhetorical Skills of the Politician)	доц.д-р Јелена Трајковска-Христовска	29-01-2016	02-73/33
Антонио Велкоски	Analysis on EU Reports approach on Trademark rights' enforcement in People's Republic of China (Анализа на ЕУ Извешатаи за примена на правата од трговска марка во НР Кина)	проф. д-р Гоце Наумовски	29-01-2016	02-73/34

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први,, во Скопје Н.Н.С од

30-11-2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Мартин Трневски	Потребата од промени во регулирањето на вонбрачната заедница во Република Македонија (The Need for Amendments in Regulating Extramarital Relationship)	доц. д-р Ангел Ристов	29.01.2016 година	02-73/16
Сашо Ѓурчиноски	Местото и улогата на нотарот во тестаменталното наследување (The Place and the Role of the Notary Public in Testamentary Succession)	доц. д-р Ангел Ристов	29.01.2016 година	02-73/15
Ана Стојова	Системот на приватни извршители во Република Македонија (Private Enforcement Agent's System in Republic of Macedonia)	проф. д-р Арсен Јаневски	29.01.2016 година	02-73/14
Марија Величковска	Инвестициски фондови и нивната перспектива во Република Македонија“ (Investment Funds and their perspectives in the Republic of Macedonia)	проф. д-р Димитар Гелев	29.01.2016 година	02-73/13
Кристина Ангеловска	Отворена даночна политика за странски директни инвестиции во Република Македонија“ “ (Open Tax Policy for Foreign Direct Investments in the Republic of Macedonia)	проф. д-р Александра Максимовска	29.01.2016 година	02-73/12

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје Н.Н.С од

29-01-2016

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Душка Кузмановска	Прибавување на документи кои ги поседува спротивната странка како доказ во постапката пред меѓународна трговска арбитража (Production of documents which are in possession of the opposite party in the proceedings before International Commercial Arbitration)	проф.д-р Тони Дескоски	29.01.2016	02-73 /55
Ана Богдановска	Акционерско друштво – поим и системи на управување (Public Company limited by shares – types and management)	проф.д-р Димитар Гелев	29.01.2016	02-73 /56
Ајета Лајич	Поим и видови на акционерски друштва (Definition and types of Public Companies limited by shares)	проф.д-р Димитар Гелев	29.01.2016	02-73 /57
Горан Кацарски	Начин на управување со акционерските друштва во Република Македонија (Types of Management of Public Companies limited by shares)	проф. д-р Димитар Гелев	29.01.2016	02-73 /58
Мартин Николовски	Правна регулација на производството на електрична енергија (Legal regulation of electricity production)	проф. д-р Димитар Гелев	29.01.2016	02-73 /59
Марија Смиљевска	Јавното наддавање и непосредната спогодба како техники на јавните набавки (Public auctions and private agreement as a technique in public procurement)	проф. д-р Димитар Гелев	29.01.2016	02-73 /60
Слободан Секулоски	Концептот на подигање на правниот вел на трговските друштва според трговското право и арбитражното право (Piercing the	доц.д-р Дарко Спасевски	29.01.2016	02-73 /61

	corporate veil of the companies according to the rules of company law and arbitration law)			
Марија Христовска	Улогата на банкарските депозити во финансискиот систем (The role of bank deposits in the financial system)	доц.д-р Биљана Петревска	29.01.2016	02-73 /62
Јулија Црвенкоска	Влијанието на корпоративната етика врз современото корпоративно управување (The impact of corporate ethics on the modern corporate governance)	проф.д-р Александар Климовски	29.01.2016	02-73 /63
Александра Јошеска	Етиологија и феноменологија на тероризмот (Etiology and Phenomenology of the Crime of Terrorism)	проф. д-р Методија Каневчев	29.01.2016	02-73 /64

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први,, во Скопје

26-01-2016

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука бр.
Глигор Стоименов	„Меѓународно-правните аспекти на соработката помеѓу Република Македонија и Хашкиот ad hoc трибунал за гонење на лица одговорни за сериозни повреди на меѓународното хуманитарно право извршени на територијата на поранешна Југославија (International legal aspects of the cooperation between Republic of Macedonia and the Hague ad hoc tribunal for prosecuting persons responsible for serious infringements of international humanitarian law conducted the territory of former Yugoslavia)“	проф.д-р Љубомир Фрчкоски	29-01-2016	02-73/23

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА НА МОЛЕКУЛАРНАТА
БИОЛОГИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-
МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Природно-математичкиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 28.10.2015 година, за избор на еден асистент од областа на молекуларната биологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1696/2, донесена на 19.11.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Сашо Панов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, д-р Гордана Димеска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет и д-р Џоко Кунгуловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на асистент од областа на молекуларната биологија, во предвидениот рок се пријавија 2 (две) кандидатки: м-р Ивана Даскаловска и м-р Славица Јосифовска.

1. М-Р ИВАНА ДАСКАЛОВСКА

Кандидатката м-р Ивана Даскаловска е родена на 3.3.1984 година во Битола, каде што го завршила основното и средното образование.

Кандидатката поседува диплома за познавање на англиски јазик - ниво С1 (приложена потврда од центарот за странски јазици „Делфин“-Битола).

Во 2002 година се запишала на прв циклус (додипломски) студии на Биолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија. Студиите ги завршила во 2009 година, со просечен успех 8,0 (според еквивалентните оценки од нашиот систем на оценување), со што се стекнала со професионалната квалификација: биолог - молекуларен биолог. Кон дипломата е приложено Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство-нострификација (бр. 09-3908/2 од 9.6.2010 година) и одговор на барањето за еквиваленција на оценките (бр. 1311065/2 од 29.8.2013 година) издадени од Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Во 2009 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Биолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија. Студиите ги завршила во 2011 година, со просечен успех 9,64 (според еквивалентните оценки од нашиот систем на оценување). Со одбраната на магистерската тема под наслов: „Генетско мапирање на X-летални мутации кои го модифицираат фенотипот на крилјата при експресија на генот *dfmr1* кај *Drosophila melanogaster*“, се стекнала со научен степен: магистер по генетика. Кон дипломата е приложено Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство-нострификација (бр. 14-3933/2 од 5.7.2011 година) и одговор на барањето за еквиваленција на оценките (бр. 1311064/2 од

21.8.2013 година) издадени од Министерството за образование и наука на Република Македонија.

На истата институција, во 2013 година, завршила втор циклус (магистерски) студии по биотехнологија со просечен успех 9,33 (според еквивалентните оценки од нашиот систем на оценување) и се стекнала со научен степен: магистер по генетско и клеточно инженерство. Кон дипломата е приложено Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство-нострификација (бр. 14-10395/2 од 9.7.2014 година) и одговор на барањето за еквиваленција на оценките (бр. 14-16654/2 од 30.10.2015 година) издадени од Министерството за образование и наука на Република Македонија.

На 27.12.2012 година е избрана во звањето помлад асистент во областа на молекуларната биологија на Институтот за биологија, каде што е и во моментов. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.1043 од 1.12.2012 година.

М-р Ивана Даскаловска во изминатиов мандатен период (декември 2012 - октомври 2015 година) била ангажирана во реализацијата на практичната настава по предметите: *основи на молекуларната биологија* за студиските програми молекуларна биологија и биохемија-физиологија, *молекуларна генетика* и *генетски инженеринг* за студиската програма молекуларна биологија, *молекуларна биологија* за студиските програми општа биологија и екологија на Институтот за биологија, *молекуларна биологија со генетика* за насоката аналитичка биохемија на Институтот за хемија и изборниот предмет *основи на молекуларната биологија* за насоката биотехнологија и прехранбена технологија на Технолошко-металуршкиот факултет при УКИМ.

Била член на комисија за одбрана на 3 дипломски работи.

М-р Ивана Даскаловска досега била коавтор на една научна публикација:

1. D. Georgieva, M. Petrova, E. Molle, I. Daskalovska and G. Genova. *Drosophila dfmr1* interacts with genes of the *lgl*-pathway in the brain synaptic architecture. *Biotechnology & Biotechnological Equipment*. 26 (1): 2012. DOI: 10.5504/50YRTIMB.2011.0010.

Покрај тоа, учествувала и на две научни конференции со четири теми:

1. Д. Георгиева, М. Петрова, И. Даскаловска, Г. Генова. Генетски скрининг за доминантни супресори на фрагилниот X-хромозом за протеинот 1 одговорен за ментални ретардации (*dfmr1*). П62. Младинска научна конференција „Климентови денови“ на Универзитетот „Св. Климент Охридски“, 22-23 ноември 2010 година, Софија, Република Бугарија.

2. М. Петрова, Д. Георгиева, И. Даскаловска, Г. Генова. Генетски интеракции на генот *dfmr1* со *lgl*-тумор-супресорскиот пат на *Drosophila*. П63. Младинска научна конференција „Климентови денови“ на Универзитетот „Св. Климент Охридски“, 22-23 ноември 2010 година, Софија, Република Бугарија.
3. М. Петрова, Д. Георгиева, И. Даскаловска, Р. Димитров, Г. Генова. Компоненти на *lgl*-патот кај *Drosophila* дејствуваат взаемно со генот *dfmr1* и ја регулираат синаптичката морфологија на мозочните неврони. 22. Европска научноистражувачка конференција за *Drosophila*, 21-24.9.2011 година, Лисабон, Португалија.
4. Д. Георгиева, М. Петрова, М. Китанова, Д. Христозова, И. Даскаловска, Г. Генова. Х-хромозомски генетски модификатори на *dfmr1* кај *Drosophila melanogaster*. 22. Европска научно-истражувачка конференција за *Drosophila*, 21-24.9.2011 година, Лисабон, Португалија.

Даскаловска била учесник и во еден научноистражувачки проект во Република Бугарија: „Генетско мапирање на *dfmr1* при летални мутации индуцирани со ЕМС (етилметансулфонат) на фенотипот на крилјата кај *Drosophila melanogaster*“. (ДИД 02.35)

Кандидатката била вклучена и во апликативната дејност на Лабораторијата за молекуларна биологија. Учествувала во организацијата и реализацијата на училишни натпревари по биологија за средно образование во Р. Македонија во текот на 2014 година.

2. М-Р СЛАВИЦА ЈОСИФОВСКА

Кандидатката м-р Славица Јосифовска е родена на 9.8.1979 година во Скопје, каде што го завршила основното и средното образование.

Кандидатката поседува диплома за познавање на: англиски јазик - оценка А (приложена диплома-First certificate in English издадена од University of Cambridge); италијански јазик (приложена диплома за завршен IV степен во Центар за странски јазици-Скопје) и бугарски јазик (приложена диплома од Факултетот по славјанска филологија при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија).

Во 1998 година се запишала на прв циклус (додипломски) студии по биологија, биохемиско-физиолошката насока, на Природно-математичкиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршила во 2005 година, со просечен успех 9,72.

Во 2002 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии по молекуларна биологија на Биолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија. Студиите ги завршила во 2007 година, со просечен успех 10,00 (според еквивалентните оценки од нашиот систем на оценување). Со одбраната на магистерската тема под наслов: „DNA-маркери при карактеризирање на мутантни форми на хексаплоидни видови од родот *Triticum L.*“, се стекнала со научен степен: молекуларен биолог - магистер по генетика. Кон дипломата е приложена Одлука за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство - нострификација (бр. 09-3859/2 од 27.5.2008 година), издадена од Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Во декември 2011 година пријавила докторска дисертација од областа на молекуларната генетика на Природно-математичкиот факултет во Скопје, под менторство на проф. д-р Сашо Панов.

Во периодот од февруари 2004 до октомври 2011 година, односно во академските 2004/05, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10 и 2010/11 година, била ангажирана како демонстратор во реализација на практичната настава по предмети од областа на молекуларната биологија, генетиката и цитологијата.

Од особено значење за изборот е нејзиниот ангажман во воведувањето и изведувањето на практичната настава по предметите: *основи на молекуларната биологија* и *молекуларна генетика* за студиската програма молекуларна биологија, *молекуларна биологија со генетика* за насоката аналитичка биохемија на Институтот за Хемија и изборниот предмет *основи на молекуларната биологија* за насоката биотехнологија и прехранбена технологија на Технолошко-металуршкиот факултет при УКИМ.

М-р Славица Јосифовска досега била коавтор на следниве научни публикации:

1. Стојановска В., Панов С., Башеска Н., Јосифовска С., Димитров Г., Петановски З., Стојковски Ј., Хаџи-Лега М. Преваленција и дистрибуција на хуман папилома вирус кај клинички суспектни цервикални лезии. *Маг. Мед. Pregled*, 63 (1): 17-24, 2009.
2. Димеска Г., Цветановска Л., Сековски З., Јосифовска С. 2008. Влијание на различни концентрации на Cd врз клеточниот циклус и хлоропластните пигменти кај *Allium sera* L. *Biol.macedonica*, No59/60, 2006/2007:67-76
3. Димеска Г., Цветановска Л., Јосифовска С., Стаматовски В., Колева-Годева Љ. Влијание на различни концентрации на олово врз клеточниот циклус и хлоропластните пигменти кај *Allium sera* L. Годишен зборник на земјоделски институт. 2005/2006; 63(058): 89-96.

Покрај тоа, учествувала и на четири научни конференции со теми:

1. RNA interference in cancer research. 18th Balkan Clinical Laboratory Federation Meeting, 22-25.09.2010 год. Тирана, Р. Албанија.
2. Димеска Г., Цветановска Л., Сековски Ж., Јосифовска С. 2007. Влијание на различни концентрации на фунгицидот Systhan 12E при третмани на *Allium sera* L. XXXI Советување за заштита на растенијата во Р. Македонија. Зборник на трудови.
3. Димеска Г., Цветановска Л., Јосифовска С., Стаматовски Б. 2007. Морфолошки и генетски промени кај *Allium sera* L. во услови на зголемени концентрации на ZnSO₄. III Симпозиум за сточарство. Зборник на трудови. 571-577.

4. Јосифовска С. AFLP анализа на генетска променливост на мутантни форми пченица и тритикале, тип *sphaerococcum*; Национална научна конференција по генетика, 28-30.10.2009 год. Софија, Р. Бугарија.

Студиски престои на кандидатката Јосифовска:

1. European Clinical Research Course by European AIDS Clinical Society and NEAT; Загреб, Р. Хрватска, јуни 2011 год. (до 3 месеци)
2. Advanced hands-on-training course in human assisted reproductive technology; Iakentro advance medical centre; Солун, Р. Грција, септември 2011-април 2012 год. (повеќе од 6 месеци)
3. Медицински факултет при Медицинскиот универзитет и клиниката „Малинов“ во Софија, Република Бугарија; изработка на докторска дисертација (во тек) (повеќе од 6 месеци)

Од стручно-апликативната дејност, м-р Јосифовска извршила повеќе од 3000 молекуларни анализи за PCR-базирана детекција и RFLP-базирана генотипизација на хуманиот папилома вирус (HPV), како и PCR-базираната детекција на *Chlamydia trachomatis*, *Trichomonas vaginalis*, *Ureaplasma urealyticum* и *Mycoplasma sp.* во гинеколошки и уролошки примероци во периодот 2008-2011 год.

М-р Славица Јосифовска учествувала во изготвувањето и пријавувањето на поднесок за национален научноистражувачки проект: „Молекуларни маркери за геномската нестабилност кај малигните неоплазми“ (како соработник од Лабораторијата за молекуларна биологија на ПМФ), април 2011 год.

Кандидатката приложила пет сертификати за учества на годишни стручни состаноци, обуки и работилници одржани во земјава и во странство, како и две препораки: од доц. д-р Светослав Димов, Катедра за генетика на Биолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија, Р. Бугарија и од м-р Ахил Папатеодору, Медицински центар- Iakentro, Солун, Р. Грција.

Од дејностите од поширок интерес на м-р Јосифовска се издвојуваат следниве:

1. предавање „Од Розалинда Френклин до *Mycoplasma laboratorium*-неизмерна кретаивност која не' модифицира“. Панел - дискусија: *Visual thinking, scientific discourses and technological innovations*, организирана од Амбасадата на Норвешка, Скопје, 26.5.2011 год.
2. предавања на SEAFair (Skopje Electronic Art Fair) 2010: „The Apparatus of Life & Death“ и учество во организацијата и реализацијата на четиридневна работилница во Лабораторијата за молекуларна биологија, ПМФ, 4-8.10.2010 год.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатките, Рецензентската комисија заклучува дека според успехот на додипломските и постдипломските студии, наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната активност, професионалниот однос кон студентите и работната комуникација со непосредните колеги, како и тековната изработка на докторска студија од областа на молекуларната биологија и генетика, несомнено укажуваат дека м-р Славица Јосифовска е најпогоден кандидат за избор во звањето асистент. Комисијата верува дека, со изборот, кандидатката ќе добие можност да придонесе во натамошниот развој на Одделението за молекуларна биологија и на Институтот за биологија.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност, Комисијата заклучи дека м-р Славица Јосифовска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана за асистент од областа на молекуларната биологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, м-р Славица Јосифовска да биде избрана во соработничкото звање **асистент** од областа на молекуларната биологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Сашо Панов, с.р.**
- 2. Проф. д-р Гордана Димеска, с.р.**
- 3. Проф. д-р Џоко Кунгуловски, с.р.**

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДИСТРИБУЦИЈА НА ПРИРОДНИ И ВЕШТАЧКИ РАДИОНУКЛИДИ ВО ЗЕМЈА И ПРЕХРАНБЕНИ РАСТИТЕЛНИ КУЛТУРИ СО ПРОЦЕНКА НА РАДИЈАЦИОНЕН РИЗИК КАЈ НАСЕЛЕНИЕТО“
ОД М-Р АЛЕКСАНДРА АНЃЕЛЕСКА,
ПРИЈАВЕНА НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ
ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 3. седница одржана на 24.12.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Александра Анѓелеска со наслов „Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени растителни култури со проценка на радијационен ризик кај населението“, во состав: д-р Кирил Лисичков, Технолошко-металуршки факултет, редовен професор (член), д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, редовен професор, Факултет за ветеринарна медицина (член), д-р Слободан Богоевски, Технолошко-металуршки факултет, редовен професор (член), д-р Бети Андоновиќ, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет (член), д-р Елизабета Димитриеска-Стојковиќ, научен соработник, Факултет за ветеринарна медицина (ментор).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Александра Анѓелеска, со наслов „Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени растителни култури со проценка на радијационен ризик кај населението“, содржи 174 страници компјутерски обработен текст на А4-формат, фонт Times New Roman, со проред 1,5 и големина на букви 12. Содржи вкупно 182 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси. Трудот е структуриран во следниве поглавја: Вовед, Теоретски дел, Литературен преглед, Материјали и методи, Резултати и дискусија, Заклучоци, Публикации произлезени од трудот и Литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот**, изложени се мотивот и целите на истражувањето, при што кандидатката прецизно и аргументирано ги образложува, како од теоретски, така и од практичен аспект. Истакнато е дека радиоактивната контаминација претставува реалност од причина што сите сме изложени на различни видови зрачење. Според тоа, познавањето на радиоконтаминацијата на почвата е основа на која се подоцна се градат сите критериуми и норми на радијационата сигурност. Во секој екосистем е потребно да се направи радиоеколошка карактеризација на почвите со цел да се проценат концентрациите на радионуклиди во однос на природните основни нивоа, со цел да се процени потенцијалното влијание врз здравјето на човекот и да се открие нивната просторна распределеност. Имајќи го предвид фактот за недостатокот на податоци за содржината на радионуклидите во почвата од Р.Македонија, а понатаму и во растителните култури кои се користат во синцирот на исхраната, кандидатката била

мотивирана да ја направи студијата за проценката на еколошката загаденост на почвата од аспект на присуството на одделни радионуклиди.

Во **теоретскиот дел** се објаснуваат јонизирачкото зрачење, законот на радиоактивниот распад, јонизирачкото зрачење предизвикано од јонизирани честички, како и биолошките ефекти предизвикани под дејство на наведениот вид зрачење. Дополнително, во ова поглавје се дадени равенките кои се користени за пресметка на специфичната активност, брзината на доза, радиумскиот еквивалент, индексот на радијационен ризик, годишната ефективна и годишна гонадна доза, факторот на ризик од појава на рак, ефективната доза која потекнува од цезиум и колективната доза. На крај, целите пресметки се заокружени со пресметка на ефективната доза во човечкото тело при ингестија на одредени прехранбени производи. Во поглавјето објаснети се и радиоактивниот ризик и штетноста од јонизирачко зрачење.

Во поглавјето **Литературен преглед** поместени се позначајни литературни податоци од претходни истражувања на радиоактивноста во животната средина, со посебен осврт на почвата, како и подетално објаснување на последиците од инцидентот во Чернобил врз глобалната контаминација со вештачки радионуклиди. Освен тоа, наведени се и податоци за последниот голем инцидент во Фукушима, Јапонија. Посебен дел во ова поглавје е посветен на степенот на контаминација на животната средина со природните радионуклиди. Во насока на проценка на контаминацијата на растителните култури со природни и вештачки радионуклиди, објаснет е начинот на нивниот пренос од почвата во растенијата, што е надополнето со резултати од истражувањата публикувани од повеќе автори.

Во **експерименталниот дел** се дадени податоците за истражуваните региони во рамки на дисертацијата (скопски, битолски, вечешки и тетовски), при што се наведени општи географско-физички карактеристики на истражуваните подрачја. Кандидатката детално го опишала начинот на мострирање и обработка на примероците од почва и растителни култури, што е неопходно пред започнување на анализата со примена на гама-спектрометар со германиумски детектор со висока чистота. Освен опис на постапката за изведување на мерењата, дадени се и податоци за начинот на спроведувањето на мерките за аналитичка контрола на квалитетот на мерењето. Опишана е процедурата на мерење и пресметување на радионуклидите кои се предмет на истражувањето: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K и ^{137}Cs .

Поглавјето **Резултати и дискусија** ги вклучува податоците за измерените нивоа на природната радиоактивност во примероците обработена и необработена почва од изучуваните локации и нивна споредба со утврдените вредности во светски рамки, пресметките за апсорбирана доза, радиумски еквивалент, индекс на радијационен ризик. Во ова поглавје, исто така, се дадени проценката за ризик од рак кај луѓето кои живеат во изучуваните области, како и годишната ефективна доза и гонадна доза. Понатаму, утврдена е специфичната активност на вештачкиот радионуклид ^{137}Cs , а направена е и споредба на специфичните активности во примероците почва помеѓу различни градови во Република Македонија. На крајот од ова поглавје, со користење на трансфер факторите за различни растителни култури, проценета е ефективната доза која ја прима човекот со употреба на културите одгледани на анализираните почви. Исто така, креиран е Excel-програм со кој на едноставен и јасен начин може да се пресмета проценета ефективна доза која ја прима човекот (населението) со ингестија или инхалација на одделни радионуклиди. На крај, дадени се препораки за можни идни истражувања кои ќе се темелат на податоци добиени од ова истражување. Резултатите од мерењата и изведената дескриптивна статистичка обработка на податоците се добро систематизирани и на јасен и прецизен начин се презентирани во 31 табела, 5 слики и 26 графикони.

Во поглавјето **Заклучок** формулирани се сумарните сознанија од спроведеното експериментално истражување и обработка на податоците преку 18 дефинирани точки, со што се верификуваат соодветно поставените цели на истражувањето во рамките на оваа докторска дисертација.

Списокот на **литература** која е користена при изработката на докторската дисертација вклучува 182 библиографски единици кои припаѓаат на потесното подрачје на дисертацијата. Најголемиот дел од референците се научни трудови од релевантни меѓународни списанија.

Предмет на истражувањето

Предмет и цел на докторската дисертација е утврдување на нивото на контаминација со природни радионуклиди (^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K) и вештачкиот радионуклид ^{137}Cs на примероци од обработена и необработена почва, при што се следи и вертикалната дистрибуција на испитуваните радионуклиди.

Врз основа на добиените податоци за концентрацијата на радионуклидите изведени се пресметките за апсорбирана доза, радиумски еквивалент, индекс на радијационен ризик, годишната ефективна доза и гонадна доза, како и ризикот од појава на карцином кај населението кое е изложено на утврдениот интензитет на радијација. Со примена на соодветните трансфер- фактори на радионуклидите од почвата во растенијата, можно е да се направи проценка на степенот на ингестија кај луѓето, при консумирање на одредени растителни култури.

Успешната реализација на истражувањата може да претставува солидна основа со база на податоци за дефинирање на нивото на природна и вештачка радиоактивност во примероци од обработена и необработена почва од подрачјата на кои е спроведено мострирањето. Проценката на радијационен ризик укажува дека во моментот на истражувањата не е утврден степен на висок ризик по популацијата, но сепак мора да се истакне потребата за континуирано и систематско испитување, со цел за брза идентификација на какви било промени во нивото на природната и вештачката радиоактивност во животната средина.

Методологија на истражување

Истражувањата во рамките на дисертацијата се извршени во повеќе фази, и тоа:

- избор на локации и мострирање на примероци од почва (по 3 примероци од 3 различни длабочини: 5, 10 и 15 cm, од секој избран локалитет) и растителни култури;

- подготовка на примероците по пат на хомогенизација, сушење, просејување, затворање во пластични садови и еквилибрација за период од 21 ден;

- калибрација на гама спектрометрискиот систем со детектор од германиум со висока чистота (HPGe), коаксијална геометрија (релативна ефикасност: 30%, активен волумен од 180 cm³ со берилиумски-краен прозорец и FWHM: 2,0 keV на 1332 KeV за ^{60}Co) со калибрационен стандард MBSS2 (Метролошки институт на Чешка, Инспекторат за конизирачко зрачење), кој претставува смеса од ^{241}Am , ^{109}Cd , ^{139}Ce , ^{57}Co , ^{60}Co , ^{137}Cs , ^{113}Sn , ^{85}Sr , ^{88}Y , ^{203}Hg ;

- гама спектрометриско мерење на примероците во времетраење од 65000 s за секој поединечен мостриран примерок;

- статистичка обработка на примероците;

-изработка на Excel-програм за пресметка на ефективна доза кај населението.

Краток опис на резултатите од истражувањето

- 1) При анализа на специфичните активности на обработени почви во однос на длабочината на почвата може да се увиди дека за ^{226}Ra највисока средна вредност од 34,36 Bq/kg е измерена на длабочина од 5 до 10 cm, за ^{232}Th највисока средна вредност од 45,22 Bq/kg на длабочина од 10 до 15m и за ^{40}K највисока средна вредност од 623,31 Bq/kg е измерена на длабочина од 0 до 5 cm.
- 2) Одредена е специфичната активност на необработена почва за истите локации во околината на Скопје. Средната вредност на специфичните активности на ^{226}Ra на сите примероци необработена земја и на сите длабочини изнесува 28,30 Bq/kg, ^{232}Th на сите примероци земја и на сите длабочини изнесува 35,70 Bq/kg и за ^{40}K на сите примероци земја и на сите длабочини изнесува 506,54 Bq/kg.
- 3) Утврдено е дека активноста на сите природни радионуклиди во необработена почва е значително помала од обработената почва. Тоа се должи на примената на различни ѓубрива кои се нанесени на земјоделски полиња, иако во препорачливи количини, може да го зголемат нивото на радиоактивност во почвите.
- 4) Средната вредност на вкупната јачина на доза добиена во ова истражување изнесува 69,39 nGy/h и приближно одговара со вредноста на светскиот просек. Вкупната јачина на доза покажува нормална дистрибуција. Придонесот на поединечните радионуклиди во вкупната јачина на доза варира со промена на локациите и последица е на разликите во геолошките карактеристики на почвата.
- 5) Средната вредност на индексот на радијационен ризик Heks изнесува 0,40, што покажува дека во околината на Скопје не постои значаен радијационен ризик за населението.
- 6) Средната вредност на годишната ефективна доза Def,sp изнесува 85,09 μSv и е повисока од средната вредност на светско ниво која изнесува 70 μSv за зрачење од природни извори на отворен простор дадена од UNSCEAR.
- 7) Средната вредност на факторот ризик за појава на канцер во околината на градот Скопје изнесува $3,28 \times 10^{-4}$. Оваа вредност е блиска со вредноста на светскиот просек која изнесува $2,9 \times 10^{-4}$.
- 8) Средната вредност на специфична активност на ^{137}Cs во обработена почва во околината на Скопје изнесува 12,48 Bq/kg, додека во необработена почва 10,37 Bq/kg. Средната вредност на специфичните активности на ^{137}Cs за обработена земја е за 24,23% поголема од средната вредност на специфичните активности на ^{137}Cs за необработена земја.
- 9) Средната вредност на јачина на доза која потекнува од ^{137}Cs од почвата изнесува 0,08 nSv/h. Во останатите делови на светот специфичните активности, а и јачините на доза се различни и за локации со мала меѓусебна раздалеченост.
- 10) Средните вредности на специфични активности во различни градови во Македонија изнесуваат:

- Скопје ^{226}Ra 34,09 Bq/kg, ^{232}Th 43,74 Bq/kg, ^{40}K 608,12 Bq/kg и ^{137}Cs 12,48 Bq/kg;
- Град А ^{226}Ra 36,46 Bq/kg, ^{232}Th 50,53 Bq/kg, ^{40}K 779,45 Bq/kg и ^{137}Cs 9,30 Bq/kg;
- Град Б ^{226}Ra 36,28 Bq/kg, ^{232}Th 46,89 Bq/kg, ^{40}K 696,35 Bq/kg и ^{137}Cs 18,37 Bq/kg;
- Град В ^{226}Ra 25,46 Bq/kg, ^{232}Th 36,68 Bq/kg, ^{40}K 623,54 Bq/kg и ^{137}Cs 18,69 Bq/kg.

НАУЧЕН И АПЛИКАТИВЕН ПРИДОНЕС НА ТРУДОТ

Врз база на горенаведената анализа може да се резимира дека оваа дисертација претставува научна и апликативна целина која, преку извршеното истражување, консултирањето на опсежна литература, користењето на софистицирана експериментална техника, примената на сеопфатна дескриптивна статистичка анализа на значајниот број на експериментални податоци, како и постигнатите резултати, претставува сериозен научен труд значаен за научната, инженерската јавност, чистата животната средина и безбедноста на храната од аспект на радијационата сигурност.

Фундаменталниот научен аспект е опфатен преку формирањето на значајна база на податоци за содржината на природните радионуклиди ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K и вештачкиот радионуклид ^{137}Cs за подрачјето на градот Скопје, нешто што досега не е опфатено во претходни истражувања. Имајќи го предвид фактот дека во главниот град е сместена една третина од популацијата во Македонија, добиените податоци за радијационите ризици се значајни од аспект на проценка на индексот на надворешен ризик, односно проценка на степенот на изложеност на популацијата на изворот на зрачење кое е предмет на истражување во дисертацијата.

Од апликативен аспект, придонесот на овој труд се однесува на можноста за искористување на добиената база на податоци, со примена на познати трансфер-фактори на радионуклидите од почвата во растенијата, директно да се пресмета нивната содржина на во растителните култури наменети за исхрана на луѓето и животните. На тој начин би можела да се направи проценка на радијациониот ризик за населението и животните за секој одделен вид растение. Дополнително, изготвениот Excel-програм овозможува со едноставен внес на податоците за концентрацијата на ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K и ^{137}Cs да се изврши пресметка на ефективната доза за населението кое е професионално ангажирано на одредена локација, како ефективната доза која ја прима популацијата при внос на одредени растителни култури.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [7]. Aleksandra Angjeleska, Ljupco Angelovski, Risto Uzunov, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska, Zehra Hajrulai-Musliu, Ljubomir Arsov, Determination of the vertical distribution of ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K and ^{137}Cs in samples of cultivated soil taken in the vicinity of cities in Macedonia“, објавен: Agriculture and forestry, 60(3), 97-106, 2014.

- [8]. Aleksandra Todorovic, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska, Slobodan Bogoevski, *137Cs analysis in cultivated soil and uncultivated soil samples from Skopje city – Macedonia, using gamma ray spectrometry*, објавен: Agriculture and forestry, 61(2), 149-156, 2015.
- [9]. Todorovic Aleksandra, Arsov Ljubomir, Anovski, Uzunov Risto, Dimitrieska Stojkovic Elizabeta, Zehra Hajrulai-Musliu (2013), Transfer of ^{137}Cs from soil to vegetative crops, 15th International conference YuCorr, Proceedings, p. 171-175, 17-20 September, Tara, Serbia.
- [10]. Aleksandra Angeleska, Risto Uzunov, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska, Katerina Davcheva (2014) Natural Radioactivity in Uncultivated Soil in the Surrounding of Skopje, Mak. Vet. Rev. Vol 37 (Suppl. 1) p. 76, Proceedings of the 5th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine 2014, September 5-7, Ohrid, Macedonia.
- [11]. Angeleska Aleksandra, Uzunov Risto, Creva-Nikolovska Radmila, Dimitrieska-Stojkovic Elizabeta, Hajrulai-Musliu Zehra, Stojanovska-Dimzoska Biljana, Angelovski Ljupco (2014). Transfer of ^{40}K and ^{226}Ra from soil into crops, 21st International Conference KRMIVA 2014, Book of abstracts, p 110, Opatija, Croatia, June 4-6, 2014.
- [12]. Aleksandra Todorovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska, (2014) Natural radionucleides in soil samples in the surrounding of the city of Skopje, Macedonia, Second International Conference on Radiation and Dosimetry in Various Fields of Research (RAD 2014), Book of Abstracts, p 432, 27-30 May 2014, Nis, Serbia.
- [13]. Aleksandra Angeleska, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska (2014), An evaluation of dose intensity due to natural radioactivity in soil in the surrounding of Skopje, Book of abstract P-55, International VETIstanbul Group Congress 2014, 28-30 April, Istanbul, Turkey.
- [14]. Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska, Dean Jankuloski, Angelevski Ljupco (2015), Estimation of Effective dose in ingestion of food crops for ^{40}K , Third International Conference on Radiation and Dosimetry in Various Fields of Research (RAD 2015), Book of Abstracts, p 531, June 8-12 2015, Budva, Montenegro.
- [15]. Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska, Dean Jankuloski, Radmila Creva-Nikolovska, (2015) Estimation of effective dose ingestion of food crops for ^{137}Cs , Proceedings of the 10th Symposium of the CROATIAN RADIATION PROTECTION ASSOCIATION with international participation, p -159-163, ISSN 1849-5060, Sibenik, Croatia, April 15-17.
- [16]. Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska, Dean Jankuloski, Romel Velez, Determination of radioactivity exposure in terms of radium equivalent and radiation risk index in the surrounding of the city of Skopje, Mak. Vet. Rev. Vol 38 (Suppl. 1) p. 43, Proceedings of the 6th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine 2015, September 24-26, Struga, Macedonia.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Александра Ангелеска, со наслов „Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени

растителни култури со проценка на радијационен ризик кај населението“, е самостоен и оригинален научен труд.

Со овој труд е создаден научен и апликативен придонес во областа на инженерството на животната средина преку утврдување на нивото на присуство на природни и вештачки радионуклиди во примероци почва, како и областа на безбедноста на храната со проценка на радијациониот ризик за населението при ингестија на растителни култури одгледувани во испитуваните подрачја. Врз база на добиените и научно верификуваните резултати од опсежните истражувања од оваа дисертација, може да се заклучи дека успешно се реализирани поставените цели на овој труд.

Резултатите од испитувањата се досега реферирани и верификувани повеќепати пред пошироката научна јавност, преку два печатени труда во списанија со меѓународен уредувачки одбор, четири печатени труда во зборници на меѓународни научни собири и четири постерски излагања на меѓународни научни собири.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Александра Ангелеска, со наслов „Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени растителни култури со проценка на радијационен ризик кај населението“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Со оглед на наведеното, Комисијата има посебно задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет од Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Александра Ангелеска со наслов „Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени растителни култури со проценка на радијационен ризик кај населението“.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Кирил Лисичков,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, член, с.р.
2. Проф. д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу,
Факултет за ветеринарна медицина-Скопје, член, с.р.
3. Проф. д-р Слободан Богоевски,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, член, с.р.
4. Вонр. Проф.д-р Бети Андоновиќ,
Технолошко-металуршки факултет-Скопје, член, с.р.
5. Н. сор. д-р Елизабета Димитриеска-Стојковиќ,
Факултет за ветеринарна медицина-Скопје, ментор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДИНАМИЧКА QoS И ОПЕРАТИВНО ЕФИКАСНА ПОДДРШКА ВО УСЛОВИ НА РАСТЕЧКИ СООБРАЌАЈ НА LTE И ИДНИ ХЕТЕРОГЕНИ МОБИЛНИ МРЕЖИ”,

ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ВЛАДИМИР НИКОЛИЌ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, донесена на седницата одржана на 16.12.2015 година, одредени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Владимир Николиќ, со наслов „Динамичка QoS и оперативно ефикасна поддршка во услови на растечки сообраќај на LTE и идни хетерогени мобилни мрежи”.

По извршениот преглед на докторската дисертација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи податоци за докторската дисертација

Докторската дисертација со наслов „Динамичка QoS и оперативно ефикасна поддршка во услови на растечки сообраќај на LTE и идни хетерогени мобилни мрежи” од м-р Владимир Николиќ е изложена во 10 поглавја. Заедно со библиографијата, дисертацијата се состои од 216 страници. Дисертацијата содржи список на референци кои биле користени при изработката на дисертацијата, како и референци на кои кандидатот се јавува како автор.

2. Предмет на докторската дисертација

Со воведувањето на паметните безжични/мобилни уреди и таблети, мобилните корисници сè повеќе стануваат фамилијарни со користењето на услугите со високи податочни брзини без оглед на нивната локација. Корисниците очекуваат високи податочни брзини на секоја локација надвор или внатре во затворени простории од сервисната област. Сепак QoS (Quality of Service) при обезбедувањето на овој тип услуги може значително да биде деградиран поради немање на доволно радиоресурси (капацитет) и/или ниско покривање причинето од недостаток на изградена радиопристапна мрежа.

Уште повеќе, во последните години, растот на приходите кај операторите на јавни мобилни мрежи или скратено мобилни оператори (МО) заостанува зад

експлозивниот раст на мобилните комуникации во смисла на број на поврзани уреди, побарувања за нови мобилни бродбенд услуги и достапност насекаде.

Оттука, станува ургентно за МО да поддржат масивно различни барања за квалитет на услуги (на пример, загарантирана податочна брзина) на растечкиот број мобилни корисници кои генерираат екстремно голем податочен сообраќај, но на ефикасен начин од оперативна и трошковна перспектива. Со други зборови, МО имаат потреба да пронајдат и да користат максимално ефикасни стратегии за експанзија на спектарот со изградба на хетерогени мрежи (ХетНет) кои користат напредни радиопристапни технологии (Radio Access Technologies - RAT), кои ќе го гарантираат нивното опстојување и кои ќе го намалат јазот меѓу сообраќајот и приходите.

Во оваа насока, оваа дисертација го опфаќа и го третира моменталното разбирање на академскиот свет и индустријата дека со оглед на огромниот расположлив спектар во 30-100 GHz EHF (Extremely High Frequency) опсег, комуникациите кои користат милиметарски бранови должини (Millimeter Wave – mmW) ќе бидат следниот предводник во безжичната технологија. Ова е од особено значење ако се има предвид тоа што денешните целуларни мрежи низ светот користат фреквенции од UHF (Ultra High Frequency) и нискиот микробранов спектрален бенд, помеѓу 400 MHz и 4.0 GHz.

Со цел да се поддржи мобилниот широкопојасен (бродбенд) пристап до информации насекаде и во секое време со повисока ефикасност ќе треба поместување на парадигмата во целите на мрежниот дизајн. Следствено, предмет за истражувањето во оваа дисертација беше да ја пополни празнината на знаење во техноекономската сфера за идните ХетНет-мобилни мрежи од по четвртата (Beyond 4G - B4G) и петтата генерација (5G) кои треба да се дизајнираат на ефикасен начин со различни модели од денес користените во телекомуникациската област.

3. Анализа на трудот

Во **Глава 1** од дисертацијата е даден генерален опис на заднината на проблемите за кои дисертацијата настојува да даде решение односно мотивацијата за ова истражување, каде што особен осврт е даден на главните предизвици во еволуцијата кон ефикасни B4G (Beyond 4G) и 5G-мобилни мрежи, како и на главните истражувачки прашања на кои дисертацијата на крајот дава одговори. Понатаму, првата глава претставува осврт на стандардизацијата, еволуцијата и фреквенцискиот спектар користен за обезбедување на целуларни и персонални мобилни услуги, со специјален акцент на mmW-опсегот. Исто така, ја воведува техноекономската истражувачка методологија која се користи во дисертацијата. Понатаму Глава 1 го претставува деталниот преглед на претходната истражувачка работа од други автори на темата на дисертацијата, а покрај тоа ја прикажува и структурата на целата дисертација и збирниот преглед на контрибуциите на дисертацијата, заедно со референците од претходно

објавените или во фаза на објава материјали на тема на дисертацијата, а во кои главен контрибутор е авторот на дисертацијата.

Во **Глава 2**, целта е да се покријат аспекти на планирање и оптимизација на напредни мобилни мрежи од процесна перспектива со особен фокус на економското моделирање и бизнис-планирање. Главната контрибуција е тоа што се претставени одредени аспекти и предлози за подобрување на 3GPP- процесот на детално планирање и оптимизација. Спроведена е детално планирање на WCDMA со користење на статички симулатор, по што е спроведена предоперативна оптимизација на перформансите за да се подобрат перформансите на RAN претставени како зголемување на покривањето и капацитетот, односно бројот на корисници. Оптимизацијата е извршена преку менување на тилтот на антената и промена на опсегот или ширината на зрачење на антената (beamwidth). Овие идеи и резултати се претставени во публикациите во кои авторот е главен контрибутор.

Следно, во **Глава 3**, клучната контрибуција доаѓа со моделирање на покривањето, downlink-капацитетот и податочните брзини на претстојните 4G RAT со комбинирање на побарувањето за МПУ и количина на расположливиот спектар, како и неговата вредност во мултипристапна околина. Мрежата е моделирана како број на MaBS-сајтови со можности да ги достигнат побарувањата на корисниците од аспект на покривање и капацитет во рамки на разновидни надворешни околинени во урбана средина. Покрај приодот на моделирање, резултатите исто така придонесуваат кон предлозите за окарактеризирање на побарувањата за МПУ, во форма која може да биде соодветно искористена за моделирање на трошоците во поглавјата кои следат понатаму. Поврзаните идеи и резултати се објавени во публикации во кои авторот е главен контрибутор.

Во **Глава 4**, оригинално е предложена нова техно-економска рамка која може да се користи за евалуација на ефикасноста на 4G и 5G ABC-HetNets од техно-економска перспектива. Контрибуцијата е тоа што врз основа на развојот на оваа рамка, може да се изберат најефикасните (од оперативен и трошковен аспект) и најпрофитабилните развојни стратегии за HetNet кои треба да обезбедат внатрешно и надворешно безжично покривање, кои работат на различни типови на спектар и со различни 4G и 5G RAT. Во оваа Глава 4, исто така е предложена нова високо нивовска архитектура на 4G и 5G ABC-HetNet, којашто е визуализирана во оваа дисертација. Уште повеќе, овде се елаборирани и искористените влезни параметри за трошоците и аспектите на моделирање на профитабилноста. Оваа рамка се користи како основа за спроведување на техноекономски анализи во сите публикации во кои авторот е главен контрибутор.

Основната цел на **Глава 5** е врз основа на проценките на единечни трошоци по инволвиран елемент и моделирањето на трошоци објаснето во Глава 4 да се процени како вкупните инвестициски трошоци на безжичните мрежи изведени во одредена област, варираат како функција на побарувањата на корисниците за МПУ. За секоја изведба на HetNet, исто така е направена компарација на вкупните дисконтирани трошоци во сегашни вредности.

Користени се различни типови на напредни RAT, ширина на опсеzi и различни фреквентни опсеzi од 700 MHz па се до 5 GHz. Анализата особено придонесува во проценка на бенефитите кога се користи LTE-A RAT на претстојниот бенд на 700 MHz или популарно наречен “Digital Dividend II (DD-II)” опсег. Во поглед на побарувањата за МПУ, третирали се различни нивоа на месечни волумени кои се движат од ниски до средни и од високи до екстремни, гледано од идна перспектива, на пример по 2020 година. Ова претставува оригинален придонес бидејќи за прв пат се проценети трошковно капацитивните перформанси на HetNet под оптоварување на прекумерни побарувања за МПУ. Исто така, контрибуцијата е уште поголема, бидејќи за прв пат се проценети трошковно-капацитивните перформанси на HetNet базирани на 5G mmW RAT. Во оваа глава исто така се земени предвид и Wi-Fi конфигурации изведени со IEEE 802.11n AP покрај напредните AP изведени со IEEE 802.11ac/ad стандардите. Овие идеи и резултати се презентирани во публикациите во кои авторот е главен контрибутор.

Во **Глава 6** се изнесени клучните резултати во оваа дисертација. Главната цел на оваа глава е да процени дали ABC-HetNet кои се базирани на 4G и 5G RAT, може да обезбедат трошковно ефикасност и одржлива профитабилност на MO во таканареченото “TERA доба” (огромни количини на МПУ по корисник изразени во терабајти и податочни брзини по корисник изразени во гигабити во секунда). Оригинално и контрибуцијата е тоа што за прв пат е спроведена сеопфатна и нова евалуација на бизнисперформансите на напредни RAT кои треба да се развијат во UHF дел од спектарот како што е 4G LTE-A и WiMax 2.0, поддржани со CRS и D2D техники и со 5G-системи развиени во милиметарскиот или EHF дел од спектарот (mmW). Wi-Fi стандардите IEEE 802.11ac и IEEE 802.11ad се третирали како комплементарни конфигурации на локално ниво, а исто така се земени предвид и нови трошковно ефикасни скелетни архитектури со ARN. Загубите од пенетрација низ сидови се третирали со употреба на различни наследени и нови модели на патни загуби добиени на емпириска основа кои особено се применливи за mmW-спектарот. За цели на разновидност, добиени се резултати од компаративните трошковно ефикасни анализи и анализи на профитабилност на конфигурации на ABC-HetNet изведени со една RAT и со повеќе или мулти-RAT. Исто така спроведени се анализи на сензитивност со проценка на еластичноста на вкупните инфраструктурни трошоци на одредена HetNet конфигурација, како одговор на промената на низа варијабли како трошок по единица опрема, покривање и капацитет) на одредена RAT или структура на клетки. Конечно, за целосно да се евалуира трошковната ефикасност на различни профитабилни HetNet изведби, пресметана е NPV на вкупните мрежи трошоци. Анализите и резултатите во оваа глава се презентирани во публикации во кои авторот е главен контрибутор.

Во **Глава 7**, извршени се анализи на одредување на трошковно ефикасни стратегии за експанзија на капацитетот со инкрементални развојни аспекти на 4G и 5G базирани идни мобилни HetNet. Анализите се спроведени преку студија, при што клучната контрибуција е тоа што за прв пат се проценети различни доверливи стратегии за капацитивна експанзија на MO кој се соочува со предизвик да обезбеди различни сценарија на пораст на сообраќајот на МПУ, во претстојниот период 2017-2025 година. Така, започнувајќи од конфигурации

кои содржат главно BS со клетки со поголеми радиуси, споредени се за период од 9 години, различни патеки на надградување на постојните сајтови или воведување на нови BS/AP сајтови во хот-спот областите. Резултатите претставуваат доволни заклучоци да се биде во можност да се одреди кој тип на стратегија за експанзија на капацитетот ќе ги намали агрегираните икрементални трошоци или TCO за конкретен очекуван модел на раст на МПУ сообраќајот. Клучните резултати се презентирани во публикација во која авторот е главен контрибутор.

Во **Глава 8**, во случаите кога е обезбедено прекумерен капацитет со цел да се надминат ограничувањата од покривање, проценети се можностите да се обезбеди загарантиран QoS во смисла на загарантирани податочни брзини по корисник и тоа за одредена предефинирана група на корисници кои бараат премиум услуги при различни износи на сервисна, односно блокирачка веројатност. Овој број на премиум корисници кој се здобива со загарантирани податочни брзини е спореден со бројот на корисници до кои се обезбедени само просечни податочни брзини, односно QoS, односно на “best effort” основа. Контрибуцијата е во споредбите на различни методи за управување на радиоресурсите (Radio Resource Management – RRM) употребени за зголемување на капацитетот кој е намален како резултат на поделба на радиоресурсите помеѓу МО кои соработуваат. Земени се предвид таканаречените методи на напредно динамичко делење на радио ресурсите помеѓу МО со поддршка на CRS при различни сервисни веројатности. Исто така, на овој начин оригинално е предложена употреба на CRS за обезбедување на гаранции при нудење на QoS при случаите на прекумерно обезбедување на капацитетот. Овие идеи и резултати се презентирани во публикации каде што авторот е главен контрибутор.

Во **Глава 9** се претставени опции за зголемување на приходите и профитабилноста на МО. Првата контрибуција е проценка на влијанието на воведувањето на нови типови на услуги како опција кога се настојува да се зголеми ARPU и ARPA. Дополнително, оригинална контрибуција претставува предлогот да се користи нов B2B2C2C бизнис-модел кој претпоставува инволвирање на сите актери (корисници, МО и даватели на содржина) преку заедничка интеракција што ќе придонесе за зголемување на QoE (Quality of Experience) и со тоа зголемување на самите приходи на страна на МО. Анализите и резултатите од оваа глава се презентирани во публикација каде што авторот е главен контрибутор.

Последната **Глава 10**, обезбедува преглед на заклучоците на дисертацијата. Врз основа на главните цели, пронајдоци и контрибуциите од дисертацијата, во оваа глава, обезбедени се одговори на идентификуваните истражувачки прашања во Глава 1. На крајот на докторската дисертација се дадени и предлози за идни истражувачки работи поврзани со темата на дисертацијата.

Докторската дисертација е проверена и преку порталот plagijati.mon.gov.mk и врз основа на добиениот извештај, таа е во целост оригинален труд.

4. Верификација на докторската дисертација

Резултатите од истражувањата на проблематиката од докторската дисертација, м-р Владимир Николиќ успешно ги објавил во меѓународни списанија и на меѓународни конференции. Во врска со дисертацијата објавени се следниве трудови:

ПУБЛИКАЦИИ ВО ПОГЛАВЈА ВО КНИГИ

1. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “Business Valuation and Cost-Capacity Modelling of the Cognitive Radio Enabled Beyond 4G and 5G Based Wireless Heterogeneous Networks” in *Introduction to Cognitive Radio Networks and Applications*. A. Bagwari, G.S. Tomar, J. Kanti, Ed., USA: CRC Press, Taylor & Francis Group, USA, June 26, 2016, pp. xx-xx (in press/ forthcoming). ISBN 9781498762984.
2. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “Cost Modeling of Advanced Heterogeneous Wireless Networks under Excessive User Demand,” *12th International Conference, WWIC 2014*, Paris, France, May 26-28, 2014, in *Proc. Wired/Wireless Internet Communications, Lecture Notes in Computer Science* vol. 8458, A. Mellouk et al (Eds) Ed. New York: Springer International Publishing, 2014, pp. 68-81. DOI: 10.1007/978-3-319-13174-0_6.

ПУБЛИКАЦИИ ВО МЕЃУНАРОДНИ СПИСАНИЈА

3. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “State-of-the-Art Business Performance Evaluation of the Advanced Wireless Heterogeneous Networks to be Deployed for the “TERA Age””. *Wireless Personal Communications - An International Journal, Special Issue on “Recent Advances in Mobile and Wireless Networks”*, Impact Factor: 0.98, vol. 84, Issue 3, pp 2241-2270, October 2015, D.J. Deng et al (Eds), Springer US, Science+Business Media New York, 2015, DOI: 10.1007/s11277-015-2491-2.
4. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “Incremental Deployment Aspects of beyond 4G and 5G Mobile HetNets” *International Journal of Future Generation Communication and Networking* vol.8, No.6 (2015), December 2016 (in press/ forthcoming). ISSN: 2233-7857.
5. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “Cost-effectiveness Assessment of 5G Systems with Cooperative Radio Resource Sharing”. *Telfor Journal*, vol. 7, No. 2 (2015), pp. 68-73, November, 2015.
6. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “A Cost Modeling of High-Capacity LTE-Advanced and IEEE 802.11ac based Heterogeneous Networks, Deployed in the 700 MHz, 2.6 GHz and 5 GHz Bands,” *4th International conference on selected topics in Mobile and Wireless Networking (MoWNet '2014)*, Rome, Italy, Sep 08-10,2014, in *Procedia Computer Science - Journal – Elsevier*, vol. 40 (2014) pp. 49 – 56. DOI:10.1016/j.procs.2014.10.030
7. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “Analysis of LTE-Advanced Capacity and Data Rates Performance under high Broadband Demand”. *International Journal of Scientific Knowledge (IJSK)*, vol. 4/3, pp. 01 – 08, Nov. 2013.
8. Toni Janevski and **Vladimir Nikolic**. “Multimedia Traffic Dimensioning and Advanced Planning of WCDMA by Using Static Simulations”, *Journal of IEEE Microwave Review*, Vol.13, No.2, Dec. 2007, pp. 18-25.

ПУБЛИКАЦИИ НА МЕЃУНАРОДНИ КОНФЕРЕНЦИИ

9. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. “State-of-the-art comparative cost modeling of heavily-loaded wireless heterogeneous networks,” in *IEEE Proc. The 4th International Conference on Wireless Communications, Vehicular Technology*,

- Information Theory and Aerospace & Electronic Systems (VITAE)*, 2014, Aalborg, Denmark, May 11-14, 2014, pp. 1-5. DOI: 10.1109/VITAE.2014.6934472
10. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. "Applicable Cost Modeling of LTE-Advanced and IEEE 802.11ac based Heterogeneous Wireless Access Networks". in *IARIA Proc. The 10th The Tenth Advanced International Conference on Telecommunications (AICT) 2014* Paris, France, July 20 - 24, 2014, pp. 125-131.
 11. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. "A comparative cost-capacity modeling of wireless heterogeneous networks, implemented within the 0.7 GHz, 2.6 GHz, 5 GHz and 28 GHz bands," in *IEEE Proc. IEEE International Conference on Ultra-WideBand (ICUWB)*, 2014, Paris, France, Sep 01-03, 2014, pp. 489 - 494. DOI: 10.1109/ICUWB.2014.6959031
 12. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. "Comparative Cost-Capacity Analysis of the Advanced Heterogeneous Broadband Networks". *XLIX International Scientific Conference on Information, Communication and Energy Systems and Technologies ICEST 2014*, Nis, Serbia; 06/2014, Vol. 1, pp. 23-26.
 13. **Vladimir Nikolikj** and Toni Janevski. "Profitability and comparative cost-capacity analysis of 5G millimeter-wave systems," in *Proc. 22nd Telecommunications Forum Telfor (TELFOR)*, Belgrade, Serbia 25-27 Nov. 2014, pp. 256 - 259. DOI: 10.1109/TELFOR.2014.7034400
 14. **Vladimir Nikolikj**, Toni Janevski, "Novel Business Modelling for Emerging Wireless Heterogeneous Networks", *International Conference ETAI 2015*, Ohrid, Macedonia, 24-26 September, 2015.
 15. Toni Janevski and **Vladimir Nikolic**. "Radio Optimization of High Speed Mobile Networks", in *Proc. Sixth Advanced International Conference on Telecommunications (AICT)*, 2010, Barcelona, Spain, May 9 - 15, 2010, pp. 503-508.
 16. Toni Janevski and **Vladimir Nikolic**. "Applicative WCDMA mobile network planning and optimization" in *Proc. Global Mobile Congress*, 2009, Shanghai, China, 12-14 Oct. 2009, pp. 1-6.
 17. Toni Janevski and **Vladimir Nikolic**. "Advanced Planning and Optimization of WCDMA Radio Mobile Networks", in *IEEE Proc. The 14th IEEE Mediterranean Electrotechnical Conference*, 2008 (MELECON 2008), Ajaccio, France, May 5-7, 2008, pp. 247-251.

5. Оригинални придонеси на дисертацијата

Како финални оригинални придонеси од докторската дисертација може да се издвојат следниве:

- i) предложена е нова 4G и 5G-базирана мобилна мрежна архитектура со напредни целуларни RAT кои се надополнети со напредни безжични локални пристапни мрежи (Wireless Local Area Networks – WLAN или Wi-Fi) и активни оддалечени јазли на бекхаул поврзувањето од радиомрежата до основната мрежа;
- ii) предложена е нова техноекономска рамка која се користи да се проценат 4G и 5G-мобилни ХетНет кои користат RAT кои треба да се развијат во mmW-бендот. Подетално, врз основа на оваа рамка, може да се одреди најтрошковно ефикасна и најпрофитабилна развојна стратегија за внатрешно и надворешно безжично покривање. Покрај 4G LTE-Advanced (LTE-A) и WiMax 2.0, кои се поддржани со системи на интелегентно радио (Cognitive Radio Systems – CRS) и уред-до-уред (Device-to-Device - D2D) комуникација, опфатени се и скоро тестираните 5G mmW решенија за целуларни системи (фреквентни носители на 28, 38 и 73 GHz), и IEEE 802.11ad базирани Wi-Fi решенија (фреквентен носител на 60 GHz). За споредба, поврзани резултати од претходни публикации на други автори се однесуваат само на UHF-опсеи од фреквенцискиот спектар;
- iii) димензионирање и моделирање на мрежа врз основа на скорешни емпириски резултати за 5G mmW-целуларни системи со што оригинално е проценета економската физибилност или оправданост на 5G системите со земање во предвид на нови канални модели со пропагациски загуби кои важат за

пропагацијата во mmW-бендовите, што е особено важно при обезбедување на внатрешно покривање од системи кои се поставени надвор од затворениот простор. Со ова за првпат се евалуирани од аспект на ефикасност, трошоци и профитабилност 5G ХетНет повеќе години пред да бидат комерцијализирани за пазарна употреба;

- iv) направена е иновативна трошковно-капацитивна анализа на мобилни ХетНет под претпоставка дека треба да се опслужува огромна размена на бродбенд податоци поради постоење на корисници во густа урбана средина кои имаат потреба и до 100 ТВ/корисник/месец и просечни податочни брзини од најмалку 1 Gbps по засебен корисник или уред. За споредба, поврзани резултати од претходни публикации на други автори земаат предвид само занемарливо мало (од аспект и на блиска иднина) побарување на сообраќај во ранг од неколку гигабајти по корисник во еден месец и брзини од 1.0 Gbps, но за цела анализирана област, а не по корисник;
- v) преку специфична студија за ХетНет развојни стратегии базирани на инкрементални трошоци направена е анализа на различни основани стратегии за капацитивен развој за МО кои се соочуваат со предизвикот да задоволат различни сценарија на раст на податочниот сообраќај во претстојниот период од 9 години од 2017 до 2025 година;
- vi) за случаите кога е постигнато прекумерно обезбедување на капацитет со ХетНет кои користат мали клетки, но RAT кои се обезбедувачи на висок капацитет, направена е проценка на можностите да се обезбеди гарантиран QoS во смисла на загарантирани податочни брзини по поединечен корисник, за одреден број на корисници кои бараат премиум услуги при различни сервисни (или блокирачки) веројатности. Во врска со ова, оригинално е предложен начин за зголемување на намалениот капацитет при делење на радиоресурсите помеѓу два МО;
- vii) нови предлози за зголемување на просечен приход по корисник (Average Revenue per User – ARPU) и просечен приход по акаунт (Average Revenue per Account – ARPA), како на вкупните приходи на МО преку проценка на влијанието од воведување на нови типови на услуги. Оригинално е предложен нов бизнис-до-бизнис-до-корисник-до-корисник (Business-to-Business-to-Consumer-to-Consumer - B2B2C2C) бизнис-модел којшто претпоставува вклучување на сите актери (корисници, МО и даватели на содржина) преку заедничка интеракција, што ќе придонесе кон раст на QoE и со тоа на добивката на страна на МО.

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација „Динамичка QoS и оперативно ефикасна поддршка во услови на растечки сообраќај на LTE и идни хетерогени мобилни мрежи“, на кандидатот м-р Владимир Николиќ, е даден значаен научен придонес во областа на дизајнот и имплементацијата на хетерогени мобилни и безжични мрежи од следната генерација со QoS и оперативно ефикасна поддршка во услови на растечки сообраќај. Предложените нови решенија и иновации во оваа докторска теза даваат значаен придонес за идните генерации хетерогени мобилни и безжични мрежи, каде што корисниците ќе имаат потреба од непрекинатата услуга со многу големи битски брзини, а задоволството на корисниците и операторите од различните сервисни во хетерогена безжична и мобилна средина ќе биде примарна цел.

Со постигнатите резултати, кандидатот м-р Владимир Николиќ покажал длабоко познавање на проблематиката на дисертацијата и истражувачки дух и иницијатива, што резултира во значителен научен придонес во областа на хетерогените мобилни и безжични мрежи и телекомуникациите воопшто.

Резултатите од работата на докторската дисертација се публикувани во седумнаесет трудови, од кои два труда се поглавја на книги, шест во меѓународни списанија и девет труда се публикувани на меѓународни конференции.

Врз основа на погоре изложеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно – научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје да го прифати овој извештај и на кандидатот м-р Владимир Николиќ да му одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Динамичка QoS и оперативно ефикасна поддршка во услови на растечки сообраќај на LTE и идни хетерогени мобилни мрежи“.

К о м и с и ј а

1. Проф. д-р Лилјана Гавриловска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Тони Јаневски, ментор, с.р.
3. Проф. д-р Венцеслав Кафеџиски, член, с.р.
4. Проф. д-р Александар Ристески, член, с.р.
5. Проф. д-р Перо Латкоски, член, с.р.

П Р Е Г Л Е Д

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Кристине Стојанова	Фобии	Phobia	Проф. д-р Трајче Блажевски	02-24/3-11 од 28. 1. 2016 год.
2	Тамара Кавракова	Заробената убавина во ликовната уметност	The beauty captured within fine art	Проф. м-р Жанета Вангели	02-24/3-10 од 28. 1. 2016 год.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ
ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ВИДОВИ
ИНСТРУМЕНТИ (УДИРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ) ЗА НАСТАВНИТЕ

**ПРЕДМЕТИ УДИРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ, УДИРАЧКИ
ИНСТРУМЕНТИ-ПОПУЛАРНИ ЖАНРОВИ, ОРКЕСТАРСКИ ДЕЛНИЦИ
ЗА УДИРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ И КАМЕРНА МУЗИКА, БЕЗ
ЗАСНОВАЊЕ РАБОТЕН ОДНОС, НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА
УМЕТНОСТ ВО
ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за музичка уметност – Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ од 26.10.2015 година, за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област видови инструменти (удирачки инструменти) за наставните предмети: удирачки инструменти, удирачки инструменти-популарни жанрови, оркестарски делници за удирачки инструменти и камерна музика, без засновање работен однос, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, арх. бр. 02-802/2, донесена на 4.11.2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф.м-р Васо Ристов, проф.м-р Мојца Седеу и проф.м-р Кире Костов.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област видови инструменти (удирачки инструменти), за наставните предмети удирачки инструменти, удирачки инструменти-популарни жанрови, оркестарски делници за удирачки инструменти и камерна музика, во предвидениот рок се пријави единствено кандидатот м-р Влатко Нушев.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Влатко Нушев (1981) дипломирал удирачки инструменти на Факултетот за музичка уметност во Скопје со просек 8,7 каде што и магистрирал во 2008 година, со просек 9,8. Настапувал на бројни концерти во рамки на фестивалите: „Денови на македонска музика“, „Скопско лето“, „Музика Вива“, „Интерфест Битола“, „Мајски оперски вечери“. Добитник е на меѓународни награди и признанија: I награда на 41. национален натпревар VI категорија, 2003, I награда „Yamaha „music fondation of Europe“ 2001, II награда, IX меѓународен натпревар „Музиката и Земјата“ Софија 2001, Специјална награда „Жан Бернар Бошан“ Софија 2001, I награда меѓународен натпревар - „Проф.д-р Д. Палиев-Проф. д-р х.к. З.Финк“ Р.Бугарија 2001 - ансамбл „Сонант“, III награда–IX меѓународен натпревар „Музиката и Земјата“, Р. Бугарија, ансамбл „Сонант“, II награда – XI меѓународен натпревар „Музиката и Земјата“, Р. Бугарија, 2003, ансамбл „Сонант“.

Од 2005 година работи како перкусионист во Оркестарот на Македонската опера и балет. Во 2011 година започнал да работи како наставник по удирачки инструменти во приватното музичко основно училиште „Пијано

форте“. Член е на ансамблот за современа музика „ConTempora“ и активен член (1999 -) е групата „ВЕРКА“ во улога на тапанист, композитор и продуцент.

Просек од прв циклус студии

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

М-р Влатко Нушев, како истакнат уметник од практиката ангажиран од Факултетот за музичка уметност-Скопје, активно и со голема посветеност учествува и се вклучува во наставнообразовниот процес, за што сведочат големиот број активности на студентите од студиските програми за удирачки инструменти и удирачки инструменти-популарни жанрови, кои учествуваат во сите проекти на Факултетот за музичка уметност во Скопје.

Стручно-уметничка дејност

- 1.10.1998- Концерт на студентите и професорите ФМУ-“Музика вива”
- 13.12.2000- Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 23.12.2000- Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 11.6.2001- Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 28.11.2001- Концерт на студентите од инструменталните оддели
- 8.5.2002- Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 2.6.2002 - „Мајски оперски вечери” - Орф „Кармина Катули”
- 14.6.2002- Карл Орф „Кармина Катули” - Ниш
- 23.6.2002- Концерт на „Скопско Лето”
- 7.10.2002- Концерт на „XI Интерфест Битола”
- 19.4.2003- Завршен концерт лауреати на државниот натпревар
- 10.12.2003- Концерт на студентите од инструменталните оддели
- 1.4.2004- Камерен концерт
- 28.5.2004- Учество во „Музика Вива”
- 2.6.2004- Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 23.6.2004 - Рецитал В.Горгиевски
- 8.12.2004 - Концерт на студентите од инструменталните оддели
- 15.12.2004 - Целовечерен концерт на класата
- 1.4.2005 - Камерен концерт „ДММ”
- 29.6.2005 - Концерт на студентите на „Скопско лето”
- 2.11.2005 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 28.12.2005 - Новогодишен концерт на студентите по камерна музика
- 1.4.2006 - Концерт, фестивал „ДММ”
- 26.4.2006 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
- 17.7.2006 - Целовечерен концерт „Скопско лето”

- 15.11.2006 - Свечен концерт на инструменталните класи
 21.6.2006 - Концерт на скопско лето "Даутпашин амам"
 24.11.2006 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 29.11.2006 - Свечен концерт - ФМУ
 20.4.2007 - Целовечерен концерт за 2 клавира 4 раце и два перкусиониста
 8.5.2007 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 15.5.2007 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 23.5.2007 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 29.5.2007 - Концерт-промоција за удирачки инструменти
 14.12.2007 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 20.12.2007 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 1.8.2008 - Целовечерен концерт „Мартин и пер-екс ансамбл, Охридско лето
 25.3.2008 Концерт на III интернационален фестивал „ДАМ"- Косово
 1.4.2008 - Концерт на студентите од ФМУ- „ДММ"
 12.4.2008 - Завршен концерт-лауреати на државниот натпревар - „Сонант"
 4.6.2008 - Целовечерен концерт на класата по удирачки инструменти
 28.11.2008 - Рецитал Ф М У - Скопје
 24.12.2008 - Целовечерен концерт, „Мартин и пер-екс ансамбл“- Универзална сала
 20.3.2009 - Камерен концерт – „Денови на македонска музика“
 27.6.2009 - Целовечерен концерт, „Мартин и пер-екс ансамбл“-Бит Фест
 16.1.2010 - Концерт „Мартин и пер-екс ансамбл“ „IPEW“ Беловар,Хрватска
 23.3.2010 - Концерт- денови на македонска музика Стефан Шулиц биг бенд
 19.10.2010 - Концерт „Мартин и пер-екс ансамбл“ –Виена
 22.6.2012 - Концерт (солист) со оркестарот на Македонска Опера и Балет
 2.11.2012 - Камерен концерт- Есенски музички свачености
 4.4.2015 - Целовечерен концерт ансамбл „ConTempora“ - ДММ 2015
 19.7.2015 - Концерт „Творечки опус на Властимирв Николовски“- Охридско лето
 24.9 2015 - Целовечерен концерт ансамбл „ConTempora“ - СОКОМ “young visions”
 20.10.2011 - Целовечерен концерт–ансамбл„ConTempora“–Фестивал „Златна лира“

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Влатко Нушев на сите анонимно спроведени анкети на студентите на Факултетот за музичка уметност-Скопје има добиено позитивни

оценки. За зимскиот семестар во учебната 2014/2015 година има просечна оценка 9,33, а во летниот семестар во учебната 2014/2015 има просечна оценка 9,92.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува уметничката, наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Влатко Нушев.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека м-р Влатко Нушев поседува уметнички, научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во наставно-научната област видови инструменти (удирачки инструменти), за наставните предмети:удирачки инструменти, удирачки инструменти - популарни жанрови, оркестарски делници за удирачки инструменти и камерна музика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност во Скопје, м-р Влатко Нушев да биде избран во звањето доцент во наставно-научната област видови инструменти (удирачки инструменти), за наставните предмети:удирачки инструменти, удирачки инструменти - популарни жанрови, оркестарски делници за удирачки инструменти и камерна музика,без засновање работен однос, на факултетот за музичка уметност во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. м-р Васо Ристов, с.р.
2. Проф. м-р Мојца Седеу, с.р.
3. Проф. м-р Кире Костов, с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Влатко Ѓоргија Нушев**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Факултет за музичка уметност - Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: видови инструменти (удирачки инструменти) за наставните предмети: удирачки инструменти, удирачки инструменти - популарни жанрови, оркестарски делници за удирачки инструменти и камерна музика)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1		
2		
3		
4		
5		
6		
	Вкупно	

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	28.11.2008, солистички рецитал, ФМУ-Скопје	8
2	22.6.2012, солистички концерт со оркестарот на МОБ, Скопско лето	8
3	Создадено (10.10.2006) и изведено (8.5.2007) дело за соло Маримба „Recollection“	4
4	9.2002, Издадено ЦД албум - „Цага“, состав - „Верка“ (автор и изведувач)	8
5	10.2010, Издадено ЦД албум - „Моторни песни“, состав „Верка“ (автор и изведувач)	8
6	5.2015, Издадено ЦД албум - „Werk.A“, состав „Верка“ (автор, изведувач и продуцент)	8
7	21.6 2006, дуо полурецитал - Скопско лето	4
8	24.11.2006, солистички полурецитал – ФМУ-Скопје	4
9	20.3.2009, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт,) Камерен концерт на 32-риот фестивал Денови на македонска музика	2
10	19.10.2010, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „Мартин и пер-екс ансамбл“ – Волкс Театар, Виена	2

11	2.11.2012, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) - Есенски музички свечености	2
12	24.9.2015, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „ConTempora“	2
13	4.4.2015, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „ConTempora“ – фестивал Денови на македонска музика	2
14	20.10.2015, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „ConTempora“ – фестивал „Златна лира“	2
15	1.8 2008, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „Мартин и пер-екс“ – фестивал „Охридско лето“	2
16	27.6.2009, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „Мартин и пер-екс“ – Бит фест	2
17	24.12.2008 член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „Мартин и пер-екс“ Универзална сала	2
18	14.7.2009, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) „Мартин и пер-екс“, плато пред дом на АРМ	2
19	23.3.2010, член на камерен ансамбл (целовечерен концерт) Стефан Шулиц – Биг Бенд	2
20	29.6.2005, солист (друг настап) „Скопско лето“	0,6
21	15.12.2004, Солист (друг настап), концерт „Музика вива“	0,6
22	8.4.2009, солист (друг настап), концерт, „Биг бенд, „Музика вива“	0,6
23	23.5.2007, солист (друг настап,) концерт - ФМУ	0,6
24	15.5 2007, солист (друг настап), концерт -ФМУ	0,6
25	8.5.2007, солист (друг настап), концерт -ФМУ	0,6
26	26.4.2006, солист (друг настап), концерт -ФМУ	0,6
27	2.11.2005, солист (друг настап), концерт „Музика вива“ - ФМУ	0,6
28	15.11.2006,солист (друг настап) концерт -ФМУ	0,6
29	20.4.2007, член на камерен ансамбл (друг настап), концерт „Фонетико“	0,4
30	1.4.2006, член на камерен ансамбл (друг настап), концерт - ДММ	0,4
31	1.4.2008, член на камерен ансамбл (друг настап) концерт - ДММ	0,4

32	19.7.2015, член на камерен ансамбл (друг настап), фестивал „Охридско лето“	0,4
33	2005-2015, перкусионист во оркестарот на Македонската опера и балет (233 настапи)	11,65
	Вкупно	92,65

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
Дејности од поширок интерес		
Спортска дејност		
	Вкупно	

--	--

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	92,65
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	
Вкупно	92,65

Членови на Комисијата

1. Проф. м-р Васо Ристов, с.р.
2. Проф. м-р Мојца Седеу, с.р.
3. Проф. м-р Кире Костов, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ДВАЈЦА НАСТАВНИЦИ ВО СИТЕ НАСТАВНО-
НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ОБЛАСТА ВОКАЛНО ПЕЕЊЕ (СОЛО ПЕЕЊЕ)
ЗА НАСТАВНИТЕ ПРЕДМЕТИ СОЛО ПЕЕЊЕ И МЕТОДИКА НА
НАСТАВАТА ПО СОЛО ПЕЕЊЕ
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ-СКОПЈЕ, БЕЗ
ЗАСНОВАЊЕ РАБОТЕН ОДНОС

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за музичка уметност - Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Коџа“ од 26.10. 2015 година, за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања по областа вокално пеење (соло - пеење), за наставните предмети: соло - пеење и методика на наставата по соло пеење, без засновање работен однос, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 02-802/2, донесена на 4.11.2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: м-р Васо Ристов, професор на Факултетот за музичка уметност - Скопје, м-р Билјана Јакимовска, професор на Факултетот за музичка уметност - Скопје и д-р Горан Начевски, вонреден професор на Факултетот за музичка уметност - Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања по областа вокално пеење (соло - пеење), за наставните предмети: соло - пеење и методика на наставата по соло - пеење, без засновање работен однос, во предвидениот рок се пријавија Ана Дурловски и Игор Дурловски.

АНА ДУРЛОВСКИ

4. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката м-р Ана Дурловски е родена во Штип во 1978 година. Средно образование завршила во Скопје ДМБУЦ ”Илија Николовски Луј’ “. Со високо образование се стекнала на ФМУ - Скопје, од 1997 година во класата по соло - пеење на проф. Билјана Јовановска Јакимовска. Дипломирала во 2003 година, со просечен успех 9,14.

Кандидатката активно се служи со германскиот и англискиот јазик.

Во учебната 2011/2012 се запишала на втор циклус (магистерски) студии по соло - пеење на ФМУ - Скопје. Студиите ги завршила на 3.12.2012 година, со просечен успех 10. На 3.12.2012 година го одбрала магистерскиот труд – изведба на „Стабат Матер“ од Перголези.

Она што Ана Дурловски уште од самиот почеток на кариерата ја направи различна од другите пејачи, не беше само долгата висока, блескава колоратура и перфектното легато, туку и нејзиниот моќен глас. На сцената на Македонската опера и балет, како Лучија ди Ламермур, дебитираще во 2000 година. Оттогаш, ги обои креациите

на Адела во *Лилјакоџи*, Розина во *Севилскиот берберин*, Кралицата на ноќта во *Волшебната флејта*, Дона Ана во *Дон Џовани* и други. Дурловски настапува и на сцените во оперските куќи во светот. Во 2001 год. таа започнува да ја украсува својата вокална техника во Виена, во Камерното студио на КМС Оливера Милјаковиќ. Таа започнува соработка со оперските куќи од Виена, Берлин, Мајнц, Минхен, Загреб, Осиек, Сплит, Сараево, Софија, Букуреш, Белград, Тирана и други. Во 2005 год. е стипендист на фондацијата Музички театар за Југоисточна Европа. Во 2006, Ана Дурловски е добитник на наградата, "Маријана Радев" за најдобра женско оперско остварување во Хрватска, за улогата Кралицата на ноќта во *Волшебната флејта*. Во јуни 2006 год. дебитира на сцената на реномираната Виенска Државна Опера со улогата на Кралица на ноќта во Волшебната флејта, каде што добива постојан ангажман од сезоната 2008-09 год. Во последните години, Дурловски активно соработува и настапува на сцените на оперските куќи во Мајнц, Штутгарт, Берлин, Виена, Мадрид, Минхен, Лајпциг, Брегенз, Касел, Франфурт, Лозана, Кептаун и други. Во 2014 е ангажирана од престижната Метрополитен опера во Њујорк. Дурловски е наградена за улогата на Амина во операта „Месечарка“ на Винченцо Белини на сцената на Операта во Штутгарт. За ова уметничко остварување, таа беше прогласена за млад оперски пејач за сезоната 2011/12 од страна на списанието „Опернвелт“. М-р Ана Дурловски е добитник на наградата „Фауст“, позната и како оперски „Оскар“ за изведувачи од германско говорно подрачје која ја доделува Германската театарска асоцијација.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

5. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Врз основа на одлуката за ангажирање истакнати уметници и стручњаци од практиката за изведување клиничка настава во учебната 2015/2016 година, донесена на седницата на Наставно-научниот и уметнички совет на ФМУ - Скопје од 30.9.2015, м-р Ана Дурловски е ангажирана за изведување настава по наставиот предмет соло пеење.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Како истакнат оперски уметник, м-р Ана Дурловски забележува многубројни значајни настапи како носител на главни улоги во најпрестижните регионални и светски оперски куќи, од кои, секако, како врв на нејзината уметничка кариера се издвојува настапот во Метрополитен операта во Њујорк, како Кралицата на ноќта во Моцартовата „Волшебна флејта“. Од останатите настапи, забележителни се главните улоги во: „Боеми“ од Пучини, „Манон“ од Масне, „Лилјакот“ од Јохан Штраус, „Севилскиот бербер“ од Росини, „Лучија од Ламермур“ од Доницети, „Риголето“ и „Травијата“ од Верди, Ораториум „Создавање на светот“ од Јозеф Хајдн, „Алчина“ од Хендл, „Сонамбула“ од Белини, „Дијалогот на Кармелите“ од Пуланк, „Плате“ од Рамо, „Хофманови проказни“ од Офенбах и други, на сцените во МОБ-Скопје, ХНК-Загреб, Штатстеатар Мајнц, операта во Ријека, како и оперските куќи во Берлин, Виена, Франкфурт, Штутгарт, Лозана, Мадрид итн.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

М-р Ана Дурловски во 2013 година е добитник на државната награда “23 октомври”, во областа на културата и уметноста и наградата “Виртуози”, во категоријата музичко-сценски уметник за исклучителни достигнувања во областа на музичко-сценската дејност во 2012 година, во 2015 се стекнува со титулата национален уметник.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката м-р Ана Дурловски, во 2015 година, доби позитивна оценка (9,74) од анонимно спроведената анкета на студентите на ФМУ - Скопје.

ИГОР ДУРЛОВСКИ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот м-р Игор Дурловски е роден во Битола во 1977 година. Средно образование завршил во Битола во класата на проф. Пеце Митревски. Со високо образование се стекнал на Факултетот за музичка уметност - Скопје, во класата по соло пеење на проф. Билјана Јовановска Јакимовска. Дипломирал во 1999 година, со просечен успех 8,82.

Кандидатот активно се служи со германскиот и англискиот јазик.

Во учебната 2011/2012 се запишал на втор циклус (магистерски) студии по соло - пеење на Факултетот за музичка уметност - Скопје. Студиите ги завршил на 3.12.2012 година, со просечен успех 10. На 3.12.2012 година го одбрал магистерскиот труд – изведба на „Стабат Матер“ од Перголези.

М-р Игор Дурловски се усовршувал во Камерното студио на Оливера Милјаковиќ во Виена и кај бугарскиот бас Никола Гауров. Веќе неколку години, светот го запознава басот Игор Дурловски како интерпретатор на партии од оперскиот и концертниот репертоар. Тој ги третира музичките стилови со вистинска палета на расположенија, почнувајќи од улогата на Плутоне во „Евридика“ на Јакопо Пери, до ролјата на свештеникот во операта "Посета на старата дама" на Готфрид фон Ајнем.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Врз основа на одлуката за ангажирање истакнати уметници и стручњаци од практиката за изведување клиничка настава во учебната 2015/2016 година, донесена на седницата на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност - Скопје од 30.9.2015, м-р Игор Дурловски е ангажиран за изведување настава по наставиот предмет соло пеење.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Исклучителната интерпретација на музиката на Дурловски е забележлива уште од неговото деби во 1999 година. От тогаш тој станува миленик на својата матична публика во Македонија, која безрезервно го наградува гласот кој со големина и карактер го изведува белканто репертоарот на Гаetano Доницети, Винченцо Белини, Џоакино Росини, лириката и драматиката на Џакомо Пучини, како и херојските улоги од рускиот и францускиот репертоар.

Командувајќи на сцената и исполнувајќи го театарот со својот моќен и elokventен бас, Дурловски толкува мноштво на ликови напишани од познатите автори. Инструментот на овој бас, Македонската опера и балет во периодот 2000-2002, година, го користи во продукциите на оперите Lucia di Lammermoor, Il Trovatore, Don Giovanni, Turandot, Il barbiere di Siviglia, La forza del destino, Rigoletto, Aida и други.

Неговиот мудар славјански тон, кој е вистинско богатство за ушите на слушателите, зема замав и во повеќе оперски куќи во светот. Градејќи вокален климакс, под патронат на диригентот Пол Вајголд, во 2001 година, Дурловски дебитира во улогата на Nonacourt во операта „ Il capello di paglia di Fireza, ” во продукција на Виенската камерна опера. Тогаш започнува и обликувањето на елегантната вокална техника на овој уметник во камерното студио на КМС Оливера Милјаковиќ.

Драматичните и лирски особености на овој бас, со годините, ќе станат препознатливи и по изведбите на оперите од македонски композитори, меѓу кои операта Лидија од Македонија и Цар Самоил. Во 2003 година, тој ја добива наградата „Горѓи Божиков" од Сојузот на композитори на Македонија - СОКОМ за најдобра изведба на композиции од македонски автори. Истата година, Дурловски станува лауреат на меѓународниот натпревар во Белград - “Jeunesses Musicales“.

Мистериозно длабокиот резонантен глас на овој пејач, во 2004 година ќе стане дел и од новите продукции на Виенската камерна опера, *Ballo delle Ingrati Euridice*. Биографијата на Игор Дурловски бележи и концерти изведби на грандиозни дела како Бетовеновата *Деветиџа симфонија*, *Моцартовиот Реквием*, *Вердиевиот* и *Моцартовиот Реквием*, 14-та Симфонија на Шостакович, Радомировиот *Псалтир* на Бужаровски, ораториумот *Климентиу* од Властимир Николовски, *Симфонијата Зима* од Аврамовски и други. Забележливи се и неговите гостувања на реномираниот фестивали „Охридско лето“.

Соработувал со повеќе европски оперски куќи меѓу кои: Wiener Cammeroper, Wiener Concert House, Оперската куќа во Мунстер, Националната опера и театар во Сараево, Хрватскиот народен театар во Загреб, Осиек и Риека, Тиранската опера, оперите во Касел, Линц, Штутгарт, и други. Соработувал со Vienna Residence Orchestra, Источно-западниот симфониски оркестар, Московската филхармонија, Белградската филхармонија, Софиската филхармонија, Ансамблот за современа музика „Алеа“.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Игор Дурловски, во 2015 година, доби позитивна оценка (10,00) од анонимно спроведената анкета на студентите на ФМУ - Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Ана Дурловски и м-р Игор Дурловски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите, Комисијата заклучи дека м-р Ана Дурловски и м-р Игор Дурловски поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето доцент по областа вокално-пеење (соло - пеење), за наставните предмети соло пеење и методика на наставата по соло пеење.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност - Скопје, м-р Ана Дурловски и м-р Игор Дурловски да бидат избрани во звањето **доцент** по областа вокално пеење (соло - пеење), за наставните предмети соло - пеење и методика на наставата по соло-пеење.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. м-р Васо Ристов, с.р.

Проф м-р Билјана Јакимовска, с.р.

Вонр. проф д-р Горан Начевски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

м-р Ана Дурловски

Институција:

**Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за
музичка уметност - Скопје**

Научна област:

вокално пеење (соло - пеење)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		
3.		
	Вкупно	

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		

3.		
4.		
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	20.2.2009, „Кралица на ноќта“ во „Волшебната флејта“, ХНК, Загреб	8
2.	23.2.2009, „Кралица на ноќта“ во „Волшебната флејта“, ХНК, Загреб	1,6
3.	25.2.2009, „Кралица на ноќта“ во „Волшебната флејта“, ХНК, Загреб	1,6
4.	5.10.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	8
5.	9.10.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
6.	16.10.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
7.	22.10.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
8.	25.10.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
9.	29.10.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
10.	17.11.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
11.	26.11.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
12.	2.12.2011, „Моргана“ во „Алчина“, Stuttgart Oper	1,6
13.	17.07.2013, „Кралица на ноќта“ во „Волшебната флејта“, Bregenzer Festspiele	8
14.	3.8.2013, „Кралица на ноќта“ во „Волшебната флејта“, Bregenzer Festspiele	1,6
15.	25.1.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	8
16.	28.1.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6
17.	31.1.2014, Виолета во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6
18.	08.2.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6
19.	12.2.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6
20.	21.2.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6

21.	24.2.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6
22.	28.2.2014, „Виолета“ во „La Traviata“, Stuttgart Oper	1,6
23.	29.3.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	8
24.	3.4.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
25.	11.4.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
26.	24.4.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
27.	2.5.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
28.	10.5.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
29.	14.5.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
30.	17.5.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	8
31.	21.5.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
32.	22.5.2014, „Амина“ во La Sonnambula, Stuttgart Oper	1,6
33.	25.5.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
34.	28.5.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
35.	31.5.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
36.	3.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
37.	6.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
38.	9.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
39.	11.6.2014, „Амина“ во „La Sonnambula“, Stuttgart Oper	1,6
40.	12.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
41.	15.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
42.	18.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
43.	21.6.2014, „Олимпија“ во „Хофманови приказни“, Teatro Real of Madrid	1,6
	Вкупно	107,2

СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		
Дејности од поширок интерес		
5.	Добитник на наградата „23 октомври“	5
6.	Добитник на титулата „национален уметник“	5
	Вкупно	10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	107,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10
Вкупно	117,2

Рецензентска комисија

Проф. м-р Васо Ристов, с.р.

Проф. м-р Билјана Јакимовска, с.р.

Вонр. проф. д-р Горан Начевски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

м-р Игор Дурловски

Институција:

**Универзитет „Св. Кирил и Методиј”- Скопје, Факултет за
музичка уметност - Скопје**

Научна област:

вокално пеење (соло - пеење)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		
3.		
	Вкупно	

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		

3.		
4.		
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	5.9.2006, „Павле“ во „Лидија од Македонија“, Македонска опера и балет (премиера)	8
2.	2.3.2010, Mozart: Вепорело во Don Giovanni, Хрватско народно позориште (премиера)	8
3.	8.3.2010, Mozart: Вепорело во Don Giovanni, Хрватско народно позориште	1.6
4.	10.3.2010, Mozart: Вепорело во Don Giovanni, Хрватско народно позориште	1.6
5.	19.6.2010, Gounod: Вагнер во Faust, Kassel, Staatstheater (премиера)	8
6.	25.6.2010, Gounod: Вагнер во Faust, Kassel, Staatstheater	1.6
7.	30.6.2010, Gounod: Вагнер во Faust, Kassel, Staatstheater	1.6
8.	3.7.2010, Gounod: Вагнер во Faust, Kassel, Staatstheater	1.6
9.	23.9.2011, Handel: Толомео во Giulio Cesare in Egitto, Kassel, Staatstheater (премиера)	8
10.	8.10.2011, Handel: Толомео во Giulio Cesare in Egitto, Kassel, Staatstheater	1.6
11.	16.10.2011, Handel: Толомео во Giulio Cesare in Egitto, Kassel, Staatstheater	1.6
12.	3.11.2011, Handel: Толомео во Giulio Cesare in Egitto, Kassel, Staatstheater	1.6
13.	9.11.2011, Handel: Толомео во Giulio Cesare in Egitto, Kassel, Staatstheater	1.6
14.	12.11.2012, Павле во Лидија од Македонија, Македонска опера и балет	1.6
15.	18.2.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater (премиера)	8
16.	21.2.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
17.	29.2.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
18.	3.3.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
19.	9.3.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6

20.	14.3.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
21.	18.3.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
22.	1.4.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
23.	3.5.2012, Гвалтиеро во Griselda, Kassel, Staatstheater	1.6
24.	28.3.2012, Mozart: Публио во La clemenza di Tito, Staatstheater Kassel (премиера)	8
25.	28.3.2012, Mozart: Публио во La clemenza di Tito, Staatstheater Kassel	1.6
26.	11.5.2012, Mozart: Публио во La clemenza di Tito, Staatstheater Kassel	1.6
27.	20.5.2012, Mozart: Публио во La clemenza di Tito, Staatstheater Kassel	1.6
28.	3.6,2013, Wagner: Грома во Die Feen, Oper Leipzig (премиера)	8
29.	24.2,2013, Wagner: Грома во Die Feen, Oper Leipzig	1.6
30.	7.4,2013, Wagner: Грома во Die Feen, Oper Leipzig	1.6
31.	20.4,2013, Wagner: Грома во Die Feen, Oper Leipzig	1.6
32.	24.05,2013, Wagner: Грома во Die Feen, Oper Leipzig	1.6
33.	9.7,2013, Wagner: Грома во Die Feen, Bayreuth Festival	1.6
	Вкупно	97,6

СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Член на меѓународен натпревар во Белград	2
2.		
3.		
4.		
Дејности од поширок интерес		
5.		
6.		

	Вкупно	2
--	---------------	----------

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	97,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	2
Вкупно	99,6

Рецензентска комисија

Проф. м-р Васо Ристов, с.р.

Проф. м-р Билјана Јакимовска, с.р.

Вонр. проф. д-р Горан Начевски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА **ВИШ ЛЕКТОР ПО ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК** ПРИ КАТЕДРАТА ЗА ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

На својата шеесет и прва редовна седница одржана на 16.12.2015 година, Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје нè избра за членови на Рецензентската комисија во врска со пријавата на м-р Љиљана Узуновиќ за избор во звањето виш лектор по италијански јазик. На конкурсот, објавен во весникот „Нова Македонија“ на 9.12.2015 година, се пријави само м-р Љиљана Узуновиќ, вработена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Врз основа на поднесените материјали предвидени со условите на конкурсот, до Наставно-научниот совет го доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

М-р **ЉИЉАНА УЗУНОВИЌ** е родена на 24.8.1964 година во Куманово, Р. Македонија. Во 1988 година дипломирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје со просечна оценка 9,60, стекнувајќи се со диплома професор по француски јазик и книжевност и италијански јазик и книжевност. Магистерскиот труд од областа на француската и италијанската книжевност, под наслов „Дино Кампана и поетите на францускиот симболизам“, го одбрани на 18.2.2011 година на Филолошкиот факултет при Универзитетот во Белград (нострифициран во Р. Македонија).

На 14.3.2012 ù е одобрена темата за изработка на докторска дисертација под наслов „Движењето на отпорот во италијанскиот и во македонскиот роман: низ делата на Фенољо, Калвино, Виторини, Јаневски, Малевски и Солев“.

Во учебната 1989/1990 година работела како професор по француски јазик во средното училиште „Скендербег“ во Прешево (Р. Србија).

Во периодот од 1990 до 1995 година е ангажирана како стручен соработник за вежби по француски и италијански јазик при Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Во 1995 година се вработила како лектор по современ италијански јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, а во истото звање е повторно избрана во 1998, 2001, 2005 и 2009 год.

Во 2012 година е избрана во звањето виш лектор по италијански јазик. Кандидатката држи вежби по италијански јазик, италијанска книжевност, Практика на преведување од италијански на македонски јазик и книжевно преведување од италијански на македонски јазик.

Освен со наставна дејност, м-р Љиљана Узуновиќ се занимава со консекутивно и симултано толкување од италијански на македонски јазик и обратно. Има толкувано за бројни италијански претпријатија, делегации, новинари, како и за повеќе министерства од Р. Македонија.

М-р Љиљана Узуновиќ е потврден и високо ценет книжевен преведувач од македонски на француски и обратно, и од италијански на македонски јазик и обратно, за што сведочат бројните објавени преводи на раскази, поезија и на романи.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во рамките на наставно-образовната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, м-р Љиљана Узуновиќ изведува вежби по италијански јазик, италијанска книжевност (италијанска поезија на XX век, италијанска драма и театар на XX век, италијански роман на XX век, анализа и интерпретација на италијански книжевни текстови), практика на преведување од италијански на македонски јазик, книжевен превод од италијански на македонски јазик на првиот циклус студии.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на триесетина дипломски трудови пријавени на Катедрата за италијански јазик и книжевност.

М-р Љиљана Узуновиќ води постојана грижа за студентите така што просечниот број на студенти кои одат на консултации кај кандидатката изнесува околу 120.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во периодот од 2012 до денес, м-р Љиљана Узуновиќ има учествувано на следниве меѓународни научни симпозиуми и конференции:

- меѓународен симпозиум *Oltre i confini. Aspetti transregionali e interculturali dell'italiano*, одржан на 25-26 мај 2012 година на Универзитетот во Белград со реферат насловен „L'immagine della donna in Baudelaire e Campana“;

- меѓународна конференција *Језици и култури у времену и простору 2*, одржан на 24 ноември 2012 на Филозофскиот факултет во Нови Сад, со рефератот „Venezia nelle opere di Vladimir Pištalo, Tiziano Scarpa e Predrag Matvejević“;
- учество на научниот собир *Parallelismi linguistici, letterari e culturali. Convegno internazionale in occasione dei 55 anni di Studi italiani presso l'Università "Ss. Cirillo e Metodio" di Skopje*, Охрид, 13-14 септември 2014, со реферат под наслов *Tutti i volti della morte: due esempi in Tabucchi e Andreovski*.

Во периодот од 2012 до денес, м-р Љиљана Узуновиќ има објавено **девет труда** од кои голем дел се објавени во зборници со меѓународен редакциски одбор и во релевантни меѓународни списанија. Нејзините проучувања покажуваат дека кандидатката има исклучително широк опсег на интерес во областа на италијанската книжевност, како и во областа на преведувањето, со што постојано дава свој придонес во научноистражувачката дејност. Таа, исто така, е во тек со сите новини во областа на италијанскиот јазик.

Овде ќе издвоиме само неколку од трудовите кои се прикажани во табелата во Анекс 2 - образецот.

Во трудот, на пример, *Комичното во делата на Стефано Бени*, во зборникот на трудови *Сити лица на смешното од антиката до денес*, од научната работилница одржана на 11.5.2012 година, м-р Љиљана Узуновиќ се осврнува на комичните елементи како многу значајна компонента во забавно-тажната визија на Бени на денешното општество. Таа на еден оригинален начин анализира некои елементи на таа комика, како што се: пародијата, иронијата, афоризмот, политичката и друга сатира, но и некои елементи на стилот на Бени, со кои ги постигнува комичните ефекти како: употребата на стилски фигури, како хиперболата, игрите на зборови, неологизмите, деформацијата на имињата, мешањето на стиловите, креативната употреба на странските и дијалектни зборови.

Во трудот, насловен *Маицјата на патувањето: неколку примери кај Камјана и Боглер*, објавен во Годишниот зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 2012 година, м-р Љиљана Узуновиќ се осврнува на улогата на патувањето во животот и во делата на двајцата поети, при што констатира дека тоа претставува исклучително важен елемент поврзан со бунтот и со критиката на општеството во кое живееле, како и со митот на паганството, начин да се избега од расипаната цивилизација за токму кај паганските народи да се пронајде слободата, загубената чистота и прекинатата врска со природата.

Темата врзана за верноста во преведувањето, м-р Узуновиќ ја третира во трудот: *Il problema della fedeltà della traduzione in testi di varia tipologia testuale*,

објавен во зборникот *Incroci. Studi sulla letteratura la traduzione la glottodidattica*, a cura di Vanna Zaccaro e Ruska Ivanovska Naskova, издание на Универзитетот „Алдо Моро“ во Бари и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 2015 година. Цел на трудот е да докаже, врз конкретни примери, дека поимот *верносѝ* во преведувањето различно се толкува и се применува во зависност од типологијата на текстот што се преведува.

Покрај погоре споменатите трудови ќе ги наведеме и останатите објавени во тој период, кои се карактеризираат со еднакво сериозен научен пристап:

- *Мисѝеријаѝа на сегмаѝа соба*, поговор на *Океан море*, во *Океан море*. *Свила*, Магор, Скопје, 2012, 267-272;
- *Неѝодносливаѝа лесноѝија на ѝосѝоењеѝо*, поговор на *Свила*, во *Океан море*. *Свила*, Магор, Скопје, 2012, 273-279;
- *L'immagine della donna in Baudelaire e Campana*, во *Italica Belgradensia* 1/2013, *Atti del Convegno Internazionale Oltre i confini: aspetti transregionali e interculturali dell'italiano*, Volume I, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Катедра за италијански јазик и књижевност, Београд 2013, 249-266;
- *Од мѝоѝ до ѝоезијаѝа: Паѝувањеѝо како беѝсѝво од цивилизацијаѝа кај Рембо и Камѝана* во *Романисѝика и балканисѝика*. *Зборник на ѝрудови во честѝ на ѝроф. г-р Пеѝар Аѝанасов ѝо ѝовод 75 ѝодини од живоѝоѝ*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2014, 717-726;
- *Поѝлед на ѝрагоѝ кај Бодлер и Камѝана* во *Годишен зборник на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје*, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, книга 39-40, 2014, 485-494;
- *Tutti i volti della morte*, во *Зборникот на трудови од меѓународниот научен собир Parallelismi linguistici, letterari e culturali. Convegno internazionale in occasione dei 55 anni di Studi italiani presso l'Università "Ss. Cirillo e Metodjo" di Skopje*, a cura di Radica Nikodinovska, Охрид, 13-14 септември 2014, Универзитет „Св. Кирил и Методиј, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2015, 801-811.

УЧЕСТВО ВО НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКИ ПРОЕКТИ

М-р Љиљана Узуновиќ учествувала во научноистражувачкиот проект „Преведувањето и наставата по италијански како странски јазик“, проект на Катедрата за италијански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, финансиски поддржан од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, а реализиран во соработка со Универзитетот „Алдо Моро“ во Бари во текот на 2014 година.

Во рамките на тој проект објавена е антологија насловена: *Мозаик. Одбрани ѝексѝови од ѝиѝалијанскаѝа и од македонскаѝа книжевносѝ*, приредена од Љиљана Узуновиќ и Лучиана Гвидо. Преводите од италијански на македонски јазик се изработени од студенти на Катедрата под менторство на

м-р Узуновиќ. Кандидатката, покрај тоа, зела учество и во промоцијата на споменатата антологија.

На 27 јануари 2015 г., таа има одржано и видеоконференциско предавање за студентите од Универзитетот „Алдо Моро“ во Бари под наслов *"Dicerie dell'untore - bildungsroman alla rovescia o teatro delle ombre"*.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Освен со наставно-образовна дејност, м-р Љиљана Узуновиќ се занимава и со книжевно преведување на поезија и прозни текстови од италијански на македонски јазик и обратно. Во наведениот период, таа ги објавила следниве преводи кои сведочат за навистина многу богатата преведувачка активност на кандидатката:

- Итало Калвино, КОСМИКОМИКИ, Три, Скопје 2012;
- Slobodan Micković, ALESSANDRO E LA MORTE (frammenti); Kica B. Kolbe, LA NEVE A CASABLANCA (estratti); Goce Smilevski, CONVERSAZIONE CON SPINOZA (frammenti), in „Crocevia“ 15-16, Besa, Salento books, Lecce, 2012, pp. 15-44, истото и во MACEDONIA LA LETTERATURA DEL SOGNO. LA NUOVA LETTERATURA MACEDONE (1991-2011) a cura di Anastasija Gjurcinova, Salento books, Lecce 2012, стр. 21-56;
- Алесандро Барико, ЕМАУС, Антолог, Скопје 2013;
- Алесандро Барико, МИСТЕР ГВИН, Или-или, Скопје 2013;
- Силвија Авалоне, ЧЕЛИК, Антолог, Скопје 2014;
- Алесандро Барико, ТРИПАТИ ВЗОРИ, Антолог, Скопје 2014;
- Алесандро Барико, ОВАА ПРИКАЗНА, Антолог, Скопје 2015.

УЧЕСТВО НА СЕМИНАРИ И РАБОТИЛНИЦИ

Во наведениот период, м-р Љиљана Узуновиќ посетувала бројни семинари и работилници што е потврда за нејзиното постојано усовршување во областа на италијанистиката. Ќе ги наведеме следниве семинари:

- Семинар за италијански јазик и култура, одржан на 3 април 2013 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје;
- Семинар за дидактиката на италијанскиот јазик за странци, организиран од страна на центарот за обука ИТАЛС од Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција во соработка со Институтот „Данте Алигиери“ од Скопје во периодот 26-27 април во Скопје, од 6 мај до 1 јуни онлајн со татор од Венеција и 24-25 јуни 2013 во Скопје;
- семинар „Certificare la lingua italiana: obiettivi e modalità. Perché scegliere il certificato PLIDA?“, организиран од Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје и Италијанската амбасада во Скопје, 18.10.2013;
- семинар „Working for Europe.com. Best practices for European citizenship“, организиран на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ заедно со Università cattolica del Sacro Cuore di Milano, Fyouture e Cremit (Centro di

- Ricerca per l'Educatione ai Media all'informazione e alla tecnologia), 29-30 септември 2014;
- Курс за стручно усовршување по дидактика на италијанскиот јазик како странски под наслов "Didattica della lingua e cultura italiana attraverso materiali autentici", организиран од Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, со професори од Лабораторија ИТАЛС од Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција: 20-21 јуни 2014, проф. Лоренцо Гуљелми; 4-5 октомври 2014, проф. Фабио Каон;
 - Семинар за обука на професори по италијански како странски јазик, организиран од Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, под наслов: "Tecniche glottodidattiche: strategie per il rinforzo delle abilità linguistiche e per la gestione di gruppi differenziati", со проф. Марија Чечилија Луизе од Лабораторија ИТАЛС на Универзитетот „Ка Фоскари“, Венеција, 9 мај 2015 и 29-30 октомври на тема "Canzoni e arie d'opera per la didattica della lingua, della cultura e della letteratura italiana", со проф. Паоло Балбони и проф. Фабио Каон;
 - Работилница и информативна сесија за конкурсот 2015 BABYLON Best Young Translator Award одржана на 22 декември во ЕУ инфо центарот. Organisation: EU Delegation EU InfoCentre MATA Translator's Association, **Speakers:** Ognena NIKULJSKI, MATA Translators Association; Ljubica ARSOVSKA, MATA Translators Association; Ljiljana UZUNOVIC, Professor, Faculty of Philology; Ajnur KASO, student, winner of BABYLON 2014; Gjurgica ILIEVA, translator, winner of BABYLON 2014.

ВОИСТАВНИ АКТИВНОСТИ

М-р Љиљана Узуновиќ има одржано две предавања и организирано седум проекции на филмови, во периодот од 24 февруари до 28 април 2014, за студентите по италијански јазик, во рамки на проектот насловен *Tra musica e film: ti racconto l'Italia di oggi*, во соработка со лекторот Ксенија Јелен.

Таа, исто така, учествувала на Првиот конгрес на италијанисти на 26 јуни 2015 година.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија високо ја вреднува и позитивно ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Љиљана Узуновиќ.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека м-р Љиљана Узуновиќ поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во

наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето виш лектор во научната област романистика (италијански јазик).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, м-р Љиљана Узуновиќ да биде избрана во звањето виш лектор по италијански јазик.

Членови на Рецензентската комисија

1. Д-р Радица Никодиновска, вонреден професор с.р.
2. Д-р Лучиана Гуидо Шремпф, вонреден професор с.р
3. Д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Љиљана Владимир Узуновиќ**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Филолошки факултет „Блаже Конески“**

Научна област: **италијански јазик**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1.	Лекторска настава во 2011/2012 (летен): италијански јазик 6 (2 часа) и италијански јазик 8 (2 часа): 4x15x0,04	2.4
2.	Вежби во 2011/2012 (летен) по предметите: Италијанскиот роман на XX век (2 часа), Анализа и интерпретација на итал. книжевни текстови (2 часа), Практика на преведување од италијански на македонски јазик 2 (3 часа); книжевен превод од италијански на македонски јазик 2 (2 часа): 9x15x0.03	4.05
3.	Лекторска настава во академската 2012/2013 (зимски): Италијански јазик 5 (4 часа), Италијански јазик 7 (2 часа): 6x15x0.04	3.6
4.	Вежби по предметите: Италијанската поезија на XX век (2 часа), Италијанската драма и театарот на XX век (2 часа); Практика на преведување од италијански на македонски јазик 1 (3 часа); Книжевен превод од италијански на македонски јазик 1 (2 часа): 9x15x0.03	4.05
5.	Лекторска настава во 2012/13 (летен): Италијански јазик 6 (4 часа), Италијански јазик 8 (2 часа): 6x15x0.04	3.6

6.	Вежби во 2013 (летен) по предметите: Италијански роман на XX век (2 часа), Практика на превод од италијански на македонски јазик (3 часа), Книжевен превод од италијански на македонски јазик 2 (2 часа): 7x15x0.03	3.15
7.	Лекторска настава во академската 2013/2014 (зимски): Италијански јазик 5 (4 часа), Италијански јазик 7 (4 часа): 8x15x0.04	4.8
8.	Вежби во академската 2013/2014 (зимски) по предметите: Италијанска поезија на XX век (2 часа), Италијанската драма и театарот на XX век (2 часа), Практика на преведување од италијански на македонски јазик (3 часа): 3x15x0.03	3.15
9.	Лекторска настава во 2014 (летен): Италијански јазик 6 (4 часа), Италијански јазик 8 (4 часа): 8x15x0.04	4.8
10.	Вежби во 2011 (летен) по предметите: Италијански роман на XX век (2 часа), Практика на преведување од италијански на македонски јазик 2 (3 часа): 5x15x0.03	2.25
11.	Лекторска настава во академската 2014/2015 (зимски): Италијански јазик 5 (4 часа), Италијански јазик 7 (4 часа): 8x15x0.04	4.8
12.	Вежби во академската 2014/2015 (зимски) по предметите: Италијанска поезија на XX век (2 часа), Италијанската драма и театарот на XX век (2 часа), Практика на преведување од италијански на македонски и од македонски на италијански јазик 1 (3 часа): 7x15x0.03	3.15
13.	Лекторска настава во академската 2014/2015 (зимски): Италијански јазик 5 (4 часа), Италијански јазик 7 (4 часа): 8x15x0.04	4.8
14.	Вежби во академската 2014/15 (зимски): Италијанска поезија на XX век (2 часа), Италијанската драма и театарот на XX век (2 часа), Книжевен превод од италијански на македонски јазик (2 часа): 6x15x0.03	2.7
		51.3
	Консултации со студенти	
15.	120 x 7 семестри x 0.002	1.68
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
16.	30 дипломски: 30x0.1	3

	Настава во школи и работилници	
17.	Мозаик работилница за преведување со студентите од трета и четврта година од Катедрата за италијански јазик и книжевност, март-септември 2014.	1.5
18.	Учество како предавач на работилница и информативна сесија за конкурсот 2015 BABYLON Best Young Translator Award, одржана на 22 декември 2014 во ЕУ - инфо центарот.	1.5
19.	Учество на Семинарот за италијански јазик и култура одржан на 3 април 2013 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	1
20.	Учество на курсот посветен на дидактиката на италијанскиот јазик за странци организиран од страна на центарот за обука ИТАЛС од Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција во соработка со Институтот „Данте Алигиери“ од Скопје во периодот 26-27 април во Скопје, од 6 мај до 1 јуни онлајн со тотор од Венеција и 24-25 јуни 2013 во Скопје.	1
21.	Учесник на семинарот: „Certificare la lingua italiana: obiettivi e modalità. Perché scegliere il certificato PLIDA?“, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје и на Италијанската амбасада во Скопје, 18.10.2013, во Мултимедијалниот центар при Катедрата за италијански јазик и книжевност во Скопје.	1
22.	Учество на меѓународниот семинар „Working for Europe.com. Best practices for European citizenship“, организиран од Università cattolica del Sacro Cuore di Milano, Fyouture e Cremit (Centro di Ricerca per l'Educazione ai Media all'informazione e alla tecnologia), 29-30 септември 2014.	1
23.	Учество на семинарот за стручно усовршување по дидактика на италијанскиот јазик како странски под наслов “Didattica della lingua e cultura italiana attraverso materiali autentici”, со професори од Лабораторијата ИТАЛС од Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција: 20-21 јуни 2014 проф. Лоренцо Гуљелмини, 4-5 октомври 2014 проф. Фабио Каон.	1
24.	Учество на дидактичка обука за професори по италијански како странски јазик под наслов: “Tecniche glottodidattiche: strategie per il rinforzo delle abilità linguistiche e per la gestione di gruppi differenziati”, со проф. Марија Чечилија Луизе од Лабораторија ИТАЛС на Универзитетот „Ка Фоскари“, Венеција, 9 мај 2015 и 29-30 октомври со проф. Паоло Балбони и проф. Фабио Каон.	1
	Вкупно	64.98

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Учество во национални и меѓународни научни проекти	
1.	Учество во научноистражувачкиот проект на Катедрата за италијански јазик и книжевност во Скопје „Преведувањето и наставата по италијански како странски јазик“, 2014.	3
2.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
3.	<i>L'immagine della donna in Baudelaire e Campana</i> , во <i>Italica Belgradensia</i> 1/2013, <i>Atti del Convegno Internazionale Oltre i confini: aspetti transregionali e interculturali dell'italiano</i> , Volume I, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Катедра за италијански јазик и книжевност, Београд 2013, 249-266.	3
4.	<i>Tutti i volti della morte</i> , во Зборникот на трудови од меѓународниот научен собир <i>Parallelismi linguistici, letterari e culturali. Convegno internazionale in occasione dei 55 anni di Studi italiani presso l'Università "Ss. Cirillo e Metodio" di Skopje</i> , a cura di Radica Nikodinovska, Охрид, 13-14 септември 2014, Универзитет „Св. Кирил и Методиј, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2015, 801-811	3
	Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна институција	
5.	<i>Маијаџа на џаџувањето: неколку примери кај Камјана и Боглер</i> во <i>Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“</i> на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје, Книга 38, 2012, стр. 401-408.	2
6.	<i>Од митот до поезијата: Паџувањето како бестиво од цивилизацијата кај Рембо и Камјана</i> во <i>Романсџика и балкансџика. Зборник на трудови во чест на проф. д-р Пеџар Аџанасов по повод 75 години од живото</i> , Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2014, 717-726.	2

7.	<i>Poiled na iragoi kaj Bодлер и Камјана во Годишен зборник на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, книга 39-40, 2014, 485-494.</i>	2
8.	<i>Il problema della fedeltà della traduzione in testi di varia tipologia testuale во Incroci. Studi sulla letteratura la traduzione la glottodidattica, Вана Сакаро и Руска Ивановска-Наскова (прир.), Универзитет „Алдо Моро“ во Бари и Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје 2015, 179-191.</i>	2
	Апстракт објавен во зборник на конференција/меѓународна	
9.	Venezia nelle opere di Vladimir Pištalo, Tiziano Scarpa e Predrag Matvejević, <i>Језици и култури у времену и простору 2</i> 24. новембар 2012, Филозофски факултет, Нови Сад.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат	
10.	Учество на меѓународниот симпозиум <i>Oltre i confini. Aspetti transregionali e interculturali dell'italiano</i> , одржан на 25-26 мај 2012 на Универзитетот во Белград со реферат: „L'immagine della donna in Baudelaire e Campana“.	1
11.	Учество на меѓународната конференцијата <i>Језици и култури у времену и простору 2</i> одржан на 24 ноември 2012 на Филозофскиот факултет во Нови Сад, со реферат: „Venezia nelle opere di Vladimir Pištalo, Tiziano Scarpa e Predrag Matvejević“.	1
12.	Учество на научниот собир <i>Parallelismi linguistici, letterari e culturali. Convegno internazionale in occasione dei 55 anni di Studi italiani presso l'Università "Ss. Cirillo e Metodio" di Skopje</i> , Охрид, 13-14 септември 2014 со реферат: „Tutti i volti della morte: due esempi in Tabucchi e Andreevski“.	1
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет	
13	Видеоконференциско предавање за студентите од Универзитетот „Алдо Моро“ во Бари под наслов <i>"Dicerie dell'untore - bildungsroman alla rovescia o teatro delle ombre"</i> , одржано на 27 јануари 2015.	3
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	

14.	„Комичното во делата на Стефано Бени“, во <i>Сиџе лица на смешното од антиката до денес</i> (зборник на трудови од научната работилница одржана на 11.5.2012 година), Друштво за компаративна книжевност на Македонија, Друштво на класични филолози „Антика“, Скопје, 2013, 237-247.	2
Вкупно		26

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
Превод на книга		
1.	Итало Калвино, КОСМИКОМИКИ, Три, Скопје, 2012	3
2.	Алесандро Барико, ЕМАУС, Антолог, Скопје, 2013	3
3.	Алесандро Барико, МИСТЕР ГВИН, Или-Или, Скопје, 2103	3
4.	Силвија Авалоне, ЧЕЛИК, Антолог, Скопје, 2014	3
5.	Алесандро Барико, ТРИПАТИ ВЗОРИ, Антолог, Скопје, 2014	3
6.	Алесандро Барико, ОВАА ПРИКАЗНА, Антолог, Скопје, 2015	3
Превод на дел од книга		
7.	Slobodan Micković, <i>Alessandro e la morte</i> (frammenti); „Crocevia“ 15-16, Besa, Salento books, Lecce 2012, стр. 15-25 (превод од македонски на италијански јазик) потоа во книгата <i>Macedonia la letteratura del sogno. La nuova letteratura macedone (1991-2011)</i> a cura di Anastasija Gjurginova, Salento books, 2012, Lecce, стр. 21-33;	1
8.	Kica B. Kolbe, <i>La neve a Casablanca</i> (estratti); „Crocevia“ 15-16, Besa, Salento books, Lecce 2012, стр. 26-34 (превод од македонски на италијански јазик), потоа во книгата <i>Macedonia la letteratura del sogno. La nuova letteratura</i>	1

	<i>macedone (1991-2011) a cura di Anastasija Gjurcinova, Salento books, 2012, Lecce, стр. 34-44;</i>	
9.	Goce Smilevski, <i>Conversazione con Spinoza</i> (frammenti), Crocevia“ 15-16, Besa, Salento books, Lecce 2012, стр. 35-44 (превод од македонски на италијански јазик), потоа во книгата <i>Macedonia la letteratura del sogno. La nuova letteratura macedone (1991-2011) a cura di Anastasija Gjurcinova, Salento books, 2012, Lecce, стр. 45-56;</i>	1
	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
10.	Одржано предавање: <i>I cantautori, maestri di vita: F. De André, F. Guccini, F. De Gregori</i> на 6 март 2014 во Мултимедијалниот центар при Катедрата за италијански јазик и книжевност.	0.5
	Учество во промотивни активности на Факултетот	
11.	Учество во претставувањето на <i>Мозаик. Огбрани шекспирови од италијанската и од македонската книжевност</i> , приредиле: Љиљана Узуновиќ и Лучана Гвидо, предговор: Љиљана Узуновиќ, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2014, во рамките на Неделата на италијанскиот јазик во светот, на 22.10.2014.	0.5
	Вкупно	22
Дејности од поширок интерес		
	Уредник на стручно списание	
1.	<i>Мозаик. Огбрани шекспирови од италијанската и од македонската книжевност</i> , приредиле: Љиљана Узуновиќ и Лучана Гвидо, предговор: Љиљана Узуновиќ, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2014.	2
	Вкупно	114,98

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	64,98
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	26
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	24
Вкупно	114,98

Членови на Рецензентската комисија

1. Д-р Радица Никодиновска, вонреден професор с.р.
2. Д-р Лучиана Гуидо Шремпф, вонреден професор с.р.
3. Д-р Анастасија Ѓурѓинова, редовен професор с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ИСТРАЖУВАЊЕ НА ЕФЕКТИТЕ ОД ПРИМЕНАТА НА
МЕЛИОРАТИВНИ И ОДГЛЕДУВАЧКИ МЕРКИ ВО ШУМИТЕ НА
СЕВЕРНИТЕ ПАДИНИ НА ПЛАНИНСКИОТ МАСИВ
ЈАКУПИЦА“ ОД М-Р КИРО ДЕЛОВ, ПРИЈАВЕНА НА
ШУМАРСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Шумарскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 15.09.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Киро Делов со наслов „Истражување на ефектите од примената на мелиоративни и одгледувачки мерки во шумите на северните падини на планинскиот масив Јакупица”, во состав:

- д-р Коле Василевски, редовен професор, УКИМ - Шумарски факултет - Скопје (ментор);

- д-р Николчо Велковски, вонреден професор, УКИМ - Шумарски факултет - Скопје (претседател);

- д-р Јане Ацевски, редовен професор, УКИМ - Шумарски факултет – Скопје;

- д-р Никола Николов, редовен професор, УКИМ - Шумарски факултет -Скопје (член);

- д-р Влатко Андоновски, вонреден професор, УКИМ - Шумарски факултет-Скопје (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Шумарскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Киро Делов, со наслов „Истражување на ефектите од примената на мелиоративни и одгледувачки мерки во шумите на северните падини на планинскиот масив Јакупица”, содржи 173 страници компјутерски обработен текст во фронт „дорција“ (Georgia), со 1,5 проред и големина на букви 12.

Во докторската дисертација има 78 табели, 61 графикон, 19 хистограми, 2 карти и 23 слики изнесени во 12 поглавја.

Материјата опфатена во докторската дисертација е поделена на:

Апстракт, на македонски и англиски јазик, на 2 (две) страници; Содржина, на 2 (две) страници;

Вовед, на 2 (две) страници;

Предмет и цел на истражување, на 1 (една)

страница; Методологија на работа, на 1 (четири)

страница; Подрачје на истражување, на 2 (две)

страница; Природни услови, на 25 (дваесет и пет)

страница; Шумско-вегетациски карактеристики, на

автори од земјата и странство. Авторот, според ортогонална метода, поставил 14 пробни површини со различна големина од 500 до 2000m², од кои се прибрани податоци за состојбата со истражуваните насади. Притоа, за секое дрво поединечно измерени и оценети биле следните елементи: дијаметар во два правци (исток-запад и север-југ) мерен на 1,30m над земјата; височина на дрвјата; биолошка положба на дрвјата според Класификацијата на Kraft; квалитет на деблото и квалитет на крошната. Од прибраните податоци и извршени пресметки и анализи, авторот добил резултати кои ги изнел во соодветни табели, графикони и хистограми. Во поглавјето „Подрачје на истражување” е изнесено дека истражувањата се вршени на планинскиот масив Јакупица во средишниот дел на Република Македонија, југозападно од Скопје, со правец на протегање од северозапад према југоисток. Притоа се наведува дека планинскиот масив Јакупица претставува прилично голем и разгранет предел на кој се застапени повеќе типови на шумски заедници, кои имаат големо значење за шумскиот диверзитет. Поради големината на планинскиот масив Јакупица, како и специфичностите на неговите северни падини, истражувањата опфатени со оваа докторска дисертација се вршени на нејзините северни падини. На овој дел, шумите административно се опфатени со три шумско-стопански единици, и тоа: Маркова Река, Кадина Река 2 и Китка. Со овие ШСЕ стопанисува ЈП „Македонски шуми” подружница ШС „Караџица” - Скопје.

Во поглавјето „Природни услови” кандидатот дава осврт врз вкупните природни услови кои му даваат посебен белег на истражуваното подрачје и кои имаат влијание врз шумската растителност. Во посебни поднаслови обработени се: орографските услови, хидрографските услови, геолошките услови, педолошките услови и климатските услови. Од извршените истражувања, кандидатот констатирал дека природните услови на северните падини на планината Јакупица се поволни за развиток на шумска растителност и овозможуваат развиток на поголем број различни видови дрвја и дека сите овие фактори заедно влијаат во голема мера на квалитетот, како и на составот на шумските насади и растителените видови кои се во нив и во нивното поблиско опкружување.

Во поглавјето „Шумско-вегетациски карактеристики” даден е опис на шумските заедници. Притоа, кандидатот утврдил дека на истражуваното подрачје се застапени 9 шумски заедници, и тоа: заедница на благун и бел габер *Quercus-Carpinetum orientalis* mac. (Rud.) Нт која е застапена на 20,6% од површината под шуми, заедница на плоскач и цер *Quercetum confertae-cerris macedonicum* (Oberd. emd. Нт) распространета на 5,7% од површината, заедница на горуновите шуми *Orno-Quercetum petraea*, Em на 23,0%, заедница подгорска букова шума *Festuco heterophylae-Fagetum*, Em на 12,9%, заедницата на горски букови шуми *Calamintho grandiflorae-Fagetum*, Em која зафаќа најголема површина од испитуваната и е распространета на 32,1 %, заедница на субалпска букова шума *Fagetum subalpinum scardo pindicum* (Нт). Treg. на 1,3%, заедница на буковоелови шуми *Abieti-Fagetum macedonicum* Em која е распространета на 0,9%, заедница на елови шуми *Fago-Abietum meridionale* Em на 1,5% и заедница на борот кривуљ *Pinetum mughi macedonicum* Нт која зафаќа околу 2,0% од територијата под шуми на истражуваното подрачје.

Во поглавјето „Состојба на шумскиот фонд”, кандидатот наведува дека вкупната површина на истражуваното подрачје изнесува 19 694,45 хектари. Од тоа, под шуми се 15 593,54 хектари или 79,2% од вкупната површина, а шумското земјиште кое претежно е под ливади, пасишта и долини зафаќа површина од 3 042,15 хектари или околу 15,5%, додека 105,26 хектари или 0,5% од вкупната површина е за друга намена, како што се: патиштата, објекти и слично. Шумите и останатите површини кои се во приватна сопственост, т.е. нешумска површина на овој простор се простираат на околу 953,50 хектари или зафаќаат околу 4,8% од вкупната површина на подрачјето. Според формата на одгледување, поголема површина од истражуваното подрачје зафаќаат нискостеблените шуми кои се простираат на 9027,82 хектари или на 57,9% од вкупната површина, додека високостеблените зафаќаат помала површина од околу 6565,72 хектари или 42,1% од вкупната површина. Според видовиот состав на поголема површина се застапени мешаните насади кои зафаќаат 51,3%, додека чистите насади зафаќаат 48,7% од вкупната површина. Најголема површина од истражуваното подрачје е под букови насади, кои зафаќаат 78,2%.

Во поглавјето „Антропозоогени влијанија врз шумите”, истакнато е дека шумите на истражуваното подрачје се под силно антропозоогено влијание. Посебно забележливо е влијанието на бесправните сечи, кои се вршат од страна на месното население. Така, во периодот 2005-2014 година биле евидентирани бесправно посечени 19 376 m³, кои претежно се извршени во нискостеблените насади. Во шумите од истражуваното подрачје, шумските пожари биле честа појава така што во истиот период се регистрирани околу 70 шумски пожари со кои е опожарена површина од околу 2 134,30 хектари. На истражуваното подрачје, евидентирани се и други оштетувања кои потекнуваат од испаша на добиток, појава на инсекти и др; но тие биле со мали размери.

Во поглавјето „Интродукција на алохтони видови дрвја”, даден е осврт на биеколошките карактеристики на видовите дрвја кои се интродуцирани на истражуваното подрачје. Притоа, истакнато е дека интродукцијата на алохтони видови на дрвја како мелеоративна мерка е вршена со цел подобрување на квалитетната и стопанската вредност на насадите и тоа претежно во деградираните шумски насади на ова подрачје. За таа цел, како и за збогатување на шумскиот фонд во 50-тите и 60-тите години од минатиот век, интродуцирани се одредени видови дрвја на различни локалитети и на различни месторастења, како што се: *Sequoiadendron giganteum* (Lindl.) Buch.), *Pseudotsuga mensiesii* (Mirb.) Franco), *Pinus strobus* (L.), *Pinus silvestris* (L.), *Pinus nigra* (Arm.), *Chamaecyparis lawsoniana* (Parl.) и *Larix deciduas* (Mill.) (*Larix europaea* (DC.)). Притоа кандидатот ги опишува и начинот на пошумување, како и состојбата и развојот на вештачки подигнатите насади.

Во поглавјето „Резултати од истражувањата со дискусија”, на 89 страници изнесени се резултатите од истражувањата. Притоа, даден е осврт и на други слични истражувања со кои се споредувани добиените резултати. Кандидатот подетално ги истражувал: број на дрвја на единица површина и нивната биолошка структура, биолошка положба на дрвјата, квалитетна структура на деблото и крошната, како и структура по височина. Притоа, констатирани се поголеми варијации во однос на бројноста на дрвјата на

единица површина, кои зависат од возраста и од спроведуваните или неспроведуваните одгледувачки мерки во шумските насади. Така, бројноста кај насадите од дуглазија се движи помеѓу 540 дрвја на 1ha во насадите во кои се вршени проредувања до 1540 дрвја на 1ha во насадите во кои не се вршени никакви одгледувачки мерки. Сите насади од дуглазија се со возраст од 46 години. Во насадите од бел бор со возраст од 42 години, бројноста на дрвја на единица површина се движи од 500 дрвја на 1ha во насадите во кои се изведувани прореди до 1460 дрвја на 1ha во насадите каде што не се спроведувани никакви одгледувачки мерки. Кај непроредуваните насади од ариш на 46-годишна возраст, бројноста на дрвја изнесува 760 дрвја на 1ha. Бројноста на единица површина кај овие интродуцирани видови е помала во однос на бројноста кај изданковите шуми од даб горун кои се проредувани и се на возраст од 53 години кај кои авторот утврдил 855 дрвја на 1ha, како и од непроредуваните букови изданкови насади со 40-годишна возраст, кај кои бројноста се движи помеѓу 1020 и 4320 дрвја на 1ha. Кај мешаните насади од дуглазија, стробус и црн бор, бројноста на дрвја изнесувала 1040 дрвја на 1ha, кај мешаните насади од хамеципарис и бел габер-2340 дрвја на 1ha и кај мешаните насади од дуглазија, бука и бел габер-1400 дрвја на 1ha. Во однос на биолошката положба на дрвјата во проучуваните пробни површини, кандидатот констатира дека кај сите вештачки подигнати насади најмногу дрвја има во II и III-класа, додека најмалку дрвја има во V класа. Наведеното укажува на тоа дека насадите се во развојна фаза во која сè уште голем дел од дрвјата прилично рамномерно се развиваат и сè уште не се издиференцирани поголем број на доминантни дрвја, како и дрвја кои значително заостануваат во развојот. Во однос на квалитетната структура на деблото и крошната, кандидатот констатирал дека тие се со средно добар квалитет, што произлегува од недоволното спроведување на одгледувачки мерки во насадите, додека, пак, средната височина кај насадите се движи помеѓу 14 и 22m при што најголеми височини достигнале насадите од дуглазија. Во ова поглавје, кандидатот изнесува и дека резултатите од примената на директна метода на мелеорација без заштита на матичниот насад на кружни површини и пруги, како и индиректните методи на мелеорација - конверзија со вршење на ресурекциска сеча (чиста сеча) во стопанската подкласа Л2 и селективно-одгледувачки сечи (прореди) во стопанските подкласи Л1 и Н1 дале добри резултати. На добриот развој на интродуцираните насади придонело и спроведувањето и на другите одгледувачки мерки како што се: заштитата на младите насади од напасување на добитокот и од бесправните сечи. Пополнувањето на необновените делови со потсејување на елово семе се покажало како успешно во првите години, но заради несоодветната грижа и неспроведувањето на одгледувачките мерки кои предвидуваат сечи за осветлување и сечи за чистење на подмладокот најчесто, подмладокот угинувал.

Во поглавјето „Заклучоци“, меѓу другото кандидатот наведува дека на истражуваното подрачје постојат поволни природни услови за развој на природни букови и дабови шумски заедници, како и поволни услови за развој на интродуцираните шумски насади од секвоја, дуглазија, ариш, бел бор, хамеципарис и др. На подрачјето се евидентирани 9 шумски заедници во кои доминира буката. Поголем дел од површините под шума, т.е. 57,9% се од изданково потекло, а останатите 42,1% од генеративно (високостеблено). И покрај поголемата застапеност

на изданковите шуми во нив е сконцентрирана само 25,2% од вкупната дрвна маса, а 74,8% од дрвната маса е сконцентрирана во високостеблените шуми. Констатираните големи разлики во бројноста на дрвјата на единица површина, како и големиот процент на дрвја со среден квалитет на дебло и крошната се јавуваат како резултат на неспроведувањето или на ненавременото спроведување на одгледувачките мерки во овие насади. Најчесто спроведувана одгледувачка мерка во насадите од истражуваното подрачје се проредите, и тоа со интензитет 4-23%, а од обновителните чиста сеча и групимично-пребирна сеча. На крајот, кандидатот заклучува дека предвидените мелиоративни и одгледувачки мерки, како и обновителните мерки на истражуваното подрачје не се извршени во доволен обем или се реализирани делумно, како и тоа дека во насадите каде што се вршени одгледувачки мерки тие се со подобар квалитет. Поради, наведеното потребно е поинтензивно спроведување на одгледувачките мерки и со поголем интензитет од 25 до 30 %, со што би се подобрила структурата и квалитетот на насадите.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Киро Делов, со наслов „Истражување на ефектите од примената на мелиоративни и одгледувачки мерки во шумите на северните падини на планинскиот масив Јакупица“, претставува истражување во научното поле: биотехнички науки, научно подрачје: шумарство и хортикултура, научна област: одгледување на шумите. Со изработка на темата на оваа докторска дисертација, преку спроведување на истражувањата, се добиваат податоци кои имаат недвосмислена научна и практична примена и кои ќе овозможат да се согледа влијанието на преземаните мелиоративни и одгледувачки мерки во насадите, како и резултатите од нивната примена.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Киро Делов, со наслов „Истражување на ефектите од примената на мелиоративни и одгледувачки мерки во шумите на северните падини на планинскиот масив Јакупица“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Извршените истражувања, со оглед на применетите признати методи во научноистражувачката работа, овозможуваат добиените резултати да имаат идна практична примена. Кандидатот јасно и прецизно ја дефинира целта на истражувањата, а потоа на стручен и разбирлив начин и на високо техничко рамниште ги претставува резултатите од истражувањата и недвосмислено ја реализира поставената цел. Кандидатот методолошки детално го разработува проблемот, детално ги анализира резултатите од истражувањата, така што донесените заклучоци се соодветна слика на истражувањата, што само по себе говори дека постигнатите резултати во истражувањата се засноваат на научна основа.

Од досега изнесеното произлегува дека кандидатот ги совладал методите на научноистражувачката работа, трудот е резултат на неговата самостојна научна работа, со која успешно го решил поставениот проблем, извршил

анализа на резултатите и нив ги синтетизирал во релеванти заклучоци, со што во целина, придонел за збогатување на сознанијата во истражуваната област.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесеното може да се заклучи дека докторската дисертација изработена од кандидатот м-р Киро Делов, со наслов „Истражување на ефектите од примената на мелиоративни и одгледувачки мерки во шумите на северните падини на планинскиот масив Јакупица”, претставува оригинален и самостоен научен труд, кој дава значаен придонес во шумарската наука и практика. Изработениот труд во целост ги исполнува потребните критериуми за изработка на докторска дисертација.

Темата опфатена со проучувањата во оваа докторска дисертација е значајна, а добиените резултати од истражувањата имаат посебно значење и за науката, но и за практиката.

Врз основа на изнесеното, Комисијата позитивно ја оценува докторската дисертација и има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Шумарскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже термин за негова јавна одбрана.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА:

Проф. д-р Коле Василевски, УКИМ - Шумарски факултет - Скопје,
ментор с.р.

Вонр. проф. д-р Николчо Велковски, УКИМ - Шумарски факултет -
Скопје, претседател с.р.

Проф. д-р Јане Ацевски, УКИМ - Шумарски факултет - Скопје, член с.р.

Проф. д-р Никола Николов, УКИМ - Шумарски факултет - Скопје, член
с.р.

Вонр. проф. д-р Влатко Андоновски, УКИМ - Шумарски факултет -
Скопје, член с.р.

ПРЕГЛЕД**НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

Рег. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Ирина Илијеска	„Улогата на бизнис планот во инвестиционото одлучување “ “The role of the business plan in the investment decision process “	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-49/2 од 26.1.2016 година
2.	Александра Алексовска	„Влијание на глобализацијата врз фармацевтската индустрија “ “The Impact of globalization on pharmaceutical industry “	Д-р Силвана Мојсовска	Бр. 02-14/2 од 26.1.2016 година
3.	Мери Ангеловска	"Трендови во кредитирање на населението во Република Македонија “ “Trends in lending to households credits in the Republic of Macedonia”	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-52/2 од 26.1.2016 година
4.	Емилија Механциска	„ Улогата на јавните набавки во контекст на рационализација на трошоците во јавниот сектор во Република Македонија“ “The role of public procurement in the context of cost rationalization in the public sector in Republic of Macedonia “	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-53/2 од 26.1.2016 година

5.	Даниела Бакева	<p>„Улогата на бизнис планот во креирање на одредниците на инвестиционите проекти-Студија на случај“</p> <p>“The Role of Business Plan in determination of benchmarks for investment projects – Case study“</p>	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-63/2 од 26.1.2016 година
6.	Азем Беќиров	<p>„Спречување на перење пари и финансирање на тероризам-студија на случај за организирање игри на среќа во Република Македонија“</p> <p>“Prevention of money laundering and terrorist financing with – case study for lottery in Republic of Macedonia“</p>	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-56/2 од 26.1.2016

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОДЕРНА ТЕХНОЛОГИЈА ЗА СЕИЗМИЧКА ЗАШТИТА НА МОСТОВСКИ КОНСТРУКЦИИ СО ПРИМЕНА НА НОВ СИСТЕМ ЗА МОДИФИКАЦИЈА НА СЕИЗМИЧКИОТ ОДГОВОР“ ОД М-Р ЈЕЛЕНА РИСТИЌ, ПРИЈАВЕНА ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА (УКИМ-ИЗИИС) ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје, на седницата одржана на 17.11.2015 година, со Одлука бр. 09-1582/1 од 18.11.2015, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Јелена Ристиќ со наслов „Модерна технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со примена на нов систем за модификација на сеизмичкиот одговор“, во состав: проф. д-р Михаил Гаревски (претседател), проф. д-р Голубка Нечевска-Цветановска (член), проф. д-р Владо Мицов (член), проф. д-р Виктор Христовски (ментор и член), и проф. д-р Зоран Десовски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јелена Ристиќ, со наслов „Модерна технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со примена на нов систем за модификација на сеизмичкиот одговор“, содржи 512 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1.5 проред и големина на букви 12pt, 4 табели, 709 слики и листа на користена литература од вкупно 265 наслови.

Трудот е структуриран во 8 поглавја, во рамките на кои се воведот, заклучоците и препораките и користената литература при истражувањето. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува јасна прегледност и успешно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот на трудот, **Глава 1**, претставени се накратко предметот и основните цели на истражувањето, актуелноста на истражувањето, состојбата на научното подрачје, применетите истражувачки методи и организацијата на самата дисертација.

Во **Глава 2** од докторската дисертација насловена „Современ развоен тренд во областа и цели на предметните истражувања“, накратко се изложени најважните сознанија од проучувањето на достигнувањата во светот во областа на развојот на системите за сеизмичка заштита на мостовски конструкции, со посебен осврт на проучувањето на различни видови антисеизмички компоненти, на значајните експериментални истражувања и применетите иновативни системи во светската конструкторска практика. Од квалитативниот увид во досегашните тешки оштетувања или тотални рушења на мостови од земјотреси во минатото и состојбата на развојот во областа, потенцирана е потребата од предметните истражувања насочени кон развој на модерна технологија за унапредена сеизмичка заштита на мостовски конструкции со

примена на унапреден интегриран ИМСО-систем за модификација на сеизмичкиот одговор.

Во **Глава 3** од докторската дисертација насловена „Концепт на нов интегрален систем за модификација на сеизмичкиот одговор на мостовски конструкции и експериментални тестови на прототипски модели“, презентирани се основниот концепт на новиот интегриран систем за модификација на сеизмичкиот одговор на мостовски конструкции (ИМСО-систем) и добиените оригинални резултати од извршените експериментални и аналитички истражувања. Истражувањето на нелинеарното однесување на конструираните нови компоненти и уреди е извршено со бројни квазистатички тестови при симулирани циклични товари, и тоа: (1) тестови на прототипски модели на четири различни системи за сеизмичка изолација (СИ), два система од ламелирана гума (а) сеизмички изолатори од ламелирана гума со квадратен попречен пресек (СИ-ЛГКВ) и (б) сеизмички изолатори од ламелирана гума со кружен попречен пресек (СИ-ЛГКР), систем на лизгање со двојни сферични површини (СИ-ЛДСП) и систем на тркалање со двојни сферични површини (СИ-ТДСП); (2) тестови на прототипски модели на нов НС-МГ-уред, адаптивен хоризонтален мулти-гап НС-уред за дисипација на сеизмичка енергија; (3) тестови на прототипски модели на нов НС-МГ-уред, адаптивен хоризонтален мулти-гап НС-уред за дисипација на сеизмичка енергија; (4) тестови на прототипски модели на нов С-МГ-уред, адаптивен комплексен мулти-гап С-уред за дисипација на сеизмичка енергија; (5) тестови на прототипски модели на два типа на КР-уреди за контрола на поместувања. Во рамките на експерименталните истражувања, формулиран е и применет прогресивен метод за реализација на географски дистрибуирани тестови (ГДТ-метод) на големи далечини, а кој е верификуван со успешно реализирани пилот-тестови на релација Германија-Македонија (ИЗИИС). Во аналитичкиот дел од истражувањата, формулирани се софистицирани нелинеарни 3D-микромоделни во софтверскиот пакет FELISA/3M, засновани на методот на нелинеарни конечни елементи (МКЕ) применливи за реалистична симулација на нелинеарното однесување на тестираните прототипски уреди, што е од витално значење за реализација на идни научни и развојни истражувања, како и за нивна директна примена во инженерската практика.

Во **Глава 4** од докторската дисертација насловена „Тестирање и моделирање на прототипски модели на мост со новите ИМСО-системи при симулирани силни земјотреси на сеизмичка платформа“, презентирани се оригинални експериментални резултати од извршените сеизмички тестови на прототипски мостовски модели со новите системи за модификација на сеизмичкиот одговор од влијание на симулирани силни регистрирани земјотреси, како и резултати од извршените компаративни аналитички истражувања. Во рамките на предметната експериментална програма, извршено е сеизмичко тестирање на четири иновативни интегрални прототипски модели на мост со новите ИМСО-системи и тоа: (1) модел-1 на мост, $M_1(НС1-SI_1)$ со вградени хоризонтални НС1–уреди за абсорпција на енергија и сеизмичка изолација од систем-SI1; (2) модел-2 на мост, $M_2(НС1-SI_1)$ со вградени хоризонтални НС1–уреди за абсорпција на енергија и сеизмичка изолација од систем-SI1; (3) модел-3 на мост, $M_3(НС1-SI_2)$ со вградени хоризонтални НС1–уреди за абсорпција на енергија и сеизмичка изолација од систем-SI2; (4) модел-4 на мост, $M_4(С1-SI_1)$ со вградени комплексни НС1–уреди за абсорпција на енергија и применета сеизмичка изолација од систем-SI1. Со реализираните лабораториски истражувања, извршена е експериментална верификација на сеизмичките перформанси на новите асеизмички системи и реалниот степен на нивната ефикасност за сеизмичка заштита на мостовски конструкции и при најсилни земјотреси. Аналитичките истражувања се извршени со софтверскиот пакет SAP2000 v14.0 и се примарно насочени кон формулирање на експериментално верифицирани нелинеарни аналитички модели за реалистично

симулирање на нелинеарното однесување на предложените компоненти и асейзмички уреди.

Во **Глава 5** од докторската дисертација насловена „Истражување на степенот на сеизмичка заштита на карактеристичен мост во Република Македонија проектиран со класичен конструктивен систем“, презентирани се репрезентативни резултати од извршените истражувања на сеизмичките перформанси на одбран карактеристичен постоен мост во Република Македонија, изграден со класичен конструктивен систем проектиран со примена на стари сеизмички прописи (анализиран како модел-M1). Сеизмичкиот одговор на конструкцијата на мостот е анализиран од влијание на реални регистрирани земјотреси со сукцесивно зголемување на интензитетот, со цел да се определи степенот на сеизмичката отпорност на конструкцијата преку максималата вредност на забрзувањето на почвата (PGA) непосредно пред достигнување на лом на конструкцијата. Со голема точност е идентифициран стадиумот на тотално рушење на објектот за доста низок земјотресен интензитет. Овие резултати укажуваат на потребата од комплетна реevaluација на сеизмичката сигурност на постојните мостовски конструкции, со цел да бидат дефинирани соодветни економски прифатливи услови и мерки за унапредување на нивната сеизмичка сигурност и редуkcија на потенцијалниот сеизмички ризик.

Во **Глава 6** од докторската дисертација насловена „Применливост на новиот ИМСО-систем за модификација на сеизмичкиот одговор за унапредување на сеизмичката заштита на постојни и нови мостовски конструкции“, систематски се изложени одбрани резултати од извршените истражувања на практичната применливост на новиот систем за модификација на сеизмичкиот одговор за унапредување на сеизмичката заштита на постојни и нови мостовски конструкции. При реализацијата на овие истражувања применети се експериментално верифицираните (во Глава 4) нелинеарни модели за реалистично моделирање на нелинеарното однесување на сите вградени нови компоненти и комплетни уреди.

Во **Глава 7** од докторската дисертација дадени се соодветни заклучоци и препораки за идни истражувања формулирани врз основа на сознанијата добиени од реализираните обемни експериментални и аналитички истражувања.

Во последната **Глава 8**, даден е преглед на користената литература при истражувањето со вкупно 265 наслови од најистакнатите научници и научноистражувачки центри во областа во светот.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето е нова, високо адаптивна технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со која се постигнува модификација на сеизмичкиот одговор. За реализација на поставените комплексни цели спроведени се обемни експериментални истражувања на однесувањето на конструирани прототипски модели на конститутивните елементи при симулирано влијание на циклични товари до длабока нелинеарност или ултимативна фаза на нивниот капацитет на нелинеарни деформации. Реализираните оригинални експериментални истражувања вклучуваат: (1) специфични експериментални испитувања на прототипски модели на различни типови на сеизмички изолатори; (2) детални експериментални испитувања на нелинеарно хистерезисно однесување на конструирани нови прототипски модели на различни типови на компоненти и високо прилагодливи мулти-гап уреди за дисипација на сеизмичка енергија; и (3) репрезентативни експериментални тестови на нелинеарното хистерезисно однесување на конструирани прототипски модели на уреди за контрола и ограничување на големи поместувања. Во експерименталната фаза (4) реализирани се комплексни

експериментални тестови на мостовски модели на сеизмичка платформа конструирани со варијантни опции на предложените системи. Експерименталните сеизмички тестови на динамичкото однесување на конструирани оригинални прототипски физички модели на мост во голем размер се реализирани на сеизмичката платформа во Лабораторијата за динамички испитувања на ИЗИИС, Скопје.

Истражувањата во состав на оваа докторска дисертација опфатија и обемни нелинеарни динамички аналитички процедури на: (1) компоненти за дисипација на сеизмичка енергија; (2) постојна мостовска конструкција во Р. Македонија изведена како класичен конструктивен систем и (3) постојна мостовска конструкција во Р. Македонија унапреден со вграден високо адаптивен ИМСО-систем.

Основна цел на реализираното оригинално експериментално и теоретско истражување во рамките на предметната докторска дисертација претставува развој на модерна квалитативно унапредена технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции заснована на примена на интегриран и високо адаптивен конструктивен мулти-гап систем за контролирана модификација на сеизмичкиот одговор.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Најзначајни досегашни истражувања во светски рамки во областа на сеизмичка изолација на мостовски конструкции се реализирани во најпознатите светски истражувачки центри во Јапонија, САД, Италија, Нов Зеланд итн. Во последно време, истражувањата во оваа специфична област се интензивираат и се во голем подем и во многу други земји во светот. Поради големата разновидност на иновативните идеи, досегашните истражувања најчесто беа строго фокусирани на развој на одредени поединечни специфични уреди, како што се: (1) сеизмички изолатори од гума, (2) сеизмички изолатори на лизгање, (3) сеизмички изолатори на тркалање, (4) уреди за ограничување на поместувањата, потоа (5) наменски аналитички истражувања, (6) наменски експериментални истражувања, (7) истражувања за воведување на истите во практична примена и слично.

Во голем број на досегашни публикувани научни трудови од областа, авторите најчесто во своите заклучоци даваат препорака за потребата да се продолжи со понатамошни истражувања бидејќи оваа научна област не е доволно истражена и постојат можности за нови истражувања врз основа на нови идеи за оригинални системски унапредувања.

Истражувачката програма реализирана при изработката на предметната докторска дисертација е иницијално конципирана така да обезбеди квалитативен придонес во областа на поуспешна заштита на мостовски конструкции со оригинален концепт на модификација на сеизмичкиот одговор со интегрирање на нови и експериментално верифицирани конструкторски уреди за таа специфична намена.

Краток опис на применетите методи

При изработката на оваа докторска дисертација применети се следниве истражувачки методи: (1) одбрани експериментални истражувачки методи и (2) одбрани теоретски истражувачки методи. Во првата фаза од истражувањата се користени експериментални методи погодни за успешно експериментално испитување на прототипски физички модели во лабораториски услови на нови елементи, уреди и целосни конструктивни системи во согласност со подготвена соодветна експериментална истражувачка програма. Во втората фаза се користени теоретски методи погодни за успешна реализација на карактеристични насочени аналитички истражувања за верификација и симулирање на експериментално добиените резултати, формулирање на верифицирани нелинеарни аналитички модели на новите компоненти и специфични

уреди и истражување на ефикасноста на новите ИМСО-системи за практична примена и остварување на поуспешна сеизмичка заштита на мостовски конструкции во иднина.

При реализација на интегралната истражувачка програма се користени разновидни достапни научни ресурси - современи теоретски формулации и модели, специфични теоретски процедури, современ софтвер, компјутерска опрема, литература и друго. Покрај тоа, интензивно се користени и постојните услови за експериментално истражување во Лабораторијата за динамички испитувања на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, ИЗИИС.

Како најважни методи користени при реализацијата на истражувањата се издвојуваат: (1) експериментални методи за нелинеарни квазистатички испитувања на физички модели на различни типови на компоненти од системот за модификација на сеизмичкиот одговор; (2) експериментални методи за нелинеарни квазистатички испитувања на физички модели на различни типови на уреди од системот за изолација и модификација на сеизмичкиот одговор; (3) експериментални методи за тестирање на сеизмичка платформа на изградени варијантни мостовски модели со вградени нови системи за модификација на сеизмичкиот одговор; (4) експериментални методи за дефинирање на динамичките карактеристики на конструктивните системи; (5) користење на современ софтвер за процесирање на експерименталните резултати; (6) користење на современ софтвер за аналитичко моделирање на нелинеарното однесување на компоненти, модели и системи со примена на методот на конечни елементи; (7) користење на современ софтвер за анализа на нелинеарен динамички одговор на конструктивни системи со примена на методот на директна интеграција и дополнителни секундарни сродни методи од областа.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Истражувањата изведени во состав на докторската дисертација дадоа особен придонес во следниве сегменти:

1) За предложениот интегриран систем за модификација на сеизмичкиот одговор (ИМСО-систем) потврдено е дека тој претставува моќна иновативна технолошка варијанта за ефикасна сеизмичка заштита на мостовски конструкции во иднина и при најсилни земјотреси. Со внесената негова висока адаптивност при активација при идни земјотреси со различни интензитети и различни фреквентни состави, како и со неговата приспособеност за ефикасна реакција при влијание на земјотреси во сите правци, направен е високо значаен придонес кон многу поуспешна интегрирана и унапредена сеизмичка заштита на конструктивните системи.

2) Во предметните истражувачки активности вклучени се четири различни системи за сеизмичка изолација, и тоа: (а) сеизмички лежишта од ламелирана гума со квадратен пресек; (б) сеизмички лежишта од ламелирана гума со кружен пресек; (в) сеизмички лежишта на лизгање со две сферни површини со голем радиус и (г) сеизмички лежишта на тркалање со две сферни површини со голем радиус. За сите типови од наведените лежишта реализирана е оригинална наменска истражувачка програма која вклучува: (1) проектирање на прототипски модели на сеизмичките лежишта; (2) производство на експериментални прототипски модели; (3) експериментално тестирање на произведените прототипски модели и (4) обработка и презентација на оригиналните експериментални резултати.

3) Предложени се три нови типови на мулти-гап уреди за дисипација на сеизмичка енергија, и тоа: (1) оригинален HS-MG уред; (2) оригинален HS-MG уред и (3) S-MG уред, кои претставуваат значајно квалитативно технолошко унапредување на концептот за дисипација на сеизмичка енергија. За сите предложени уреди реализирани

се комплетни истражувачки активности кои вклучуваат: (1) проектирање на прототипските модели; (2) производство на прототипските уреди; (3) тестирање на иновативните прототипски модели на новите компоненти и соодветни уреди и (4) обработка и презентација на оригиналните експериментални резултати. Ефикасноста на новите уреди за дисипација на сеизмичка енергија е потврдена со реализираните оригинални квазистатички циклични тестови до длабока нелинеарност, како и со експерименталното тестирање на интегрални мостовски прототипски модели на сеизмичка виброплатформа.

4) Предложените типови на КР-уреди за контрола на големи поместувања претставуваат ефикасно техничко решение во вид на последна линија на одбрана при појава на многу големи поместувања во случај на појава на непредвидливо силни земјотресни влијанија. Со експерименталното тестирање на прототипските модели на КР-уредите потврдено е нивното особено поволно нелинеарно однесување и ефикасно ограничување на големите поместувања со адаптивни нелинеарни деформации во согласност со големината на генерираната сеизмичка сила.

5) Тестираните големи физички прототипски мостовски модели со различни технолошки варијанти на новите ИМСО-системи на сеизмичка виброплатформа во ИЗИИС при симулирано влијание на силни регистрирани земјотреси обезбедуваат исклучително корисни, оригинални и реалистични експериментални резултати. Ваквите успешни експериментални резултати се обезбедени со предвиденото инсталирање на истите претходно тестирани оригинални модели на: (1) прототипските уреди за сеизмичка изолација; (2) прототипските уреди за дисипација на сеизмичка енергија и (3) прототипските уреди за контрола на големи поместувања.

Со познавање на оригиналните нелинеарни карактеристики на вградените прототипски модели на соодветните уреди компонирани се многу погодни и репрезентативни технолошки варијанти на новите ИМСО-системи кои се успешно тестирани на сеизмичка виброплатформа. Со експерименталните тестови е потврдено дека вградените нови ИМСО-системи обезбедуваат исклучително позитивна модификација на сеизмичкиот одговор што овозможува значајно квалитативно унапредување на сеизмичката заштита на новите мостовски конструктивни системи.

6) Применетите оригинални компоненти за дисипација на сеизмичка енергија од различни типови поставени радијално обезбедуваат уникатни услови за нивно ефикасно активирање при произволни траектории на поместувања на горниот строј во сите правци. Со оригиналните истражувања се опфатени различни варијанти на трите типови на специфични компоненти за дисипација на сеизмичка енергија и тоа: (1) прототипски модели на компоненти за дисипација на енергија од НС-тип; (2) прототипски модели на компоненти за дисипација на енергија од HS-тип и (3) прототипски модели на компоненти за дисипација на енергија од С-тип. Во рамките на истражувачките активности успешно се реализирани сите потребни фази: (1) проектирање на прототипските модели; (2) производство на прототипските модели; (3) тестирање на прототипските модели и (4) обработка и презентација на оригиналните експериментални резултати.

Со експерименталните квазистатички тестирања примарно е потврдена извонредната ефикасност на оригиналните прототипски компоненти за апсорпција на сеизмичка енергија, големата стабилност на хистерезисните зависности сила-поместување до длабока нелинеарност и способност за нивно повеќекратно активирање (при повторени земјотреси) без било какво оштетување или видливи и значајни промени во однесувањето. Добиените експериментални резултати се исклучително значајни

бидејќи сите квазистатички тестови се реализирани со симулирани циклични товари до длабока нелинеарност.

7) Со успешната реализација на нови географски дистрибуирани квазистатички тестови, применувајќи го за прв пат конципираниот таканаречен GDT-метод на географската релација Германија–Македонија (Лабораторија на ИЗИИС), отворени се нови можности за интернационална соработка користејќи ги најоптимално расположливите човечки ресурси и ресурсите на постојната лабораториска опрема на различни локации. Со добиените извонредно коректни експериментални резултати од реализираните географски дистрибуирани тестови отворена е нова можност за економична примена на GDT-методот во иднина.

8) Формулираниот нелинеарен тродимензионален микро-модел врз основа на концептот напрегање-дилатација и генералниот приод за анализа со примена на нелинеарни конечни елементи во компјутерскиот програм FELISA/M3 се покажа како многу моќна алатка за сосема реалистична аналитичка симулација на комплексното нелинеарно хистерезисно однесување на новите компоненти и уреди за дисипација на сеизмичка енергија при влијание на циклични товари до длабока нелинеарност. Формулираниот нелинеарен аналитички модел е во целост експериментално верифициран со што се создадени услови за негова практична примена при проектирање на различни специфични компоненти за дисипација на сеизмичка енергија во реален размер и од различни класи на применливи материјали.

9) Формулираните детални нелинеарни тродимензионални аналитички модели на иновативните прототипски физички мостовски модели со вградени ИМСО-системи како специфични технолошки варијанти и тестирани на сеизмичка виброплатформа, обезбедуваат многу успешна теоретска симулација на комплексните нелинеарни сеизмички одговори регистрирани при динамичките експериментални тестови. Конкретно, со извршените обемни аналитички истражувања на сеизмичкиот одговор на сите тестирани мостовски модели со компјутерскиот софтвер SAP2000 v14, се потврдува извонредно совпаѓање помеѓу регистрираните експериментални резултати и добиените аналитички резултати. На тој начин, со остварената успешна експериментална верификација на формулираните нелинеарни аналитички модели за прототипските мостовски физички модели тестирани на сеизмичка виброплатформа, создадени се извонредни услови за нивна успешна примена за потребите на наредните истражувачки цели или за успешни проектантски анализи на мостовски конструкции проектирани со иноватните ИМСО-системи.

10) Со вклучување во предметното истражување на: (а) четири различни системи за сеизмичка изолација, (б) три системи за дисипација на сеизмичка енергија и (в) два системи за контрола на експесни поместувања, создадени се услови за композирање на вкупно дваесет и четири (24) можни технолошки варијанти на иновативните интегрирани системи приспособени за успешна модификација на сеизмичкиот одговор и ефикасна сеизмичка заштита на мостовски конструкции со оптимално адаптивно „мулти-гап“ однесување.

11) Конечно, со извршените комплексни аналитички истражувања на реална мостовска конструкција модифицирана со инсталирање на погоден ИМСО-систем, покажана е практичната применливост и адаптивност на предложениот систем и „мулти-гап“ концептот за ефикасно унапредување на сеизмичката заштита на постојните несеизмички проектирани мостовски конструкции. Освен тоа, со уште поголема конструктерска ефикасност овозможено е квалитативно унапредување на сеизмичката заштита на нови мостови со помош на оптимална примена на предложените иновативни

ИМСО-системи за модификација на сеизмичкиот одговор на новопроектираните мостовски конструктивни системи.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јелена Ристиќ, со наслов „Модерна технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со примена на нов систем за модификација на сеизмичкиот одговор“, претставува високо квалитетен научен труд во областа на сеизмичката заштита на мостовските конструкции.

Специфичноста на оригинално поставените и реализирани обемни експериментални истражувања претставува основа не само за теоретските и аналитичките истражувања реализирани во рамките на оваа дисертација, туку и подлога за натамошни истражувања.

Добиените резултати при истражувањата, констатациите и заклучоците од нив, претставуваат значаен придонес за науката од областа на сеизмичката заштита на мостовските конструкции.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, објавила рецензирани истражувачки трудови како автор или коавтор во зборници на трудови од собири на меѓународни научни асоцијации. Во продолжение е дадена селектирана листа на оние трудови кои се во потесната област на докторската дисертација.

Ристиќ Д., Ристиќ, Ј., „Иновативен GOSEB-LB само-адаптирачки систем за сеизмичка изолација применлив за сеизмичка заштита на вообичаени и многу долги мостови“, 14. Европска конференција за земјотресно инженерство (ECSEE), Охрид, Р. Македонија, 30.8 – 3.9.2010.

Ристиќ, Ј., Думова-Јованоска Е., „Сеизмичка анализа на АБ мостовска конструкција со неопренски лежишта спроведена со користење на експериментално потврдени унапредени теоретски модели“, 14. Европска конференција за земјотресно инженерство (ECSEE), Охрид, Р. Македонија, 30.8 – 3.9.2010.

Ристиќ Д., Ристиќ, Ј., „New Integrated 2G3 Response Modification Method for Seismic Upgrading of New and Existing Bridges“, 15. Светска конференција за земјотресно инженерство, Лисабон (WCSEE), Португалија, 24-28.9.2012.

Ристиќ Д., Христовски В., Ристиќ, Ј., „Advanced Method for Efficient Seismic Upgrading of Bridges Based on Integrated SET-Bridge State Diagnosis Concept – Initial Phase 1“, 15. Светска конференција за земјотресно инженерство (WCSEE), Лисабон, Португалија, 24-28.9.2012.

Ристиќ, Ј., „Примена на нелинеарни сеизмички анализи при определување на одговорот на сеизмички изолирани мостови“, Građevinarstvo – nauka i praksa GNP 2014, 17-21.2.2014, Жабљак, Црна Гора.

Ристиќ, Ј., Христовски В., Ристиќ Д., „Seismic protection of bridges with application of new system for seismic response modification“, 15. Европска конференција за земјотресно инженерство (ECSEE), 25-29.8.2014, Истанбул, Турција.

Ристиќ Д., Плана Н., Мисини М., Ристиќ, Ј., „Cost effective seismic isolation (CESI-SF) system for efficient seismic protection of bridges“, 15. Европска конференција за земјотресно инженерство (ECSEE), 25-29.8.2014, Истанбул, Турција.

Останати публикувани истражувачки трудови

Ристиќ Ј., Думова-Јованоска Е., „Современ концепт за анализа на сеизмичката стабилност на АБ мостови со неопренски лежишта потврден со експериментално верифицирани теоретски модели“, Прв национален симпозиум „Теориски и експериментални истражувања на конструкциите и нивна примена во градежништвото“ (ТЕИК 2010), Ниш, Србија, 18-19.3.2010.

Ристиќ Ј., Думова-Јованоска Е., „Pushover Анализа на АБ Мостовска Конструкција со Примена на Еврокод 8“, 14. Симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија (ДГКМ), Струга, Р. Македонија, 28.9-1.10.2011.

Ристиќ Ј., Думова-Јованоска Е., „Pushover analysis of RC bridge structure using Eurocode 8 regulations“, Innovation as a Function of Engineering Development, IDE 2011, Ниш, Србија, 25-26.11.2011.

Ристиќ Д., Ристиќ Ј., „Advanced 2G3 seismic isolation concept for efficient seismic upgrading of bridges in South East Europe“, Меѓународен стручен собир GTZ 2012, Тузла, Босна и Херцеговина, 7-9.06.2012.

Ристиќ Д., Уве Д., Ристиќ Ј., „Advanced ML-MD GOSEB Seismic Isolation System for Efficient Seismic Protection of Bridges in South East Europe“, 9. Германско-Јапонски симпозиум за мостови, Кјото, Јапонија 10-11.9.2012.

Ристиќ Д., Христовски В., Ристиќ Ј., „Shaking Table Test of New Seismic Isolation System For Bridges Based on ML-MD-H Type Energy Dissipation Devices (EDD): Part III“, - Интернационална конференција за земјотресно инженерство (SE-50EEE), Скопје, Р. Македонија, 29-31.5.2013.

Ристиќ Д., Плана Н., Мисини М., Ристиќ Ј., „Practical Cost Effective CESI-K1-SF Seismic Isolation Technology for Efficient Seismic Protection of Bridge“, - Интернационална конференција за земјотресно инженерство (SE-50EEE), Скопје, Р. Македонија, 29-31.5.2013.

Ристиќ Ј., „Важност на примена на нелинеарна анализа при современо проектирање на сеизмички изолирани мостови“, 15. Симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија (ДГКМ), 18-21.9.2013, Струга, Р. Македонија.

Ристиќ Ј., „Нов концепт за модификација на сеизмички одговор применлив како ефикасен метод за сеизмичка заштита на мостовски конструкции – Дел 1“, Докторски семинар, Школа за докторски студии, УКИМ, јули 2013, Скопје, Р. Македонија.

Ристиќ Д., Христовски В., Ристиќ Ј., „Нов верифициран метод за сеизмичко унапредување на мостови базиран на современ концепт за дијагностика“, 15. Симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија (ДГКМ), 18-21.9.2013, Струга, Р. Македонија.

Ристиќ Ј., „Примена на нелинеарни сеизмички анализи при определување на одговорот на сеизмички изолирани мостови“, Građevinarstvo – nauka i praksa GNP 2014, 17-21.2.2014, Жабљак, Црна Гора.

Ристиќ Ј., „Напреден концепт за модификација на сеизмички одговор применлив како ефикасен метод за сеизмичка заштита на мостовски конструкции – Дел 2“, Докторски семинар, Школа за докторски студии, УКИМ, април 2014, Скопје, Р. Македонија.

Ристиќ Д., Фолик Р., Брујиќ З., Ристиќ Ј., Бошковиќ М., „Development and Testing of Innovative Energy Dissipation Devices of SB-Type - Part 1“, Четврти научен стручен

меѓународен собир „Земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија“, 19-21.5.2014, Бор, Србија.

Ристиќ Д., Фолиќ Р., Брујиќ З., Ристиќ Ј., Бошковиќ М., „Development and Testing of Innovative Energy Dissipation Devices of SB-Type - Part 2“, Четврти научен стручен меѓународен собир „Земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија“, 19-21.5.2014, Бор, Србија.

Ристиќ Ј., Христовски В., Ристиќ Д., „Advanced Concept for Seismic Response Modification Applicable for Seismic Protection of Bridge Structures“, IZIS-50 Интернационална конференција по земјотресно инженерство и сеизмологија, 12-16.5.2015.

Ристиќ Ј., Христовски В., Ристиќ Д., „Сеизмичка Заштита на Мостови со Примена на Иновативен Концепт за Модификација на Сеизмичкиот Одговор“, 16. Симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, 1-3.10.2015, Охрид, Македонија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси:

1. Основниот научен придонес од реализираните научни истражувања во рамките на оваа докторска дисертација претставува концепцијата на новиот интегрален систем за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со оптимална модификација на сеизмичкиот одговор, (ИМСО-систем), заснован на адаптивно „мулти-гап“ активирање согласно со реалниот интензитет на земјотресот и обезбедено активно дејство во сите правци без оглед на доминантниот правец на влијание на земјотресот. Новиот ИМСО-систем претставува квалитативно унапредено техничко решение во однос на постојните решенија кој е и експериментално потврден со сеизмичките тестови реализирани во ИЗИИС.
2. Притоа, при конципирањето на системот важно е да се напомнат следниве типови на иновативни уреди за дисипација на сеизмичката енергија: (1) хоризонтален С-тип „мулти-гап“ уред (НС-MG-уред) со радијалното поставување на основните С-компоненти за дисипација на енергија, со што се обезбедува негова адаптивна реакција при дејство на земјотреси во сите правци. Со поставување на поединечни радијални системи во повеќе нивоа при што за секое ниво е применет различен износ на „гап“ за иницирање на негова реакција, остварено е адаптивен, активен и стабилен одговор и при различни интензитети на многу силни земјотреси. (2) S-тип „мулти-гап“ уред (НС-MG-уред) за дисипација на сеизмичка енергија. Во овој случај е заменета првичната С-форма на компонентите за дисипација на енергија со комплексна S-форма со што е овозможено зголемување на капацитетот на абсорпција на сеизмичката енергија преку проширување на опсегот на две концентрирани и дистрибуирани пластични зони на компонентите од S-тип. И во овој случај, со радијалното поставување на основните S-компоненти за дисипација на енергија, обезбедена е негова адаптивна реакција при дејство на земјотреси во сите правци. (3) С-тип на „мулти-гап“ уред (С-MG-уред) за дисипација на сеизмичка енергија, во кој случај е инсталирана вертикална оска која во својата база е потпрена зглобно и прицврстена за зраковидно дистрибуирани компоненти и со тоа е остварена континуирана и ефикасна дисипација на сеизмичката енергија преку генерирање на нелинеарните циклични деформации во нив.
3. При далечни или долгопериодични земјотреси, сеизмички изолираниот објект може интензивно да биде побуден поради можното совпаѓање на доминантните фреквенции на конструкцијата и на самата побуда. Во тој случај може да настане

одреден вид на опасен резонансен ефект. За да се елиминира можноста за ваквите изненадувачки големи поместувања во текот на интензивните земјотресни вибрации, воведени се специфични иновативни КР-уреди кои со своето адаптивбилно однесување со обезбедениот ефект на зајакнување обезбедуваат да се одбегне “тврд“ удар, а на изолираниот сегмент на конструкцијата да се ограничат големите поместувања во дозволените граници.

4. Научен придонес е остварен и при процесот на деталната аналитичка симулација на тродимензионалното нелинеарно однесување на тестираните прототипски модели на компоненти и уреди за дисипација на сеизмичка енергија. Применета е софистицирана метода на моделирање базирана на примена на нелинеарни тродимензионални конечни елементи со воведени стабилни критериуми за течење на материјалот во вид на применетиот специфичен дуктилен челик, а во основниот аналитички модел вградени се дополнителни аналитички параметри за реално симулирање на ефектите на “strain-hardening” и “kinematic-hardening”. Со воведување на ваквиот таканаречен “концепт на микромоделирање“ и со ефикасната примена на компјутерскиот софтвер FELISA/3M, создаден е многу моќен експериментално верифициран теоретски концепт за успешно симулирање на карактеристиките на прототипските компоненти и модели за дисипација на сеизмичка енергија до длабока нелинеарност за симулирани произволни циклични товари со растечки амплитуди на поместување. Развиениот нелинеарен микроаналитички модел овозможува негова широка идна примена како за специфични научни истражувања, така и за негова успешна примена во реалната инженерска практика.
5. Во доменот на динамичкото тестирање на големи физички модели на мостови на сеизмичка виброплатформа, остварен е значаен научен придонес со тоа што е остварено асемблирање на физички модели за тестирање со вградени експериментално целосно верифицирани сите прототипски компоненти и уреди во претходните фази на реализираните истражувања. Користејќи го овој приод за градба на физички модели овозможено е успешно согледување на сите феномени и нивно адекватно проучување.
6. Значаен научен придонес е обезбеден со развојот на таканаречениот „географски дистрибуиран метод за експериментално тестирање на големи далечини“, или GDT–метод (Geographically Distributed Test Method). Овој метод овозможува да биде организирано експериментално тестирање на одредени нови конструктивни компоненти или модели така што управувачкиот центар може да биде лоциран во една држава или локација, а физичкиот модел за тестирање заедно со потребната опрема во друга држава или локација.
7. Евидентен научен придонес е остварен и при формулирањето на детални феноменолошки нелинеарни модели за симулирање на нелинеарното однесување на сите тестираните технолошки варијанти на мостовските модели на сеизмичка платформа при симулирано влијание на многу силни земјотреси. Анализите се реализирани со компјутерскиот софтвер SAP2000 v14, со примена на специфичните опции за детално аналитичко моделирање на комплексни нелинеарни феномени на компоненти и уреди. Со примена на формулираните нелинеарни аналитички модели остварено е извонредно совпаѓање помеѓу регистрираните експериментални и добиените аналитички резултати.
8. Предложената методологија е базирана на формулирање на софистициран нелинеарен модел на интегрална мостовска конструкција со симулирани специфични ефекти како што е динамичката варијација на аксијалните сили, која најчесто потполно се занемарува во досегашните истражувања, што исто така претставува придонес. Формулираните софистицирани нелинеарни аналитички

моделите можат во иднина многу успешно да бидат применети за евалуација на реалниот сеизмички ризик на постојните мостови, како и за унапредување на сеизмичката сигурност при проектирање на нови мостови.

9. Конечно, значен научен придонес е остварен и при формулирањето на детални феноменолошки нелинеарни аналитички модели на реални мостовски конструкции со наменски вградени иновативни компоненти и уреди како конструктивни компоненти од предложениот нов ИМСО-систем за модификација на сеизмичкиот одговор. Со анализираниот карактеристичен пример на реален постоен мост, демонстрирано е дека овие системи можат да бидат успешно применети како за унапредување на сеизмичката стабилност на постојни мостови, така и за проектирање на нови мостови со подобрување на нивната сеизмичка заштита.

Подрачје на примена и ограничувања

Од погоре сумираните подрачја на значајни научни придонеси, резултатите од оваа докторска дисертација можат да најдат широка примена во областа на модерното земјотресно инженерство. Поточно, со резултатите презентирани во оваа докторска дисертација овозможена е широка технолошка надградба на постојните системи за сеизмичка заштита на мостовски конструкции. Со оглед на тоа дека предложениот ИМСО-систем всушност претставува еден нов оптимално интегриран оригинален концепт, тој може да биде многу успешно адаптиран и за ефикасна сеизмичка заштита на разновидни објекти од типот на згради, важни индустриски објекти, како и на многу други градежни конструкции од капитално значење.

Можни понатамошни истражувања

Со развојот на новиот ИМСО-систем за сеизмичка заштита на мостовски конструкции базиран на примена на интегрираниот концепт за модификација на сеизмичкиот одговор, отворено е широко поле за идни научни истражувања насочени кон понатамошниот развој на предметното модерно научно подрачје.

Со реализација на идни развојни експериментални и аналитички истражувања можно е проширување на идната практична примена на овој современ пристап за сеизмичка заштита на објекти заснован на унапреден пристап за драстично минимизирање на деструктивните ефекти на земјотресите и со тоа ефикасна и интелегентна заштита на објектите.

Овој вид на иновативна технологија претставува многу ефикасна алтернатива за иднината наместо класичниот пристап кој генерално се базира на обезбедување на оптимални услови кај конструктивните елементи за прием на генерираните големи сеизмички сили.

Конечно, со голема сигурност може да се очекува овој модерен тренд на развојот да доминира во иднина во областа на модерното конструктерско земјотресно инженерство.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Јелена Ристиќ, со наслов **Модерна технологија за сеизмичка заштита на мостовски конструкции со примена на нов систем за модификација на сеизмичкиот одговор**

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Михаил Гаревски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Голубка Нечевска-Цветановска, член, с.р.
3. Проф. д-р Владо Мицов, член, с.р.
4. Проф. д-р Виктор Христовски, ментор, член, с.р.
5. Проф. д-р Зоран Десовски, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОРАБОТНИК ВО ОБЛАСТА СОВРЕМЕН ЈАЗИК ВО
ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Советот на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, на својата 84. седница одржана на 4. II 2016 година, нè избра за членови на Рецензентската комисија по пријавата на д-р Снежана Петрова-Џамбазова, на конкурсот за избор на еден соработник од областа современ македонски јазик, во едно од научните звања, објавен во весникот „Вечер“, бр. 16067 на ден 27. I 2016 година и во весникот „Коха“ (Коха), број 2694 на истиот датум. Изразувајќи му благодарност на Советот на Институтот за довербата, му го доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Снежана Петрова-Џамбазова е родена на 2. XII 1972 г. во Велес, каде што го завршила основното и средното образование. Дипломирала во 1996 година на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на групата: македонски јазик со македонска книжевност и јужнословенски книжевности. Во 2005 година ја одбрала магистерската теза „Збороредот во рамките на именската група во прозата на Славко Јаневски“, работена под менторство на д-р Лилјана Минова-Ѓуркова, а во јануари во 2016 година ја одбрала докторската дисертација „Рекламата како текст (со посебен осврт на јазичните особености на телевизиската реклама)“, работена под менторство на д-р Димитар Пандев, и двете одбранети на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Своето работно искуство го започнала во 1997 година како професор по македонски јазик во средното економско училиште „Јовче Тесличков“ во Велес. Од 1998 година е вработена во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, како помлад асистент, а по магистрирањето, во 2005 година, се стекнува со звањето – асистент-истражувач.

Од самиот почеток на работењето во Институтот била ангажирана со ексцерпција и со обработка на јазичен материјал од научноистражувачкиот проект „Интенцијално-синтаксички речник на македонските глаголи“ под раководство на д-р Снежана Велковска. Станува збор за 44 страници од VI том (Т–Ш), односно за 201 глагол разработени во 98 речнички статии (од буквите У и Ц).

По завршувањето на споменатиот проект е вклучена во тимот за изработка на научноистражувачкиот проект „Толковен речник на македонскиот јазик“ (во првиот том од Речникот), под раководство на д-р Снежана Велковска, каде што ја направила и библиографијата за потребите на Толковниот речник. Автор е на материјалот на речничките статии од *дожали до дојденка* (2003: 481 – 495).

Досега била ангажирана и во работата на проектите: „Функционалната реченична перспектива (врз примери во македонскиот јазик)“ и „Структура и кохезија на текстот во македонскиот и во полскиот јазик“ (меѓународен проект), и двата по раководство на д-р Снежана Веновска-Антевска, како и во проектот „Речник на синонимите во македонскиот јазик“, од 2009 до 2012 година, под раководство на д-р Симона Груевска-Маџоска.

Од 2010 година е вклучена како асистент-истражувач во работата на научноистражувачкиот проект „Речник на антонимите во македонскиот јазик“, под раководство на д-р Лидија Тантуровска, каде што работи и во моментов. Од самиот почеток на работењето на овој проект, д-р Петрова-Џамбазова беше вклучена со собирање и внесување материјал, а подоцна и со обработка на антонимиските парови од буквите *ī, g, ĭ, j, k* (прва и втора обработка).

Вкупниот број објавени трудови на д-р Снежана Петрова-Џамбазова достигнува до четириесет, чиј предмет на интерес се: морфосинтаксата, синтаксата, функционалната стилистика, лексиката, лексикографијата. Од објавените трудови се издвојуваат три монографски труда, и тоа: „Збороредот во рамките на именската група во расказите на Иван Точко“, објавен во рамките на списанието „Македонистика“, бр. 9, во 2004 година во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје (2004: 151-207), потоа монографијата „Така се зборува во Велес“, чијашто приредувачка е самата авторка, излезена од печат во 2007 година и монографскиот труд „Збороредот во рамките на именската група во прозата на Славко Јаневски“, испечатен во 2008 година, како издание на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје.

Во „Збороредот во рамките на именската група во расказите на Иван Точко“ (Македонистика, 9, 2004: 151-207) се зафаќа со една стилскосинтаксичка тема во рамките на пишан текст од уметничколитературниот функционален стил, поточно во рамките на јазичниот израз во расказите кај еден автор (Иван Точко), поаѓајќи од полистилематичноста на Бранко Тошовиќ. Во својот труд, го разгледува збороредот на именската група во рамките на дихотомијата *īообичен, īочесī*, па и поприфатлив збороред, во однос на *необичниоī, īорейќиоī, īонекоīаиш обележен, а īонекоīаиш неīрифайлив збороред*. Проследувајќи ја анализата на збороредот во рамките на именската група во јазичниот израз на Иван Точко, авторката забележува дека освен обичниот збороред, најчесто се среќаваат примери со збороред обележен разговорно: центар – определба (*Перо мајѕтороī*), зависна определба – центар (*на шайќо му шайќо*), релативна придавка – центар (*чинароī охридски*), со партикули по именската група (*не е рабоīаиш во брзинаиш само, іазга*), со предикативна определба со како (*како од веїер носени*), именка – центар + качествена придавка + определба (*шраїи глабоки*). Од збороредот на именските групи со комуникативно-информативна функција, издвоени се примерите кога определувачот за неопределеност се наоѓа по друга согласувачка определба (*учїиив некаков іосїогин*), именки со развиени определби (*рамкиїе од неїо оїределени*), центар – именска замена + општа именска замена (*їиіе сиїе*). Дава и примери со збороред на именски групи што не се во духот на македонскиот јазик, како кај именски групи со развиена определба од типот: *насобраниїе рибари околу Јон*; како и именските групи со определен прилог: *огамна научена лекција*, за на крајот да констатира дека е

оџфаџен фонд на џримери шџо е оџраничен џо обем ... во оџнос на сфериџа на уџоџребаџа, што пак е оџграничувачки во оџнос на давање џоџробни насоки на нормативен џлан оставајќи можност на ова прашање да му се посвети сеоџфаџен анџажман понатаму, за што самата авторка се ангажира на неколку наврати во помали и во поголеми монографски трудови.

Монографијата „Така се зборува во Велес“ (2007 г.) е третата книга од едицијата „Така се зборува во Македонија“, во рамките на проектот „Македонскиот јазик од 1945 до 1995“, чиј раководител беше проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова. Книгата „Така се зборува во Велес“, рецензирана од д-р Васил Тоциновски и д-р Димитар Пандев, има повеќекратно значење, од каде што особено треба да се истакнат културолошкиот и лингвистичкиот аспект. Според концептот на едицијата – да се претстави јазичниот израз на македонските говорители во градовите, во споменатава монографија се застапени искажувањата на градскиот велешки говор на повозрасните велешани во материјал од околу 700 минути (снимен), односно во материјал од околу 200 страници (испечатен текст). Според бележењето на авторката, најстариот раскажувач (поточно раскажувачка) е роден во 1918 година, а најмладиот – во 1945 година. Д-р Петрова-Џамбазова успешно ги поделила и ги подредила седумнаесетте велешки приказни создавајќи една историска приказна во две поголеми глави: „Велес и велешани низ времето“ и „Животот во Велес некогаш и сега“. Од заклучоците ќе го истакнеме оној со кој се потврдува дека велешкиот говор постои, а јазичниот материјал е одлична основа за понатамошни јазични истражувања.

„Збороредот во рамките на именската група во прозата на Славко Јаневски“ (2008) е педесет и петтата книга од едицијата „Посебни изданија“, во издание на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, во која се дава преглед на сите промени во збороредот на именските групи употребени во прозните дела на Славко Јаневски во рамките на нивната комуникативна и стилска функција. Станува збор за анализа на повеќе од 5000 примери земени од првите изданија на творечкиот опус (за возрасни) на Славко Јаневски, во период од 50 години. Имајќи ги предвид карактеристиките на именските групи, како непредикативна единица и како дел од пошироката единица – реченицата, кај секој од видовите именски групи, д-р Петрова-Џамбазова поаѓа од морфосинтаксичките карактеристики, односно од синтаксичките врски што се воспоставуваат меѓу членовите на една именска група, од коишто зависи, во голема мера, редот на зборовите во неа. Различните видови збороред ги квалификува како: обичен, необичен и обележен, а заклучокот за постоењето извесна слобода во редоследот на елементите во рамките на именската група го гледа како регистрирање разновидност на ваквите промени на синтаксички план. Иако се работи за примери од уметничколитературен функционален стил кај еден автор, многу од белешките би можеле да имаат важност кај збороредот на именските групи во рамките на другите функционални стилови, а и воопшто, кај збороредот во македонскиот јазик.

Докторската дисертација „Рекламата како текст (со посебен осврт на јазичните особености на телевизиската реклама)“ ги разгледува рекламните пораки емитувани на телевизиските медиуми како текстови, со посебен осврт на

истражување на статусот и употребата на современиот македонски јазик преку овој специфичен вид на комуникација со телевизиската публика. Оваа тема досега била предмет на истражување во други науки (пред сè во економската наука), а со анализата од лингвистички аспект се обработуваат прашања поврзани со реториката и со текстлингвистиката. За анализа се земени предвид над 400 рекламни пораки на македонски јазик, чијашто различност се гледа во однос на употребата на јазичните средства од аспект на производот, на начинот на убедување, на јазичните функции што ги исполнуваат, како и нивната поделба во однос на структурата и методите што се употребени во одделна реклама. Анализата на јазичните карактеристики е подредена во девет глави. Во главата со наслов „Фонетско-фонолошки белешки за рекламните пораки“ се анализирани фонетско-фонолошките особености на рекламните пораки како говорен текст особено: изговорот на гласовите, третосложното (не)акцентирање, двојното акцентирање, како и акцентирање на четвртиот слог од крајот на зборот. Морфолошките и синтаксичките јазични особености во рекламните пораки се однесуваат на анализата на сите видови зборови според морфолошките карактеристики со посебен осврт на придавките и на прилозите. Посебно е разгледана глаголската лексика со употребата на категориите време и начин (заповеден). Од останатите зборовни групи одделно се анализирани извиците и модалните зборови. Во поглед на синтаксата е застапена анализата на ниво на реченица, особено со неправилно удвојување на индиректниот објект, како и на видовите реченици според комуникативната функција и нивната улога во рекламните, односно на видовите сложени реченици од паратаксата и од хипотаксата. Во рамките на четвртата глава предмет на анализа е лексиката во рекламните пораки, каде што се истакнуваат т.н. омајувачките зборови – специфични за овој вид текстови, а со оглед на фактот што станува збор за маркетингот, авторката се осврнува и на професионализмите, кон кои, како специфични, треба да се спомене и анализираната туѓа лексика. Во овој дел се опфатени и дијалектизмите. Петтата глава е посветена на рекламните како врзан текст при што ги обележува основните карактеристики на рекламната порака што ѝ даваат идентитет на текст преку референција, кореференција, кохезија, супституција и елипса. Преку анализата на стилистичките (реторичките) особености на рекламните пораки, izdelувајќи голем број стилски фигури, д-р Петрова-Џамбазова го покрива и делот за реторика, една од основите цели на нејзината анализа. „Од правописната норма“ е седмиот дел на дисертацијата во кој се става акцентот на (не)почитување на правописните правила од пишаниот дел на телевизиските рекламни пораки. Рекламните пораки, како јазичен израз со кој се манифестираат културните придобивки на еден народ, а од друга страна – како показател на умешноста во успешното вметнување на фолклорен материјал, ја чинат *културнаџа рамка на јазичниот израз на рекламните пораки* во осмата глава, а во заклучните белешки д-р Снежана Петрова-Џамбазова ги сумира најважните сегменти од анализата на телевизиските рекламни пораки како текстови.

Останатите трудови од областа на македонскиот јазик (статии, прикази, хроники, извештај) се објавувани во списанијата: „Македонски јазик“, „Литературен збор“, „Велес“ и во меѓународното списание „Филолошки студии / Philological studies“.

Досега има учествувано на девет меѓународни научни собири и конференции со следниве реферати: „Песни за душа (кон поезијата на Блаже Конески)“ – на Меѓународниот научен симпозиум: *Блаже Конески и македонскиот јазик, лиџераџура и кулџура* на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во 2006 година, *Анџискиот јазик во рекламиџе на македонски јазик (мога, сџил или џоџреба)* – на Меѓународниот собир во организација на Катедрата за англиски јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во Скопје во 2008 година; „Детето во поезијата на Блаже Конески“ – на Меѓународниот научен симпозиум *Блаже Конески и македонскиот јазик, лиџераџура и кулџура*, во Скопје во 2011; „Актуелното расчленување на ИГ во прозата на повеќе македонски автори“ – на *Пеџџаџа македонско-чешка научна конференџија*, во Скопје во 2012; „Културната рамка на јазичниот израз во рекламните пораки“ – на Меѓународниот научен собир *Културна меморија*, Скопје, 2013; „Манипулацијата во јазикот / јазикот во манипулацијата“ – на Меѓународниот научен собир: *Македонистиката меѓу традиџијата и современите предизвиџи* во Скопје во 2013 година; „Употребата на туѓите зборови во рекламните пораки“ – на Меѓународниот собир *Денови на Благоја Корубин*, во Битола во 2014; „Реторичката подлога на рекламните пораки“ – на Меѓународниот собир *Денови на Благоја Корубин*, на тема *Јазичната слика на светот*, во Скопје во 2015 година и „За неколку релевантни песни за деца од македонски автори и нивните препеви на српски јазик“ – на Меѓународниот собир *Афирмација, продлабочување и проширување на вековните културни врски меѓу Р Македонија и Р Србија*, во Битола во 2015 година.

Кон нив ќе ги наведеме и петнаесетте учества на научни собири во земјава, и тоа со следиве реферати: „За неколку фразеолошки изрази од Велес“ (*Треџ научен собир на млади македонисџи*, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 1997); „За членуваните прекари од Велес“ (*Чеџврџи научен собир на млади македонисџи*, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 1998); „За имињата на јавните услужни објекти“ (*Македонскиот јазик во јавноџо оџџење*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 1999); „Белешки околу употребата на модалниот глагол **треба** во печатот“ (*Македонскиот џлаџол - синхронија и дијахронија*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2000); „Местото на перифрастичниот прирок во речничката статија“ (*Македонскаџа лексиколоџија и лексикоџрафија*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2001); „Околу збороредот во рамките на ИГ во повеста *Улица на Славко Јаневски*“ (*Македонскиот јазик - минаџо, сеџашноџи, иднина*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2003); „Околу збороредот во рамките на ИГ со вторични имиња“ (*Акџуелниџе сосџоџби во македонскиот јазик*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 2005); „За јазикот во една емисија за деца“ (*Функционалниџе сџилови во македонскиот јазик*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2006); „Степенувањето и разговорниот стил“ (*Јазичниџе во конџакџи некоџаш и денес*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2007); „Редунданџијата во јазикот (врз примери од телевизиски емисии)“ (*Кулџураџа и јазикоџи*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 2008); „За конкурентноста на еден вид збороред кај ИГ во разговорниот стил (под

влијание на балканскиот јазичен контекст“ (*Балкански јазичен свеќоѓлед*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2009); „За именувањето на птиците (дропла – друпка – дропја)“ (*Сџудискиот ден посветен на Тодор Димитровски*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2010); „За употребата на модалните глаголи“ (*Современи лингвистички истражувања во македонистиката – Придонеси на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2011), „Велес и велешани низ перото на Џинот“ (*190 години од раѓањето на Јордан Хаџиконстантинов – Џинот*, Велес, 2011); „Убедувањето и неговите јазични средства во рекламните пораки“ (*Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2012).

Од приведените наслови се гледа редовното учество на научните собири во рамките на манифестацијата „Денови на Благоја Корубин“ организирани во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје.

Во овој период, поголем број од рефератите од актуелните (меѓународни) научни собири се објавени во зборници кога се објавувани и реферати пишувани во лингвистички и во други списанија. Во продолжение ќе ги дадеме хронолошки насловите на објавените трудови на д-р Снежана Петрова-Џамбазова: „За неколку фразеолошки изрази од Велес“, во зборникот: *Трет научен собир на млади македонисти*, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 1997; „Присуството на именките на -ара во јавните натписи во Велес“, во списанието: *Литературен збор*, 4-6, Скопје 1997, стр.25-27; „Неколку нестандартни примери за релативна реченица“, во: *Литературен збор*, 5-6, Скопје, 1998, стр. 113-115; „За членуваните прекари од Велес“, во: *Литературен збор*, 4-6, Скопје, 2005, стр. 107-110; „За имињата на јавните услужни објекти“, во зборникот: *Македонскиот јазик во јавното општество*, Јазикот наш денешен кн. 3, Скопје, 1999, стр. 340-342; „Белешки околу употребата на модалниот глагол **треба** во печатот“, во: *Македонскиот јазик – синхронија и дијахронија*, Јазикот наш денешен кн. 4, Скопје, 2000, стр. 108-111; „Околу збороредот во рамките на ИГ во повеста *Улица* на Славко Јаневски“, во: *Македонскиот јазик - минато, сегашност, иднина*, Посебни изданија на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, кн. 54, Скопје 2008; „Околу збороредот во рамките на ИГ со вторични имиња“, во: *Актуелните состојби во македонскиот јазик*, Јазикот наш денешен кн. 12, Скопје 2005, стр. 36-39; „За јазикот во една емисија за деца“, во: *Функционалните стилови во македонскиот јазик*, Јазикот наш денешен кн. 14, Скопје, 2006, стр. 83-84; „Песни за душа (кон поезијата на Блаже Конески)“, во: *Литературен збор*, 4-6, Скопје 2007, стр. 71-74; „Степенувањето и разговорниот стил“, во: *Јазичните во контакт некогаш и денес*, Јазикот наш денешен кн. 16, Скопје 2008, стр.150-153; „Редунданцијата во јазикот (врз примери од телевизиски емисии)“, во: *Културата и јазикот*, Јазикот наш денешен кн. 17, Скопје 2009, стр. 275-278; „За конкурентноста на еден вид збороред кај ИГ во разговорниот стил (под влијание на балканскиот јазичен контекст)“, во: *Денови на Благоја Корубин: Балкански јазичен свеќоѓлед*, Скопје, 2009, стр. 127-131; „Велес и велешани низ перото на Џинот“, во сп. „Велес“, Велес,

2012, стр. 33-35; „Детето во поезијата на Блаже Конески“ во зборникот на меѓународниот научен симпозиум: *Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура*, Скопје, 2011; „За употребата на модалните глаголи“, во зборникот: *Современи лингвистички истражувања во македонистиката – Придонеси на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик, Денови на Блажоја Корубин*, Скопје, 2012, стр. 159-164; „Актуелното расчленување на ИГ во прозата на повеќе македонски автори“ во зборникот на Петтата македонско-чешка научна конференција, Скопје, 2012; „Убедувањето и неговите јазични средства во рекламните пораки“ во зборникот од научниот собир *Денови на Блажоја Корубин: Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата*, Скопје, 2013, стр. 233-236; „Интерференција во изразувањето на полот и на граматичкиот род во новинарските текстови на Интернет и во другите пишани медиуми“, во меѓународното списание: *Филолошки студии / Philological studies*, 2012 (Интернетско издание); „Културната рамка на јазичниот израз во рекламните пораки“ во зборникот од меѓународниот научен собир: *Културна меморија*, Скопје, 2013, стр. 109-112.

Кон овие треба да се додадат и печатените прилози во кои предничат приказите и хрониките. Во приказите се следниве наслови: *Нова лингвистичка дисциплина?*, *Литературен збор 1-2*, Скопје, 1999, стр. 123-125; Кон зборникот на „Третиот научен собир на млади македонисти“, *Литературен збор 3-4*, Скопје, 1999, стр. 155-158; Прилог кон истражувањето на македонската фразеологија, *Македонски јазик 2003- 2004*, Скопје, 2004, стр. 235-236; Запознајте ја книгава за да си го олесните подучувањето македонски јазик, *Литературен збор 1-3*, Скопје, 2005, стр. 117-118; Инспириран и инспиративен јазичен бележник, *Литературен збор 4-6*, Скопје, 2014, стр. 233-237; а во хрониките се: XXIV научна дискусија на Семинарот за македонски јазик, литература и култура; *Литературен збор*, 4-6, Скопје 1997, стр. 135-138 (во коавторство со Катица Топлиска); Научен собир „Македонската лексикологија и лексикографија“, *Литературен збор 1-2*, Скопје, 2001, стр. 139-141; Свечена седница по повод осумдесетгодишнината од Мисирковата смрт, *Литературен збор 1-3*, Скопје, 2007, стр. 181. Како дел од активноста на д-р Снежана Петрова-Џамбазова во Сојузот на друштвата за македонски јазик, литература и култура е и поднесениот „Извештај од XXIX државен натпревар по македонски јазик и литература за основните училишта“, објавен во *Литературен збор 1-3*, Скопје, во 2006 (ЛЗб. 2006: 171).

Нејзиниот интерес кон пишаниот збор го пројавува и со пишувањето поезија, досега објавена во три збирки. Првата збирка поезија „Направете место“ е објавена во 2008 г., а другите две збирки „Другарска азбука“ (поезија за деца) и „Постела за сонот“ се објавни во 2012 г.

Д-р Снежана Петрова-Џамбазова пројавува активност и членување во различни научни и други професионални асоцијации, од кои ќе ги издвоиме: член во редакциски одбор за зборникот „Функционалните стилови во македонскиот јазик“, Скопје, во 2006; член на координативното тело на Лингвистичкиот кружок во ИМЈ „Крсте Мисирков“, а активност покажува и во рамките на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература чијшто секретар е во периодот од 2004 до 2009 година.

Активноста пројавува и на радио- и на телевизиски емисии, како и во печатени медиуми, што се гледа преку: учеството на телевизијата „Телма“, во емисијата „Созвездија“, во рубриката „Јазични проблесоци“ со 12 популарни јазични прилози: *Спока или роба; Личниште имиња и нормата; Името ми е...; За русокосиште; Да зборуваме за да-конструкцијата; Да забележуваме; Плаќајте тојовина намесио кеш; Како си? Добар, одличен!; Имаме рбети или кичма?; За могајта и за „модерниште работи“; Каде ја праќаме могајта?; Што ни пречи кај смејта?;* потоа преку учество во телевизиски емисии од јазичен карактер по повод собирот: Денови на Благоја Корубин, на МТВ.

Д-р Снежана Петрова-Џамбазова е дел од тимот на проектот „Интенцијално-синтаксички речник на македонските глаголи“, кој ја доби наградата „13 Ноември“ за 2002 година што ја доделува Град Скопје, како и дел од тимот на проектот „Толковен речник на македонскиот јазик“, кој ја доби државната награда „Гоце Делчев“ за 2014 година, за особено значајни остварувања во интерес на Република Македонија од областа на науката.

Оценувајќи ја целокупната активност на д-р Снежана Петрова-Џамбазова на научен и на стручен план, можеме да констатираме дека станува збор за изграден научен работник, кој етапно се развивал во сите фази на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, а чии објавени трудови значајно влијаат во развојот на научната мисла.

Врз основа на изложеното, Рецензентската комисија му предлага на Советот на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ да ја избере д-р Снежана Петрова-Џамбазова во звањето **научен соработник**.

Рецензентска комисија

1. Д-р Лидија Тантуровска, н. сов. / ред. проф., с.р.
2. Д-р Димитар Пандев, ред. проф., с.р.
3. Д-р Гоце Цветановски, н. сов. / ред. проф., с.р.

Табела за оценување на целокупната активност изразена во поени
за избор на д-р Снежана Петрова-Џамбазова во звањето научен
соработник

Реден број	Научноистражувачка дејност	Поени	
		во земјата	во странство
1.	Монографија или научна книга	16	
2.	Дел од монографија или научна книга		
3.	Прегледан труд (СЦИ/ЦА/останати)		//////////
4.	Дел од лексикографски труд од национално значење (објавени дела од проектите на ИМЈ)	12	//////////
5.	Лексикографски труд		
6.	Труд во Македонистика	6	////////
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен на еден од светските јазици во научно списание со меѓународно значење		//////////
8.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание опфатено во СЦИ/ЦА/останати	6	////
9.	Труд во лингвистички списанија	8	
10.	Труд во други списанија или зборници	2	
11.	Труд во зборник на трудови од научен собир	22	
12.	Труд во зборник на трудови од стручен собир	1	
13.	Труд во научно списание со меѓународен уредувачки одбор	18	////
14.	Приказ/хроника	8	
15.	Учество на проект	8	
16.	Учество на национален проект ¹	8	////
17.	Учество на научен собир со реферат (презентација/усно)	30	////

¹ Проекти со континуирано финансирање од Владата на РМ.

18.	Учество на меѓународен научен собир со реферат (презентација/усно)	27	//////
19.	Учество на пленарна сесија на научен собир		
20.	Секциско предавање на научен собир		
21.	Одржано предавање по покана од научна институција		
22.	Лектор по македонски јазик во странство		//////
23.	Одбранета докторска теза	8	
24.	Одбранета магистерска работа	5	
25.	Раководител на научен проект		//////
26.	Раководител на меѓународен научен проект		//////
27.	Ментор на докторска дисертација		////
28.	Ментор на магистерска работа		//////
29.	Промоција на научен труд/зборник	1	
30.	Рецензирање на труд		
31.	Член на редакциски одбор	2	
32.	Член на уредувачки одбор		
33.	Член на организациски одбор на научен собир		
34.	Претседател на организациски одбор на научен собир		
35.	Координатор на научен собир		
36.	Член на комисија од научен/стручен карактер		
37.	Член на различни комисии	1,5	///
38.	Награди-признанија за научни постигнувања	20	
39.	Учество во радио, ТВ-емисии и др. јавни настапи	10	///
40.	Објавени јазични текстови, колумни, ставови и мислења во дневен и неделен печат		////
41.	Друг придонес во научноистражувачката дејност	3	///////

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИСТОРИСКИ АСПЕКТИ НА
 ТЕРОРИЗМОТ И НА НЕГОВОТО ИНКРИМИНИРАЊЕ-СЛУЧАЈОТ НА МАКЕДОНИЈА" ОД М-Р
 МАКЕДОНКА НАУМОСКА-КАСАЛИЦА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА
 ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за национална историја при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата седница одржана на 3.11. 2015 година, со Одлука бр. 10-64/7 ја избра следната Комисија за преглед и оценка на докторската дисертација под споменатиот наслов на м-р Македонка Наумоска-Касалица:

1. проф. д-р Владо Поповски
2. проф. д-р Марјан Димитриевски
3. проф. д-р Ѓорѓи Малковски
4. проф.-д-р Надежда Цветковска
5. проф.-д-р Велимир Ракочевик
- 6.

Постапувајќи по заклучокот на Научниот совет на Институтот за национална историја Комисијата ги констатира следниве факти:

1. Споменатата докторска дисертација на м-р Македонка Наумоска – Касалица опфаќа 371 страница текст, во кој: 327 страници се посветени на разработка на предметот на докторската дисертација; 27 страници се прилози по препораките и мерките на FATF кои се однесуваат на спречувањето перење пари и на акциите против финансирањето на тероризмот; 17 страници, на кои се посочени меѓународните акти (изворите) и литературата користени при изработката на докторската дисертација.

2. Разработката и анализата на предметот на докторската дисертација е поделена во пет поглавја кои ги опфаќаат главните аспекти на тероризмот и на неговата инкриминација, произлезени од концептот на кандидатката. Притоа, во докторскиот труд посебно се разработени следниве главни делови: Генеza на тероризмот, кој опфаќа четири заглавија и четирнаесет подзаглавија; Развој на системот за спротивставување на терористичкото насилство, со седум заглавија; Нормирање(то) на кривичните дела – тероризам, со осум заглавија; Односот на казнивите дела на тероризмот со останатите кривични дела, со четири заглавија; Превенција(та) и сузбивање(то) на тероризмот, со пет заглавија; Заклучок; Прилози.

3. При обработката и анализата на предметот на дисертацијата и на одделните негови аспекти, кандидатката Наумоска–Касалица користела бројна литература и бројни нормативни акти и меѓународни конвенции. Најголемиот дел од користената литература потекнува од поранешниот југословенски простор, но има и друга странска литература објавена на англиски јазик.

Во дисертацијата се користени 226 литературни единици, 46 нормативни акти и 27 меѓународни конвенции. Текстот и тезите во него се поткрепени со 431 фуснота.

4. Докторската дисертација не почнува со поимно-теоретско дефинирање на тероризмот и со расправа на теоретските и аналитичките становишта на позначајните автори кои се занимаваат со него. Следствено на тоа, тематизирањето на тероризмот,

од неговите почетоци до денес, при несоздадена поимно-категоријална апаратура добило предоминантно наративен белег. Кандидатката, претежно, се служи со приказ на појавата и на видовите на тероризмот, со илустрации на терористичките пројави, со размерите на деструктивноста на терористичките акции и со последиците и влијанието врз системот на управувањето и на власта и врз психо-социјалната и политичката состојба во општеството. Тоа што отсуствува е критичката анализа која би укажала на постоење на селективен (дистингвирачки) критериум во определувањето на тоа што е тероризам, а што не е тероризам при споменување или прикажување на одделни појави и манифестации на насилство. Отсуството на апаратура за селективност на појавите доведува до подведување под тероризам на определени пројави кои не се тероризам и на други кои се терористички акти при што тие да не се сметаат за такви. Со други зборови, станува збор за прашањето: колку при дефинирањето на определени насилствени пројави како тероризам, врз нашата оцена влијаела политичката конјуктура, а колку строгата логички и систематски дефинирана (научна) сознајно-аналитичка апаратура. Примери, во случајот со Македонија, за кои би имало спор - дали се дел од терористичка пројава или не во докторската дисертација, има и кога станува збор за настани стари сто и повеќе години и за настани не постари од 14 до 15 години.

Но, без оглед што во дисертацијата на м-р Македонка Наумоска-Касалица нема, на едно место, систематски дефинирана поимно-теоретска рамка, земено во целина, поставеноста на темата, нејзината структура и развојот на анализата и заклучоците во врска со неа говорат дека докторантката има широко познавање на литературата, на нормативните акти и на политичките декларации поврзани со тероризмот, со превенцијата и борбата со него, како и со инкриминацијата и борба со него на планот на правно-политичкото спротивставување на државите и на меѓународните организации. Кандидатката Наумоска-Касалица, низ текстот, ги соопштува теоретските становишта на повеќе автори кои се занимаваат со тематизирање на тероризмот, но таа не навлегува во дискусија со тие дефиниции и разбирања на авторите што ги споменува. Наумоска-Касалица ги остава сфаќањата на авторите во нејзиниот приказ, во контекст на разработката на определен аспект на тероризмот, покажувајќи оти ги знае позициите и ставовите на авторите што ги вклучува во текстот. Значи, имаме пример на автор кој ја познава прилично добро проблематиката на тероризмот и литературата за него, и од кој, во иднина, можат да се очекуваат резултати со сопствени тези и аргументи во областа на кривичноправната заштита на општеството од тероризмот, се разбира, доколку продолжи да се занимава со тој проблем.

5. Кога станува збор за одделните поглавја од дисертацијата, тогаш може да се констатира:

Прво, главата за генезата на тероризмот е посветена на стариот и на современиот тероризам, со тоа што во првиот е претставен тероризмот во македонското ослободително движење, а во вториот, сумарно и по видови, е опфатен општиот современ тероризам. Во првиот дел од споменатата глава, во кој се опфатени пројавите на ликвидациите вршени од страна на Македонската револуционерна организација, гемиџиите и нивните атентати како посебен сегмент на борбата за ослободување на Македонија и настаните во 2001 година во Република Македонија, може да се каже дека сите тие настани се наредени еден по друг како приказ што се случило без анализа на контекстот и мотивот заради што се тие преземени, заради самоодбрана на Организацијата или заради постигнување на определени психолошки и политички ефекти. Без препознавање на суштината на одделните насилствени практики на Револуционерната организација и без примена на определена образложена и неспорна дефиниција за тероризмот, присушта на неговата пројава при крајот на XIX и почетокот

на XX век, тешко може да се направи категоризација на терористички и нетерористички акти на определена организација. Веројатно е тешко да се стават на исто место, на пример, ликвидациите на шпионите, предавниците и на насилниците со, на пример, извршените атентати во Штип, Кочани и Куманово пред балканските војни. Исто така, остануваат за дискусија и настаните во 2001-та година од становиште на која и да е прифатлива и релевантна дефиницијата за тероризмот.

Како и да е, сепак Комисијата смета дека кандидатката Наумоска- Касалица, со оглед на нејзиниот образовен и стручен профил, доволно се запознала со настаните од македонското ослободително движење од периодот на ТМОРО-ВМОРО и запазила одделни моменти и траги од случајот Македонија.

Што се однесува до вториот дел, до современиот тероризам, до неговите видови и пројави веќе се забележува дека кандидатката се движи посигурно низ материјата и литературата што укажува на тежиштето на нејзиниот интерес. Се разбира дека и за тој дел, донекаде, важи онаа забелешка од точка 4. која укажува на разликата меѓу научното и наративното (дескриптивното) водење на текстот.

Второ, главата за развојот на системот за спротивставување на терористичкото насилство опфаќа повеќе релевантни безбедносни аспекти како идентификациски постапки и категории и го опфаќа институционалниот систем на државите и на нивната заемна помош и соработка во борбата против тероризмот. Во таа глава се опфатени и позициите и улогата на меѓународните организации и институции на таа борба. Случајот на Македонија во споменатата глава е доволно и соодветно опфатен и разработен така што може да се стекне јасна претстава за системот на постапките и институциите во Р. Македонија за борба против терористичките закани.

Трето, третата и четвртата глава од докторската дисертација претставуваат нејзин главен дел. Материјата и проблематиката на тие глави поврзана со нормирањето на кривичните дела – тероризам и со односот на казнивите дела на тероризмот со останатите кривични дела го означуваат централниот дел од трудот на м-р Македонка Наумоска-Касалица. Таа проблематика е и централниот нејзин научен интерес, па от таму тие две глави содржат значително поизнијансирана анализа и поцелосна запознаеност и подготвеност на кандидатката за научна расправа и за споредбена анализа и оцена на политиката на инкриминација и на нормативното зафаќање на кривичните дела тероризам во правните системи на државите. Во таа смисла, посебно се третираат кривичноправните политики и регулации во Р. Македонија и во Р. Црна Гора.

Во делот за односот на казнивите дела на тероризмот и останатите кривични дела, опфатени се релациите меѓу тероризмот и трговијата со оружје и луѓе, тероризмот и перењето пари, тероризмот и производството, чувањето и ставањето во промет на опојни дроги и тероризмот и организираниот криминал. И во тој дел посебно е анализиран случајот на Република Македонија, при што важат оцените и за оваа четврта глава од докторскиот труд кажани за претходната трета глава: станува збор за нијансирана анализа, за целосни знаења на нормативната динамика на врзано сопоставување на тероризмот со нему блиски и тесно поврзани кривични дела; станува збор и за завиден увид во литературата за истата проблематика.

Последната глава од докторската дисертација се однесува на превенцијата и сузбивањето на тероризмот, актуализирајќи ја т.н. криминалистичка и безбедносна превенција, како и превенцијата преку правната регулатива со која се поврзуваат повеќе

блиски кривични дела со тероризмот создавајќи блокови во инкриминацијата на тероризмот.

На крајот да го одбележиме и фактот дека докторската дисертација на м-р Македонка Наумоска-Касалица има формален заклучок, кој не ги сумира и дефинира резултатите од анализата како еден вид на докажани тези и утврдени констатации. Чиниме оти тоа е резултатот на т.н. раседнат метод на анализа на одделните главни аспекти и делови од предметот на дисертацијата кои, структурно и функционално, беа разгледувани, повеќе, како посебни целини, а помалку како поврзани сегменти. Од тие причини, резултатите и своевидните заклучоци се присутни во самите третирани поглавја.

ЗАКЛУЧОК

Земајќи ги предвид сите белези и резултати од докторската дисертација на м-р Македонка Наумоска-Касалица, Комисијата смета дека поднесената за оцена докторска дисертација на м-р Македонка Наумоска–Касалица ги содржи нужните и доволни претпоставки и квалитети за да може да биде допуштена и закажана јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија

- 1. Проф. д-р Владо Поповски с.р.**
- 2. Проф. д-р Марјан Димитриевски с.р.**
- 3. Проф. д-р Ѓорѓи Малковски с.р.**
- 4. Проф.-д-р Надежда Цветковска с.р.**
- 5. Проф.д-р Велимир Ракочевик с.р.**

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ПОЛИТИЧКИ
НАУКИ (ОСНОВИ, ТЕОРИЈА, МЕТОДОЛОГИЈА, ИСТОРИЈА, ДРУГО) И
ГРАЃАНСКО ОПШТЕСТВО, ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ И ИНТЕРЕСНИ ГРУПИ
НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 13.1.2016, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и граѓанско општество, политички партии и интересни групи, и врз основа на Одлуката на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, бр. 02-86/2, донесена на 22.1.2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Мирјана Најчевска, редовен професор на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, д-р Лидија Христова, професор во пензија на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, и д-р Мирјана Малеска, професор во пензија на Универзитетот на Југоисточна Европа.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и граѓанско општество, политички партии и интересни групи, во предвидениот рок се пријави еден кандидат - доц. д-р Анета Цекиќ.

6. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Анета Цекиќ е родена на 31.10.1981 година, во Кочани, Р. Македонија. Средно образование завршила во гимназијата „Љупчо Сантов“ во Кочани на општа гимназиска насока. Со високо образование се стекнала на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на Одделот за политички науки. Дипломирала во 2004 година, со просечен успех 8,96.

Кандидатката активно се служи со македонскиот, англискиот и српскиот јазик, а има основни познавања и од францускиот јазик.

Во учебната 2004/2005 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања. Студиите ги завршила во 2008 година, со просечен успех 9,78. На 2.12.2008 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Предизвиците при спроведувањето на Охридскиот рамковен договор во Република Македонија“ (ментор: проф. д-р Мирјана Малеска).

Докторска дисертација пријавила на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања на 19.2.2009 година. Дисертацијата на тема: „Лобирање во институциите на Европската унија и малите држави“ ја одбрала на 19.4.2011 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Лидија Христова (ментор), проф. д-р Звонимир Јанкулоски, проф. д-р Анета Јовевска, проф. д-р Наташа Габер-Дамјановска и проф. д-р Мирјана Малеска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област политички науки.

Д-р Анета Цекиќ од ноември 2007 година работи во Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје како помлад асистент-истражувач во областа на политичките науки. На 18.7.2011 година е избрана во звањето доцент на Институт за социолошки и политичко-правни истражувања во областа политички систем и европска политика.

Во моментот е доцент на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во областа политички систем и европска политика. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1011 од 1.7.2011 година.

Д-р Анета Цекиќ остварила едномесечен студиски престој во Центарот за европски студии на Факултетот за политички науки, на Универзитет во Гент, Белгија, во 2010 година, и шестмесечен постдокторски студиски престој на Одделот за политички науки, при Факултетот за социологија и политички науки на Универзитетот во Салзбург, Австрија, во 2013/2014 година.

Д-р Анета Цекиќ е член на Постојаната група за интересни групи, Постојаната група за европска политика, Постојаната група за методологија и Постојаната група за Југоисточна Европа при Европскиот конзорциум за политички истражувања (ЕСРР). Член е на Универзитетската асоцијација за современи европски студии (UACES) и на Средно-западната асоцијација за политички науки од САД (MPSA, во 2015 год.). Член е на Македонското политиколошко друштво. Секретар е на уредувачкиот одбор на академското списание „Нова балканска политика“.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1011 од 1.7.2011 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

7. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, кандидатката д-р Анета Цекиќ изведува настава на втор циклус студии по предметите: политички систем и етничките конфликти и меѓународната безбедност, на студиската програма политички науки; современ синдикализам, на студиската програма менаџмент на човечки ресурси; институции и развој на студиската програма општествен развој; демократија, моќ и граѓанство и глобализација и европска интеграција, на студиската програма политички науки и човекови права. Кандидатката е предметен наставник по предметот современа Европа - основни тенденции на политиката во Европската унија на докторските студии по политички науки, модул демократија во услови на глобализација на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања. Кандидатката го води и факултативниот курс по академско пишување на втор циклус студии на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања.

Кандидатката учествувала во подготовка на неколку нови предмети на студиите од втор циклус на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања.

Кандидатката била ментор на еден специјалистички труд и учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 13 магистерски трудови и на 10 докторски дисертации.

Д-р Анета Цекиќ била учесник на повеќе меѓународни и домашни летни и зимски школи, како и работилници.

Д-р Анета Цекиќ е коавтор на научно-популарната книга *Студија за младите во Р. Македонија 2013*, во издание на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања и Фондацијата „Фридрих Еберт“ (канцеларија во Скопје).

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Анета Цекиќ има објавено вкупно 12 научни трудови од областа на политичките науки, од кои еден научен труд (рецензија на книга) во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), четири труда во меѓународни научни списанија, три труда во меѓународни научни публикации (монографии), три труда во домашна монографија и еден труд во зборник од меѓународен научен собир. Има објавено и два апстракта во зборник на апстракти од меѓународна научна конференција.

Д-р Анета Цекиќ била раководител на еден национален проект, во моментот е национален координатор на два меѓународни научни проекта, а учествувала и како член во седум национални и еден меѓународен научен проект.

Д-р Анета Цекиќ остварила две пленарни предавања на меѓународни научни собири, шест учества со секциско предавање на меѓународен научен собир и една презентација со постер на меѓународен научен собир.

Кандидатката била менторка на 6 магистерски труда.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Анета Цекиќ активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања и пошироко.

Кандидатката д-р Анета Цекиќ била рецензент на меѓународните научни списанија *New Balkan Politics* (индексирано во EBSCO) и *East European Politics* (индексирано во SCOPUS). Остварила експертски активности како учесник на неколку јавни настани/конференции. Кандидатката била дел и од промотивните активности на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања.

Стручно усовршување во странство остварила со постдокторски студиски престој на Одделот за политички науки, при Факултетот за социологија и политички науки при Универзитетот во Салзбург, Австрија, во учебната 2013/2014 година, во траење од 6 месеци.

Д-р Анета Цекиќ е член и на уредувачкиот одбор на меѓународното научно списание *New Balkan Politics*, а била член на програмскиот одбор на две меѓународни конференции.

Во изборниот период, д-р Анета Цекиќ учествувала во изготвување и пријавување на седум меѓународни и еден национален научен проект.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Анета Цекиќ, во учебната 2014/2105 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Анета Цекиќ.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Анета Цекиќ поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото

образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и граѓанско општество, политички партии и интересни групи.

Покрај формалното исполнување на предвидените услови за избор во звањето вонреден професор во научната област политички науки, членовите на Комисијата сметаат дека кандидатката д-р Анета Цекиќ има отидено и чекор понатаму со сериозниот пристап кон работните задачи, посветеноста на научноистражувачката работа и истражувачката љубопитност, високите човечки квалитети кои доаѓаат до израз во наставата и во комуникацијата со студентите, широките видици, спремноста за сопствено надградување и способноста како за тимска работа, така и за лидерство, и поместување на актуелните граници на научната мисла.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, д-р Анета Цекиќ да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и граѓанско општество, политички партии и интересни групи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Мирјана Најчевска с.р.

Проф. д-р Лидија Христова с.р.

Проф. д-р Мирјана Малеска с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: доц. д-р Анета Радомир Цекиќ

Институција: Институт за социолошки и политичко-правни истражувања

Научни области: Политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и Граѓанско општество, политички партии и интересни групи

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред број	Назив на активности	Поени
1.	Настава на втор циклус универзитетски студии	6,24
	Политички систем, постдипломски студии по политички науки, ИСППИ, 2011/2012 20 часа x 0,05= 1	1
	Политички систем, постдипломски студии по политички науки, ИСППИ, 2012/2013 20 часа x 0,05= 1	1
	Етничките конфликти и меѓународната безбедност, постдипломски студии по политички науки, ИСППИ, 2011/2012 20 часа x 0,05= 1	1
	Етничките конфликти и меѓународната безбедност, постдипломски студии по политички науки, ИСППИ, 2012/2013 20 часа x 0,05= 1	1
	Современ синдикализам, постдипломски студии по менаџмент на човечки ресурси, ИСППИ, 2014/2015 16 часа x 0,05=0,8	0,8

	Институции и развој, постипломски студии по општествен развој, ИСППИ, 2014/2015 16 часа x 0,05=0,8	0,8
	Демократија, моќ и граѓанство, постипломски студии по политички науки и човекови права, ИСППИ, 2015/2016 16 часа x 0,05=0,8	0,8
2.	Консултации со студенти	0,03
	Консултации со студенти на втор циклус универзитетски студии 2011/2012 политички науки 4 x 0,002= 0,008 2012/2013 политички науки 4 x 0,002= 0,008 2014/2015 општествен развој; МЧР 4 x 0,002= 0,008 2015/2016 политички науки и човекови права 3 x 0,002= 0,006	0,03
3.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат	5
	Лилјана Поповска Билал Љутфии Артан Садику Виктор Димовски Данчо Марковски Никола Ѓоргон Тамара Радовановиќ Елена Тиловска- Кечеџи Дијана Стојановиќ- Ѓорѓевиќ Марјанчо Танушевски	10x0,5=5

4.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура	3,9
	<p>Јованка Ставревска Данаковска</p> <p>Агим Фејзулаху</p> <p>Ивана Стојановска</p> <p>Ардиан Исени</p> <p>Татјана Терповска- Николиќ</p> <p>Елена Димевска</p> <p>Дона Димов- Марковска</p> <p>Никола Прокопенко</p> <p>Стојанче Манев</p> <p>Нина Маркова</p> <p>Иванка Огненоска</p> <p>Софија Стојков</p> <p>Ирена Богдановска</p>	13x0,3=3,6
5.	Ментор на специјалистичка работа	1
	Жаклина Димовска	1
6.	Подготовка на нов предмет	3
	Демократија, моќ и граѓанство, студиска програма: политички науки и човекови права, ИСППИ	1
	Глобализација и европска интеграција, студиска програма: политички науки и човекови права, ИСППИ	1
	Институции и развој, студиска програма по општествен развој, ИСППИ	1
7.	Пакет материјали за одреден предмет	3

	Демократија, моќ и граѓанство, студиска програма: политички науки и човекови права, ИСППИ	1
	Глобализација и европска интеграција, студиска програма: политички науки и човекови права, ИСППИ	1
	Институции и развој, студиска програма по општествен развој, ИСППИ	1
8.	Учество во школи и работилници	7
	International workshop: Science communication for public debate, 1-3 July 2013, Joint Research Centre of the European Commission, Ispra, Italy	1
	International Winter School: Global trends in everyday life: Challenges of individualization, 04-12 February, 2013, Faculty of advanced social studies, Nova Gorica, Slovenia	1
	International Summer School: Global trends in everyday life: Challenges of rationalization, 27.08- 04.09. 2012, Faculty of advanced social studies, Nova Gorica, Slovenia	1
	School of European Politics “The European Crisis and its Implications on the Periphery: Economy, Democratic Governance and Values”, 18-20 March, 2015, Macedonian centre for European training, Ohrid, Macedonia	1
	Workshop in the framework of the bilateral research project “Specifics of the political steering of market economy in Macedonia and Slovenia: a comparative analysis” conducted by Faculty of advanced social studies in Nova Gorica, Slovenia, and Institute for sociological, political and juridical research- Skopje “Facing unemployment- risks and challenges”, Skopje, 31.10.2013	1
	Докторска работилница ИСППИ, 24.2.2015	1
	Workshop: Data archiving, SEEDS project 13-15 October, 2015, Belgrade	1

9.	Научно-популарна книга	4
	Студија за младите во Р. Македонија, Фондација „Фридрих Еберт“-Скопје и Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, Скопје, 2013 (коавтор)	4

	Вкупно	33,17
--	---------------	--------------

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред број	Назив на активности	Поени
1.	Ментор на магистерска работа	6
	Воислав Стојановски Марија Соколовска Јорданка Шапкалиска Раим Лимани Валдет Фејза Симон Велков	
2.	Национален координатор на меѓународен научен проект	12
	<i>Сервиси на податоци од општествениите науки во Југоисточна Европа, SCOPES проект, Швајцарска национална фондација за истражување, 2015-2017</i>	6
	Развој на студиска програма од втор циклус на универзитетски студии по <i>евројски политички науки</i> , Еразмус + проект, 2015-2017	6
3.	Раководител на национален научен проект	6

	Улогата на интересните групи во процесите на демократизација и европеизација на земјите од поранешна Југославија, ИСППИ (2014-2015)	
4.	Учество во национален проект	21
	<i>Јавно мислење</i> , финансиран од УКИМ, реализиран од ИСППИ, 2015	3
	<i>Младински трендови</i> , Нарачател: Агенција за млади и спорт на Р. Македонија, реализиран од ИСППИ, Скопје, 2014.	3
	<i>Студија за младите во Р. Македонија 2013</i> , финансиран од Фридрих Еберт- канцеларија Скопје, реализиран од ИСППИ, 2013.	3
	<i>Перцепција на идентитетите на студентската популација во Р. Македонија</i> , финансиран и реализиран од ИСППИ, 2011-2012	3
	<i>Реални и виртуелни идентитети</i> , финансиран од УКИМ, реализиран од ИСППИ, 2013-2014	3
	<i>Јавно мислење за социо-економските прашања во Р. Македонија во 2012 година</i> , финансиран од УКИМ, реализиран од ИСППИ, 2012	3
	<i>Демографија на Град Скопје (за Генерален урбанистички план)</i> , нарачател: Агенцијата за планирање на проторот на Р. Македонија, реализиран од ИСППИ, 2011	3
5.	Учество во меѓународен научен проект	5
	Спецификите на политичкото управување на пазарната економија во Македонија и Словенија: компаративна анализа, Финансиран од МОН на Македонија и Словенија, реализиран од ИСППИ и Факултетот за споредбени општествени студии во Нова Горица, 2013.	5
6.	Дел од монографија	10,8
	„Хиерархија на идентитетски црти“. Во Христова Л., (ур.) <i>Перцепција на идентитетите на студентската популација во Р. Македонија</i> , ИСППИ, Скопје, 2014 (коавтор)	3,6

	„Етничкиот наспроти граѓанскиот идентитет“. Во Христова Л., (ур.) <i>Перцепција на идентитетите на студентската популација во Р. Македонија</i> , ИСППИ, Скопје, 2014 (коавтор)	3,6
	„Дискриминација (перцепција на нееднаквостите)“ Во Христова Л., (ур.) <i>Перцепција на идентитетите на студентската популација во Р. Македонија</i> , ИСППИ, Скопје, 2014 (коавтор)	3,6
7.	Дел од монографија објавена во странство	17.4
	<i>Political science in Macedonia</i> . In B. Krauz-Mozer, M. Kułakowska, P. Borowiec, P. Ścigaj (eds.) <i>Political Science in Europe at the Beginning of the 21st Century</i> . Jagiellonian University Press, Krakow 2015, pp.	6
	The Current State of Civil Society in Macedonia and its Distinctive Patterns of Development. In Fink-Hafner Danica (ed.) <i>Development of civil society in the territory of former Yugoslavia since the 1980s</i> . Faculty of social sciences, University of Ljubljana, 2015, pp. (коавтор)	5.4
	Power-Sharing and Informal Autonomy in the Republic of Macedonia. In: Salat, Levente - Constantin, Sergiu - Osipov, Alexander - Székely, István Gergő (eds.) <i>Autonomies and Autonomy-like Arrangements around the World. A Collection of Well- and Lesser-known Cases</i> . Cluj-Napoca: Romanian Institute for Research on National Minorities, 2014, pp.	6
8.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	24.085
	The Europeanization of interest groups: EU conditionality and adaptation of interest groups to the EU accession process in the R. Macedonia, <i>East European Politics</i> , Vol. 31 Issue 1, 2015, pp. 23-38 (коавтор)	5.4
	Between the ethnic and the civic identity- on the perceptions of the student population in the R. Macedonia, <i>New Balkan Politics</i> , Issue 13, 2013, pp. 45-67 (коавтор)	5.4
	Discrimination in Macedonia's multiethnic society: perceptions of inequality among the student population, <i>New Balkan Politics</i> , Special issue, 2013, pp.54-69 (коавтор)	5.4
	Book review of: Doğa Ulaş Eralp, "Politics of the European Union in Bosnia-Herzegovina", Lexington books, 2012, <i>Journal of Common Market Studies</i> Vol. 51 (4), 2013, pp. 807-808,	7.885

	ICI Impact Factor 1.855 (Web of Science)	
9.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	6
	<i>2nd conference of the Network on research into civil society in former Yugoslav successor states.</i> University of Ljubljana, 7-8 October, 2015. Труд: „Interest groups development in Macedonia“ (коавтор)	3
	<i>Civil society in former Yugoslav republics,</i> Faculty of social sciences, University of Ljubljana, Slovenia, 4 July, 2014 Труд: “Civil society development in Macedonia since the 1980s” (коавтор)	3
10.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	12
	International conference <i>Youth in East Europe- challenges and perspectives in times of transition,</i> Friedrich Ebert Stiftung, Berlin, Germany, 27 February, 2015. Труд: Political attitudes of Macedonian youth	2
	AcadEU- Exchanging knowledge and experience on European Integration. Faculty of social sciences, Ljubljana, Slovenia, 23 November 2013. Труд: „Europeanization of non-state actors: the case of the R. Macedonia“	2
	University association for contemporary European Studies (UACES)- Annual conference 2012, 3-5 September, 2012, University of Passau Germany Труд: “Europeanization of interest representation in the R. Macedonia: still a way to go”	2
	Third International Conference on Nordic and Baltic <i>Studies in Romania European networks: the Balkans, Scandinavia and the Baltic world in a time of economic and ideological crisis.</i> 25-27 May, 2012 Targoviste, Romania. Труд “Small states lobbying in the European Union- the experience of the newer member states”	2
	<i>Twenty years after (1991-2011): the reshaping the space and identity,</i> Joint Conference of the Institute of Ethnology and Anthropology RAN (Moscow) Centre d'études franco-russe (Moscow) Russian State University for the Humanities	2

	(Moscow) and the Association for the Study of Nationalities (New York). 29 September-01 October, 2011 Moscow. Труд: “20 Years of Accommodation and Conflict – the Macedonian Multiethnic Society”	
	Third Balkan Sociological Forum. 22-24 June 2014, Tetovo and Skopje. Труд: “Between the civic and ethnic- on the perception of the student population in the R. Macedonia” (коавтор)	2
11.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	0,5
	Influencing EU politics- mobilization and representation of European civil society. Zeppelin University, Lake Constance, Germany, 29 May- 01 June 2013. Постер „Post communist small states lobbying in the European Union- researching factors of influence“	0,5
12.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	2.7
	“The effects of the Macedonian power-sharing model for the political stability of the country”. In Proceedings from conference <i>Security of the post-conflict (Western) Balkans: transition and challenges faced by the Republic of Macedonia</i> , Faculty of security, Skopje, 2011, pp. 477-489 (коавтор)	2.7
13.	Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна)	2
	Third International Conference on Nordic and Baltic Studies in Romania <i>European networks: the Balkans, Scandinavia and the Baltic world in a time of economic and ideological crisis</i> . 25-27 May, 2012 Targoviste, Romania. Апстракт: “Small states lobbying in the European Union- the experience of the newer member states”	1
	Third Balkan Sociological Forum. 22-24 June 2014, Tetovo and Skopje. Апстракт: “Between the civic and ethnic- on the perception of the student population in the R. Macedonia” (коавтор)	1
	ВКУПНО	125,485

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред број	Назив на активности	Поени
1.	Експертски активности	5
	Рецензент на меѓународното списание New Balkan Politics	1
	Рецензент на меѓународното списание East European Politics (индексирано во SCOPUS)	1
	Агора сесија: Партиципативно креирање политики, дискусија со учество на граѓански организации и експерти, организирана од Институт за демократија „Социетас Цивилис“, 15 јули 2015, Скопје	1
	Справување со причините за миграција на младите во Р. Македонија, презентер и модератор на дискусија, Фондација „Фридрих Еберт“ - Скопје, 30.11.2015	1
	Отварање на консултативен процес за креирање на Национална стратегија за млади на Р. Македонија, Усна презентација на наодите од истражувањето за Младински трендови во Р. Македонија, 5. 2.2015	1
2.	Учество во промотивни активности на Институтот	2
	Ден на науката на УКИМ 2015	0,5
	Ден на науката на УКИМ 2013	0,5
	Ден на науката на УКИМ 2012	0,5
	Промоција на ИСППИ на Отворен ден- Запознајте го УКИМ, 2015	0,5

	ВКУПНО	7
--	---------------	----------

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред број	Назив на активности	Поени
1.	Студиски престој во странство (до 6 месеци)	1

	Оддел за политички науки, Факултет за социологија и политички науки, Универзитет во Салзбург, Австрија, ноември 2013- мај 2014, (Еразмус мундус стипендија)	1
2.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	1
	Член и секретар на уредувачкиот одбор на New Balkan Politics/Нова балканска политика http://newbalkanpolitics.org.mk/	1
3.	Член на програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	2
	International conference <i>Challenges of contemporary society</i> , Institute for sociological, political and juridical research, 13 November 2015	1
	International conference <i>Identity in the era of globalization and Europeanization</i> , , Institute for sociological, political and juridical research, and Faculty of Philosophy, 3-4 November 2011	1
4.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект-соработник	7
	Сервиси на податоци од општествените науки во Југоситочна Европа (SEEDS), SCOPES - програма, Швајцарска национална фондација за истражување, 2014	1
	Развој на студиска програма од втор циклус универзитетски студии по <i>евројски џолишчки науки</i> , Еразмус + проект, 2015	1
	Media Aided Dialogue in the Euro-Mediterranean: Promoting the role of Media as a Forum for Dialogue in Conflict Prevention, Conflict Transformation and Peace building (MEDI-A-LOGUE) European Union FP7 program, SSH.2013.4.2-1 Media in conflicts and peace building, 2013	1
	Promoting Policy Congruence between Citizens and Elites in Southeastern Europe (POLISEE), SCOPES програма, Швајцарска национална фондација за истражување, 2013	1
	Platforms for Fostering Employability of Young Unemployed in European Societies (EMPLOY),	1

	European Union FP7 program, SSH.2013.1.2-1. Overcoming youth unemployment in Europe	
	Scenarios for Enhancing Employability of Youth (15-29) in South Europe against Early Job Insecurity and Labour Market Exclusion (ENHANCE), European Union, Horizon 2020 program, YOUNG-1-2014 “Early job insecurity and labour market exclusion	1
	Europeanization Of Interest Representation In The Western Balkans: Interest Groups Participation At National And The European Union Level Of Governance, RRPP programme, 2012	1
5.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект-носител	1
	Кон меѓународните стандарди за младите истражувачи во општествените науки- состојби и перспективи во Република Македонија, RRPP - програма во Македонија	1

	Вкупно	12
--	---------------	-----------

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	33,17
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	125,485
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	19
ВКУПНО	177,655

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Мирјана Најчевска с.р.

Проф. д-р Лидија Христова с.р.

Проф. д-р Мирјана Малеска с.р.

ПРЕГЛЕД

**НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА Институтот за социолошки и политичко -правни
истражувања, Скопје во состав на Универзитет Св. Кирил и Методиј Скопје
Магистерски трудови**

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Тања Дуброва	Практики на менаџмент на човечки ресурси: Студија на случај Дрекслемајер Мануфактуринг Македонија	Practices of Human Resource Management: Case Study Draexlmaier Manufacturing Macedonia	доц.д-р. Марија Топузовска Латковиќ	02-86/17 од 22.01.2016
2.	Лулзим Адили	Поврзаност на профилот на вработените според DISC (ДИСК) моделот и стресот на работното место	The connection of employees profiles by the DISC (DISC) model and the stress at the workplace	вонр.проф.д-р Елеонора Серафимовска	02-86/18 од 22.01.2016